3 - 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022 · ΤΕΥΧΟΣ 813 · 210 Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ · WWW.ATHENSVOICE.GR · FREE PRESS ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

ATHENS voice

102.5 ATHENS VOICE RADIO

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

STREET FOOD

Της **Νατάσσας Καρυστινού**

Κυριάκος Πιερρακάκης
«Έχουμε την ευθύνη της αλλαγής του κράτους»

Της **Δήμητρας Γκρους**

Δημήτρης Παπαδημητρίου
Μόμπι Ντικ: Ένα μεγάλο μεγάλο ταξίδι

Του **Γιώργου Φλωράκη**

Έλλη Χατζιώτη
Η κυρία του ξενοδοχείου Χίλτον θυμάται

Της **Σταυρούλας Παναγιωτάκη**

#xarisesena

Μαρίνα
Υπάλληλος Καταστήματος
Ηράκλειο Κρήτης

Δεν λέμε κάτι νέο.
Λέμε όμως κάτι σπουδαίο.

Είμαστε Κορυφαίος Εργοδότης στην Ελλάδα για 6η συνεχόμενη χρονιά.

Γιατί φροντίζουμε οι 6.500 άνθρωποι μας σε όλη την Ελλάδα, στα καταστήματα, στις αποθήκες και στα γραφεία, να βρίσκουν όλα όσα χρειάζονται για να είναι χαρούμενοι. Εδώ, η ομαδικότητα, το φιλικό περιβάλλον, η εκπαίδευση, οι ίσες ευκαιρίες και η εξέλιξη, είναι για μας καθημερινότητα. Γι' αυτό δεν είναι τυχαίο ότι αναγνωριζόμαστε από τον ανεξάρτητο διεθνή οργανισμό Top Employers Institute ως Κορυφαίος Εργοδότης

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ
top EMPLOYER ΕΛΛΑΔΑ GREECE 2022
CERTIFIED EXCELLENCE IN EMPLOYEE CONDITIONS
top EMPLOYER EUROPE 2022
CERTIFIED EXCELLENCE IN EMPLOYEE CONDITIONS
ΓΙΑ 6Η ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΗ ΧΡΟΝΙΑ

LIDL Ελλάς

Όλα όσα είμαστε, χάρη σε σένα.
team.lidl.gr

«Λαβύρινθος»
της **Christina Pancess**

ΔΙΟΡΘΩΣΗ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

Στο τεύχος 811 στις συμμετοχές του εικαστικού διαγωνισμού Open Call με τίτλο ***«200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Και μετά;»*** εκ παραδρομής γράφτηκε λάθος όνομα κάτω από το έργο με τίτλο «Λαβύρινθος» της **Christina Pancess** και κάτω από το έργο «Γι' αυτά τα μάρμαρα πολεμήσαμε - Στρατηγός Μακρυγιάννης» του **Τάσου Λιακόπουλου**.

Ζητάμε συγγνώμη από τους καλλιτέχνες.

«Γι' αυτά τα μάρμαρα πολεμήσαμε - Στρατηγός Μακρυγιάννης»
του **Τάσου Λιακόπουλου**

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

©ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΠΟΜΠΟΛΑΚΗ

Στο Μπρούκλιν, το μετρό διαθέτει σταθμό για να τιμήσει τον πατέρα της Γεωμετρίας, Ευκλείδη. Εμείς διαθέτουμε γραμμές που τιμούν τους: Αγία Βαρβάρα, Αγία Μαρίνα, Αγία Παρασκευή, Άγιο Αντώνιο, Άγιο Δημήτριο, Άγιο Ελευθέριο, Άγιο Ιωάννη, Άγιο Νικόλαο, μεγάλη η χάρη τους.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει η **Δάφνη Αγγελίδου**. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1980-1986) με δασκάλους τους Γ. Μόραλη και Δ. Μυταρά και ψηφιδωτό με τον Γ. Κολέφα. Είναι καθηγήτρια στην ΑΣΚΤ και διδάσκει στο Τμήμα του Ψηφιδωτού από το 1987 μέχρι σήμερα. Έχει παρουσιάσει ζωγραφική και ψηφιδωτά στην Αθήνα, σε 15 ατομικές εκθέσεις και σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ

Μεγάλο trend φέτος το μπάνιο στην παγωμένη θάλασσα. Σφίγγει, αναζωογονεί, ομορφαίνει. Προτιμώ να ακούσω τους Χειμερινούς Κολυμβητές του Μπακιρτζή.

ΤΑ ΧΑΜΕΝΑ ΣΠΑΝΙΑ ΠΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

Από την πρόσφατη κακοκαιρία έσπασαν τα κλουβιά τους και έφυγαν 32 πουλιά, 30 ίβις του Ουάλντραπ και 2 ευρασιάτικοι μπούφοι. Είναι απειλούμενα είδη που απαιτούν ειδικές συνθήκες και ειδική διατροφή για την επιβίωσή τους. Αν δείτε κάποια από αυτά τα πουλιά, καλέστε στα: 2106634724 & 6958469649, Άννα Καζάζου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΥΡΕΝΤΖΗΣ

Γιορτάζει τα γενέθλιά του, με τη Music Aeterna και την «Ενάτη» του Μπετόβεν. Συνδυασμός φτιαγμένος στον Παράδεισο.
(19 & 20/2 στο Μέγαρο Μουσικής)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

«Δεν ρίξαμε αλάτι στους δρόμους γιατί παραπάνω από τους μισούς Έλληνες έχουν πίεση».

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

-Με ποιες χώρες συνορεύει η Ρωσία;
-Με όποιες θέλει.

ΤΟ ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Μπαρ θα έπρεπε να ονομάζεται.
Και μάλιστα, «Μπαρ το Ναυάγιο».

ΒΙΝΤΕΟ ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τώρα εξηγείται γιατί οι Έλληνες είμαστε τόσο ωραία ράτσα: οι μαμάδες μας έβλεπαν συνέχεια αρχαιοελληνικά αγάλματα.

HILTON

Για να πω την αλήθεια δεν μου αρέσει καθόλου που αυτό το υπέροχο (μέσα κι έξω) κτίριο θα ανακαινιστεί. Η καλύτερη ανακαίνιση θα ήταν να το αφήσουν όπως είναι.

Η ΜΑΣΚΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Σύμφωνα με τις καλύτερες προβλέψεις, θα χρειαστεί να τη φοράμε τουλάχιστον μέχρι την Άνοιξη. Εκτός κάποιας άλλης συναρπαστικής εξέλιξης.

ΕΞΥΠΝΕΣ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΖΕΣΤΑΘΟΥΜΕ

Οι εταιρείες ενέργειας στη Μ. Βρετανία προτείνουν στους καταναλωτές να κοιμούνται αγκαλιά με τα κατοικίδιά τους, να κάνουν οικιακές εργασίες και να χορεύουν χούλα-χουπ.
(Βάζω ιδέες και στις δικές μας εταιρείες)

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

-Αχ, πώς μαυρογκαγκάνιασαν έτσι τα μελομακάρονα, καλέ; Τα έκαψες!
-Εύη, είναι σοκολάτα. Φάε.
(Θησείο, παραμονή Χριστουγέννων)

«Καταλαβαίνεις τι θα γίνει τώρα με το μετρό στο Κολωνάκι, ε; Όλοι οι επαίτες θα μαζεύονται εδώ».
(Συγχυσμένη κυρία σε φίλη της. Σε café στην Τσακάλωφ, Σάββατο πρωί)

«Έλληνες κροίσοι. Σουβλάκι, λουκάνικο, κεμπάπ, μπιφτέκι, τηγανιτές πατάτες. ΟΛΑ 0,50. Σας κάνουμε το τραπέζι με 50 λεπτά για 150' λεπτά. Από 19:00 έως 21:30».
(Διαφήμιση σε νταλίκα, Εθνική οδός)

-Έχεις πάρει προμήθειες για τη χιονοθύελλα;
-Αμέ! Κρασιά και μπίρες.
(Παρέα σε café, Χαλάνδρι, Κυριακή πρωί)

Αγώνας βόλεϊ έφηβων κοριτσιών. Ενθουσιασμένη κυρία από την κερκίδα φωνάζει:
-Α, ρε παιχτούρα!
Κύριος από μπροστά της γυρίζει και την κοιτάζει ενοχλημένος:
-Στην κόρη μου το φωνάζω, κύριε. Τι θέτε;
(Βριλήσσια, Κυριακή απόγευμα)

«Το είδες αυτό; Βρήκα απολυμαντικό χεριών που είναι και υδατική».
(Παρέα, δύο άντρες και μία γυναίκα. Περπατώντας στην Ακαδημίας, Παρασκευή πρωί)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του **ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ**

156 βουλευτές της ΝΔ καταψήφισαν την πρόταση δυσπιστίας που κατέθεσε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ και οι βουλευτές του εναντίον της κυβέρνησης.

6 μήνες από σήμερα μπορεί ο ΣΥΡΙΖΑ να καταθέσει εκ νέου πρόταση δυσπιστίας.

142 ήταν τα υπέρ, «παρών» ψήφισε ο ανεξάρτητος βουλευτής Κωνσταντίνος Μπογδάνος. Απούσα ήταν η κυρία Μαριέττα Γιαννάκου, καθώς νοσηλεύεται με σοβαρό πρόβλημα υγείας. Περαστικά.

80% των Ελλήνων αρνήθηκαν σε ιστότοπους την πρόσβαση για αξιοποίηση προσωπικών δεδομένων τους για διαφημιστικούς λόγους, σύμφωνα με τη Eurostat.

56% μόλις είναι το αντίστοιχο ποσοστό στη Ρουμανία, όπου προφανώς οι πολίτες είχαν συνηθίσει τη συνεχή παρακολούθηση.

91% είναι το ποσοστό στην Ολλανδία.

10 εκατ. συνδρομητές μέχρι το 2025 θέλουν να εγγράψουν οι *New York Times*, και στο πλαίσιο της ενδυνάμωσής τους εξαγόρασαν το –δημοφιλές τελευταία– παιχνίδι Wordle.

1 εκατ. ευρώ και κάτι ψιλά στοίχισε στους *NY Times* η εξαγορά, σύμφωνα με πληροφορίες που μεταδίδει το *Time*.

6 ευκαιρίες έχει ο χρήστης για να μαντέψει τη λέξη της ημέρας στο Wordle.

5 γράμματα αποτελούν κάθε μέρα τη λέξη, αλλά μετά την εξαγορά δεν αποκλείεται να δούμε και πιο περίπλοκες versions. Άλλωστε και το Wordle μοιάζει να είναι βασισμένο στο παιχνίδι Master Mind, που υπάρχει από το 1970. Εκεί ο μυστικός συνδυασμός αποτελούνταν από 4 χρώματα.

26% των πολιτών θεωρούν ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης εκφράζει καλύτερα τον μεσαίο χώρο, σύμφωνα με δημοσκόπηση της εταιρείας Pulse.

23% εκτιμούν ότι κανένας δεν εκφράζει τον μεσαίο χώρο, στην ίδια δημοσκόπηση.

© EPA / JAMES ROSS

22% λαμβάνει ο Νίκος Ανδρουλάκης.

20% θεωρούν ότι ο Αλέξης Τσίπρας εκφράζει καλύτερα τον μεσαίο χώρο, γεγονός που τον κατατάσσει τέταρτο. Κρίμα. Είχε επενδύσει τόσα πολλά στον κεντρώο Πολάκη, αλλά οι πολίτες δεν καταλαβαίνουν πάντα.

600 ευρώ επίδομα ανεργίας χωρίς χρονικό όριο είναι ένα από τα αιτήματα που ώθησαν τον δήμαρχο Πατρέων Κώστα Πελετίδη να οργανώσει μηχανοκίνητο κομβόι από την Πάτρα στην Αθήνα, το περασμένο Σάββατο. Στηρίζουμε δήμαρχο Πελετίδη, βγαίνουμε στην ανεργία από τώρα μέχρι να πάρουμε σύνταξη 1.200 ευρώ για να ζήσουμε με αξιοπρέπεια.

774 ευρω είναι ο κατώτατος μισθός στην Ελλάδα και βρίσκεται ακριβώς στη μέση των χωρών της Ε.Ε. που έχουν κατώτατο μισθό.

332 ευρώ είναι στη Βουλγαρία — ο χαμηλότερος στην Ε.Ε.

2.257 ο… κατώτατος μισθός στο Λουξεμβούργο, ο υψηλότερος στην Ε.Ε. Μην αγωνιάτε. Έρχονται εκλογές και, αν συνεχίσουμε έτσι με τον λαϊκισμό, όλο και κάποιος θα προτείνει κατώτατο μισθό μεγαλύτερο από το Μεγάλο Δουκάτο.

30 λεπτά παρέμεινε στο βήμα της Βουλής ο Π. Πολάκης, ενώ του είχε αφαιρεθεί ο λόγος. Ο βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ θεώρησε ότι μπορεί να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία και να μιλήσει για την υπόθεση «σκευωρίας Novartis» σε συζήτηση για τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο.

6 χρόνια πριν όμως, είχε ψηφιστεί νέος κώδικας δεοντολογίας που προβλέπει αλληλοσεβασμό βουλευτών σε συναδέλφους τους –υπηρεσία υπέρ του δημοσίου συμφέροντος– αποτροπή διακρίσεων κατά προσώπων. Κάθε λέξη του νέου κώδικα πιστεύει πως υπηρετεί ο Κρητικός βουλευτής.

1 εκατ. ευρώ αγωγή είχε προαναγγείλει ότι θα καταθέσει εναντίον του Πολάκη ο Άδωνις Γεωργιάδης. Από το βήμα της Βουλής ο κ. Γεωργιάδης είπε: «Δεν θα ξαναπαντήσω στον Παύλο Πολάκη ό,τι και αν πει. Η μόνη συζήτηση μαζί του θα γίνει στο δικαστήριο, στην αγωγή που καταθέτω».

8 συλλήψεις πραγματοποίησε η Αστυνομία μετά από επίθεση του Ρουβίκωνα στα γραφεία της Αττικής Οδού στο Κορωπί. On their way, πέταξαν και τρικάκια (προκηρύξεις) έξω από τα γραφεία της Πολιτικής Προστασίας στο Μαρούσι.

19 ετών ήταν ο νέος άνθρωπος που έχασε τη ζωή του μετά από επίθεση με δρεπάνι στη Θεσσαλονίκη, επειδή ήταν οπαδός του Άρη Θεσσαλονίκης. Η διαχρονική ανοχή των κυβερνήσεων σε τέτοιους τραμπούκους έχει γιγαντώσει το πρόβλημα, και κάθε φορά που ακόμη ένα τραγικό περιστατικό προστίθεται, το μόνο που κάνουν είναι να υπόσχονται ότι θα φτάσει το μαχαίρι στο κόκαλο. Έφτασε, αλλά συστυχώς στο κόκαλο ενός ακόμη αθώου…

3 σερί σετ κέρδισε το πρωί της Κυριακής ο Rafael Nadal στον τελικό του αυστραλιανού Open και πήρε το τρόπαιο από τον Daniil Medvedev, παρά το γεγονός ότι ο Ισπανός έχανε 2-0, σε μια από τις πιο επικές ανατροπές της καριέρας του.

21 τίτλους Grand Slam έχει κερδίσει ο Nadal στην καριέρα του, περισσότερους από κάθε άλλον παίκτη. Μάλιστα, έρχεται και το Rolland Garros, το γαλλικό Open, όπου ο Ισπανός θεωρείται δικαίως «βασιλιάς» στη χωμάτινη επιφάνειά του. Είναι ο «βασιλιάς της σκόνης».

23 άσσους (δηλαδή σερβίς χωρίς απάντηση) έκανε ο Ρώσος, έναντι μόλις τριών του Ισπανού. Παρ' όλα αυτά, δεν κατόρθωσε να κερδίσει το ματς.

2 ακόμη νεαροί 19 και 20 ετών νοσηλεύτηκαν μαχαιρωμένοι στο νοσοκομείο Παπανικολάου.

109 δισ. δολάρια από τη χρηματιστηριακή αξία της έχασε η Tesla σε μία μόνο ημέρα, μετά την ενημέρωση του Elon Mask σε αναλυτές ότι η εταιρεία του δεν πρόκειται να κυκλοφορήσει κανένα νέο μοντέλο το 2022. Ο Mask έχει πιο σοβαρά projects στα σκαριά, όπως το να υποστηρίζει όσους αντιδρούν στην υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών.

VERBA VOLANT

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

«Πρέπει να φύγετε όλοι. Ξέρετε για ποιον λόγο; Γιατί είσαστε άσχημοι. Ξέρετε τι εννοώ με αυτό; Ότι δεν είσαστε καθόλου όμορφοι. Ξέρετε τι θα πει αυτό; Ότι δεν έχετε ευμορφία. Ξέρετε τι θα πει αυτό; Ότι δεν έχετε καθόλου καλή μορφή». Λό-λα να ένα μή-λο. Βγείτε για διάλειμμα, για τον ρατσισμό θα μιλήσουμε στο επόμενο μάθημα.

ΓΙΑΝΗΣ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗΣ

«Είμαστε ξεκάθαροι πως, αν χρειαστεί να πάμε σε εθνικό νόμισμα, παρόλο που δεν το θέλουμε, θα πάμε». Ο «αγάπη μου έκλεισα τις τράπεζες» επιμένει στη μεγαλύτερη φαντασίωση της εγχώριας Αριστεράς, υπενθυμίζοντάς μας από τι γλιτώσαμε επειδή ορισμένοι «τα έκαναν πάνω τους» από τις απειλές των Ευρωπαίων τοκογλύφων.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ

«Εδώ δεν είναι Γούντστοκ του 1969». Η βουλευτής Καρδίτσας της ΝΔ χρησιμοποίησε το διασημότερο live στην Ιστορία για να κατηγορήσει τους πολιτικούς αντιπάλους της για παραλυσία. Κατάφερε περισσότερο να θυμίζει φιγούρα από το έργο «Η θεία μου η χίπισσα». Αφού ασυναίσθητα κοίταξα προς την πόρτα της Ολομέλειας, μήπως και μπουκάρει ο Βασίλης Τσιβιλίκας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ

«Χρωστάτε συγγνώμη στις 103 οικογένειες όσων χάθηκαν στο Μάτι». Ίσως η πιο ανατριχιαστική φράση που ακούστηκε το τριήμερο. Και δεν σηκώνει πλάκα.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

«Οταν θα έρθω να φοράς τσίγκινο σωβρακάκι». Τα συνθήματα της Αριστεράς είναι ισχυρά και διαχρονικά. Από τον Μάη του '68 είχε να ακουστεί σύνθημα με τόση εσωτερική ένταση, που θα μπορούσε σχηματικά να αποδοθεί και ως ***«Η βαρβατίλα στην εξουσία».*** Για το ομοφοβικό υπονοούμενο, περιμένουμε ανακοινώσεις της αρμόδιας επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ

«Παπα, παπα, παπα, Παπαρατσένκο». Ο σύντροφος Γ.Γ. της Κ.Ο. του Κ.Κ.Ε. έκανε ότι δεν θυμάται το επίθετο του διακεκριμένου ιστορικού ώστε να κάνει ένα καλαμπούρι. Καλαμπούρια όμως με την απόπειρα των κομμουνιστών κατά τον Εμφύλιο να εντάξουν με το ζόρι τη χώρα στο «σιδηρούν παραπέτασμα» γίνονται; Δεν γίνονται…

ATHENS voice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ

Σύμβουλος Διοίκησης Νικόλας Γαλανόπουλος

Art Director Φώτης Πεχλιβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντσιρμάς

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρους, Κωνσταντίνα Τσιάγκα

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Head of Native Advertising and Branded Content Έφη Πάλλη

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Β. Κορωναίος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Τζ. Μελιτά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ευ. Μουζακίτη, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένες, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Α. Σκαράκη, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφύλλου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos
Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη, Πέτρος Νικόλτσος

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη

Advertising Manager Πέπη Κράλιοβιτς

Direct Market Advertising Managers Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης

Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη
marketing@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη
Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213
Αγγελίες: 210 3617. 369
Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr
Αν δεν βρίσκετε την Α.Ν. στα σημεία διανομής,
ATHENS voice
μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα:
210 3617.360, 210 3617.369
Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΔΩΣΤΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ

SWATCH STORES: ΑΘΗΝΑ: ΣΥΝΤΑΓΜΑ, 210 3313833 | ΟΜΟΝΟΙΑ, 210 3213328
ΜΑΡΟΥΣΙ: THE MALL, 210 6197472, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: 2310 284988

swatch®
SWISS MADE

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟ ROBERT D. KAPLAN

Σχόλιο για τα βιβλία και τις θέσεις ενός από τους πιο γνωστούς Αμερικανούς συγγραφείς, ο οποίος δείχνει την πτώχευση της αμερικανικής πολιτικής σκέψης

Της **ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Τα τελευταία χρόνια, καθώς γράφω ένα βιβλίο για την αμερικανική εξωτερική πολιτική, συναντώ στη βιβλιογραφία τον Robert D. Kaplan, γνωστό στην Ελλάδα από τα βιβλία του «Η εκδίκηση της γεωγραφίας», «Τα φαντάσματα των Βαλκανίων», «Πόλεμος και πολιτική» και «Η επερχόμενη αναρχία». Εδώ σημειώνω μερικές σκέψεις γύρω από τη σκέψη αυτού του γνωστού Αμερικανικού συγγραφέα.

Στη μακρόχρονη καριέρα του ο Robert D. Kaplan επωφελήθηκε από το γεγονός ότι δεν ξέρουμε ποια είναι η ειδικότητά του: άλλοτε γράφει ταξιδιωτικές εντυπώσεις, άλλοτε ασχολείται με τη λαϊκή ιστοριογραφία, άλλοτε αναλύει την πολιτική του αναπτυσσόμενου κόσμου και στη συνέχεια διατυπώνει προτάσεις εξωτερικής πολιτικής στις αμερικανικές ηγεσίες. Ο Kaplan ταξιδεύει σε εξωτικούς τόπους όπου δήθεν έρχεται σε επαφή με τους, κατά τη γνώμη του, ιθαγενείς ημιαγρίους, τους οποίους αφουγκράζεται δείχνοντας «κατανόηση» – ιδιαίτερα όταν πρόκειται για χώρες στρατηγικούς συμμάχους των ΗΠΑ. Συνήθως, οι ιστορικοί που ασχολούνται με τη διεθνή πολιτική εμβαθύνουν σε μια γεωγραφική περιοχή ή και σε μια περίοδο — όχι ο Kaplan: έχει καλύψει τα Βαλκάνια (μας θεωρεί όλους πάρα πολύ δυστυχισμένους, εκ γενετής), την Κεντρική Ασία, τη Νοτιοανατολική Ασία, τη Βόρεια Αφρική, τη Δυτική Αφρική, τη Νότια Αμερική. Ο Kaplan πάει παντού – κι όπως η μαθήτρια στο «Μάθημα» του Ιονέσκο, κατέχει το «ολικό διδακτορικό», το διδακτορικό σε όλα.

Αυτός είναι ο πρώτος λόγος που σχολιάζω το έργο του Robert Kaplan: το ότι σερφάρει πάνω στον χάρτη αραδιάζοντας σπουδαιοφανείς αναλύσεις χωρίς βάθος. Όταν ταξιδεύει στις Ηνωμένες Πολιτείες κερδίζει επάξια το αναγνωστικό του κοινό· όταν ταξιδεύει στην Τουρκία δεν καταλαβαίνει τίποτα εκτός ότι η Ελλάδα είναι «κακός γείτονας» και η Βουλγαρία «καλός» (ναι, η καημενούλα)· όταν ταξιδεύει στην Άπω Ανατολή περιγράφει ράτσες ανθρώπων «με μικρά κόκαλα» και αινιγματικό ύφος. Ο δεύτερος λόγος για τον οποίον σχολιάζω τον Kaplan είναι ότι έχει καταφέρει να κοροϊδέψει σχεδόν τους πάντες: η επιτυχία του συνδέεται με την έλλειψη σεμνότητας που προανέφερα, κάτι που χαρακτηρίζει τους νεοσυντηρητικούς περισσότερο από τους υπολοίπους. Δεν είναι πολλοί οι συγγραφείς που ψιθυρίζουν στο αυτί γερουσιαστών, στελεχών των υπουργείων Εξωτερικών και Άμυνας, διευθυντών της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ή μεγαλοδημοσιογράφων. Με την πολωτική κοσμοθεωρία του ο Kaplan έχει εμπνεύσει τους Αμερικανούς παρουσιάζοντας τις ΗΠΑ ως το σταθερά φωτεινό παράδειγμα –the city on the hill– και έχει ενθαρρύνει τόσο τις δημοκρατικές όσο και τις ρεπουμπλικανικές κυβερνήσεις από το 1990 να κάνουν διάφορες βλακείες. Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την αμερικανική εξωτερική πολιτική, ο Kaplan έχει αποκτήσει τη μοιραία σιγουριά ότι τα λόγια του ακούγονται σε υψηλό κυβερνητικό και στρατιωτικό επίπεδο.

Τα «λόγια» είναι ένα συνονθύλευμα αμερικανικής αλαζονείας και φτηνής απαισιοδοξίας για όσους δεν είναι Αμερικανοί. Το Καπλανιστάν είναι μια χώρα στην οποία ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός αποτελεί σταθεροποιητική και βεβαίως εκπολιτιστική δύναμη, αλλά, επειδή βρισκόμαστε ακόμα κοντά στην εμπειρία της αποικιοκρατίας, έχουμε πολλά νεύρα και δεν μπορούμε να δούμε τα οφέλη του. Ο Robert Kaplan αδιαφορεί για το αν οι κοινωνίες διοικούνται δημοκρατικά ή τυραννικά: ονομάζει την πλήρη απουσία ηθικής «ρεαλισμό» ή «νεορεαλισμό» για όσους ξέρουν αρκετά για την πολιτική ώστε να μην μπερδεύουν τον όρο με τον ιταλικό κινηματογράφο της δεκαετίας 1940-1950. Έτσι, στα «Φαντάσματα των Βαλκανίων», όπου έκανε κάμποσα λάθη σε γεγονότα και σε κρίσεις, δεν κρύβει την ακατανίκητη φιλοπόλεμη τάση του – κάτι που βεβαίως χαρακτηρίζει τους περισσότερους ανθρώπους χωρίς χιούμορ.

Σε μια παρουσίαση του βιβλίου του «The Return of Marco Polo's World» στο Center for Strategic & International Studies, στην οποία συζητούσε με τον Matthew Goodman (they deserve each other!) με εντυπωσίασαν ο αντι-ευρωπαϊσμός του, η περιφρόνηση για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και η δόλια επιμονή του –παρερμηνεύοντας τον Fernand Braudel– για τα βορειοαφρικανικά σύνορα της Ευρώπης. Ο Kaplan μάς επαναλαμβάνει συχνά ότι οι ΗΠΑ είναι, από την ίδια τους τη γεωγραφία, προστατευμένες από τις ορδές των βαρβάρων ενώ η Ευρώπη δεν είναι. Ούτε λέξη για το πώς η αμερικανική εξωτερική πολιτική δημιουργεί ορδές προς την Ευρώπη· για το πώς εμείς οι Ευρωπαίοι μαζεύουμε τα σπασμένα.

Καθώς λοιπόν διαβάζω τη διαθέσιμη βιβλιογραφία σχετικά με την αμερικανική πολιτική και τους ιδεολόγους της, πέφτω πάνω στον Kaplan: τη μια φορά τον βρίσκω στο Ουζμπεκιστάν, μιαν άλλη να περιπλανιέται στη Σιέρα Λεόνε· προχωρώντας προς στο Ιράν και μέχρι την Καμπότζη, πιτσιλίζει τον αναγνώστη με αναμνήσεις διαφόρων επιστημονικών ερευνών: από πού προέρχεται η λέξη *Τούρκος*, μια ιστορία τσέπης της ιρανικής πόλης Κομ, ο παραπλανητικός όρος «Ινδοκίνα» – έχω διαρκώς την εντύπωση ότι σε όλα αυτά τα μέρη διαμένει σε πεντάστερα ξενοδοχεία και συναντά τις τοπικές ελίτ με τις οποίες ανταλλάσσει αβρότητες. Και παρ' όλ' αυτά, ό,τι αποκλίνει από τα αμερικανικά πρότυπα δεν του αρέσει: είναι το αντίθετο, το εξίσου ενοχλητικό, από αυτό που κάνουν οι αριστεροί με τη χρυσή καρδιά· ξετρελαίνονται με τις γραφικότητες του Τρίτου Κόσμου και βουρκώνουν μπροστά στην αθλιότητα. Ο Kaplan βλέπει τα τοπία, τις πόλεις και τους ανθρώπους με αμερικανικά γυαλιά: όταν επισκέπτεται τη Σαμαρκάνδη την περιγράφει ως «επίδοξη Μπανγκόκ», γεμάτη στρατιώτες και πόρνες (ε, όχι), ενώ ήδη ο τίτλος του βιβλίου του για το ταξίδι του στο Ουζμπεκιστάν «The Ends of the Earth» δείχνει πως, για τον Kaplan, ό,τι ξεπερνάει τις ακτές της Φλόριντα είναι η «άκρη του κόσμου».

Ο KAPLAN ΒΛΕΠΕΙ ΤΑ ΤΟΠΙΑ, ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΜΕ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΓΥΑΛΙΑ

Ο Kaplan δεν είναι Ivy Leaguer. Έχει αποφοιτήσει από το πανεπιστήμιο του Κονέτικατ, όπου εισήχθη με αθλητική υποτροφία (κολύμβηση) και σπούδασε αγγλική φιλολογία: όσα έχει μάθει τα έχει μάθει ως ανταποκριτής και ως ταξιδιώτης. Θέλω να πω: καλή είναι η πείρα της ζωής, αλλά για να ασχολείσαι με τα διεθνή ζητήματα χρειάζονται στέρεες τυπικές γνώσεις· ιστορία, πολιτική επιστήμη, οικονομική επιστήμη, ανθρωπολογία και τα λοιπά. Αν έχεις ιστορική μόρφωση, δεν συγκρίνεις τον Πρώτο Καρχηδονιακό Πόλεμο με τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο: είναι τραβηγμένο με έναν απλοϊκό τρόπο. Ούτε παρομοιάζεις την αθηναϊκή εκστρατεία στη Σικελία το 415 π.Χ. με το γεγονός ότι πρόεδρος Λίντον Τζόνσον έστειλε μισό εκατομμύριο Αμερικανούς στρατιώτες στο Βιετνάμ. Ο Kaplan είναι εθισμένος στις ομοιότητες και τυφλός στις διαφορές.

Καμιά φορά, αναφέρει συζητήσεις του με ταξιτζήδες για να υπογραμμίσει τη λαϊκή σύνεση που έχουν οι ταξιτζήδες αλλά όχι οι διανοούμενοι. Μια τέτοια στάση έναντι των «ελίτ», whatever that means, υιοθετούν συχνά οι φασίστες, οι αριστεροί λαϊκιστές και γενικά οι συμπλεγματικοί. Όσο για τις θέσεις του γύρω από την αμερικανική εξωτερική πολιτική είναι γενικά ανήθικες και χωρίς καμιά διάσταση κριτικής. Για να επιτύχει την αποφυγή της κριτικής υπονοεί ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται κι ότι η εμπιστοσύνη μας στον ορθολογισμό έχει διαψευστεί. Κάπου κάπου, θυμάται το πτυχίο της φιλολογίας και επιδίδεται σε λογοτεχνικές αναφορές: του φαίνεται πως ο Τάρας Μπούλμπα του Γκόγκολ –ένας λαϊκός ήρωας στην Ουκρανία του 16ου αιώνα– μας δίνει πληροφορίες για την κατάσταση της σημερινής Ευρασίας. Εγώ πάντως νομίζω ότι ο Kaplan δεν διάβασε τη νουβέλα του Γκόγκολ αλλά ότι είδε την ταινία με τον Γιουλ Μπρύνερ στον επώνυμο ρόλο και με μουσική επένδυση του Φραντς Γουάξμαν.

Για να είμαι δίκαιη, το πρώτο του βιβλίο «Surrender or Starve: Travels in Ethiopia, Sudan, Somalia, and Eritrea» το 1988, μια αφήγηση του λιμού που κατέστρεψε την Αιθιοπία στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ήταν συναρπαστικό: ο Kaplan ανέλυε το πώς και το γιατί σ' αυτές τις ταλαιπωρημένες χώρες δεν έφταιγε η κακιά Δύση – συμφωνώ κι εγώ. Εκεί που έπεφτε έξω ήταν η πρόβλεψη για παγκόσμιες συνέπειες: όπου ταξιδεύει ο Kaplan βλέπει «παγκόσμιες συνέπειες» – πάντως, το παραδέχομαι, σ' εκείνο το βιβλίο έβλεπε γύρω του, όχι μόνο μπροστά και πίσω του. Στο επόμενο, το «Soldiers of God», κατέγραφε ό,τι είδε στη διάρκεια του σοβιετικο-αφγανικού πολέμου αλλά δεν φαινόταν να ομολογεί ότι με το να ενισχύσουν οι ΗΠΑ τους τρελούς του Αλλάχ επιδείνωσαν τόσο τη δική τους θέση στον κόσμο όσο και τις διεθνείς σχέσεις. Επειδή είναι σταθερά μεροληπτικός υπέρ των ΗΠΑ, βλέπει στον σοβιετικο-αφγανικό πόλεμο το όφελος της επίσπευσης της σοβιετικής κατάρρευσης. Αν δεν είναι tunnel vision αυτός ο τρόπος θέασης, ποιος είναι; Στο Αφγανιστάν, πολλοί πράκτορες της CIA στο πεδίο και άλλοι τό-

σοι Αφγανοί προειδοποιούσαν το Στέιτ Ντιπάρτμεντ ότι χρηματοδοτούσε δολοφόνους – αλλά το Στέιτ Ντιπάρτμεντ και ο Kaplan (σ' αυτό το βιβλίο τουλάχιστον), όπως άλλωστε πολλοί ξένοι ανταποκριτές, συμπαθούσαν και θαύμαζαν τους απανταχού αντάρτες. Αρκούσε να πολεμάνε μαρξιστές και φιλοσοβιετικούς.

Τα «Φαντάσματα των Βαλκανίων», που κυκλοφόρησαν το 1993, ενθάρρυναν την αμερικανική στρατιωτική επέμβαση στη Γιουγκοσλαβία, αλλά γι' αυτό δεν ευθύνεται ο Kaplan. Ούτε μπορούμε να ξέρουμε αν τα πράγματα θα εξελίσσονταν πιο ομαλά χωρίς τον νατοϊκό παράγοντα. Παρά τις κάποιες οξυδερκείς παρατηρήσεις για τα θλιβερά πάθη των Βαλκανίων, η εικόνα που έχει ο Kaplan για την Ελλάδα, αν και όχι εντελώς αδικαιολόγητη, με κάνει να αγανακτώ: είναι, κατά κάποιον τρόπο, μια εικόνα που έχω δικαίωμα να ζωγραφίζω εγώ ως Ελληνίδα, αλλά όχι ένας Αμερικανός ο οποίος θα έπρεπε να είναι πιο προσεκτικός και, όπως είπα νωρίτερα, πιο διακριτικός έναντι άγνωστών του λαών.
Στα ταξιδιωτικά του βιβλία και άρθρα όπως το «An Empire Wilderness: Traveling Into America's Future», ο Robert D. Kaplan παρατηρεί τους συμπατριώτες του χωρίς να αμελεί ποτέ να σημειώσει το χρώμα του δέρματος και των μαλλιών τους. Ποιος ενδιαφέρεται σήμερα για κάτι τέτοιο; Μόνο τα αντιρατσιστικά κινήματα ασχολούνται με το αν τα μαλλιά των ανθρώπων είναι σγουρά και μαύρα ή ίσια και ξανθωπά. Τα αντιρατσιστικά κινήματα ταυτίζονται με τους πιο οπισθοδρομικούς ρατσιστές σαν τον Kaplan.
Στο «Imperial Grunts» μάς λέει ότι κοιμόμαστε ήσυχοι επειδή ο αμερικανικός στρατός αγρυπνά, επειδή τα Πράσινα Μπερέ και οι πεζοναύτες είναι ωραίοι κι επικίνδυνοι. Ο Kaplan δεν είναι ποτέ απολύτως ξεκάθαρος αν η κουλτούρα του στρατού των ΗΠΑ –ισότιμη, χωρίς συναισθηματισμούς, αποφασιστική και, μερικές φορές, παρ' όλα αυτά, εντελώς παλαβή– προσελκύει τέτοιους «σωστούς» άντρες ή αν τους κατασκευάζει: η ουσία είναι ότι πιστεύει στην εγγενή καλοσύνη του αμερικανικού εθνικισμού. Έτσι, επικρίνει τα ΜΜΕ διότι οι δημοσιογράφοι παραείναι «κοσμοπολίτες», ενώ τα αμερικανικά στρατεύματα που συνάντησε σε διάφορα σημεία όπου οι ΗΠΑ πιλατεύουν τον κόσμο «βλέπουν τον εαυτό τους ως πολίτες μιας χώρας και μιας κοινωνίας: εκείνης των Ηνωμένων Πολιτειών». Εδώ ο Kaplan απηχεί τη σταλινική εχθρότητα για τον κοσμοπολιτισμό. «Η ανεπιτήδευτη προθυμία να πεθάνουν είναι προϊόν της εργατικής καταγωγής τους», γράφει. «Η εργατική τάξη ήταν πάντοτε συνηθισμένη σε σκληρή, άδικη ζωή και σε γυρίσματα της τύχης. Είχαν λιγότερο διαρθρωμένο το ναρκισσιστικό αίσθημα από ό,τι οι ελίτ, και μπορούσαν να εντάσσουν ευκολότερα τον εγωισμό τους σε μια υπερήφανη ταυτότητα μονάδας».
Ο Kaplan μάς λέει ότι η φιλελεύθερη ελίτ δεν μπορεί να κατανοήσει τον μανιχαϊστικό κόσμο του – τον οποίο φυσικά μοιράζονται πολλοί Αμερικανοί. Η αμερικανική προπαγάνδα μπορεί να πείσει το κοινό για ένα πράγμα και για το αντίθετό του. Αλλά αυτό που με ενοχλεί στον Kaplan δεν είναι τόσο οι ιδέες του που προκύπτουν από την προπαγάνδα και την τροφοδοτούν: είναι ότι ενσαρκώνει αυτή τη σύγχρονη ελευθερία του «είσαι ό,τι δηλώσεις», στην οποία εμείς οι Έλληνες είμαστε βεβαίως πρωτοπόροι. Επιπλέον, ο Kaplan καταδεικνύει την πτώχευση της αμερικανικής πολιτικής σκέψης, η οποία διαχέεται στους περισσότερους θεσμούς: δεδομένης της κατάστασης του αμερικανικού έθνους, ίσως είναι ο συγγραφέας που αξίζει στους Αμερικανούς σήμερα. A

ΚΑΜΑΛΑ ΧΑΡΙΣ *Όταν επιλέγεις πολιτικούς βάσει της πολιτικής των ταυτοτήτων*

Της **ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ**

Κυριαρχεί τον τελευταίο καιρό στον αμερικάνικο Τύπο η προσπάθεια της Kamala Harris να ενισχύσει τη δημοτικότητά της μεταξύ των Δημοκρατικών ψηφοφόρων, αφού το πρώτο έτος της θητείας της ολοκληρώνεται με έναν όχι και τόσο θετικό απολογισμό. Η αντιπρόεδρος των ΗΠΑ αφήνει πίσω της μία χρονιά στην οποία υπέπεσε σε μια σειρά σφαλμάτων σε επικοινωνιακό επίπεδο, όντας συχνά απροετοίμαστη, ακόμη και στις ολιγάριθμες έως τώρα συνεντεύξεις της. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα, η εμφανής αδυναμία της να δώσει ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα σε ερώτηση δημοσιογράφου του NBC σχετικά με το πότε θα μπορούν οι Αμερικανοί πολίτες να προμηθευτούν τα δωρεάν rapid tests τους, για τη διάθεση των οποίων η κυβέρνηση Biden έχει δεσμευτεί εδώ και καιρό. Ταυτόχρονα, η ηχηρή απουσία της από σημαντικές διαβουλεύσεις της κυβέρνησης το προηγούμενο διάστημα, όπως κατά την ψήφιση του νομοσχεδίου για τις επενδύσεις σε υποδομές και θέσεις εργασίας, αλλά και η εκ των έσω αμφισβήτησή της, με τη μαζική παραίτηση στενών συνεργατών της, ολοκληρώνουν το κακόμορφο ψηφιδωτό διοίκησης των πρώτων μηνών της στην κυβέρνηση Biden. Πλήθος διαρροών έχουν υπάρξει για τη μειωτική συμπεριφορά της ίδιας απέναντι στους συνεργάτες που την εγκατέλειψαν, συνδυαστικά με την έλλειψη προετοιμασίας (ακόμη και αυτοπεποίθησης, όπως φημολογείται) στη διαχείριση της καθημερινής ατζέντας του γραφείου της.

Πλέον, η αντιπρόεδρος Harris βρίσκεται σε περίοδο ανασύνταξης: η αρχή έγινε με την πρόσληψη του πολύ έμπειρου δημοσιογράφου και επικοινωνιολόγου Jammal Simmons, ως νέου διευθυντή Επικοινωνίας του γραφείου της. Το πρόγραμμα των δημόσιων εμφανίσεών της έχει ενισχυθεί σημαντικά, ενώ το τελευταίο διάστημα πρωτοστατεί στην προώθηση ενός από τα πιο φλέγοντα ζητήματα της κυβέρνησης, τη μεταρρύθμιση της ομοσπονδιακής εκλογικής νομοθεσίας, με πιέσεις και για την αλλαγή της μεγάλης επιρροής που έχει η Γερουσία στην κωλυσιεργία ψήφισης νέων νόμων. Φυσικά, απώτερος στόχος όλων των παραπάνω είναι να μπορέσει να διεκδικήσει τη θέση της στο ψηφοδέλτιο των αμερικανικών εκλογών του 2024. Η ίδια αρνείται επίμονα να απαντήσει για το αν θα κατέβουν μαζί με τον Biden στις εκλογές του 2024, είτε χαρακτηρίζοντας τις όποιες εικασίες συνδυασμών για το ψηφοδέλτιο των Δημοκρατικών «κουτσομπολιό», είτε δηλώνοντας εμφατικά πως σημασία έχουν οι παρούσες υποθέσεις που απασχολούν την κυβέρνηση.
Εάν κανείς ανατρέξει στα δημοσιεύματα κατά την περίοδο ανακοίνωσης της Harris ως υποψήφιας στο πλευρό του Biden, εύλογα θα σκεφτεί πως η επιλογή της ήταν σε μεγάλο βαθμό απόρροια της εμμονικής προσκόλλησης της αμερικανικής πολιτικής σκηνής στα ζητήματα φυλετικής και κοινωνικής ταυτότητας, που πλέον υπαγορεύουν με τρόπο κυριαρχικό την τελική ετυμηγορία για το ποιοτικό εκτόπισμα των δημοσίων προσώπων στις ΗΠΑ. Τα τότε δημοσιεύματα των μεγάλων εφημερίδων έκαναν λόγο για μια σειρά από επερχόμενες «ταυτοτικές πρωτιές» στην αμερικάνικη πολιτική σκηνή, τις οποίες θα εγκαινίαζε πανηγυρικά η Harris, με την ενδεχόμενη εκλογή της: όχι μόνον η πρώτη γυναίκα αντιπρόεδρος, αλλά ταυτοχρόνως η πρώτη μαύρη γυναίκα, που έχει και ασιατικές ρίζες. Με μητέρα Ινδή και πατέρα από την Τζαμάικα, η ανακοίνωση της υποψηφιότητάς της προκάλεσε σειρά από συζητήσεις στα social media, που ουδεμία σχέση είχαν με το πολιτικό της παρελθόν ή τα αντικειμενικά διαπιστευτήριά της για τη θέση.
Αντιθέτως, τα σχόλια στην πλειονότητά τους αποτελούσαν θεωρητικές αερολογίες για το ποια από τις φυλετικές της παρακαταθήκες οφείλει να υπερισχύσει, ώστε να καθορίσει τις πολιτικές της επιλογές. Αμερικανοί ψηφοφόροι με ρίζες από τη Νότια Ασία δήλωναν με παράπονο στα κοινωνικά δίκτυα τον Αύγουστο του 2020 πως η ασιατική κληρονομιά της Harris παραγκωνίζεται, προκειμένου να ευνοηθεί η σύσφιξη σχέσεων με τους Αφροαμερικανούς ψηφοφόρους, την περίοδο που το κίνημα Black Lives Matter βρισκόταν σε πλήρη άνθηση. Από την πλευρά τους, πολλοί ψηφοφόροι της αφροαμερικανικής κοινότητας εξέφραζαν τις επιφυλάξεις τους για τον αντίκτυπο που θα έπρεπε να έχουν οι φυλετικές ρίζες της υποψήφιας στη δική τους κοινότητα, υπογραμμίζοντας πως για πολλούς Αφροαμερικανούς η Harris «δεν θεωρείται αρκετά μαύρη», ώστε να εκπροσωπήσει αποτελεσματικά τις διεκδικήσεις τους. Η ποιότητα και κυρίως η σοβαρότητα τέτοιων επιχειρημάτων, που φτάνουν να καθορίζουν την εκλογή ή όχι ενός προσώπου σε ένα από τα σημαντικότερα αξιώματα ενός κράτους-υπερδύναμης, δεν είναι απλώς αμφισβητήσιμες, αλλά φλερτάρουν αναίσχυντα με την πλήρη φαιδρότητα.
Η περίπτωση της Kamala Harris αποτελεί παράδειγμα περίπτωσης όπου το θεωρητικό μοντέλο της διατομεακότητας (*intersectionality*) γίνεται σήμερα ένα από τα κυρίαρχα εργαλεία μέτρησης του ποιοτικού αλλά και ποσοτικού αποτυπώματος ενός ατόμου στον δημόσιο και τον ιδιωτικό βίο. Δημιούργημα της ακαδημαϊκού και ακτιβίστριας Kimberlé Williams Crenshaw, που χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον όρο το 1989, η διατομεακότητα αποσκοπεί να προσδιορίζει τα άτομα, όχι ως ξεχωριστές συνεκτικές προσωπικότητες, διαπλασμένες από τα ερεθίσματα της παιδείας τους, τις πολιτισμικές επιρροές τους και τον κοινωνικό τους περίγυρο, αλλά ως το κράμα ενός υποσυνόλου ταυτοτήτων. Έτσι, η εθνικότητα, το φύλο και ο σεξουαλικός προσανατολισμός συνδιαμορφώνουν είτε ένα πλέγμα προνομίων είτε ένα πλέγμα διακρίσεων, που έρχονται να επικαλύψουν κάθε άλλη πτυχή της προσωπικότητας και των δυνατοτήτων του ατόμου. Στην ουσία, τα χαρακτηριστικά αυτά ορίζουν εκ προοιμίου πώς θα αντιμετωπίζεται το άτομο από τον περίγυρό του, αλλά και ποια είναι τα κοινωνικά-ταξικά του όρια, αφού οι πολλαπλές αυτές ταυτότητες διαμορφώνουν εν τέλει ένα πεδίο σχέσεων εξουσίας και καταπίεσης, εντός του οποίου το άτομο είναι καταδικασμένο να πορευτεί για όλη του τη ζωή.
Το γεγονός ότι η Kamala Harris έφερε με βάση το συγκεκριμένο μοντέλο έναν εντυπωσιακό συνδυασμό από ταυτότητες πανθομολογούμενες ως λιγότερο προνομιούχες (παρότι η ίδια προέρχεται από ένα καθ' όλα προνομιούχο περιβάλλον, με γονείς ακαδημαϊκούς και εξαιρετικές σπουδές) είναι βέβαιον πως συνέβαλε στην εκτόξευση της δημοτικότητάς της πριν από τις εκλογές του 2020. Το αποτύπωμα της θητείας της χρειάζεται ακόμη αρκετό χρόνο για να αποκρυσταλλωθεί, το σίγουρο είναι όμως ότι το πρώτο της έτος της στην Αντιπροεδρία δεν χαρακτηρίστηκε από μεγάλες επιτυχίες ή σημαίνοντα πεπραγμένα. Ενδεχομένως, οι ικανότητές της να μην αξιολογήθηκαν επαρκώς, αφού η ενδελέχεια της αξιολόγησης κάπκε με απαράμιλλη ελαφρότητα στον βωμό της επιδερμικής προοδευτικής ρητορικής, η οποία υπαγορεύει ότι πλέον τα άτομα κρίνονται, όχι από τις πράξεις τους, αλλά από τα εγγενή τους χαρακτηριστικά, για τα οποία είτε θα λογοδοτήσουν, είτε θα ανταμειφθούν. Η εξαιρετικά διευρυμένη συμμετοχή της στις ενέργειες για την προώθηση του νέου νομοσχεδίου για την εκλογική νομοθεσία, που μέχρι στιγμής έχει πολύ θετική χροιά, είναι βέβαιον πως αποσκοπεί να αλλάξει τα μέχρι τώρα δεδομένα της πολιτικής της παρουσίας, επαναπροσδιορίζοντας τον ρόλο της στην κυβέρνηση.
Προς το παρόν πάντως, τα πράγματα δείχνουν πως η προσκόλληση της αμερικανικής πολιτικής στις ταυτότητες και στο απορρέον αξιολογικό μοτίβο θα συνεχίσει να υφίσταται: εφόσον η Kamala Harris δεν βρεθεί τελικά στο ψηφοδέλτιο του 2024, υποψήφιος μνηστήρας για τη θέση με αρκετά καλές πιθανότητες είναι ο Pete Buttigieg, πρώην δήμαρχος από την πολιτεία της Indiana, νυν υπουργός Μεταφορών, και ανοιχτά ομοφυλόφιλος. Άλλη μια «πρωτιά» που έχει πιθανότητες να επισκιάσει όλα τα υπόλοιπα κριτήρια εκλογής. Η βιογραφία του Buttigieg έχει ήδη αποτελέσει το θέμα σε ντοκιμαντέρ της streaming πλατφόρμας της Amazon, με την εργαλειοποιημένη δραματοποίηση της προσωπικής του ζωής να είναι σε πρώτο πλάνο, εμβολίζοντας αποτελεσματικά κάθε ανιαρό –κατά τα φαινόμενα– πολιτικό του πεπραγμένο. A

Στην παγωμένη Ουκρανία ο πρώτος meta-verse πόλεμος του Tik Tok

Του **ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Ουκρανοί ανώτεροι αξιωματικοί ανεβοκατεβάζουν αναρτήσεις στο Tik Tok με video που δείχνουν φαντάρους στα ορύγματα με το δάκτυλο στη σκανδάλη να αναμένουν τη ρωσική εισβολή. Λίγα χιλιόμετρα από εκεί, από την άλλη πλευρά των συνόρων, Ρώσοι αναρτούν video με φάλαγγες τεθωρακισμένων να κατευθύνονται στην Ουκρανία. Στα στρατηγεία του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες και στη Νάπολη αξιωματικοί με πλάκα τα γαλόνια περνούν από το μικροσκόπιο βίντεο που έχουν αναρτηθεί στην πλατφόρμα Tik Tok προκειμένου να εντοπίσουν στοιχεία που προδίδουν γεωγραφικές συντεταγμένες ή τοπωνύμια ή ακόμη και άλλες κρυφές λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν «στρατιωτικά μυστικά» αλλά και ενδεχόμενες απαντήσεις ως προς τις πραγματικές προθέσεις του Βλαδίμηρου Πούτιν.

Ακούγεται παρατραβηγμένο αλλά μπροστά στα μάτια μας εξελίσσεται ο πρώτος πόλεμος του Tik Tok. Κάπως έτσι, απροσδόκητα, η ανθρωπότητα παρακολούθησε από τον καναπέ της τον Πόλεμο του Κόλπου για πρώτη φορά σε περίπου απευθείας σύνδεση. Τότε τον είπαμε «ο πόλεμος του CNN». Πρώτα έβγαιναν οι κάμερες από την κοιλιά των στρατιωτικών μεταγωγικών αεροσκαφών και μετά οι πεζοναύτες.

Στα Γενικά Επιτελεία των ΗΠΑ ή της Ρωσίας οι επιτελάρχες περιστοιχισμένοι από ειδικούς στα social media εφαρμόζουν τακτικές επικοινωνιακής μάχης επί πραγματικού περιβάλλοντος. Τακτικές εμψύχωσης των μονάδων προκάλυψης στα σύνορα της Ουκρανίας, τακτικές ψυχολογικού πολέμου στα μετόπισθεν και στις γειτονιές του Κιέβου, τακτικές εφαρμοσμένης παραγωγής ψευδαισθήσεων που βασίζεται σε αναπαραγωγή fake news από πραγματικές όμως εικόνες. Βρισκόμαστε στη φάση γέννησης ενός πραγματικού διαδικτυακού πολέμου, όπου πριν πέσει έστω και μία σφαίρα έχουν ήδη προετοιμαστεί συναισθηματικά τα εμπλεκόμενα μέρη είτε αυτά βρίσκονται στις συνοριακές μονάδες πρώτης επαφής είτε βρίσκονται ως πολίτες στα ζεστά σαλόνια των σπιτιών τους. Πρόκειται για μία γιγαντιαία επιχείρηση διαχείρισης της πληροφορίας, αληθινής ή fake.

Μπορεί η ίδια πληροφορία με μία μικρή, σχεδόν αδιόρατη αλλαγή να οδηγεί από ένα πραγματικό περιστατικό σε μία εντελώς fake εκτίμηση.

Γιατί επιλέγεται η πλατφόρμα Tik Tok και όχι τόσο οι πιο παραδοσιακές πλατφόρμες όπως το Facebook ή το Twitter; Ας θυμίσουμε πως μέσω του Twitter εξελίχθηκε και (απέτυχε παταγωδώς δυστυχώς) η περίφημη «Αραβική Άνοιξη», η πρώτη προσπάθεια κοινωνικής ανατροπής μέσω του Διαδικτύου.

Το Tik Tok είναι ο πλανητικός διαδικτυακός χώρος όπου συναντάται κατά κύριο λόγο η παγκόσμια νεολαία. Οι ανταποκρίσεις είναι ταχύτατες. Οι εικόνες ανεβοκατεβαίνουν με ασύλληπτους ρυθμούς. Η προσβασιμότητα είναι εξασφαλισμένη για όλους και από όλους. Ο καθένας αναρτά τα στοιχεία που επιθυμεί. Ο κάθε παραλήπτης τα αναπαράγει ή τα επεξεργάζεται. Προσφέρεται άφθονος χώρος για χειραγώγηση. Αλλά και άφθονος χώρος καταγγελίας της χειραγώγησης. Ο καθένας σχολιάζει και σχολιάζεται.

Στον κάθε πόλεμο, το πρώτο θύμα είναι η αλήθεια. Στον σύγχρονο ψηφιακό πόλεμο η πληροφορία περνά από αποτύπωσή της σε ακολουθία 01. Σε αυτή την πλευρά των συνόρων είναι πραγματική. Σε πεντακόσια μέτρα, εντός της αντίπαλης αμυντικής γραμμής, λειτουργεί παραπλανητικά. Οι άνθρωποι έχουν απολέσει τη δυνατότητα να βλέπουν παρατηρώντας.

Το Κίεβο είναι η κοιτίδα των Ρος. Ο Βλαδίμηρος ήταν ο πρώτος εκχριστιανισμένος βασιλιάς τους. Οι Ουκρανοί και οι Ρώσοι είναι Σλάβοι. Ξαδέρφια που έγιναν αδέλφια για να ξαναγίνουν ξαδέρφια. Στην αρχή ήταν όλοι ορθόδοξοι. Στη συνέχεια κάποιοι Ουκρανοί πίστεψαν στην «Ουνία». Το Βατικανό κέρδισε πόντους. Οι καθολικοί Ουκρανοί πολέμησαν με πάθος τους Μπολσεβίκους. Πολλοί καθολικοί πολέμησαν με τους Ναζί. Ο κύκλος της κόλασης και του αίματος κυριάρχησε. Κάτι ανάλογο είχε συμβεί μεταξύ Σέρβων και Κροατών. Τίποτε και ποτέ δεν λύθηκε με αίμα και μαζικές εκτοπίσεις πληθυσμών.

Η σοβιετική παρένθεση δεν ήταν καθόλου αρκετή για να καταλαγιάσουν οι αντιθέσεις. Ούτε η πληθωρική βασιλεία του Τίτο ήταν αρκετή για να σβήσει το μίσος και το πάθος στην πρώην Γιουγκοσλαβία.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ TIK TOK ΕΙΝΑΙ ΜΕΝ ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΑΛΛΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΑΛΤΙΚΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ

Πριν από πολλές δεκαετίες οι ΗΠΑ ένιωσαν την καυτή ανάσα των σοβιετικών στην αυλή τους. Εκεί στα βουνά της Κούβας όπου η Μόσχα σχεδίαζε να τοποθετήσει πυραύλους με πυρηνικές κεφαλές. Οι Αμερικανοί αντέδρασαν. Οι πύραυλοι δεν έφθασαν ποτέ στην Κούβα.

Μετά την Πτώση του Τείχους του Βερολίνου η Ρωσία άρχισε να νιώθει την καυτή ανάσα των Αμερικανών και του Νάτο στο σβέρκο της. Πάνω στην αναμπουμπούλα, οι Βαλτικές χώρες μπήκαν στο ΝΑΤΟ. Η Σλοβακία, η Τσεχία, η Ουγγαρία επίσης. Αργότερα η Ρουμανία και η Βουλγαρία. Μέχρι και η Φινλανδία «ξέχασε» την ουδετερότητά της. Κάποια στιγμή στο Κίεβο θυμήθηκαν τα πολύ παλιά. Τότε που πάλευαν με τους Πολωνούς κατά των Κοζάκων του Τάρας Μπούλμπα. Τότε που η Δύση κατέτρωγε τις σάρκες της Αγίας Ρωσίας. Τότε που ο Αλέξανδρος Νιέφσκι πολεμούσε τους Σουηδούς, δηλαδή τους Δυτικούς στο όνομα της Ανατολικής Ορθοδοξίας. Τον ανακήρυξαν Άγιο. Τον έκανε κινηματογραφικό θρύλο ο Αϊζενστάιν.

Το πήραν πολύ σοβαρά στο Κίεβο αλλά και στη Δύση, ιδιαίτερα στο Λονδίνο και κάποιοι στην Ουάσινγκτον, πως η Ουκρανία θα πρέπει να εισέλθει στην Ατλαντική Συμμαχία. Κάτι σαν τους σοβιετικούς πυραύλους στην Κούβα, δηλαδή, αλλά από την ανάποδη.

Ο Πούτιν προσάρτησε την Κριμαία εν μία νυκτί, ανέλαβε τον έλεγχο των ρωσόφωνων επαρχιών της Ουκρανίας (κάτι σαν τα κόλπα του Μιλόσεβιτς στη Βοσνία και την Κροατία αλλά και το Κόσσοβο με τις μειονότητες) και βεβαίως χρησιμοποίησε το υπέρτατο όπλο, το φυσικό αέριο, για να εκβιάσει την Ευρώπη. Μία Ευρώπη που δεν χρειάζεται και πολλά για να εκβιαστεί. Μόνο που αυτή τη φορά η Αμερική δεν τα κατάφερε καλά. Ούτε τον Πούτιν παραφόβισε, ούτε την Ευρώπη καθησύχασε. Ο Τζο Μπάιντεν άργησε να ανεβάσει στροφές. Αποφάσισε να σκληρύνει τη στάση του μόνο όταν κατάλαβε πως οι Ρεπουμπλικάνοι του Τραμπ άρχισαν να του τρίζουν τα δόντια.

Στο Παρίσι και το Βερολίνο άρχισαν να τρέμουν πριν ακόμη ο Πούτιν απειλήσει (θεωρητικά) να κλείσει τις στρόφιγγες του φυσικού αερίου. Στη Μεγάλη Βρετανία ο Μπόρις Τζόνσον φόρεσε την αρματωσιά του φιλοπόλεμου πολέμαρχου για να γλιτώσει από το Partygate και τη δημόσια χλεύη. Στην Ανατολική Ευρώπη άρχισε το θέατρο με τα αμερικανικά οπλικά συστήματα και τα μαχητικά αεροσκάφη. Όταν το θέαμα της Πολιτικής εναλλάσσεται με το θέαμα του Πολέμου.

Κάπου στα ανατολικά της Ουκρανίας πάνω από τη Μαριούπολη, εκεί που σμίγουν η Ουκρανία και η Ρωσία, οι αγρότες έχουν εγκαταλείψει τη γη τους εδώ και καιρό. Οι εργατικές πολυκατοικίες έχουν ερημώσει. Τεράστιες τρύπες από οβίδες χάσκουν για να θυμίζουν τον πόλεμο πριν από μερικά χρόνια μεταξύ ρωσόφωνων και Ουκρανών. Το Κίεβο έχει σταματήσει να δίνει συντάξεις στους εναπομείναντες κατοίκους. Είναι Ρώσοι οι περισσότεροι. Όλα έρχονται από τη Μητέρα Ρωσία, πέρα από τα σύνορα. Από το Ροστώφ.

Τα σενάρια δίνουν και παίρνουν. Μία «μαύρη τρύπα», μία στρατηγικού επιπέδου εκκρεμότητα, εξακολουθεί να παραμένει άλυτος γρίφος. Η Ουκρανία δεν είναι ούτε Τσετσενία, ούτε και Γεωργία. Ήταν η «αδελφή ψυχή» της Σοβιετικής Ένωσης, ήταν και είναι το μαλακό υπογάστριο της Αγίας Ρωσίας, είναι ο απέραντος κάμπος, ο σιτοβολώνας των Τσάρων, η Οδησσός με την έξοδο στη Μαύρη Θάλασσα που οδηγεί στη ζεστή «Λευκή Θάλασσα» των Σλάβων, το Αιγαίο και από εκεί στη Μεσόγειο.

Ο πόλεμος του Tik Tok είναι μεν ψηφιακός αλλά μπορεί να είναι εφιαλτικά επικίνδυνος. Οι Ρώσοι επιζητούν τη θεσμοποίηση ενός νέου Status Quo. Θέλουν μία νέα Συνθήκη Συμβίωσης στην Ευρώπη πριν αντιμετωπίσουν (και αυτοί) τον πραγματικό αντίπαλο που είναι η Κίνα. «Οι υπερδυνάμεις δεν μπλοφάρουν», πίστευε η Ουάσινγκτον και διατράνωνε ο σημερινός υπουργός Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν όταν ήταν σύμβουλος του Μπαράκ Ομπάμα και μάθαινε τα κόλπα της υψηλής διπλωματίας. Εδώ και πολλά χρόνια, ωστόσο, τόσο η Μόσχα όσο και η Ουάσιγκτον συναγωνίζονται εξαντλητικά στην μπλόφα. Ακροβασίες σε τεντωμένο σχοινί. **A**

Ο κόσμος όπως τον ξέραμε έχει ήδη τελειώσει

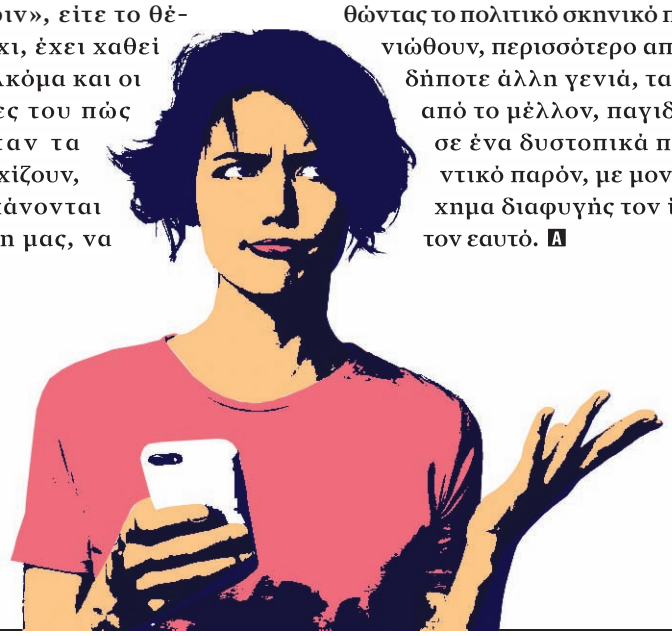
Της **ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΓΚΑΝΑ**

Σκέφτομαι μερικές φορές τα βιβλία και τις ταινίες που μιλούν για ταξίδια στον χρόνο και μπορώ να ανακαλέσω διάφορα σενάρια με ανθρώπους που ταξιδεύουν μπροστά και πίσω είτε με σκοπό να επηρεάσουν τη μελλοντική έκβαση των πραγμάτων είτε με φόβο μη τυχόν και το κάνουν. Προσπαθώ να σκεφτώ αν υπάρχει κάτι που να περιγράφει τη συνθήκη του να επιμένεις να ζεις μέσα σε έναν κόσμο με τους όρους κάποιου άλλου, παρελθοντικού, εξαφανισμένου κόσμου. Ας μη βιαστείτε να μου απαντήσετε ότι η συνθήκη αυτή είναι τα γηρατειά. Οι ηλικιωμένοι άνθρωποι που επιμένουν στις αρχές, τις συνήθειες και τις συμπεριφορές της νεότητάς τους είναι συνήθως παροπλισμένοι, αποφεύγουν τη σύγκρουση με την (ακατανόητη) πραγματικότητα, και γίνονται απλώς ενοχλητικοί στα παιδιά και, κυρίως, στα εγγόνια τους.

Τι γίνεται όμως όταν διαπιστώνουμε ότι ένα σημαντικό μέρος της ενεργής κοινωνίας ζει, κυριολεκτικά, «στην κοσμάρα του»; Όταν διαπιστώνουμε ότι πάρα πολλοί γύρω μας δεν έχουν καταλάβει πόσο βαθιές είναι οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί και με πόση ταχύτητα καλούμαστε πλέον να τις αφομοιώσουμε;

Τα δύο χρόνια της πανδημίας λειτούργησαν εντέλει πράγματι ως επιταχυντής εξελίξεων ή μήπως το γεγονός ότι τα απανωτά λοκντάουν διατάραξαν τη σχέση μας με τον χρόνο αποκάλυψε ξαφνικά όλα αυτά που άλλαζαν χωρίς να το παίρνουμε χαμπάρι, δημιουργώντας μια έντονη αίσθηση «πριν και μετά»; Όσο πιστεύαμε ότι ο κόβιντ είναι μια προσωρινή διακοπή της κανονικότητάς μας ήταν εύκολο να κλείνουμε τα μάτια και απλώς να περιμένουμε να ξαναγίνουν τα πράγματα «όπως πριν».

Όμως το «πριν», είτε το θέλουμε είτε όχι, έχει χαθεί για πάντα. Ακόμα και οι λεπτομέρειες του πώς ακριβώς ήταν τα πράγματα αρχίζουν, νομίζω, να χάνονται από τη μνήμη μας, να ξεθωριάζουν. Ίσως σε λίγο καιρό να μοιάζουν με το πώς θυμόμαστε την εποχή που ζούσαμε χωρίς κινητά, ξέρουμε ότι υπήρξε, αλλά δεν είμαστε πια σίγουροι αν το έχουμε όντως ζήσει ή νομίζουμε ότι το ζήσαμε επειδή το έχουμε αφηγηθεί τόσες φορές.

Η εβδομάδα που πέρασε μου δημιούργησε ένα πολύ έντονο αίσθημα σύγχυσης. Η χιονοκαταιγίδα, για την οποία υπήρχε πρόβλεψη, τι κι αν ξεκίνησε νωρίτερα από το αναμενόμενο, παρέλυσε την Αθήνα για μέρες. Το Υπουργείο Παιδείας ενέκρινε ένα αδιανόητα προβληματικό πρόγραμμα «προγεννητικής αγωγής» για τα σχολεία, το οποίο αποσύρθηκε μετά τις αντιδράσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η αντιπολίτευση κατέθεσε πρόταση μομφής και παρακολουθήσαμε τους πολιτικούς της χώρας να συζητούν παιδιάστικα ποιος τα έχει κάνει χειρότερα.

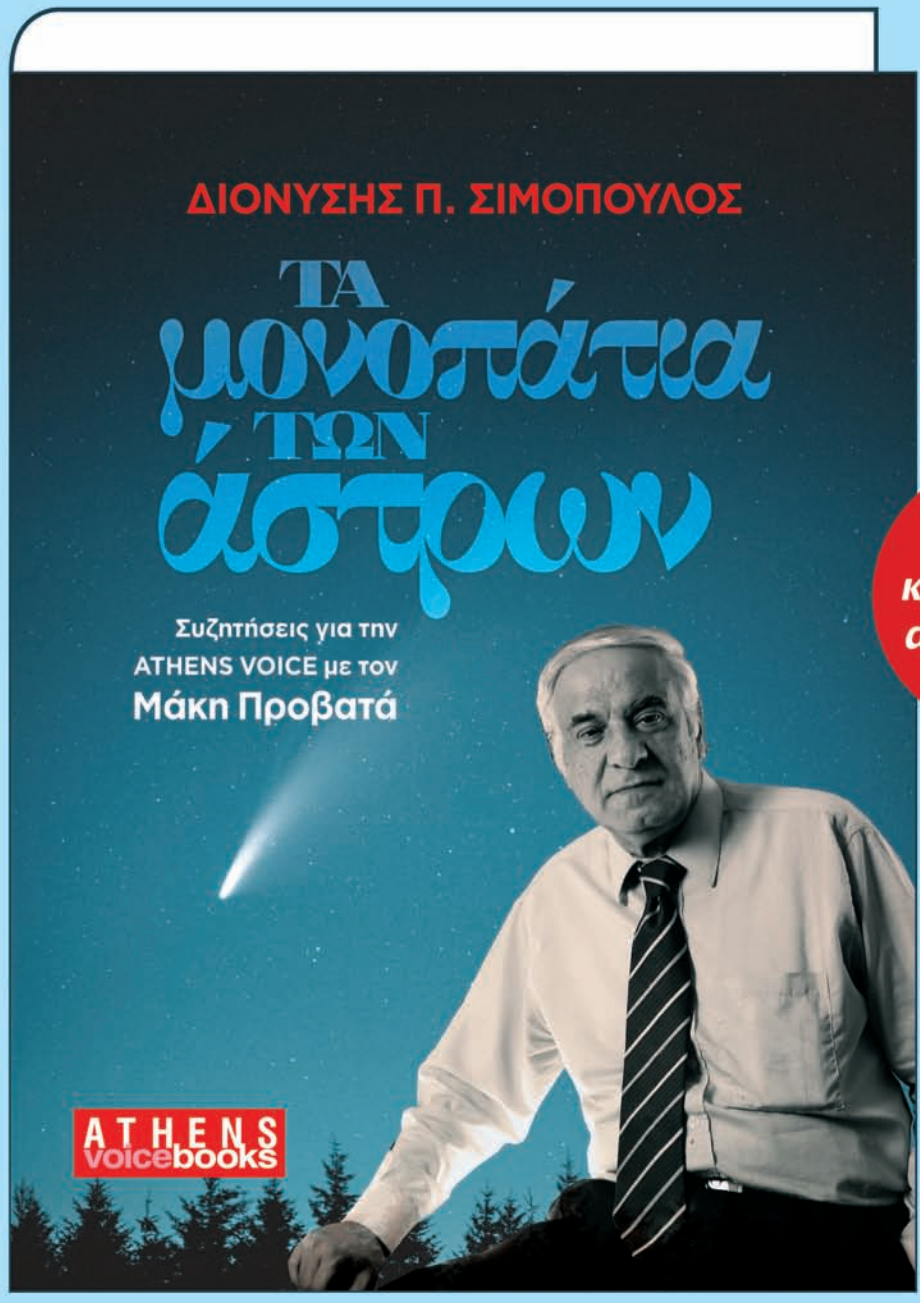
Ξαφνικά άρχισαν όλα να μου φαίνονται σαν εικόνες από κάποιο παλιό ντοκιμαντέρ, γεμάτες ανθρώπους μιας άλλης εποχής, που λένε και κάνουν πράγματα που, με τη χρονική απόσταση που μας χωρίζει, εμείς βλέπουμε ότι είναι αδιέξοδα και, ναι, ανόητα. Πόσες φορές έχουμε δει και ξαναδεί τις ίδιες σκηνές, έχουμε ακούσει τις ίδιες ατάκες; Πότε θα τελειώσει η παράσταση αυτού του θιάσου που γνωρίζει ένα και μοναδικό έργο;

Ο κόσμος στον οποίο η υπόσχεση επιστροφής στη δεκαετία του ’90 ήταν εφικτή έχει τελειώσει για πάντα. Οι φυσικές καταστροφές που θα φέρνει όλο και συχνότερα η κλιματική αλλαγή δεν είναι μια ζοφερή πρόβλεψη για ένα μέλλον που δεν θα προλάβουμε, και οι νεότερες γενιές, αυτές που δεν έζησαν τον «παλιό καλό καιρό», παρακολουθώντας το πολιτικό σκηνικό πρέπει να νιώθουν, περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη γενιά, ταξιδιώτες από το μέλλον, παγιδευμένοι σε ένα δυστοπικά παρελθοντικό παρόν, με μοναδικό όχημα διαφυγής τον ίδιο τους τον εαυτό. **A**

NEW!

Ένα μαγευτικό ταξίδι με οδηγό
τον βραβευμένο αστροφυσικό και επίτιμο διευθυντή
του Ευγενιδείου Πλανηταρίου

Ένα καθηλωτικό ανάγνωσμα

Μέσα από μια ελεύθερη κουβέντα μεταξύ δύο φίλων, του **Διονύση Π. Σιμόπουλου** και του δημοσιογράφου και συγγραφέα **Μάκη Προβατά**, ο πλέον συναρπαστικός αφηγητής στο πεδίο της Αστρονομίας παρουσιάζει απλά και κατανοητά όλα όσα θέλουμε να μάθουμε για το πλανητικό μας σύστημα, τον Γαλαξία, τα αστέρια, για κόσμους μακρινούς και άγνωστους.

Στο βιβλίο περιλαμβάνεται πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

ATHENS voicebooks

ΒΡΕΙΤΕ ΤΟ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

στα γραφεία μας, Χαριλάου Τρικούπη 22, Αθήνα, 210 3617310
ή παραγγείλτε το on-line στο athensvoice.gr/culture/books/athens-voice-books

ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΠΥΡΟΣ

Του **Κ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ**

Για πέμπτη μέρα κυκλοφορώ μέσα στο σπίτι με σκούφο και κασκόλ. Δεν έχω μουσική, καφετιέρα, υπολογιστή, σταθερό τηλέφωνο... Έχω τέσσερις τοίχους με πράγματα μέσα κι έναν γάτο που ρωτάει: «Τι έγινε; Γιατί δεν ανάβουμε το φως;».

Έξι ορόφους πιο κάτω, ακούγεται το κομπρεσέρ που ανοίγει δρόμο για να αντικατασταθούν οι παλιές καλωδιώσεις του κτιρίου. Οι υδραυλικοί σωλήνες χρειάζονται και αυτοί ξήλωμα, καθώς συνδέονται, με κάποιον τρόπο, με τους αγωγούς του ρεύματος. Ο εργολάβος είναι ιδιωτική εταιρεία, μια και, σε πρώτη φάση, τα έξοδα θα επιβαρύνουν τους ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων. Η ΔΕΗ θα συσκεφθεί αργότερα για το θέμα των αποζημιώσεων και θα μας ενημερώσει.

«Είναι όπως όταν το λάστιχο του ποτίσματος συστρέφεται σε ένα σημείο και, μετά, απελευθερώνει το νερό με πολλαπλάσια πίεση», μας εξήγησε ο τεχνικός που εμφανίστηκε μετά από επίμονα τηλεφωνήματα, βράδυ Κυριακής. «Το ίδιο μπορεί να συμβεί με το ρεύμα. Μια υπερβολική φόρτιση υπερεκχειλίζει από το κύκλωμα ροής και εκτονώνεται κάπου αλλού, σε κάποιο τυχαίο σημείο στο δίκτυο ηλεκτροδότησης». Εν προκειμένω, το «τυχαίο σημείο» ήταν η πολυκατοικία μας (και μόνο αυτή!) Πέντε όροφοι, τριάντα δύο διαμερίσματα, όπου στις 8 το βράδυ της Κυριακής, η τάση του ρεύματος άρχισε να αυξομειώνεται ανεξέλεγκτα. Για δέκα λεπτά, πνιχτές ομοβροντίες ακούγονταν από λάμπες και ηλεκτρικές συσκευές που καίγονταν (φούρνοι, κλιματιστικά, υπολογιστές) σαν πυροτεχνήματα εσωτερικού χώρου.

ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΩ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ, ΕΠΙΣΦΑΛΗΣ, ΥΠΟ ΔΙΩΓΜΟ. ΟΧΙ, ΕΙΜΑΙ ΠΕΙΣΜΑΤΑΡΗΣ ΚΙ ΕΠΙΝΟΗΤΙΚΟΣ, ΠΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΣ.

«Είναι η πιο σπάνια και επικίνδυνη μορφή βλάβης που μπορεί να συμβεί», ομολόγησε ο αθώος τεχνικός. Σε όλες τις επόμενες επικοινωνίες με τη ΔΕΗ, κανείς δεν επιβεβαίωσε τα λεγόμενά του: «Δεν είμαστε σε θέση να σας πούμε τι ακριβώς συνέβη χωρίς επιτόπια αυτοψία».

Όπως και οι περισσότεροι, δεν είχα ιδέα ότι υπήρχε τέτοιο σενάριο. Δεν είχα φανταστεί τον ηλεκτρισμό σαν άγριο ζώο σε κλουβί που καιροφυλακτεί για να δραπετεύσει. Νόμιζα πως τον είχαμε εξημερώσει.

Και, ναι, υπήρχαν άνθρωποι στο κτίριο που χρειάζονταν καθημερινά μηχανική υποστήριξη για να επιβιώσουν – νεφροπαθής στον τέταρτο, μηχάνημα οξυγόνου στον πρώτο. Ήταν οι πρώτοι που έφυγαν όταν μας ανακοινώθηκε ο εκτιμούμενος χρόνος αποκατάστασης – δέκα ημέρες το νωρίτερο!

Αυτοί που έχουμε μείνει, ζούμε μια προσομοίωση πολέμου. Φακοί και κεριά έχουν ανασυρθεί από ντουλάπια. Ένα γκαζάκι υγραερίου πηγαινοερχόταν όλη τη Δευτέρα ανάμεσα σε τρία διαμερίσματα του πέμπτου ορόφου. Μια πομπή μπαινόβγαινε στη διάρκεια της ημέρας στο διπλανό μανάβικο με τα προϊόντα από την κατάψυξή τους, για να φυλαχτούν στον επαγγελματικό ψύκτη του. Τηλέφωνα ανταλλάσσονται, οι επικοινωνίες κι οι διαβουλεύσεις εντείνονται: «Να δεις που θα μας αναγκάσουν να καταφύγουμε στη νομική οδό!».

Μετά τη δεύτερη, την τρίτη ημέρα χωρίς ασανσέρ, ζεστό νερό, φως στους διαδρόμους, όλο και περισσότεροι ένοικοι εγκαταλείπουν τα πάτρια. Οι εργένηδες καταφεύγουν σε φίλους, οι οικογενειάρχες καταφεύγουν σε Airbnb. Τα κατοικίδια αποδεικνύονται πρόβλημα. Καθώς σώνεται η μέρα, η θεοσκότεινη πολυκατοικία παίρνει μια όψη δυσοίωνη. Ανεβαίνοντας πέντε ορόφους με τα πόδια, σημειώνω νοερά ποια διαμερίσματα συνεχίζουν να έχουν (αμυδρά) φωτισμένες χαραμάδες: το Γ5, το Δ5... ακόμα εδώ.

Το βράδυ της πέμπτης ημέρας, στο κρεβάτι με τα νωπά σεντόνια, διαβάζω με φακό μερικές σελίδες από το βιβλίο μου. Από δίπλα, ο γηραλέος, καρκινοπαθής συγκάτοικος γουργουρίζει ευχαριστημένος. Η παρουσία του είναι ο δικός μου λόγος που βρίσκομαι ακόμα εδώ.

Και μέσα σε αυτήν την αφιλόξενη συγκυρία, συμβαίνει κάτι φευγαλέο και δυσεξήγητο, κάτι που τα λόγια είναι καταδικασμένα να το προδώσουν. Μαζί με τη φλόγα του κεριού αναδεύεται μια πνοή κατάφασης. Ή, ίσως, ανοιγοκλείνει σαν διάφραγμα κάμερας, και φανερώνει την παρουσία μου εδώ, τώρα, σε αναπάντεχο βάθος. Συνειδητοποιώ ότι δεν είμαι εξόριστος, επισφαλής και υπό διωγμό. Όχι, είμαι πεισματάρης κι επινοητικός, πιστός και γενναίος, και θα κάνω όλα όσα χρειάζονται γιατί μπορώ μια χαρά να βασιστώ στον εαυτό μου και να στηρίξω αυτά που έχω επιλέξει. Για την ώρα, ο μικρόκοσμός μου, ο κτισμένος από τυχάρπαστα υλικά (έναν φακό, ένα βιβλίο, έναν γάτο), επαρκεί και αντέχει. Αποκοιμιέμαι ήσυχα στο δωμάτιο που, κι ας είναι κρύο, τώρα μοιάζει περισσότερο με... κολυμπήθρα. A

Κυριάκος ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Με τον υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης μιλήσαμε πριν από τα γεγονότα του χιονιού. Και ενώ το κείμενο αυτό είχε σχεδόν γραφτεί, μεσολάβησε η εμπειρία, οδυνηρή για κάποιους, του τι σημαίνει να μη λειτουργεί το κράτος σωστά και αποτελεσματικά. Με δεδομένες τις προκλήσεις και τους κινδύνους της νέας εποχής, μπορούμε να επιβιώσουμε χωρίς μια πολιτεία που θα έχει στο επίκεντρό της την ευημερία μας και την ασφάλειά μας; Η απάντηση είναι όχι, και ο πιο κατάλληλος άνθρωπος να μας το εξηγήσει ο Κυριάκος Πιερρακάκης. Γιατί αυτό που έχει πετύχει όσο βρίσκεται στο τιμόνι του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αφορά μια πραγματικά θαυμαστή εκδοχή του ελληνικού κράτους που μπορεί να συμβάλει συνολικά στον εκσυγχρονισμό του. Ένα φωτεινό παράδειγμα που προϋποθέτει: ανθρώπους με όραμα, υποδομές, τεχνογνωσία.

«Έχουμε την ευθύνη της αλλαγής του κράτους»

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ**
Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

Δεν είναι τυχαίο ότι στην πρόσφατη συζήτηση στη Βουλή για την πρόταση μομφής μία από τις ομιλίες που ξεχώρισαν ήταν η δική του, ακριβώς γιατί έδωσε το στίγμα της διακυβέρνησης που έχουμε ανάγκη. *«Το μάθημα είναι ότι οι θεσμοί του κράτους μάς αφορούν όλους. Κρινόμαστε όχι από τους χαρακτηρισμούς μας αλλά από το τι κομίζουμε για να βελτιώσουμε αυτούς τους θεσμούς»* είπε περιγράφοντας την επιτομή της φιλοσοφίας του υπουργείου του. Είναι και απαίτηση της κοινωνίας. Γιατί, τι ζητάμε πλέον οι πολίτες από τους πολιτικούς; *«Ο άθλος είναι διπλός. Να ανταποκρινόμαστε στις πιο παραδοσιακές ανάγκες που έχει ένα κράτος και, ταυτόχρονα, σε έναν κόσμο που αλλάζει, να φτιάξουμε ένα κράτος που να μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις αλλαγές. Έχουμε την ευθύνη της αλλαγής του κράτους»*. Δεν είναι λόγια χωρίς αντίκρισμα, αν γνωρίζεις τι κάνουν – δεν μιλάμε απλώς για εφαρμογές στο κινητό, αλλά για μια συνολική αλλαγή κουλτούρας με πραγματικό αποτύπωμα. Ποιος είναι ο άνθρωπος που αλλάζει –ψηφιακά– τη χώρα; Από πού έρχεται, τι έχει στο μυαλό του, ποιο είναι το σχέδιο; Κάτι σημαντικό είναι σε εξέλιξη εδώ, και ίσως, αν το συνειδητοποιήσουμε, η απαισιοδοξία των προηγούμενων ημερών αντικατασταθεί από μια αισιοδοξία και την πίστη ότι, ναι, *μπορούμε* να τα καταφέρουμε.

Το πρώτο πράγμα που του επισημαίνω εκείνο το ηλιόλουστο μεσημέρι στο γραφείο του, στον 6ο όροφο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης: «Είστε ένας από τους πιο δημοφιλείς υπουργούς της κυβέρνησης αλλά αν ρωτήσουμε στον δρόμο πέντε ανθρώπους πώς λένε το υπουργείο σας, μπορεί και να μην ξέρουν την ακριβή ονομασία». Απαντάει αμέσως: «Μπορεί η ψηφιακή διακυβέρνηση να ακούγεται τεχνοκρατική ως σύλληψη, αλλά είναι ίσως το νούμερο ένα υπουργείο καθημερινότητας. Αντικείμενό του είναι τα μεγάλα ή μικρότερα γεγονότα της ζωή μας». Σκεφτείτε το λίγο. Όλη η ενήλικη ζωή μας μεταφράζεται σε διαδικασίες: όταν περνάμε στις πανελλήνιες, παίρνουμε πτυχίο, παντρευόμαστε, κάνουμε παιδιά, κάποιος δικός μας που πεθαίνει, όταν βγάζουμε δίπλωμα οδήγησης, όταν χρειαζόμαστε νοσοκομείο, η φορολογική μας δήλωση, μια συναλλαγή με το ταμείο μας, την πολεοδομία, τον δήμο, την εφορία, την τράπεζα, η σύνταξη, κάποιο επίδομα… Οι συνειρμοί αναπόφευκτα μας πηγαίνουν σε ιστορίες θυμού ή ματαιοπονίας με κάποιον υπάλληλο στο γκισέ που μας ταλαιπώρησε ή για τις ώρες που έχουμε χάσει συμπληρώνοντας έγγραφα, και πώς μας κάνει να αισθανόμαστε η ιδέα ότι πρέπει να διεκπεραιώσουμε μια συναλλαγή με μια δημόσια υπηρεσία. Ας θυμηθούμε τώρα την εμπειρία κάποια από αυτά να τα έχουμε κάνει τα τελευταία δύο χρόνια στη θαλπωρή του σπιτιού μας από τον υπολογιστή ή από το κινητό μας τηλέφωνο.

«Υπάρχει ένα ρητό που λέει, ο κόσμος θα ξεχάσει τι είπες και τι έκανες, αλλά δεν θα ξεχάσει πώς τον έκανες να αισθανθεί. Η αίσθηση που είχαμε ως τώρα για το δημόσιο είναι πολλαπλές υπηρεσίες που μας ταλαιπωρούν. Η τεχνολογία μπορεί να αντιστρέψει αυτό». Εκείνη την ημέρα μόλις έχει βγει το νούμερο των ψηφιακών συναλλαγών που έχουμε κάνει οι πολίτες το 2021: 567 εκατομμύρια. Εντυπωσιακό;! «Στην πράξη το νούμερο αυτό μεταφράζεται σε 570.000.000 επισκέψεις σε κάποιο γκισέ που δεν έγιναν. Φτιάξαμε το gov.gr για να θυμάται ο πολίτης πως το κράτος είναι σχεδιασμένο στις δικές του ανάγκες. Ίσως και να είναι κατάκτηση να μη χρειάζεται ο κόσμος να θυμάται τις διάφορες κρατικές δομές αλλά να εξυπηρετείται». Μου αναφέρει πως εξελίχθηκαν τα νούμερα τα τέσσερα τελευταία χρόνια: 9, 34, 94, 567 εκ. ψηφιακές επισκέψεις ανά χρόνο, μια εκθετική αύξηση που κρύβει μια εκτόξευση και στην πραγματική ζωή.
«Εκθετικό φαινόμενο σημαίνει ότι γίνεται μια μικρή αλλαγή κάπου, ή πολλές μικρές, κι αυτό έρχεται και αλλάζει πάρα πολύ κάτι κάπου αλλού. Δηλαδή, εντάξαμε περίπου 1.300 ψηφιακές υπηρεσίες στο gov.gr –οι 500 προϋπήρχαν– σε δύο χρόνια και ξαφνικά αλλάζει τελείως η εμπειρία της εξυπηρέτησης του πολίτη με το κράτος. Τι σημαίνει αυτό; Πρώτον: κερδίζουμε χρόνο, γιατί αν δεν χρειάζεσαι να πας στα ΚΕΠ για μια εξουσιοδότηση κάνεις

> ΑΝ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΟΥΜΕ ΟΛΗ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2025, ΝΟΜΙΖΩ ΟΤΙ ΘΑ ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ

κάτι άλλο – κι αυτό σωρευτικά έχει τεράστια επίδραση στη ζωή σου. 567 εκ. ψηφιακές συναλλαγές, να δεχθούμε ότι είναι 1.30 ώρα η μία; Ας κάνουμε τον πολλαπλασιασμό. Δεύτερον: ξαφνικά αισθάνεσαι ότι το κράτος σε σέβεται κι αυτό οδηγεί σε μια αλλαγή κουλτούρας, ξαναφτιάχνονται σχέσεις εμπιστοσύνης με το κράτος». Και βέβαια όταν η βελόνα κινείται με ολοένα και μεγαλύτερη ταχύτητα, αλλάζουν και οι προσδοκίες. «Σε πρώτη φάση ο κόσμος είναι ενθουσιασμένος, σε δεύτερη απαιτητικός. Θεωρεί θεμελιωμένο δικαίωμα αυτό που συνέβη και ρωτά γιατί δεν έχει συμβεί σε όλα τα υπόλοιπα». Από εκεί που –ψηφιακά– ήμασταν άνθρωποι των σπηλαίων και διεκπεραιώναμε στωικά, τώρα γκρινιάζουμε γιατί κάποιες διαδικασίες δεν έχουν ψηφιοποιηθεί ακόμα και γιατί μας παίρνει ώρα να μπούμε στο σύστημα.

Κερδίζω χρόνο, κερδίζω ζωή

Στον πόλεμο με τη γραφειοκρατία, το **gov.gr** είναι ο ένας μεγάλος πυλώνας, να μη χρειάζεται να πηγαίνουμε στις δομές του κράτους αλλά να έρχονται εκείνες σε εμάς. Ο άλλος έχει να κάνει με την απλοποίηση των διαδικασιών. Όσοι γονείς έχουν φέρει στον κόσμο ένα μωράκι τα τελευταία δύο χρόνια το ξέρουν πολύ καλά, στο πρώτο τους παιδί έπρεπε να στηθούν σε 5-6 ουρές, τώρα το δηλώνουν στο μαιευτήριο και παίρνουν ένα μήνυμα στο κινητό με τον ΑΜΚΑ του παιδιού τους, ενώ το επίδομα γέννησης πιστώνεται πλέον αυτόματα στον τραπεζικό τους λογαριασμό! Και όσο φτάνουν σε εμάς μία μία οι πλατφόρμες και οι ψηφιακές υπηρεσίες και διασυνδέονται οι υπηρεσίες ώστε να μη μας (ξανα)ζητούν τα στοιχεία μας που ήδη έχουν, εκείνοι ετοιμάζουν πυρετωδώς ένα τιτάνιο έργο: το **Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών**.

«Το 2022 είναι το έτος ενός πολύ εμβληματικού πρότζεκτ. Με ρωτάνε συχνά: στο gov.gr έχετε βάλει 1.300 διαδικασίες, από πόσες συνολικά; Δεν ξέρουμε – κανένα κράτος δεν ξέρει επακριβώς. Αλλά για να μεταρρυθμίσεις κάτι πρέπει πρώτα να μπορείς να το μετρήσεις. Σε συνεργασία με όλες τις υπηρεσίες και δομές του κράτους έχουμε καταγράψει 1.500 διαδικασίες σε απόλυτο βαθμό, και άλλες 2.500 χιλιάδες είναι υπό καταγραφή. Υπολογίζουμε ότι αυτή είναι μόνο η αρχή». Αρχικά θα υπάρχουν εκεί όλες οι πληροφορίες και οι φόρμες για οτιδήποτε θέλει να κάνει κάποιος, από το να ανοίξει έναν παιδικό σταθμό μέχρι να πάρει άδεια ταχύπλοου, και μετά θα αρχίσουν να κόβουν περιττά βήματα και να ψηφιοποιούν περαιτέρω. Μου εξηγεί ότι αυτό θα δεσμεύει και τους δημόσιους λειτουργούς, που σήμερα μπορούν να μας πουν αυθαίρετα «εγώ έτσι ερμηνεύω τον νόμο, άρα θέλω και το ένα έγγραφο και το άλλο»… Νιώθω σαν να μου περιγράφει ένα άλλο κράτος. Too good to be true.

Πότε ξεκίνησαν όλα; Πώς τα κατάφεραν;

Ας πάμε 2,5 χρόνια πίσω. Στην ομιλία του κατά την παραλαβή του υπουργείου ο νέος, και στους περισσότερους άγνωστος τότε Κυριάκος Πιερρακάκης κηρύσσει τον πόλεμο κατά της γραφειοκρατίας και μας δείχνει το κινητό του λέγοντας: «Εδώ θα περάσουν όλα» (!) Στις προγραμματικές δηλώσεις στη Βουλή λίγες μέρες μετά περιγράφει ακριβώς τι θα κάνει το νέο Υπουργείο, σαν έτοιμο από καιρό. Η χώρα είναι πολύ πίσω, με την ομάδα του έχουν σχεδιάσει τα πάντα ώστε από την πρώτη μέρα να ριχθούν στη δουλειά. Μου εξηγεί τη γενική σύλληψη της προετοιμασίας, που είχε τρεις διαστάσεις.

Πρώτον, έπρεπε να σχεδιάσουν μία νέα κρατική δομή, το **Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης**, με αντικείμενο τα ψηφιακά έργα, τις τηλεπικοινωνίες, και επιπλέον την πάταξη της γραφειοκρατίας. Καθώς έχουν διδαχθεί από τα λάθη του παρελθόντος, με προεδρικό διάταγμα τη Δευτέρα μετά τις εκλογές μετακινούνται αυτόματα υπό τη δικαιοδοσία του νέου Υπουργείου πολλαπλές δομές από άλλα υπουργεία, με κυρίαρχες τρεις – τη **Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων** που ήταν δομή του Οικονομικών, το **ΕΔΗΤΕ** που ήταν στο Παιδείας (π.χ. το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό covid που έχουμε στο κινητό το έφτιαξαν εκεί οι δικοί τους επιστήμονες!) και την **ΗΔΙΚΑ** του Εργασίας (self test, εμβόλιο, άυλη συνταγογράφηση). Επιπλέον ο υπουργός ορίζεται ως Επικρατείας, αφού η δουλειά που έχει να κάνει είναι οριζόντια και άρα απαιτείται συνεργασία με όλα τα υπουργεία.

Το δεύτερο κομμάτι έχει να κάνει με τους ανθρώπους. Εξαρχής, κάνουν ένα εσωτερικό head hunting στο δημόσιο για μηχανικούς και πληροφορικάριους ώστε να βρουν τους καταλληλότερους για την κάθε θέση. Τους ψάχνουν έναν έναν και μία μία, όχι μόνο σε ανώτατο επίπεδο. Έχει τεράστια σημασία, μου εξηγεί, να διαλέγεις τους ανθρώπους σου και να σφυρηλατείτε σχέσεις, ώστε να μπορείς να αντιμετωπίζεις προβλήματα στο πεδίο καθημερινά. Συγκροτείται μια ομάδα ανθρώπων που λειτουργούν σαν start up, χωρίς αυστηρή ιεραρχία και τυπικά ωράρια αλλά με πάθος για αυτό που κάνουν και στόχους που υλοποιούνται καθημερινά. Γεγονός που κάνει εφικτό το να δουλεύουν με φρενήρεις ρυθμούς, ακόμη και να ξενυχτούν τις κρίσιμες στιγμές για να δουν αν αυτό που ετοιμάζουν θα δουλέψει σωστά.

Η τρίτη προετοιμασία αφορά στα βασικά μεταρρυθμιστικά πρότζεκτ που θέλουν να πετύχουν: 1) Να φτιάξουν μια Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της δημόσιας διοίκησης, το gov.gr, που βγήκε στον αέρα 21 Μαρτίου του 2020 και εμπλουτίζεται συνεχώς 2) Να καταγράψουν και να απλουστεύσουν τις διαδικασίες σε ένα Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών, που δρομολογείται αυτή τη στιγμή, 3) Να μεταβεί η χώρα στο 5G, που συντελείται ήδη με έναν καινοτόμο τρόπο ο οποίος βάζει την Ελλάδα στην πρωτοπορία των χωρών και 4) Ένα νέο σύστημα ταυτοποίησης, μια πρώτη εμπειρία του οποίου είχαμε με το **GR.wallet** με τελικό στόχο τις νέες ψηφιακές ταυτότητες. Και επιπλέον, κυβερνοασφάλεια, ανοιχτά δεδομένα, δημοπράτηση όλων των ψηφιακών έργων του Ταμείου Ανάκαμψης. Πολλαπλά έργα που χτίζονται όροφος-όροφος, φτάνοντας σε εμάς, τους πολίτες, σε καθημερινή βάση. Παράδειγμα: πάνω στην ηλεκτρονική συνταγογράφηση πάτησε η άυλη, εκεί πάνω πάτησε το σύστημα του εμβολιασμού, εκεί πατάει το **MyHealth app** (μια εφαρμογή που κατεβάζω όσο μιλάμε και βλέπω πότε έχω κάνει το τελευταίο τεστ Pap και τι μου έχει συνταγογραφηθεί από το 2012 και μετά!). Και πάνω εκεί θα πατήσει ο **Ιατρικός Φάκελος Ασθενούς**, που θα έχουμε ΟΛΟΙ, και θα περιλαμβάνει όλο το ιατρικό ιστορικό μας από νοσοκομεία, διαγνωστικά κέντρα, γιατρούς, παραπεμπτικά, διαγνώσεις! Κι όσο μου μιλάει σκέφτομαι πόσο δύσκολο είναι να έχεις στην εποπτεία σου το ιστορικό και τη γραφειοκρατία της ασθένειας όταν τρέχεις με κάποιον δικό σου άνθρωπο, και ανακουφίζομαι και μόνο στην ιδέα.

«Κατεβάζοντας την εφαρμογή μας MyHealth app είδες τι σημαίνει Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δοκίμασε στο σπίτι να κάνεις αντικατάσταση της άδειας οδήγησής σου και θα καταλάβεις τι σημαίνει κερδίζω χρόνο, κερδίζω ζωή». Πάνω από 1 εκ. Έλληνες είχαν κατεβάσει τη νέα ταυτότητα στο κινητό τους, ένα ακόμα φρέσκο νούμερο που ακουγόταν στους διαδρόμους του υπουργείου εκείνη την ημέρα. «Η νέα ταυτότητα έγινε viral στα social media. Κάτι τόσο παλιό όσο η ταυτότητα έχει μεγάλο συμβολισμό πλέον να περνάει στο τηλέφωνο, το ▶

οποίο αυξανόμενα γίνεται το πορτοφόλι σου, το ταυτοτικό σου στοιχείο. Σε λίγο θα έχεις στο κινητό σου σε ένα άλλο Wallet το δίπλωμα οδήγησης, όλα τα έγγραφα και το ιστορικό του αυτοκίνητου σου» (!) Ακούω εντυπωσιασμένη. Ένας άλλος κόσμος είναι ήδη εδώ.

Η ανατροπή της πανδημίας

Ο Μάικ Τάισον λέει ότι όλοι έχουν ένα σχέδιο μέχρι να φάνε την πρώτη μπουνιά, του αναφέρω μια φράση που έχω ακούσει να λέει. Στην πανδημία, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μαζί με το Υγείας και την Πολιτική Προστασία, βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της μάχης. Πότε κατάλαβε ότι έχει χτυπήσει συναγερμός;

«Ήταν, θυμάμαι, μια Παρασκευή, μία εβδομάδα πριν το πρώτο lockdown. Είχαμε συνειδητοποιήσει ότι είμαστε σε συνθήκες πολέμου. Καλώ όλους τους βασικούς μου συνεργάτες για να αποτυπώσουμε τι θα κάνουμε το επόμενο διάστημα ανά εβδομάδα και καταλήγουμε να κάνουμε έναν σχεδιασμό ανά ημέρα. Τους ζητάω να φέρουν μπροστά τις εφαρμογές που είχαμε σχεδιάσει, σε περίπτωση lockdown, για να εξυπηρετηθεί ο κόσμος».
Οι περίπου χίλιοι υπάλληλοι του Υπουργείου και οι πολύ περισσότεροι συνεργαζόμενοι από τον ιδιωτικό τομέα εργάζονται νυχθημερόν για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε τη ζωή μας μέσα από πλατφόρμες, στήνονται άυλες διαδικασίες, τηλεκπαίδευση και τηλεργασία – μέσα σε λίγες ημέρες συντελείται ένα ψηφιακό θαύμα.

Το φθινόπωρο του 2020 ξεκινούν να στήνουν το πιο εμβληματικό και κρίσιμο πρότζεκ, το ψηφιακό σύστημα του Εθνικού Εμβολιασμού. Τη νύχτα της 11ης προς 12η Ιανουαρίου 2021, όσοι εμπλέκονται στις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου μένουν ξάγρυπνοι μέχρι να βεβαιωθούν ότι τα συστήματα θα ανταποκριθούν όταν οι άνω των 85 πάνε το επόμενο πρωί στα φαρμακεία και στα ΚΕΠ και όλοι εμείς μπούμε από το κινητό να τους κλείσουμε ραντεβού. Το ότι δούλεψε, και μάλιστα υποδειγματικά, υπήρξε προϋπόθεση για να σταθεί η χώρα όρθια σε μια φονική πανδημία. Έκτοτε, το **Σύστημα Εθνικού Εμβολιασμού** στην κυριολεξία μας σώζει και την ίδια στιγμή μας εκπαιδεύει σε μια κουλτούρα ψηφιακού πολίτη: τον τελευταίο χρόνο μπήκαμε μαζικά στο **emvolio.gov.gr** τρεις φορές για να κλείσουμε ραντεβού και άλλες δύο για να εκδώσουμε πιστοποιητικά και να τα κατεβάσουμε.
«Από όσα έχουμε υλοποιήσει, αυτό που έκανε τη μεγαλύτερη αίσθηση στον κόσμο ήταν το sms που λάμβανε μετά το πρώτο εμβόλιο για το δεύτερο ραντεβού, που σήμαινε ότι το κράτος ήξερε ότι εσύ είχες κάνει την πρώτη δόση και σε καλούσε στη δεύτερη».
Το θυμόμαστε πόσο είχαμε όλοι εκπλαγεί; Συνειδητοποιούμε πόσο πρωτοφανές ήταν αυτό για τα ελληνικά δεδομένα –και όχι μόνο, το σύστημα εμβολιασμού υπήρξε υποδειγματικό διεθνώς–, ή το θεωρούμε κεκτημένο και αυτονόητο; Το σίγουρο είναι ότι γινόμαστε πλέον πολύ πιο απαιτητικοί από το κράτος και έχουμε υψηλές προσδοκίες.

Προσωπικές ιστορίες

Μιλάει γρήγορα, σκέφτεται γρήγορα, και έχει μια νεανική ορμή που προδίδει τα μόλις 38 του χρόνια. Το γραφείο του είναι γεμάτο στοίβες βιβλία, αν και digital λατρεύει το χαρτί κι έχει μια εμμονή να υπογραμμίζει με κόκκινο στυλό οτιδήποτε τον ενδιαφέρει. Μου λέει με παράπονο ότι διάβαζε πολύ περισσότερο ως διευθυντής ερευνών της ΔιαΝέοσις, όπου σχεδίαζαν έρευνες για την ανασυγκρότηση της χώρας. Είναι τόσο ουσιαστικά αυτά που λέμε, που νιώνω άχαρη και ανούσια τη δημοσιογραφική ερώτηση για την πολιτική του διαδρομή και πορεία η οποία καταλήγει στην ένταξή του στη ΝΔ του Κυριάκου Μητσοτάκη.
«Έχουμε συνηθίσει η πολιτική συζήτηση να είναι περισσότερο συζήτηση και λιγότερο πολιτική. Η πολιτική όμως είναι τα πεπραγμένα. Ακριβώς επειδή όλα αυτά τα χρόνια είχαμε αποσυνδέσει την πολιτική από την πράξη και την έχουμε σχετίσει σχεδόν αποκλειστικά με τη ρητορική, ο κόσμος έδειχνε χαμηλή εμπιστοσύνη προς το πολιτικό σύστημα. Τι μας ζητούσαν προεκλογικά; "Φτιάξτε κράτος", αυτό ήταν το πολιτικό αίτημα. Η συζήτηση λοιπόν πρέπει να είναι προοπτικής, όχι καταγωγής, κι όσοι μένουν κολλημένοι στην παλιά πολιτική γεωγραφία είναι επειδή δεν έχουν πολιτικό αφήγημα για το μέλλον. Η ουσία της πολιτικής είναι να λύνεις συγκεκριμένα προβλήματα στην καθημερινότητα των πολιτών».

Είναι και δική του η αγωνία: *«Πώς δεν θα μείνει η χώρα πίσω»*. Τον ρωτάω πότε άρχισε να καταλαβαίνει ότι η τεχνολογία είναι καταλύτης για την πολιτική, και η απάντησή του «ω... από πολύ παλιά» μας πηγαίνει πίσω. Μοναχοπαίδι με καταγωγή από τη Λακωνία, γέννημα-θρέμμα Κάτω-Πατησιώτης, μαμά δικηγόρος, μπαμπάς χειρουργός γιατρός, πηγαίνει στη Λεόντειο, παίρνει τον πρώτο του υπολογιστή –έναν Hyundai 286– στην Γ' Δημοτικού το 1992, μπαίνει στο ίντερνετ το 1996 και περνάει τον χρόνο του (και) εκεί παίζοντας παιχνίδια αλλά και αξιοποιώντας το ως ένα παράθυρο στον κόσμο. Διαβάζει πολύ, ελληνική και ξένη πεζογραφία, αγαπά τους Ασίμωφ και Χέρμπερτ, έχει πάθος με τον κινηματογράφο, του αρέσουν οι ταινίες επιστημονικής φαντασίας αλλά και η νέα φουρνιά των Αμερικανών σκηνοθετών, και κάθε Σαββατοκύριακο πηγαίνει στο Όσκαρ, στην Αχαρνών, και στις επίσημες εξόδους στο Αττικόν. Είναι γκατζετάκιας και έχει πάθος με την τεχνολογία, ο πρώτος από την παρέα του που παίρνει κινητό, μπαίνει 4ος στην ΑΣΣΟΕ όπου σπουδάζει Πληροφορική, ενώ στα χρόνια των σπουδών του εγκαινιάζει και ένα δεύτερο πάθος, με την πολιτική, που ανακαλύπτει μέσα από τα βιβλία. Αποφοιτά έχοντας καταφέρει να διακριθεί στα μαθήματα και ανοίγει ο δρόμος για το Χάρβαρντ, όπου κάνει μεταπτυχιακό στις Δημόσιες Πολιτικές, και μετά στο MIT, για ένα δεύτερο μεταπτυχιακό στην Τεχνολογική Πολιτική, όλα με υποτροφίες.

Ένα παιδί από τα Κάτω Πατήσια στα καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου, αλλά και στη χώρα των –εφηβικών– ονείρων του. Την Αμερική την είχε μελετήσει σε βιβλία αλλά και στις ταινίες του Σκορτσέζε, του Κόπολα και του Ντε Πάλμα. Εκεί περνάει «τέσσερα μαγικά χρόνια» – όχι μόνο ανακαλύπτοντας σε road trip μια υπέροχη χώρα, αλλά γνωρίζοντας έναν καινούργιο κόσμο, σπουδαίους ανθρώπους, κυρίως όμως αντλώντας παραστάσεις για να γυρίσει πίσω με την ιδέα ότι πολλά από όσα έχει δει εκεί θα μπορούσαν να γίνουν και στην Ελλάδα. «Έβλεπα πράγματα και έλεγα, μα καλά, αυτό γιατί δεν το κάνουμε κι εμείς; Διότι καταλάβαινα τι θα μπορούσαμε να πετύχουμε. Αυτό το νιώθουμε και τώρα όπου πηγαίνουμε, π.χ. στην Εσθονία ή στο Ισραήλ που έχουν πετύχει σπουδαία πράγματα. Ξέρουμε ότι μπορούμε να κάνουμε κι εμείς πάρα πολλά, όχι να αντιγράψουμε, αυτό δείχνει πτοπάθεια, αλλά να πάρουμε ιδέες για να απελευθερώσουμε την καλύτερη εκδοχή του εαυτού μας. Η ψηφιακή μας στρατηγική είναι έργο ελληνικής ιδιοκτησίας, κανείς δεν μας είπε τι και πώς. Και, επιτρέψτε μου να πω, δεν μου είναι εύκολο να δεχτώ πως κάτι είναι αξιωματικά ανέφικτο, πως δεν γίνεται. Η ιστορική μας πορεία ως χώρα αποδεικνύει διαρκώς το ανάποδο – αρκεί να ξέρεις πού να κοιτάξεις».

Υπάρχει μια ρήση του Ηράκλειτου, που λέει ότι ο χαρακτήρας μας είναι το πεπρωμένο μας. Βιβλία και σινεμά, τεχνολογία και πολιτική, πείσμα και αυτοπεποίθηση, φτιάχνουν το προφίλ ενός ανθρώπου που πραγματοποιεί τα όνειρά του. Είναι η ιδέα της προσωπικής προόδου με την οποία γαλουχηθήκαμε τα παιδιά της μεσαίας τάξης, ότι τα πράγματα θα πηγαίνουν μπροστά, με την οικογένειά μας να επενδύει στο μέλλον μας. Ο Κυριάκος Πιερρακάκης είναι ένας από εμάς, μόνο που ό,τι οραματίστηκε για τον εαυτό του το οραματίστηκε και για τη χώρα του. Και ίσως ο σφραγισμένος φάκελος με τη φωτογραφία του παππού του με τα τρία του αδέρφια, και τη μάνα τους και προγιαγιά του, που του έδωσαν να ανοίξει στο αεροπλάνο για την Αμερική, να αποτύπωνε όχι μόνο την ιστορία της οικογένειάς του τρεις γενιές πίσω, αλλά και τη διαδρομή της φτωχής Ελλάδας του πολέμου μέχρι τη σημερινή της ευημερίας και της προόδου. Σήμερα, είναι και το δικό του, προσωπικό στοίχημα να οικοδομήσουμε το νέο οικονομικό μοντέλο της χώρας στον γεμάτο προκλήσεις 21ο αιώνα με τα πάντα γύρω μας να αλλάζουν με τρομακτική ταχύτητα.

Η Ελλάδα το 2025 θα είναι μια άλλη χώρα

Μετά από 10 χρόνια οικονομικής κρίσης και 2 πανδημικής δοκιμασίας είναι θέμα επιβίωσης να ξεμπλοκάρει η μεταρρυθμιστική διαδικασία: η πρόκληση είναι πώς θα ξαναχτιστεί το κράτος μέσα από τις μεγάλες τεχνολογικές αλλαγές. «Θέλαμε να οικοδομήσουμε μία πολιτική λογική των μεταρρυθμίσεων, της εκ νέου οικοδόμησης του κράτους. Κι αυτό το κάνουμε με μια ταχύτητα που δύσκολα έχει συναντήσει κανείς ξανά σε άλλη χώρα. Σε

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΙΝΕΜΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΕΙΣΜΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ (...) Ο ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΕΜΑΣ, ΜΟΝΟ ΠΟΥ Ο,ΤΙ ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ ΤΟ ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΗΚΕ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ.

κάποιους τομείς έχουμε ξεχωρίσει διεθνώς, στον **Εθνικό Εμβολιασμό**, στο **Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό covid**, στη **δημοπρασία 5G**. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι γίνονται τέτοιας φύσεως αλλαγές εκεί που υπήρχε μεγάλο πρόβλημα, που η Ελλάδα γίνεται μια πολύ σημαντική ιστορία επιτυχίας, ένα case study όπως λένε στις σχολές μάνατζμεντ και διακυβέρνησης».
Η ψηφιοποίηση του κράτους αφορά στις εκκρεμότητές μας με την Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση, ανοίγουμε όμως ταυτόχρονα λογαριασμούς και με την Τέταρτη. Ποιο είναι το σχέδιο για να μη μείνει η χώρα στο ψηφιακό περιθώριο; Το 2019, σε μια πρώτη καταγραφή των αναγκών και μιλώντας με όλα τα υπουργεία, εξηγεί, συνειδητοποίησαν ότι οι ανάγκες ήταν τεράστιες. Πέρα από τα μικρά έργα πληροφορικής, που ξεκίνησαν αμέσως, χρειαζόμασταν μεγάλες επενδύσεις, δηλαδή χρήματα. Όταν μαζί με τον κορωνοϊό ήρθε και το Ταμείο Ανάκαμψης, η χώρα απέκτησε μπάτζετ. «Όλα βρίσκονται στη **Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού**, εκεί αναλύεται η στρατηγική μας, συν τα 440 έργα που θα γίνουν μέχρι του 2025. Όταν ήρθε το Ταμείο Ανάκαμψης, μας ρώτησαν έχετε ώριμα έργα; Και τους απαντήσαμε *(σ.σ. γελάει)* ότι έχουμε 440 έργα. Και όλα δρομολογούνται. Το δημόσιο τρέχει αυτή τη στιγμή με πολύ μεγάλες ταχύτητες».

Απόδειξη; Η Ελλάδα πήρε βραβείο από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πληροφορικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημοσίου *(WITSA Global ICT Excellence Awards).* Με τρόπο που δεν συνειδητοποιούμε η χώρα σπρώχνεται μπροστά. Έχει αδημονία να δει τη Βίβλο να υλοποιείται; «Πιο πολύ έχω ένα άγχος να προλάβουμε να δρομολογηθεί, να γίνει σωστά, υπάρχει μια ιδιότυπη συναστρία για να γίνει αυτό. Πρωτίστως έχουμε έναν πρωθυπουργό που το πιστεύει, και βάζει όλη την πολιτική επένδυση, κάτι πολύ σημαντικό. Δεύτερον υπάρχει μια ομάδα για να το υλοποιήσει. Τρίτον υπάρχουν όλες οι νομοθετικές προϋποθέσεις, και υπάρχουν και όλες οι τεχνολογικές, και όλες οι οικονομικές προϋποθέσεις! Αν δρομολογήσουμε όλη τη στρατηγική και την υλοποιήσουμε μέχρι το 2025, νομίζω ότι τότε θα μιλάμε για μια άλλη χώρα».

Να κλείσουμε τη συζήτησή μας με ένα πιο προσωπικό κομμάτι. Τι δεν είπαμε; Έπαιξε στην Ακαδημία του Σπόρτινγκ ως Πατησιώτης, landmarks της παιδικής και εφηβικής ηλικίας είναι το ζαχαροπλαστείο της Χαράς, ο Κόμης, το Κοσμικόν, τα καφέ στην περίμετρο της Λεοντείου και του Οικονομικού Πανεπιστημίου. Με την οικογένειά του μένει στις Αχαρνές, αλλά συνεχίζει να πηγαίνει στα παλιά του στέκια, εκεί μένουν οι παλιοί του φίλοι, αυτή είναι η γειτονιά του. Ποιο είναι το πιο σημαντικό γεγονός της δικής του ζωής; *(χωρίς να το σκεφτεί)* «Τα τρία μου παιδιά, μακράν! Όταν κάνεις παιδιά, έχει πει κάποιος, βλέπεις την καρδιά σου να περπατάει έξω από το σώμα σου, αυτό ακριβώς είναι το συναίσθημα. Έχεις ένα μείγμα αγάπης, φόβου μην πάθουν κάτι, απόλυτης ανιδιοτέλειας». Αγαπημένος σκηνοθέτης; «Ο Κιούμπρικ» (θέλουμε μια ξεχωριστή συνέντευξη μόνο για το σινεμά). Έχει χρόνο για ταινίες; «Αυτές τις μέρες επιδιώκω να βλέπω για λίγη ώρα κάθε βράδυ πριν κοιμηθώ κάτι, σήμερα θα δω το "Don't look up". Ό,τι καλύτερο είδα τελευταία είναι το "Dune", αριστούργημα!». Τι θα συμβούλευε κάποιον; «Να είναι ανθεκτικός στις δύσκολες καταστάσεις και να μπορεί να αντέχει τις αποτυχίες. Να μάθει να ενσωματώνει την έννοια του πειραματισμού στη ζωή του, να τεστάρει 5-10 πράγματα που μπορεί να μην τα πετύχει, αλλά που θα τον μάθουν να μεταβολίζει τη μη επιτυχία σε εμπειρία. Είναι πολύ δύσκολο να μπορείς να μετατρέπεις τις αποτυχίες σου σε βατήρες για άλλα πράγματα, είναι τέχνη». Τα παιδιά του τι θα συμβούλευε; «Το ίδιο... Και να κάνουν αυτό που αγαπάνε!»

Ξεχάστηκε κι εκείνος, κι εγώ καταχράστηκα τον –πολύτιμο– χρόνο του. Με ξεπροβοδίζει δίνοντάς μου το βιβλίο που χαρίζει και στους συνεργάτες του: *«Power to the Public – The Promise of Public Interest Technology»* (εκδ. Princeton). Όταν συναντήθηκε με τις δύο γυναίκες συγγραφείς και τους μίλησε για το ελληνικό κράτος και όσα κάνουν, του είπαν πως, αν είχαν γνωριστεί λίγο νωρίτερα, θα περιελάμβαναν την περίπτωση της Ελλάδας στο κεφάλαιο με τα παραδείγματα του πώς η τεχνολογική πολιτική μπορεί να δώσει λύσεις σε πραγματικά προβλήματα. Περιεργάζομαι μια τελευταία φορά το γραφείο του για να το θυμάμαι. Τις στοίβες με τα βιβλία. Τον πίνακα με τα εξώφυλλα του New Yorker που του χάρισε ο φίλος του. Τη θέα της πόλης από ψηλά, με την Ακρόπολη να ξεπροβάλλει κάπου στο βάθος. Με μια αισιόδοξη αίσθηση ότι η χώρα μου είναι σε καλά χέρια. A

νῶμα
τοπικά & ποιοτικά
παράγεται στην Ελλάδα

Κάθε τόπος στον τόπο σου

με τη νέα σειρά τοπικών & ποιοτικών προϊόντων Νῶμα

Ανακάλυψε τις ξακουστές Κριθαροκουλούρες Π.Γ.Ε. Κρήτης
και όλες τις αυθεντικές γεύσεις της Ελλάδας σε ένα κατάστημα Lidl.

Νῶμα
Κρητική κριθαροκουλούρα Π.Γ.Ε.

600 g
1,99€
1 Kg = 3,32€

Μάθε περισσότερα εδώ:

lidl-hellas.gr

LIDL Ελλάς

ΜΑΡΙΑΝ ΣΑΛΖΜΑΝ
ΓΙΑ ΤΑ TRENDS ΤΟΥ 2022 ΠΕΡΑΣΤΕ ΑΠΟ ΕΔΩ

Της **ΕΦΗΣ ΠΑΛΛΗ**

Η Μάριαν Σάλζμαν εμφανίζεται χαμογελαστή στην οθόνη μου. Έχουμε συνδεθεί συντάκτες και δημοσιογραφοι από κάθε γωνιά του πλανήτη, γεμάτοι προσμονή για όσα πρόκειται να μας παρουσιάσει. Ο τίτλος του webinar «*22 τάσεις για το 2022*». Όχι, δεν κρατά μια γυάλινη σφαίρα προβλέποντας το μέλλον, ούτε υποθέτει απλώς τι μπορεί να συμβεί στη χρονιά που μόλις σήκωσε αυλαία. Από το πρώτο λεπτό της διαδικτυακής συνάντησης καταλαβαίνεις ένα πράγμα: η Μάριαν Σάλζμαν ξέρει. Διάσημη παγκοσμίως trendspotter και Senior Vice President, Global Communications της Philip Morris International με διεθνείς βραβεύσεις και αναγνώριση, το 2003 μας σύστησε τον όρο της μετροσεξουαλικότητας, το 2007 αναφέρθηκε στον ύπνο ως το «νέο σεξ» (sleep is the new sex) και το 2019 δήλωσε ότι το χάος είναι η νέα κανονικότητα.

Η 62χρονη Αμερικανή αναλύει τις τάσεις που θα μας απασχολήσουν το 2022, από τις οποίες ξεχωρίζω τις λέξεις «χάος, ψυχική υγεία, ανισότητα, κλιματική αλλαγή, υπερτοπικότητα».

Η έννοια του χάους θα συνεχίσει να βασιλεύει και στη μετά covid εποχή. Όλα θα μοιάζουν

> ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΑΜΕ ΟΤΙ, ΑΝΤΙ ΝΑ ΤΡΕΧΟΥΜΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΩΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΛΑΒΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΝΤΑ, ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΜΕ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΤΖΑΜΕΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΠΑΜΕ ΟΠΟΥΔΗΠΟΤΕ. ΘΑ ΑΠΟΛΑΥΣΟΥΜΕ ΤΗ ΓΑΛΗΝΗ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΜΕ ΜΕ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ

σαν ένα μπλεγμένο κουβάρι και το καλύτερο που θα μπορούμε να κάνουμε για να βρούμε το δικό μας σημείο στον χάρτη είναι να μετατραπούμε σε δεινούς χαμαιλέοντες: ευπροσάρμοστοι και ικανοί να αλλάζουμε όπως αλλάζουν οι συνθήκες γύρω μας. Στα καλά νέα, **τα θέματα ψυχικής υγείας** θα μας απασχολήσουν και ως προς την παραδοχή και ως προς τη διαχείρισή τους. Σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο, θα μπορούμε να μιλήσουμε ανοιχτά για τις ψυχικές ασθένειες, όπως το άγχος, η επιρρέπεια σε καταχρήσεις και η κατάθλιψη, εισπράττοντας από τους γύρω μας περισσότερο σεβασμό και κατανόηση. Θα επαναπροσδιορίσουμε τι μας κάνει ευτυχισμένους, και αυτή η τάση θα συνδεθεί με την αλλαγή στον εργασιακό βίο. Εδώ έρχεται η έννοια της **υπερτοπικότητας,** καθώς με όλα τα τεχνολογικά εργαλεία που έχουμε στα χέρια μας θα μπορούμε και θα επιδιώκουμε να δουλεύουμε από οπουδήποτε. Όπως λέει η Μάριαν Σάλζμαν χαρακτηριστικά: «Τα τελευταία χρόνια συνειδητοποιήσαμε ότι, αντί να τρέχουμε όλη την ώρα για να προλάβουμε τα πάντα, μπορούμε να μείνουμε με τις πιτζάμες μας και να πάμε οπουδήποτε. Θα απολαύσουμε τη γαλήνη που προσφέρουμε με αυτόν τον τρόπο στον εαυτό μας». Ωστόσο, αναφέρει ότι πρέπει να γίνουμε αυστηροί ως προς την τήρηση των ωραρίων και ότι οι εταιρείες θα χρειαστεί να αλλάξουν τον τρόπο που διαχειρίζονται τους εργαζομένους: «Οι εταιρείες σταδιακά θα στηρίξουν τον κόσμο τους μέσα από τον σεβασμό προς τους υπόλοιπους ρόλους που έχει ο καθένας». Παραμένοντας στα καλά νέα, η Σάλζαν βλέπει ότι μέρα με τη μέρα ο δημόσιος διάλογος και η ευαισθητοποίηση σε **θέματα ανισοτήτων** θα κερδίζουν έδαφος την ίδια ώρα που θα μειώνεται η ανοχή μας στο «έτσι έχουν τα πράγματα». Ωστόσο, το ζήτημα της **κλιματικής αλλαγής** την ανησυχεί. Αναφέρεται στις πυρκαγιές που έπληξαν το καλοκαίρι την Ελλάδα και τις ΗΠΑ, στις πλημμύρες στη Βόρεια Ευρώπη και τονίζει το πρόβλημα της υποχώρησης των παγετώνων. Πιστεύει ότι η κλιματική αλλαγή είναι σοβαρότερη από αυτή που νομίζουν οι περισσότεροι και δεν κρύβει το φόβο της για μια νέα μορφή προσφυγιάς – τους «κλιματικούς πρόσφυγες».

Η Μάριαν Σάλζμαν σε συνεπαίρνει. Είναι καταιγιστική και ταυτόχρονα ήρεμη και αφοπλιστικά ειλικρινής. Όταν η συνομιλία μας τερματίστηκε, έριξα μια ματιά στις σημειώσεις που είχα κρατήσει και προσπαθούσα να καταλάβω αν τελικά το μέλλον που διαγράφεται μπροστά μας είναι περισσότερο ευοίωνο ή δυσοίωνο. Τελικά κατέληξα ότι συμφωνώ απόλυτα με τον τίτλο της έκθεσης: το 2022 αναθεωρούμε όσα νομίζαμε ότι ξέραμε.

Οι 22 τάσεις για το 2022

1. Η βασιλεία του χάους
2. Το άγχος είναι η νέα κανονικότητα
3. Η ψυχική υγεία έρχεται στον δημόσιο διάλογο
4. Η εργασία εν εξελίξει
5. Η αξία των δεξιοτήτων
6. Η όχι-και-τόσο-όμορφη Αμερική
7. Τι γίνεται στις –πράσινες– πόλεις
8. Η άνθηση της υπερτοπικότητας (ξανά)
9. Οι νέοι «κακοί»: Τεχνολογικοί κολοσσοί και social media
10. Τα τρελά 20s: ο βουβός ηδονισμός της μετά covid εποχής
11. Οι «φορείς της αλλαγής» συναντούν τους «δημιουργούς της συνοχής»
12. Όλα υβριδικά
13. Τι είναι το «σχολείο»;
14. Θαυμασμός και φόβος για την επιστήμη
15. Η νέα λέξη: metaverse
16. Εικονική πραγματικότητα
17. Ανισότητα
18. Ανησυχώντας για το νερό
19. Οι άνθρωποι της πρώτης γραμμής
20. Μετατρέποντας το όχι-και-τόσο-σέξι σε σέξι (βελτίωση των υποδομών)
21. Ο χαμένος μεσαίος χώρος
22. Οι πόλεμοι των λέξεων

Χριστίνα ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΥ

«Boarding Pass στον Αυτισμό» από το Ίδρυμα Ωνάση

Της **ΕΦΗΣ ΠΑΛΛΗ**

Για τους περισσότερους από εμάς, το αεροπορικό ταξίδι είναι η νούμερο 1 επιλογή, καθώς γρήγορα, άνετα και ευχάριστα φτάνουμε στον προορισμό μας. Οι διαδικασίες στο αεροδρόμιο, γνωστές, και η παραμονή μας στο αεροπλάνο, κάτι απλό που έχουμε λίγο ή πολύ συνηθίσει. Αναρωτηθήκατε όμως ποτέ πώς νιώθει ένα παιδί στο φάσμα του αυτισμού όταν κάθε ήχος και φως, κάθε κατά τα άλλα απλή διαδικασία, όπως παραδείγματος χάριν το να βγάλει τα παπούτσια του για να περάσει τον έλεγχο ασφαλείας, του δημιουργεί άγχος το οποίο ενδεχομένως δεν θα μπορέσει να ελέγξει; Αναρωτηθήκατε πώς μπορεί να αισθάνεται η οικογένεια του παιδιού, όταν το βλέπει να ταράζεται τόσο πολύ και ταυτόχρονα γίνονται αποδέκτες των επικριτικών βλεμμάτων των συνεπιβατών; Σε αυτά και πολλά ακόμη ερωτήματα έρχεται να απαντήσει μέσα από το πρόγραμμα «Boarding Pass στον Αυτισμό» το Ίδρυμα Ωνάση, με ενορχηστρωτή τη Χριστίνα Παναγιωτάκου, υπεύθυνη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Ιδρύματος.

Τη Χριστίνα είχα τη χαρά να τη γνωρίζω προσωπικά. Τρία χρόνια και πέντε κύματα πανδημίας από την πρώτη φορά που συνεργαστήκαμε, τη βλέπω να μιλάει για το «Boarding Pass στον Αυτισμό» με την ίδια αγάπη, το ίδιο μεράκι και με ακόμα μεγαλύτερο πείσμα.

Πότε, πώς και πού ξεκινά το πρόγραμμα «Boarding Pass στον Αυτισμό»; Είδατε αυτό το κενό στην Ελλάδα και αποφασίσατε πως είχε έρθει η ώρα να αποκατασταθεί;

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Boarding Pass στον Αυτισμό» ξεκίνησε το 2018 και είχε κύριο στόχο την εξοικείωση των παιδιών με αυτισμό με τη διαδικασία ενός αεροπορικού ταξιδιού.

Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα από το Ίδρυμα Ωνάση, αρχικά σε συνεργασία με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών και την Aegean Airlines, ενώ φέτος το πρόγραμμα επεκτείνεται και σε άλλα αεροδρόμια, σε συνεργασία με τη Fraport Greece και την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, πάντα υπό την επιστημονική αιγίδα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στο εξωτερικό, ανάλογες δράσεις πραγματοποιούνται εδώ και χρόνια. Σωματεία και σύλλογοι προστασίας ατόμων με αυτισμό έχουν προχωρήσει στον σχεδιασμό πολιτικών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης με στόχο την ενσωμάτωση και τη συμπερίληψη. Και στη χώρα μας, όμως, η αντίληψη για την αναπηρία αρχίζει να αλλάζει, και φαίνεται να υπάρχει περισσότερη συνεργασία, μεγαλύτερη ευαισθησία αλλά και «χώρος» για την πραγματοποίηση ανάλογων πρωτοβουλιών και προγραμμάτων.

Περίγραψέ μας μια βιωματική εμπειρία που σας ώθησε να θέλετε να δώσετε «σάρκα και οστά» σε αυτή την ιδέα.

Η ιδέα προέκυψε από την πολυετή ενασχόλησή μου με τον χώρο της Ειδικής Αγωγής, αλλά και από συζητήσεις με τους γονείς παιδιών με αυτισμό που είναι κοντά μας εδώ και χρόνια και με τους οποίους μοιραζόμαστε σκέψεις και προβληματισμούς για ζητήματα πρόσβασης και έλλειψης ίσων ευκαιριών. Το ταξίδι με το αεροπλάνο δεν είναι πάντα θέμα αναψυχής, αν αναλογιστούμε ότι δεν υπάρχουν όλες οι απαραίτητες δομές σε κάθε ακριτικό μέρος της Ελλάδας, προκειμένου ένα παιδί με αυτισμό να έχει την απαιτούμενη παρακολούθηση από εξειδικευμένο προσωπικό.

Πώς και από ποιους διαμορφώθηκε το πρόγραμμα και πώς ακριβώς βοηθά ένα παιδί με αυτισμό;

Το πρόγραμμα αποτελεί μια πρωτοβουλία του Ιδρύματος Ωνάση, που διαθέτει πολυετή εμπειρία στον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής. Απώτερος στόχος στην προσπάθεια αυτή είναι να απελευθερώσει τις δυνάμεις παιδιών με αναπηρία, όχι μόνο στην Αττική αλλά και σε διάφορες πόλεις σε όλη την Ελλάδα. Την επιστημονική ευθύνη του προγράμματος έχουν η κυρία Αγγελική Γενά, κλινική ψυχολόγος και καθηγήτρια στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και η κυρία Κατίγκω Χατζηπατέρα Γιαννούλη, κλινική ψυχολόγος και Affiliate Fellow της Βρετανικής Ψυχολογικής Εταιρείας.

Οι δράσεις που περιλαμβάνει εστιάζουν τόσο στην εκπαίδευση όσο και στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού. Οι κοινωνικές ιστορίες είναι εκπαιδευτικό υλικό χρήσιμο για τους θεραπευτές και τους γονείς παιδιών με αυτισμό, ενώ από την άλλη το ενημερωτικό έντυπο απευθύνεται σε όλους, προκειμένου ο κάθε ταξιδιώτης να γνωρίζει τι δυσκολεύει αλλά και τι διευκολύνει έναν συνεπιβάτη με αυτισμό. Όσον αφορά τις εκπαιδεύσεις, το 2021 πραγματοποιήθηκαν webinars ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της ευρύτερης αεροδρομικής κοινότητας σε θέματα αυτισμού. Τον Νοέμβριο (22/11) σε συνεργασία με τη Fraport Greece και τον Δεκέμβριο (17/12) σε συνεργασία με την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Πέρα από την τρίωρη διάλεξη ευαισθη-

τοποίησης του προσωπικού, έχει δημιουργηθεί επιπρόσθετο υποστηρικτικό υλικό (διαδραστικά βίντεο) στην πλατφόρμα Onassis Classroom του Ιδρύματος Ωνάση, όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, χωρίς εγγραφή, να ανατρέξει οποιαδήποτε στιγμή και να μάθει περισσότερα για θεματικές όπως είναι οι προκλήσεις για τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) κατά τη διάρκεια αεροπορικού ταξιδιού, το αεροδρόμιο και η δημιουργία άγχους σε άτομα με ΔΑΦ κ.ά.
Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος, γονείς ατόμων με ΔΑΦ, προσωπικό της ευρύτερης Αεροδρομικής Κοινότητας, ειδικούς παιδαγωγούς-θεραπευτές και βέβαια το ευρύτερο κοινό. Λόγω της πανδημίας, το πρόγραμμα απευαισθητοποίησης παιδιών με ΔΑΦ στους χώρους ενός αεροδρομίου έχει προσωρινά ανασταλεί και ευελπιστούμε στην επανέναρξή του το συντομότερο.

Γιατί έχει σημασία για όλους τους συνεπιβάτες-συνταξιδιώτες να το κατανοήσουν και να «εκπαιδευτούν», ακόμα και αν δεν έχουν οι ίδιοι κάποιον δικό τους άνθρωπο στο φάσμα του αυτισμού;
Για να αντεπεξέλθουμε γόνιμα και αποτελεσματικά, βασικό μας εφόδιο είναι η ενημέρωση. Στόχος είναι ο σεβασμός και η αποδοχή της ανθρώπινης ποικιλομορφίας. Κανείς δεν είναι ίδιος με κάποιον άλλον. Ούτε όλοι αντιδράμε το ίδιο σε όλα τα ερεθίσματα. Η κατανόηση της διαφορετικότητας του άλλου και της κατάστασής του οδηγεί πρωτίστως στη βελτίωση του ίδιου μας του εαυτού αλλά και της κοινωνίας γενικότερα. Είναι σημαντική η πληροφόρηση γύρω από τα εμπόδια που μπορεί να προκαλέσει ο αυτισμός σε ένα άτομο. Συνεπώς, εφόσον οποιοσδήποτε συνταξιδιώτης ενημερωθεί και μάθει, θα μπορεί με τη σειρά του να διευκολύνει και να βοηθήσει το άτομο αυτό τόσο στην αναμονή όσο και κατά τη διάρκεια της πτήσης. Αλλά ακόμα κι αν δεν μπορεί εμπράκτως να βοηθήσει, τουλάχιστον θα είναι σε θέση να κατανοήσει τις ιδιαιτερότητες του συνταξιδιώτη του, χωρίς να οδηγηθεί σε ανεπιθύμητες αντιδράσεις που μπορεί να επιβαρύνουν περισσότερο το άτομο με αυτισμό. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία στοχεύει ακριβώς στην απελευθέρωση των δυνάμεων αυτών των παιδιών, αλλά, όπως ανέφερα και πριν, και στην ενημέρωση.

Με ποιον τρόπο γίνονται οι εκπαιδεύσεις και η ευαισθητοποίηση του επιβατικού κοινού;
Οι εκπαιδεύσεις, λόγω της πανδημίας, γίνονται μέσω του διαδικτύου και της χρήσης νέων τεχνολογιών. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να συμμετέχουν όσοι ενδιαφέρονται από όλη την Ελλάδα αλλά και από χώρες του εξωτερικού. Οι δράσεις μας είναι δωρεάν και μπορεί κανείς να δηλώσει τη συμμετοχή του ηλεκτρονικά μέσα από την ιστοσελίδα μας συμπληρώνοντας την αίτηση ενδιαφέροντος. Ποτέ άλλοτε η τεχνολογία δεν ήταν τόσο κοντά μας όσο το τελευταίο διάστημα και χρειάζεται να αναγνωρίζουμε τα οφέλη της. Η ευαισθητοποίηση του κοινού γίνεται μέσα από μια σειρά δράσεων, που στο κέντρο τους όμως είναι ο ίδιος ο άνθρωπος και η βιωματική μάθηση. Τα εργαστήρια είναι διαδραστικά και μπορεί κάποιος να συμμετάσχει ενεργά και να δώσει την ανατροφοδότησή του, την οποία λαμβάνουμε πάντα σοβαρά υπόψη μας. Αντίστοιχες δράσεις ετοιμάζουμε και το νέο έτος.

Ποιο είναι το feedback που έχετε λάβει μέχρι τώρα τόσο από τους εκπαιδευόμενους όσο και από τις οικογένειες και τα παιδιά;
Η ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευόμενους, τις οικογένειες των ατόμων με ΔΑΦ αλλά και τα ίδια τα παιδιά είναι συγκινητική. Αυτό διαφαίνεται τόσο από τις πολυάριθμες συμμετοχές του προσωπικού της ευρύτερης αεροδρομικής κοινότητας, που έχουν παρακολουθήσει οικειοθελώς τα προγράμματά μας, όσο και από τα θετικά σχόλια τα οποία λαμβάνουμε στα ερωτηματολόγια που δίνουμε στο τέλος κάθε εκπαίδευσης, προκειμένου να αξιολογήσουν οι συμμετέχοντες τη δράση μας. Γονείς και θεραπευτές επιβραβεύουν την πρωτοβουλία αυτή, και ιδιαίτερα τη δημιουργία του εγχειριδίου κοινωνικών ιστορικών στο πλαίσιο του προγράμματος απευαισθητοποίησης στις πτήσεις για άτομα με ΔΑΦ.

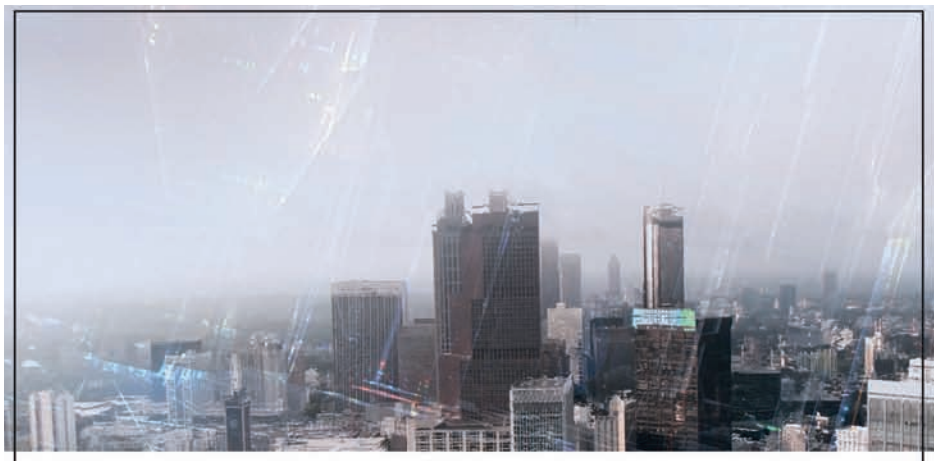
Αν σου ζητούσα να μου πεις για το όραμά σου γι' αυτό το πρόγραμμα του Ιδρύματος, πού θέλεις να το δεις να φτάνει;
Θέλουμε μελλοντικά να απευθυνθούμε σε όσο το δυνατόν περισσότερες επαγγελματικές ομάδες μπορούμε. Με αφορμή τα προγράμματα του αυτισμού, δίνεται η δυνατότητα να μιλήσουμε για τη διαφορετικότητα και την αποδοχή της. Ήδη, σε αντίστοιχα προγράμματα έχουμε εκπαιδεύσει προσωπικό της Αστυνομίας στην Ελλάδα και την Κύπρο για θέματα αυτισμού, καθώς μια εν δυνάμει παραβατική συμπεριφορά μπορεί να οφείλεται στον αυτισμό. Αντίστοιχες εκπαιδεύσεις έχουμε πραγματοποιήσει σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό ανά την Ελλάδα.

Τι άλλο έχουμε να περιμένουμε από το Ίδρυμα σε αυτό το πλαίσιο;
Αυτές τις μέρες ξεκίνησε μια καμπάνια ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό σε αεροδρόμια της Fraport Greece, προκειμένου ο κάθε επιβάτης να έχει τη δυνατότητα με τη χρήση QR code να μάθει περισσότερα για το τι δυσκολεύει και τι διευκολύνει έναν επιβάτη με αυτισμό.
Οι αφίσες της καμπάνιας βρίσκονται σε θέσεις όπου συνήθως βλέπουμε διαφημίσεις… Έτσι, κάθε ταξιδιώτης, κατά την παραμονή του στα αεροδρόμια της Θεσσαλονίκης, της Κέρκυρας, της Κω, της Ρόδου και της Κρήτης, θα μπορεί με το κινητό του να σκανάρει και να μεταφερθεί στη σελίδα του Onassis.org που περιλαμβάνει σχετικές πληροφορίες για το τι σημαίνει αεροπορικό ταξίδι για ένα άτομο με αυτισμό.
Ολοκληρώνοντας τη συζήτηση μας, καταλήγω στο εξής συμπέρασμα: Μέσα από αυτές τις σπουδαίες δράσεις, δημιουργούμε μια κοινωνία όπου όλοι μπορούν να είναι διαφορετικοί και ίσοι, όλοι έχουν δικαίωμα σε μια φυσιολογική ζωή και κάθε παιδί μπορεί να ονειρεύεται το επόμενό του ταξίδι. Για τα παιδιά με αυτισμό η κάρτα επιβίβασης έχει όνομα: «Boarding Pass στον Αυτισμό»!

Τα ποσοστά ατόμων με αυτισμό

*** Τι γνωρίζουμε για τα ποσοστά ατόμων με αυτισμό: 1 στα 54 παιδιά στις ΗΠΑ - Αχαρτογράφητα νερά στην Ελλάδα**

Η απάντηση διά στόματος της επιστημονικής υπεύθυνης του προγράμματος κυρίας Αγγελικής Γενά: *«Δυστυχώς δεν υπάρχει μια πανελλαδική έρευνα που να διερευνά τον επιπολασμό της Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Ωστόσο, δεν έχουμε κανέναν λόγο να πιστεύουμε ότι αυτός διαφέρει από τα διεθνή δεδομένα. Αυτό που γνωρίζουμε από αξιόπιστες έρευνες που έχουν διεξαχθεί, κυρίως στις ΗΠΑ αλλά και σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες, είναι ότι η ΔΑΦ βαίνει από το 1970 μέχρι σήμερα διαρκώς και εκθετικώς αυξανόμενη. Συγκεκριμένα, από το 1970 έως σήμερα η αύξηση στον επιπολασμό ξεπερνά το 6.000%, ενώ από το 2000 έως σήμερα εκτιμάται στο 189%. Με αξιόπιστα δεδομένα του 2016, τα πιο πρόσφατα που διαθέτουμε, ο επιπολασμός πλησιάζει το 2% (1 στα 54 παιδιά)! Το ποσοστό αυτό εκτιμήθηκε στις ΗΠΑ, και συγκεκριμένα στα παιδιά ηλικίας 8 ετών. Δεν έχουμε αξιόπιστα δεδομένα για την ελληνική πραγματικότητα. Οι διαθέσιμες έρευνες δεν έγιναν με τρόπους που να μας επιτρέπουν να γενικεύσουμε για όλο τον ελληνικό πληθυσμό. Σε αδρές γραμμές, βέβαια, αν και ο επιπολασμός αυξάνεται –για όποιους λόγους κι αν αυτό συμβαίνει– η έκφραση της αυτιστικής συμπτωματολογίας και των νοητικών δυσλειτουργιών είναι ηπιότερη. Συγκεκριμένα, μόνο το 1/3 περίπου των παιδιών εμφανίζει νοητική υστέρηση. Τα 2/3 έχουν οριακή ή φυσιολογική νοημοσύνη.*
Ο επιπολασμός της Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος δεν εξαρτάται από περιβαλλοντικές ή ψυχολογικές συνιστώσες. Τα αίτια της ΔΑΦ αποδίδονται σε εγγενείς καταβολές του παιδιού, δηλαδή γενετικούς ή άλλους βιολογικούς ή επιγενετικούς παράγοντες, οι οποίοι δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν από οποιαδήποτε υπάρχουσα ιατρική εξέταση. Ωστόσο, υπάρχει πλήθος παραγόντων που ευνοούν μια καλή πρόγνωση ή θεραπευτική έκβαση και πολλοί από αυτούς αφορούν τη συνεργατικότητα της οικογένειας και την καταλληλότητα των παιδαγωγικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων». A

ONASSIS
FOUNDATION

onassis.link/scholarships

Η ΠΟΛΗ
ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 7.411 ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ
ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ

Ο Ανδρέας μελετά την επιδημιολογία και χτίζει γέφυρες με τη γνώση του. Ο Σπύρος κάνει έρευνα στη βιοχημεία και ανοίγει νέους δρόμους με τις καινοτόμες ιδέες του. Η Κατερίνα εμβαθύνει στη σχολική ψυχολογία και δημιουργεί γερά θεμέλια με τη σκέψη της. Ο Ραφαήλ αναλύει δεδομένα και ανοίγει νέα μονοπάτια στην επιστήμη του σήμερα. Εκείνοι, μαζί με άλλους 7.407 κατοίκους, μένουν στην πόλη του αύριο, στην πόλη των Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση.

Η Πόλη του Αύριο ανοίγει ξανά τις πόρτες της και προσκαλεί νέους ανθρώπους με καινοτόμες ιδέες και λαμπερά μυαλά να την κατοικήσουν.

→ ΚΑΝΤΕ ΑΙΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022—23
ΣΤΟ onassis.org

ΕΛΛΗ ΧΑΤΖΙΩΤΗ

Η κυρία του ξενοδοχείου ΧΙΛΤΟΝ θυμάται

ΣΤΙΓΜΕΣ, ΣΚΗΝΕΣ, ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Της **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ**

Όλοι έχουν το «δικό τους Χίλτον». Για έναν κάτοικο της Μιχαλακοπούλου το Χίλτον είναι η περιοχή που μένει. Για έναν αρχιτέκτονα είναι το ορόσημο της αρχιτεκτονικής μαεστρίας του Εμμανουήλ Βουρέκα. Για ένα παιδί της νύχτας είναι το ξενοδοχείο με το Galaxy Bar στον τελευταίο όροφο. Για έναν ξενύχτη Πρωτοχρονιάς είναι τα μπραντς στο Βυζαντινό. Για έναν καλοφαγά είναι τα πιάτα στα Νησιά και στον Μύλο. Για έναν φιλότεχνο είναι το μνημειακό έργο του Μόραλη στις δύο εξωτερικές όψεις του κτιρίου και η Αίθουσα Τέχνης Αθηνών της Μαριλένας Λιακοπούλου. Για έναν εραστή του ντιζάιν Χίλτον είναι οι πολυέλαιοι, οι μοκέτες και τα έπιπλα της Τερψιχόρης. Για έναν κοσμικό, τα ζεστά Σαββατοκύριακα στην πισίνα του. Για εμένα, Χίλτον είναι η κυρία Έλλη Οικονομοπούλου - Χατζιώτη.

Στις 31/1/22 το Χίλτον έκλεισε για δύο χρόνια προκειμένου να περάσει στη δεύτερη ανακαίνιση.

1. **Η Έλλη Χατζιώτη φωτογραφημένη από τη Χριστίνα Γεωργιάδη για το επετειακό τεύχος του Hilton Athens Magazine, στη συμπλήρωση των 50 χρόνων του ξενοδοχείου.**

2. **Η αίθουσα Τερψιχόρη με τους υπέροχους πολυελαίους.**

3. **Το Hilton Athens τον Νοέμβριο του 1963 σε μια φωτογραφία του Δημήτριου Χαρισιάδη.** *© Μουσείο Μπενάκη/ Φωτογραφικά Αρχεία*

«Δεν είναι κι άσχημα» μου απαντάει όταν τη ρωτώ τη γνώμη της για τη μετατροπή ενός μέρους του Χίλτον σε διαμερίσματα, όπως έχει ανακοινωθεί. Και συνεχίζει: «Το ξέρεις ότι υπήρξε ένοικος, Αμερικανός από κάποια Μεσοπολιτεία, που νοίκιασε ένα δωμάτιο στο Χίλτον όταν άνοιξε και έφυγε όταν πέθανε, μετά από 28 χρόνια; Δεν είναι καθόλου άσχημα. Σε διαβεβαιώνω ότι πέρασε θαυμάσια. Συμμετείχε στις γιορτές μας, ήταν παρών στις εκδηλώσεις μας, δοκίμαζε τους μπουφέδες, έμπαιναν οι καθαρίστριες στο δωμάτιό του, έπλεναν τις κουρτίνες και τις ξανάβαζαν στη θέση τους. Ναι, τώρα, τα διαμερίσματα μέσα στα ξενοδοχεία έχουν γίνει το νέο trend παγκοσμίως, φυσικά απευθύνονται σε ενοίκους με μεγάλη οικονομική επιφάνεια».

Σάββατο απογευματάκι στο Ψυχικό, τα λέμε με την Έλλη στον κήπο ενός καφέ με φερ φορζέ καρέκλες. Έχει έρθει στην τρίχα, με άψογο δερμάτινο σακάκι στο χρώμα της σοκολάτας, με τα καλοχτενισμένα υπέροχα μαλλιά, με τα ωραία της κοσμήματα. Πάντα έτσι τη θυμάμαι τα τελευταία 4 εκατομμύρια χρόνια που γνωριζόμαστε. Η κυρία Έλλη Χατζιώτη… Η εμβληματική Διευθύντρια Δημοσίων Σχέσεων του ξενοδοχείου Χίλτον επί τρεις σχεδόν δεκαετίες. Μια πανέξυπνη, μορφωμένη Αιγυπτιώτισσα που διέτρεχε τις 4 γλώσσες που μιλούσε (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και αραβικά) με αξιοθαύμαστη άνεση και χαλαρότητα ανάμεσα στα πολυφυλετικά τραπέζια των θαμώνων του Χίλτον.

Λίγους ανθρώπους γνωρίζω να έχουν συνδέσει τόσα πολλά χρόνια το όνομά τους με τη δουλειά τους και η Έλλη υπήρξε η ψυχή αυτού του ξενοδοχείου από τα πρώτα σχεδόν χρόνια της λειτουργίας του. Ό,τι πληροφορία χρειάστηκα, ό,τι χάρη ζήτησα, ήταν πάντα εδώ για να μου τα προσφέρει στο ακέραιο ακόμα και αν έπρεπε να έρθει η ίδια αυτοπροσώπως στο γραφείο μου νύχτα με ένα ταξί. Αλλά εκείνο που με εντυπωσίαζε πάντα στη δουλειά της δεν ήταν τόσο η ανά πάσα στιγμή διαθεσιμότητά της για το καλό του ξενοδοχείου, όσο ο τρόπος που το έκανε. Διακριτικά και ακαριαία. Τίποτα και ποτέ δεν έγινε πρωτοσέλιδο από την ιδιωτική ζωή των διάσημων ενοίκων του, εκτός από εκείνα που είχαν την έγκρισή της.

Και τώρα, τόσα χρόνια μετά, βρίσκεται και πάλι εδώ, απέναντί μου, επειδή της ζήτησα να μιλήσουμε και να μου φέρει έντυπα και φωτογραφίες από το προσωπικό της αρχείο. Νομίζω ότι για την Έλλη, όπως και για αρκετούς ακόμα υπαλλήλους, το Χίλτον δεν ήταν απλά η δουλειά τους. Το έζησαν, το έτρεξαν, το προστάτευσαν, το υπηρέτησαν σαν να ήταν κυριολεκτικά το σπίτι τους. «Στο μεγάλο σεισμό της Αθήνας το ’81, επειδή (λανθασμένα) ειπώθηκε πως το Χίλτον γκρεμίστηκε, σύσσωμο το προσωπικό του ξενοδοχείου, πολλοί με τις οικογένειές τους, έφτασαν εσπευσμένως επιτόπου, γεμάτοι αγωνία για την τύχη του» μου λέει χαρακτηριστικά.

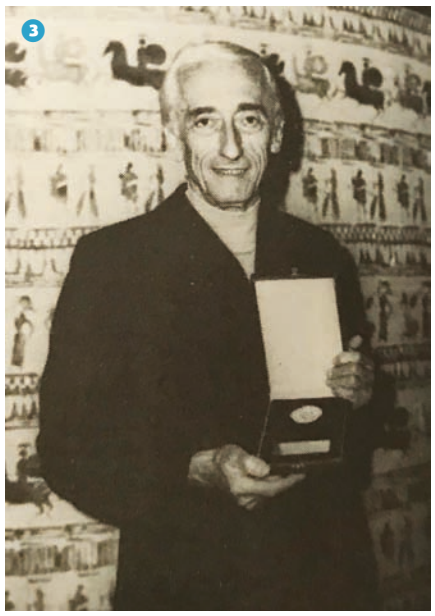
Ξεφυλλίζω το βιβλίο που επιμελήθηκε, όταν το Χίλτον γιόρτασε τα 25 χρόνια λειτουργίας του. Είναι όλο γραμμένο από την ίδια, ωστόσο πουθενά δεν βρίσκεται το όνομά της παρά μόνο στα credits με ψιλά γράμματα. Σταματώ στο κεφάλαιο με τους επώνυμους, που είναι το πιο ενδιαφέρον για μένα και για κάθε αναγνώστη του,

Η κυρία του ξενοδοχείου ΧΙΛΤΟΝ θυμάται

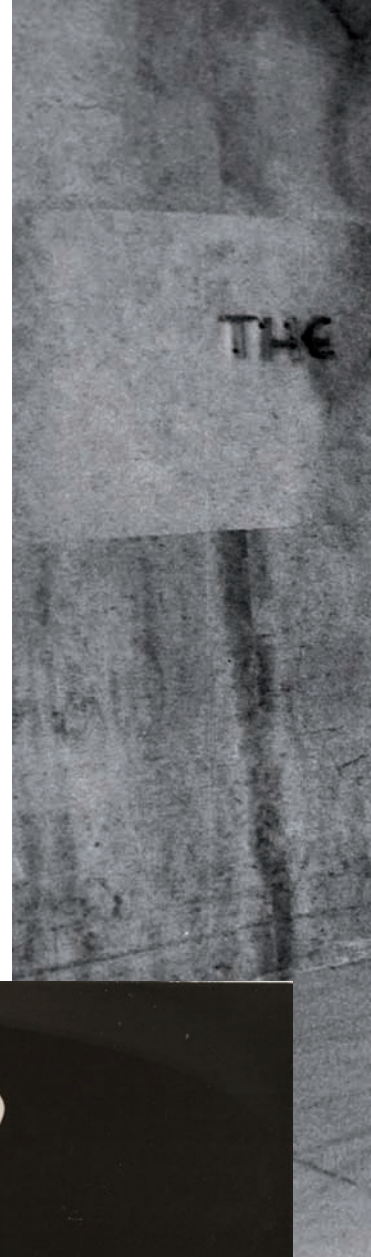
ΕΛΛΗ ΧΑΤΖΗΘΗ

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΩΝΑΣΗΣ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΠΟΛΥ ΤΟ ΧΙΛΤΟΝ ΑΘΗΝΩΝ. ΤΟ ΕΝΙΩΘΕ ΚΑΠΩΣ ΣΑΝ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΚΑΙ ΕΜΕΝΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ, ΟΤΑΝ ΕΡΧΟΤΑΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

◀

υποθέτω, και όμως βάζει τίτλο *«Ενας υπάλληλος θυμάται»*. Αναγνωρίζω τη γραφή της, όταν περιγράφει την ημέρα των εγκαινίων: «Απρίλιος 1963… Το Χίλτον Αθηνών, το πιο πολυσυζητημένο ξενοδοχείο της χώρας, ανοίγει τις πύλες του… Πέρασε αλήθεια ένα τέταρτο του αιώνα από την ημέρα που βλέπαμε, με κάποιο τρακ και πολλή συγκίνηση, τους επίσημους καλεσμένους να κατεβαίνουν τα σκαλιά της "Τερψιχόρης", στη μεγάλη δεξίωση των εγκαινίων του ξενοδοχείου. Όλοι βέβαια με βραδινές τουαλέτες και σμόκιν, όπως το απαιτούσαν τότε, στα 1963, οι κοινωνικές συνθήκες. Οι καλεσμένοι του Κόνραντ Χίλτον, ένα χαρούμενο πλήθος από πασίγνωστες διεθνείς προσωπικότητες, είχαν έρθει στην Ελλάδα όχι μόνο για τη δεξίωση αλλά και για να επισκεφτούν την Ακρόπολη, να γνωρίσουν την Ύδρα και να ζήσουν για λίγο τη φιλόξενη ελληνική ατμόσφαιρα. Η Αθήνα τους υποδέχτηκε, θυμάμαι, με βροχή! Και όλοι μας νιώθαμε κάπως ντροπιασμένοι κι ένοχοι για τις παραξενιές αυτές του αθηναϊκού Απρίλη. Λίγες ώρες πριν καθώς ο Κόνραντ Χίλτον και οι καλεσμένοι του αναχωρούσαν από το βροχερό Λονδίνο, όπου είχαν εγκαινιάσει κι εκεί το London Hilton, ονειρεύονταν ήλιο και ανοιξιάτικη λιακάδα.

» Η βραδιά των εγκαινίων ήταν για τους υπαλλήλους του ξενοδοχείου μια αποκάλυψη γιατί μόλις τότε καταλάβαμε πως το Χίλτον Αθηνών ήταν πια μια πραγματικότητα. Ένα ξενοδοχείο που θα δεχόταν καθημερινά εκατοντάδες πελάτες κι όχι μόνο τους ελάχιστους επισκέπτες, επισήμους ή δημοσιογράφους που μέχρι τότε είχαμε γνωρίσει. Μας φαινόταν σαν ψέματα πως είχε περάσει ο τελευταίος σκληρός χειμώνας της προετοιμασίας: πολλή δουλειά με προσωρινά γραφεία στους ορόφους του ξενοδοχείου, αφού τα κανονικά γραφεία μας δεν είχαν ακόμα ετοιμαστεί. Και κρύο, πολύ κρύο, καθώς για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια, ένα επίμονο χιόνι είχε τυλίξει στα κάτασπρα την Αθήνα»…

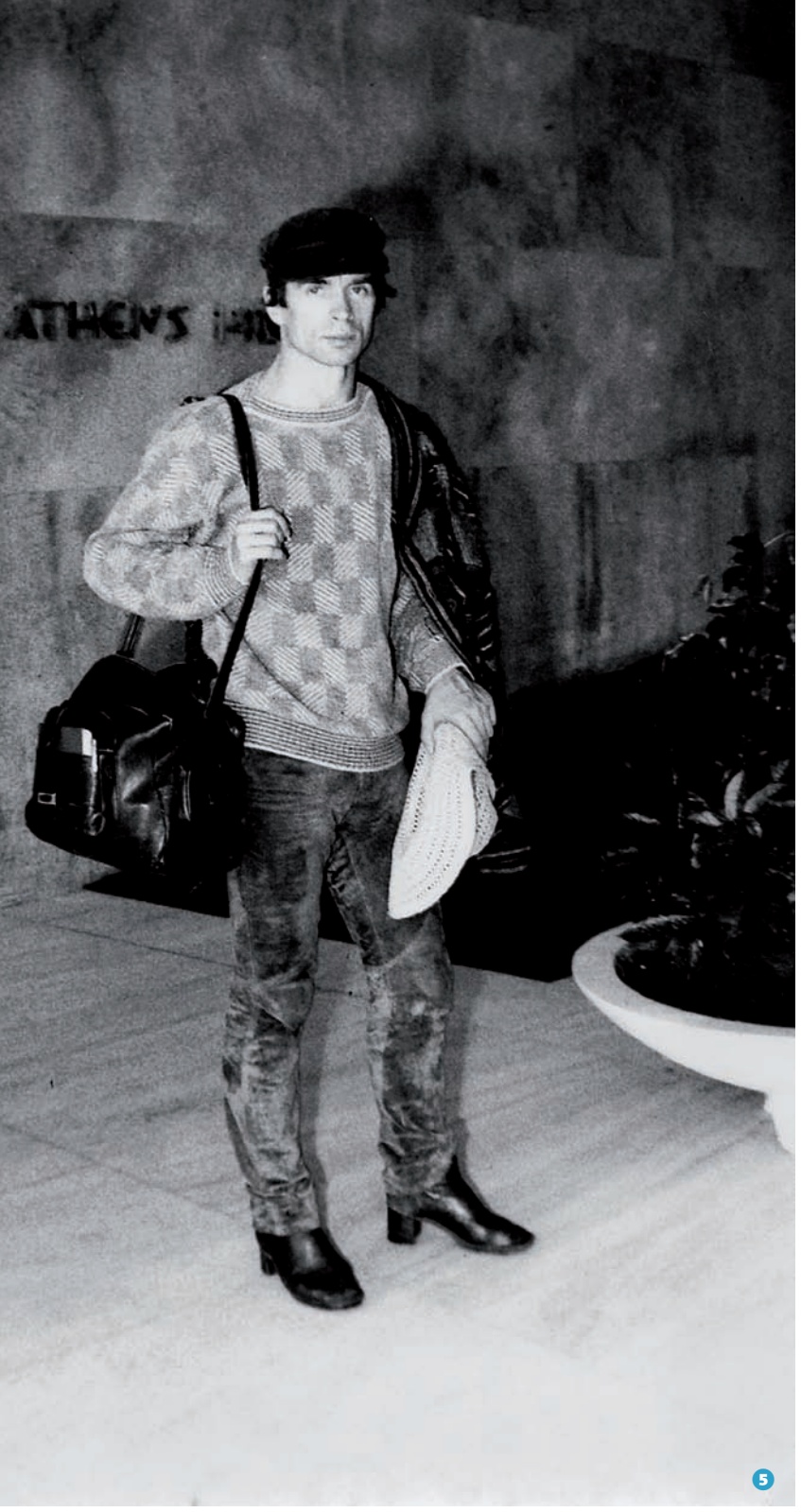
Στη συζήτησή μας η Ελλη ξεχωρίζει, με συγκίνηση, υπερηφάνεια αλλά και χιούμορ μερικές από τις μεγάλες στιγμές του ξενοδοχείου. «Είχα ιδέες και με κυνηγούσαν όλοι, γιατί ταλαιπωρούσα τις κουζίνες» μου λέει γελώντας. Θυμάται τα πρώτα Χριστούγεννα του '63, τη δεξίωση των Αναβρύτων: «Ετοιμάζαμε τα πάντα μέχρι και την πιο ασήμαντη λεπτομέρεια, μόνο που να, οι καμήλες που φέραμε για να εντυπωσιάσουμε τους καλεσμένους της βραδιάς αρνήθηκαν πεισματικά να μπουν στην "Τερψιχόρη", και οι μάγοι αναγκάστηκαν να παρουσιαστούν μόνοι! Είμαστε τότε ακόμα "η θεότρελλη ξένη εταιρεία"».

Στα χρόνια που ακολούθησαν, η Αθήνα είδε πολλά στις εκδηλώσεις του Χίλτον. «Από Λιοπεσιώτικα υπομονετικά γαϊδουράκια (πολύ πιο βολικά από τις πεισματάρες καμήλες) για τον Άγιο Βασίλη, μέχρι λαμπερές Ρολς Ρόις του 1930. Ένα από τα πρώτα συνέδριά μας και ένα από τα μεγαλύτερα, το 1965 θυμάμαι, το Αστροναυτικό συνέδριο, έφερε στην Αθήνα τους Αμερικανούς αστροναύτες Gordon, Couper και Charles Conrad μαζί με τους Ρώσους κοσμοναύτες Alexei Leonov και Pavel Belajev. Μαζί τους ήρθαν και διάσημοι φυσικοί απ' όλο τον κόσμο, όπως ο Ρώσος καθηγητής Alexei Michaelov, ο Γερμανός Werner Buedeler και βέβαια ο Wernher von Braun που τον θυμάμαι πάντα με κάποια έκπληξη γιατί ήταν ένας φιλήσυχος, ήρεμος άνθρωπος που δεν πήγαινε πουθενά χωρίς τη γυναίκα του. Θυμάμαι ακόμα σε ένα από τα πολλά ιατρικά συνέδρια που διοργανώθηκαν στις αίθουσες του Χίλτον να βρίσκονται καλεσμένοι διασημότητες της ιατρικής, όπως ο καρδιοχειρουργός Christiaan Barnard και ο περίφημος Michael De Bakey. Αναρίθμητα ήταν τα τηλεφωνήματα που λαμβάναμε από όλη τη χώρα από ανθρώπους που ζητούσαν να τον πλησιάσουν».

Για την ίδια πάντως σημαντικότερα όλων των συνεδρίων ήταν τα περίφημα Incentives, των ταξιδιωτικών πρακτόρων απ' όλο τον κόσμο, «η μαγική λέξη σήμερα για όλα τα μεγάλα ξενοδοχεία», όπως μου λέει. «Στην Ελλάδα εμείς τα πρωτοξεκινήσαμε με τη "Χαη", μια καναδέζικη εταιρεία που μας έφερε μερικές εκατοντάδες από τους πελάτες της, οι περισσότεροι των οποίων δεν είχαν ταξιδέψει ποτέ έξω από τον Καναδά. Για να το γιορτάσουν μάλιστα, πηδούσαν όλοι μέσα στην πισίνα κι εμείς, θυμάμαι, περιμέναμε γύρω γύρω από το νερό να δούμε αν γνώριζαν κολύμπι ή χρειάζονταν ναυαγοσώστες».

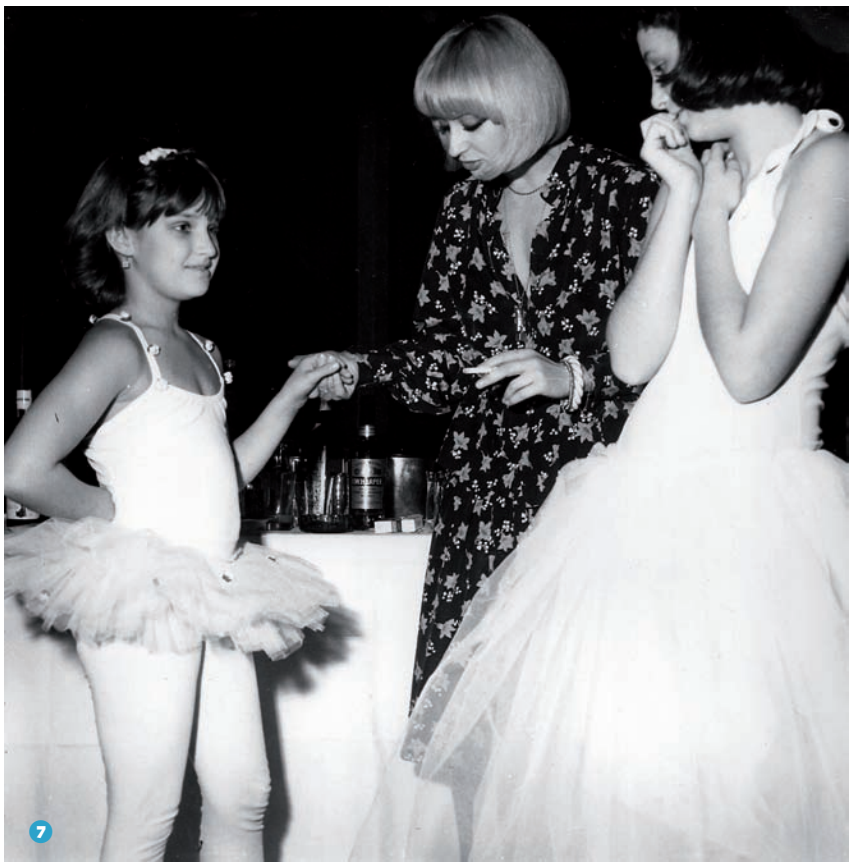
Πάντα πίστευε η Έλλη πως ένα ξενοδοχείο είναι ένα θέατρο με θεατές που προσπαθεί να ευχαριστήσει και να εντυπωσιάσει. «Στο ξενοδοχείο μας παρουσιάσαμε πολλά έργα, άλλα κλασικά και άλλα πρωτοποριακά που όμως με τα χρόνια έγιναν κι αυτά τόσο κλασικά ώστε να τα αντιγράψουν πολλοί άλλοι. Ίσως αυτό έκανε τη διαφορά με το Χίλτον. Κάναμε θόρυβο συνέχεια. Τι να πρωτοθυμηθώ; Τις χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις μας, τα Μπάρμπεκιου της πισίνας, τόσο άγνωστα τότε, την Αμερικάνικη Γιορτή των Ευχαριστιών (Thanksgiving), τα πρώτα Ουγγαρέζικα, Δανέζικα, Κινέζικα φεστιβάλ μας, το θέατρο που δημιουργήσαμε, το γνωστό και αγαπητό Δειπνοθέατρο».

Η διοργάνωση πάντως που ξεχωρίζει από όλες τις εκδηλώσεις του ξενοδοχείου και τη θυμάται με πολλή νοσταλγία δεν ήταν διόλου επιχειρηματική. Δεν έφερε κέρδη, έφερε αντιθέτως κάτι άλλο «πολύ πιο πολύτιμο για όλους μας, μας χάρισε συγκίνηση και χαρά. Ήταν Χριστούγεννα του 1975, όταν καλέσαμε για πρώτη φορά 700 ορφανά

5

6

7

1. Ο ιδρυτής του Playboy Hugh Hefner με την ηθοποιό και μοντέλο Barbi Benton, Αύγουστος 1970.

2. Μια σπάνια φωτογραφία. Ο Frank Sinatra με τον γιο του, τότε διευθυντή του Hilton, Jean Pierre Piquet, Ιούλιος 1971. Την εποχή εκείνη ο Σινάτρα είχε αποσυρθεί από τη show biz (για να επανέλθει δύο χρόνια αργότερα) και αυτή ήταν μια ιδιωτική επίσκεψη στην Αθήνα (όπως και στον Γαλλικό Νότο) για διακοπές.

3. Ο ωκεανογράφος JacquesYves Cousteau, τακτικός ένοικος του Χίλτον για μία 15ετία.

4. Η Έλλη Χατζιώτη παρέα με τους chefs περιμένοντας το ζυμάρι της πίτσας να προσγειωθεί.

5. Ο Rudolf Nureyev στην είσοδο του ξενοδοχείου.

6. Ο εννέα φορές χρυσός ολυμπιονίκης κολύμβησης, Αμερικανός Μαρκ Σπιτς στην πισίνα (πού αλλού;) του Χίλτον.

7. Από την επίσκεψη της Ιταλίδας τραγουδίστριας Ραφαέλα Καρά.

παιδάκια σε μια φανταχτερή χριστουγεννιάτικη γιορτή με δώρα από τον Άγιο Βασίλη που έκανε τα παιδιά να ζουν σαν σε παραμύθι. Τη γιορτή αυτή την επαναλάβαμε πολλές χρονιές μέχρι που την ανέλαβε η Προεδρία της Δημοκρατίας και σταματήσαμε».

Μια μοναδική στιγμή του Χίλτον στην κλίμακα της Έλλης είναι η διοργάνωση του πρώτου Ελληνικού Φεστιβάλ Γεύσης στην Αθήνα με συνταγές των γιαγιάδων μας: «Χρειάστηκε πολύ ψάξιμο για να βρούμε τις από χρόνια λησμονημένες αυτές συνταγές αλλά είχαμε πολλή βοήθεια. Νοικοκυρές που ήρθαν από το Μέτσοβο, με τη βοήθεια της Έλενας Αβέρωφ, μας παρουσίασαν τις νοστιμότατες μετσοβίτικες πίτες. Κι επειδή πρέπει να ψήνονται σωστά για να πετύχουν, έφεραν μαζί και τα ταψιά τους. Αργότερα, οι ίδιες αυτές γυναίκες πήραν τα ταψιά τους και ταξίδεψαν στο Χίλτον του Λονδίνου για να μάθουν τους Άγγλους να τρώνε ελληνικά. Εξίσου μεγάλη επιτυχία όμως είχε και το Φεστιβάλ που διοργανώσαμε στο Παρίσι το '67 για την προβολή του τουρισμού μας. Μου είχε φανεί τόσο διασκεδαστικό τότε να βλέπω τους Γάλλους δημοσιογράφους να πηγαίνουν στο Orly Hilton με ελληνικότατα γαϊδουράκια, ενώ λίγα λεπτά πριν είχαν φθάσει στο αεροδρόμιο με ελικόπτερα. Ο Αλέξανδρος Ωνάσης, θυμάμαι, μας είχε βοηθήσει πολύ να οργανώσουμε όλη την Εβδομάδα που κράτησε το Φεστιβάλ. Πρέπει να πω ότι ο Αλέξανδρος Ωνάσης αγαπούσε πολύ το Χίλτον Αθηνών. Το ένιωθε κάπως σαν σπίτι του γι' αυτό και έμενε πολλούς μήνες στο ξενοδοχείο, όταν ερχόταν στην Αθήνα».

Μου λέει τη μαγική λέξη Ωνάσης και δεν μπορώ να μη στρέψω τη συζήτηση στο name-dropping που πέρασε την πόρτα αυτού του μυθικού ξενοδοχείου. Για πες μας, λοιπόν, Έλλη; Ποιους άλλους θυμάσαι και πώς;

«Είναι δύσκολο, είναι τόσοι πολλοί και τους περισσότερους, ειδικά τους αρχηγούς Κρατών ή τους πολιτικούς, τους συναντούσαμε φευγαλέα όταν έφταναν, τους χαιρετούσαμε και τους φωτογραφίζαμε για το αρχείο μας. Με τους χολιγουντιανούς σταρ τα πράγματα ήταν πιο εύκολα. Μην ξεχνάμε, το ξενοδοχείο είναι αφιερωμένο στους ανθρώπους. Και πράγματι από το Χίλτον Αθηνών πέρασαν πολλοί διάσημοι».

** Ο σχεδιαστής **Jean Desses**, από τα μεγαλύτερα ονόματα στον κόσμο της διεθνούς μόδας, παρουσίασε στη μεγάλη δεξίωση των εγκαινίων μια ανεπανάληπτη επίδειξη.*
** Ο **Guy de Rothschild** έφτασε με ψαράδικο καπέλο.*
** Ο **John Le Carre** ήρθε για να γράψει εδώ τη «Μικρή τυμπανίστρια» με πολλούς μήνες παραμονή στο Χίλτον αλλά με άλλο όνομα για να μην τον ανακαλύψει κανείς. Ομιλητικός, ευγενικός και αυτός και η γυναίκα του, αλλά λέξη για το βιβλίο που έγραφε. Ήταν πολύ αρνητικός σε κάθε είδους προβολή και δημοσιότητα.*
** Στον **Frank Sinatra** ετοίμασε μεγαλοπρεπή υποδοχή ο τότε Γενικός Διευθυντής και έφτασε με συνοδεία αστυνομίας. Φωτογραφήθηκε με πολλή ευχαρίστηση, ήταν κοινωνικός και πολύ ευχάριστος.*
** Ο **Omar Sherif**, "Grand Seigneur", έκανε κομπλιμέντα σε όλο τον κόσμο, ήταν φοβερά ευγενικός, ενώ η **Francoise Sagan** ήταν απόμακρη και γενικά αγενής.*
** Έφαγα πολλές φορές με τον **Jacques Yves Cousteau**, και κάθε φορά με έβαζε να υποσχεθώ ότι δεν θα έφερνα μαζί μου φωτογράφο ή δημοσιογράφο. Ήταν εκπληκτικός ομιλητής. Μια μοναδική φορά δέχθηκε να φωτογραφηθεί παρόλο που μια εποχή ήταν πολύ τακτικός πελάτης του Χίλτον.*
** Τον **Marlon Brando** δεν τον θυμάμαι καλά. Θυμάμαι όμως το πλήθος των γυναικών στο ξενοδοχείο για αυτόγραφα.*
** Τον **Τέλη Σαβάλα** τον θυμούνται κυρίως οι τηλεφωνήτριες. Πήγαινε να τις δει κάθε μέρα με σοκολατάκια.*
** Ο **Anthony Quinn**, ο κινηματογραφικός Ζορμπάς, ήταν τακτικός πελάτης του Χίλτον.*
** Η **Jean Seberg** με τον σύζυγο της **Romain Gary** συνήθιζαν να τρώνε στην ταβέρνα του Χίλτον, όταν το '67 ήρθαν για να γυρίσουν μια ταινία και διέμειναν εδώ.*
** Η άφιξη της **Ursula Andress** προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στο ξενοδοχείο, αφού πελάτες και υπάλληλοι ήθελαν να τη θαυμάσουν από κοντά.*
** Ο **Rudolf Nureyev** έδειχνε έκπληκτος αλλά καθόλου δυσαρεστημένος όταν οι φωτογράφοι εισέβαλαν στο δωμάτιό του.*

Λίγο πριν την αποχαιρετήσω, ρωτώ την Έλλη τι σημαίνει τελικά για εκείνη το Χίλτον. Δεν αργεί να μου απαντήσει: «Το Χίλτον είναι ένα ξενοδοχείο που άνοιξε νέους ορίζοντες στον τουρισμό και προώθησε άπειρες καινοτόμες ιδέες που πολλά ελληνικά ξενοδοχεία εφαρμόζουν μέχρι και σήμερα. Προσωπικά πιστεύω ότι αυτό που θα μείνει είναι πόσο μεγάλο σχολείο υπήρξε για πάρα πολλούς ανθρώπους που όταν έφυγαν ή πήραν μετάθεση έκαναν διεθνείς καριέρες σε άλλες χώρες ή ξενοδοχεία. Έμαθαν, αν και Έλληνες, τη στενή συνεργασία μεταξύ τους και την πειθαρχία και οι περισσότεροι έμαθαν να αγαπούν αυτό που έκαναν, κάτι που δεν είναι εύκολο. Μακάρι να συνεχίσει την παράδοση αυτή και το νέο Χίλτον».

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το προσωπικό αρχείο της Έλλης Χατζιώτη, από το Αρχείο του Ξενοδοχείου Χίλτον και από το Αρχείο Μπενάκη. **Α**

Οφιάνα ΜΑΝΩΛΗ

Επάγγελμα οδοντίατρος αλόγων

Κάνουν τα άλογα σφραγίσματα; Επισκεφθήκαμε μία από τους ελάχιστους οδοντιάτρους ιπποειδών στην Ελλάδα.

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ**
Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

Φοράει τη στολή της, περνά το στηθοσκόπιο γύρω από τον λαιμό της, τον φακό κεφαλής, και ξεκινά το λιμάρισμα ή τα σφραγίσματα ανάλογα με την περίπτωση. Εδώ και περίπου 5 χρόνια η 30χρονη Οριάνα Μανώλη φροντίζει τα δόντια αλόγων της Αττικής, των πόνυ και των γαϊδουριών – επίσημη οδοντίατρος ιπποειδών. Οι περισσότεροι όταν ακούν την ιδιότητά της εκπλήσσονται, σε μια παρέα πάντα θα ακολουθήσει κάποιο αστείο, όπως το να εξετάσει και τα δικά τους δόντια, ή απορίες, για παράδειγμα, αν βάζει μασέλες ή σιδεράκια στα πουλαράκια. Τη συναντήσαμε κατά τη διάρκεια μιας τυπικής ημέρας εργασίας σε έναν ιππικό σύλλογο στην Βαρυμπόμπη, όπου είχε κληθεί από τον ιδιοκτήτη ενός αλόγου για κάποιο επείγον περιστατικό.

Στα 22 της τελείωσε την Κτηνιατρική και με αφορμή ένα οδοντιατρικό ζήτημα στη μονάδα ιπποειδών –μια εξαγωγή προγομφίου, μου είπε αργότερα– μπήκε μέσα της το μικρόβιο της «επαγγελματίας οδοντιάτρου αλόγων». Το πήρε θερμά, μελέτησε ώρες και δεν άργησε να έρθει το μεταπτυχιακό στη Μελβούρνη και τη Σουηδία για να εξειδικευτεί σε αυτό αποκλειστικά. Κάπως έτσι ξετυλίγεται το κουβάρι μιας όμορφης αρχής μέχρι σήμερα και του απόλυτου «dream job» μιας νεαρής κοπέλας, σε ένα πεδίο σχετικά άγνωστο στην Ελλάδα.

«Όταν ήμουν 11, ανέβηκα σε άλογο για πρώτη φορά, ενώ βρισκόμασταν σε οικογενειακή εκδρομή στη Βόρεια Ελλάδα. Από εκείνη τη στιγμή, η οποία θα είναι για πάντα χαραγμένη στη μνήμη μου, συνειδητοποίησα ότι τα άλογα θέλω να είναι κομμάτι της ζωής μου. Ασχολήθηκα με την αθλητική ιππασία και για μια περίοδο είχα και δικό μου άλογο. Στην απόφασή μου να ασχοληθώ επαγγελματικά με την ιπποιατρική μπορεί να έπαιξε και ρόλο ότι ο πατέρας μου είναι γιατρός. Αφού λοιπόν αποφοίτησα από το ΑΠΘ κι έκανα πρακτική άσκηση στη Μονάδα Ιπποειδών, καταπιάστηκα εντατικά με τα δόντια των αλόγων, αντικείμενο για το οποίο οι φοιτητές αποκτάμε δυστυχώς μόνο πολύ βασικές γνώσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών μας. Μετά από έρευνα ανακάλυψα ένα σχετικό πρόγραμμα μετεκπαίδευσης στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Δύσκολη απόφαση αυτό το μακρινό ταξίδι, αλλά είχα την απόλυτη στήριξη της μαμάς μου. Στην Ευρώπη επέστρεψα για να εκπαιδευτώ δίπλα στον O. Wattle, specialist της οδοντιατρικής των αλόγων στην πανεπιστημιακή κλινική της Ουψάλα στη Σουηδία», μας εξηγεί η Οριάνα, που αυτή τη στιγμή ίσως μονοπωλεί τον τίτλο της μοναδικής γυναίκας οδοντιάτρου αλόγων στην Ελλάδα.

Ο «French guy», που τον εξετάζει μπροστά μας, είναι μικρός και μόλις έφτασε στη Βαρυμπόμπη από τη γαλλική επαρχία για να συμμετάσχει σε αγώνες. Μπορεί να πονάει αλλά δεν παραπονιέται, ίσως έχει διαίσθηση ότι τον πλησιάζει ένα άτομο με ειλικρινή αγάπη και σκοπό να τον ανακουφίσει. Τα τεράστια βλέφαρά του ανοίγουν, και το βλέμμα του συναντιέται με της γιατρού που τον χαϊδεύει τρυφερά και ψηλαφίζει το κεφάλι του για να εντοπίσει φλεγμονές. Όλοι οι ασθενείς, άνθρωποι και άλογα, ανταποκρίνονται στον οδοντίατρο ανάλογα με τον χαρακτήρα τους, άλλος είναι αγχωμένος, άλλος αντέχει τον πόνο, κάποιος βαριέται τον καθαρισμό. Τα δόντια των ιπποειδών όμως δεν είναι ίδια με τα δόντια του ανθρώπου, μεγαλώνουν αδιάκοπα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και συχνά δημιουργούνται ακίδες που τραυματίζουν τη γλώσσα και το μάγουλο, όπως μαθαίνω από τον **Βασίλη Παπαθεοδώρου**, βοηθό της Οριάνας. Έχουν βγάλει μια ακτινογραφία στο άλογο με φορητό μηχάνημα που έφεραν στον στάβλο, και με τη βοήθεια μιας θερμικής κάμερας προσπαθούν να δουν αν υπάρχει κάποια επιπλέον φλεγμονή. Η Οριάνα του ανοίγει το στόμα, του κάνει αναισθησία και ετοιμάζει τροχό και τσιμπίδες. Ο «Γάλλος» δεν έχει πρόβλημα με πλάκα ή ουλίτιδα αλλά πρέπει να αφαιρέσει ένα δόντι. Αν δεν το κάνει, μπορεί να πάψει να τρώει, να χάσει βάρος, να είναι μόνιμα νευρικός. Γιατί, όμως, ενώ η οδοντιατρική φροντίδα είναι τόσο απαραίτητη για όλα τα άλογα, όπως και στους ανθρώπους, βασικές οδοντιατρικές υπηρεσίες παρέχονταν από μη ειδικευμένα άτομα ως τώρα;

«Τα άλογα δεν εκφράζουν έντονα τη δυσφορία και τον πόνο που νιώθουν. Αυτός μπορεί να ήταν και ένας από τους λόγους που μέχρι πρόσφατα η οδοντιατρική των αλόγων ήταν απομονωμένη από την Κτηνιατρική. Όταν εξετάζω και θεραπεύω προβλήματα στο στόμα κάποιου από αυτά και με καλούν οι ιδιοκτήτες για να μου πουν ότι το άλογό τους για πρώτη φορά έχει υπάρξει τόσο συνεργάσιμο στην ιππασία ή ότι πλέον δεν εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά, είναι ίσως εκείνο που με γεμίζει περισσότερο στη δουλειά μου. Δουλεύουμε με τον Βασίλη κυρίως στην Αθήνα, όπου και εντοπίζεται ο μεγαλύτερος αριθμός αθλητικών αλόγων. Ωστόσο, δεν είναι σπάνια τα ταξίδια με το βανάκι στην επαρχία, στην Πελοπόννησο, στη Μακεδονία, στην Κρήτη και σε πολλά νησιά. Η αλήθεια είναι πως μέσα από τη δουλειά μου έχω γνωρίσει μεγάλο κομμάτι της Ελλάδας που διαφορετικά δεν θα είχα επισκεφθεί ποτέ. Απλά, όποιος θελήσει να ασχοληθεί με αυτό θα πρέπει να είναι διατεθειμένος να θυσιάσει μέρος από τον προσωπικό του χρόνο, για παράδειγμα, έχει τύχει να φύγω από οικογενειακό τραπέζι για να εξυπηρετήσω κάποιο έκτακτο. Και δένομαι μετά με τους ασθενείς, τους έχω στον νου μου κατά τη διάρκεια της μέρας, τηλεφωνώ να μάθω αν ανάρρωσαν. Θυμάμαι απέξω μέχρι και το εσωτερικό του στόματος του κάθε αλόγου». **Α**

Γράμματα από έναν

大阪の

αιωρούμενο κόσμο

Ο **Γρηγόρης Α. Μηλιαρέσης** στέλνει ανταποκρίσεις από την Ιαπωνία

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τετρακόσιες τριάντα επτά σελίδες με Ιαπωνία εφ' όλης της ύλης ή πώς ο Γρηγόρης Α. Μηλιαρέσης έκανε το όνειρό του αληθινό και από την Κυψέλη (ο θρύλος τη θέλει πυκνοκατοικημένη όσο και το Τόκιο) βρέθηκε να ζει μόνιμα πλέον στην ιαπωνική πρωτεύουσα. Τα «Γράμματα από έναν αιωρούμενο κόσμο» είναι μια διαρκής περιπλάνηση-ανταπόκριση από τη μακρινή αυτή χώρα με τη ματιά του, που δεν έπαψε ποτέ να αποπλανείται και να γοητεύεται από τις αντιθέσεις της. Το προσόν, όμως, της έκδοσης είναι η κουλαριστή ψυχραιμία της και η απόστασή της από τις φολκλόρ καταγραφές των περισσότερων ταξιδιωτικών ρεπορτάζ.

Φωτογραφίες και κείμενα με όλα τα σχετικά για τα γνωστά και τα άγνωστα της καθημερινότητας: αυτό είναι το περιεχόμενο του βιβλίου του Μηλιαρέση. Γράμματα και εικόνες, πολιτισμός και ιστορίες Ιαπωνίας, «κερασμένα» με οξεία διεισδυτικότητα. Το παρελθόν και το μέλλον, η παράδοση και η καινοτομία, το συνηθισμένο και το ασυνήθιστο, η Ανατολή και η Δύση, το ιδιωτικό και το κοινωνικό, το φανερό και το κρυφό, το νόμιμο και το παράνομο, το τυπικό και το αυτοσχέδιο, το προγραμματισμένο και το αυθόρμητο, το διονυσιακό και το απολλώνιο συνυπάρχουν σε μια έκδοση που αψηφά τα στερεότυπα και γι' αυτό γοητεύει.

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «24 Γράμματα», και από το Τόκιο ο Γρηγόρης στέλνει άλλη μια ανταπόκριση για τη «Φωνή της Αθήνας».

— Πώς θέλεις να διαβάσει ο αναγνώστης το βιβλίο; Σαν ένα ταξιδιωτικό χρονικό, σαν έναν οδηγό για αρχάριους, σαν ένα ολότελα προσωπικό memoir, ή σαν κάτι άλλο;

Από τις τρεις επιλογές, το «οδηγός για αρχάριους» είναι ίσως το κοντινότερο. Δεν είναι «ταξιδιωτικό χρονικό», αφού τα περισσότερα κείμενά του είναι προϊόν παρατηρήσεων, μελέτης (εν τη ευρεία εννοία) και εμπειριών πολλών χρόνων, και δεν είναι «ολότελα προσωπικά», καθώς προσπαθώ να κρατήσω μια απόσταση από αυτό για το οποίο γράφω, με εξαίρεση ένα κείμενο για την πεθερά μου που είναι απολύτως προσωπικό. Σαφώς γράφω για πράγματα που εγώ θεωρώ άξια παρατήρησης, όμως τα επιλέγω και με βάση πόσο συνεισφέρουν στην ερμηνεία της Ιαπωνίας – σίγουρα αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επιλογή για το βιβλίο. Πιστεύω ότι, αν κανείς ενδιαφέρεται για την Ιαπωνία, ασχέτως βαθμού ή προσανατολισμού του ενδιαφέροντος αυτού, θα βρει πολλά πράγματα γι' αυτή, γραμμένα στη γλώσσα του και ιδωμένα με τα μάτια κάποιου που καταλαβαίνει τη διαφορά μεταξύ του χταποδιού σε μια ταβέρνα στις Κυκλάδες και σε ένα σουσάδικο στο Τόκιο.

— Και τι γυρεύεις στην Ιαπωνία, στρατηγέ, εσύ ένας Κυψελιώτης Αθηναίος;

Σαν το Old Spice, είναι μια από εκείνες τις κολόνιες που κρατάνε χρόνια. Άρχισα να ενδιαφέρομαι για την Ιαπωνία από τότε που ήμουν στο Δημοτικό, χωρίς να ξέρω γιατί – αν και φαντάζομαι ότι ίσως ο πατέρας μου, που είχε πάει στην Κορέα στον πόλεμο, να είχε πει κάποια ιστορία που έχω ξεχάσει. Επίσης, τότε είχε γνωρίσει και έκανε και κατόπιν παρέα με έναν παλιό δημοσιογράφο, τον Γιώργο Καράγιωργα, που τον θυμάμαι να λέει ιστορίες από την Ιαπωνία, όπου είχε μάθει και τζούντο, οπότε ίσως και αυτό να έπαιξε ρόλο. Όπως και να 'χει, κάτι μου κίνησε το ενδιαφέρον, διάβαζα ό,τι σχετικό έβρισκα, που τα χρόνια εκείνα, τέλη δεκαετίας του 1970 - αρχές δεκαετίας του 1980, βασικά ήταν για τις πολεμικές τέχνες, και έτσι άρχισα να ασχολούμαι με το καράτε και αργότερα με το αϊκίντο, το ιάιντο και άλλες πολεμικές τέχνες, μιας και δεν υπήρχε τίποτα άλλο ιαπωνικό για να ασχοληθώ. Από το 1995 που μπήκε στη ζωή μου το Ίντερνετ (ναι, πολύ νωρίς: πιθανότατα μάλιστα είχα και το πρώτο μπλογκ στην Ελλάδα, έναν χρόνο πριν εμφανιστεί ο ίδιος ο όρος «μπλογκ»), το πράγμα πήγε πολύ πιο πέρα, καθώς υπήρχαν διαθέσιμες πιο πολλές πληροφορίες, βιβλία κ.λπ., και το 2009 ήρθα για την πρώτη μου… επιτόπια έρευνα. A

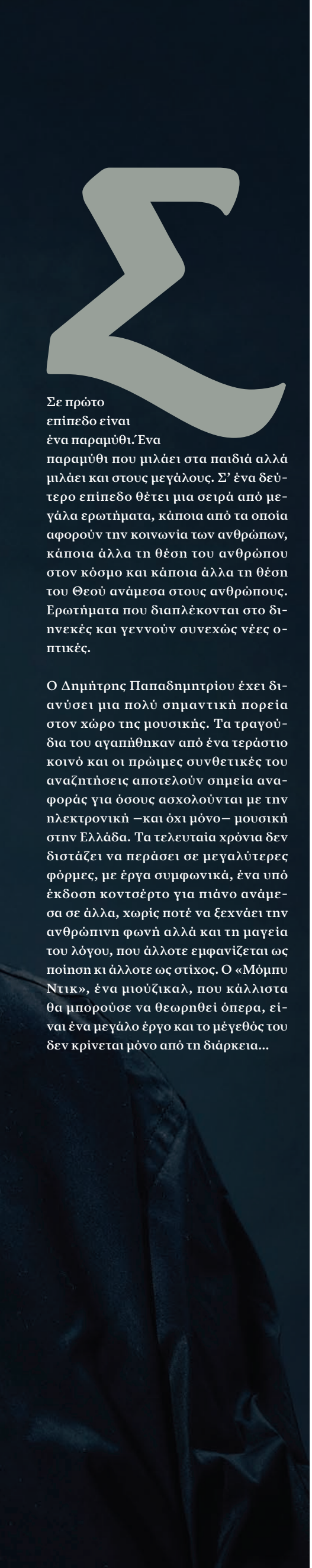
www.athens voice.gr
Όλη η συνέντευξη με πλούσιο φωτογραφικό υλικό

*Μιλήσαμε με τον δημιουργό του μιούζικαλ «**Μόμπυ Ντικ**», που ανεβαίνει και πάλι στις 15 Φεβρουαρίου στο **Christmas Theater,** σε σκηνοθεσία **Γιάννη Κακλέα** και παραγωγή του **Onassis Culture***

Δημήτρης ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μόμπυ Ντικ
Ένα Μεγάλο Μεγάλο Ταξίδι

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

Σε πρώτο επίπεδο είναι ένα παραμύθι. Ένα παραμύθι που μιλάει στα παιδιά αλλά μιλάει και στους μεγάλους. Σ' ένα δεύτερο επίπεδο θέτει μια σειρά από μεγάλα ερωτήματα, κάποια από τα οποία αφορούν την κοινωνία των ανθρώπων, κάποια άλλα τη θέση του ανθρώπου στον κόσμο και κάποια άλλα τη θέση του Θεού ανάμεσα στους ανθρώπους. Ερωτήματα που διαπλέκονται στο δίπνεκές και γεννούν συνεχώς νέες οπτικές.

Ο Δημήτρης Παπαδημητρίου έχει διανύσει μια πολύ σημαντική πορεία στον χώρο της μουσικής. Τα τραγούδια του αγαπήθηκαν από ένα τεράστιο κοινό και οι πρώιμες συνθετικές του αναζητήσεις αποτελούν σημεία αναφοράς για όσους ασχολούνται με την ηλεκτρονική –και όχι μόνο– μουσική στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια δεν διστάζει να περάσει σε μεγαλύτερες φόρμες, με έργα συμφωνικά, ένα υπό έκδοση κοντσέρτο για πιάνο ανάμεσα σε άλλα, χωρίς ποτέ να ξεχνάει την ανθρώπινη φωνή αλλά και τη μαγεία του λόγου, που άλλοτε εμφανίζεται ως ποίηση κι άλλοτε ως στίχος. Ο «Μόμπυ Ντικ», ένα μιούζικαλ, που κάλλιστα θα μπορούσε να θεωρηθεί όπερα, είναι ένα μεγάλο έργο και το μέγεθός του δεν κρίνεται μόνο από τη διάρκεια...

Πώς ξεκίνησε στην παιδική σας ηλικία ο «Μόμπυ Ντικ»; Πώς ήρθε;
Όπως το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας λογοτεχνίας, ήρθε την ώρα του φαγητού, την ώρα που τα δύο μου αδέρφια, και κυρίως ο Αντώνης, διάβαζε την ώρα που εμείς τρώγαμε. Διάβαζε πάντα και παντού. Ήταν πολυμαθέστατος, ευρυμαθέστατος επίσης. Ο Αντώνης, λοιπόν, παιδί –μπορεί να ήταν δέκα κι εγώ έξι, στην Αίγυπτο τώρα μιλάμε– είχε μπροστά του ένα «Μόμπυ Ντικ» χιλίων σελίδων το οποίο σφήνωνε ανάμεσα στο δικό του πιάτο και στο πιάτο με τη σαλάτα. Εμείς οι υπόλοιποι παίζαμε καρπαζιές, γελάγαμε με όλη την οικογένεια, και ο Αντώνης ήταν πίσω από το «Μόμπυ Ντικ» και διάβαζε. Έβλεπα εγώ τα εξώφυλλα και ό,τι μου τραβούσε την προσοχή, παρόλο που ήμουν πάρα πολύ μικρός, το έπαιρνα μόλις το τελείωνε, αν και εκείνος διάβαζε το ίδιο βιβλίο δυο και τρεις φορές στη σειρά. Το παίρναμε είτε ο αδελφός μου ο Γιώργος είτε εγώ, όποιος προλάβαινε. Τα βιβλία υπήρχαν, βέβαια, στο σπίτι γιατί ο πατέρας μου και η μητέρα μου είχαν τεράστιες βιβλιοθήκες. Οπότε ο Αντώνης κατ' αρχήν εξάντλησε αυτά τα βιβλία και εν συνεχεία επιτέθηκε και σε άλλα που δεν είχαμε. Ο «Μόμπυ Ντικ» όμως υπήρχε, και υπήρχε μάλιστα εκείνη η περίφημη έκδοση, την οποία έχει ακόμα. Το ίδιο εκείνο βιβλίο.

Συντομευμένο...
Όχι, όχι, ολόκληρο! Θυμάμαι ότι διάβασα σε παιδική ηλικία πολλά βιβλία που δεν ήταν καθόλου παιδικά, επειδή τα είχε διαβάσει ο Αντώνης. Ο «Θρήνος των Βοδιών» για παράδειγμα, του Βουτυρά. Τέτοια βιβλία, περίεργα. Και τα 'χα διαβάσει επτά χρονών. Τώρα τι κατάλαβα δεν ξέρω. Αλλά κατάλαβα ότι ήταν ωραία! Κι αυτό ήταν μεγάλο κέρδος!

Τι ήταν αυτό που σας τράβηξε για πρώτη φορά στο «Μόμπυ Ντικ» γιατί δεν είχε το δεύτερο-τρίτο επίπεδο, εκείνη η πρώτη παιδική ανάγνωση...
Εκείνη τη φορά με τράβηξε η περιπέτεια. Αλλά όταν είσαι έξι χρονών και είσαι και στην Αίγυπτο, σε τραβάει η παρουσία ενός τεράστιου κήτους που μπροστά του ένα καράβι φαίνεται σαν παιδικό παιχνίδι. Και σε τρομοκρατεί, και το θαυμάζεις, και θαυμάζεις κι αυτούς που αγνοούν αυτόν τον κίνδυνο, και παρόλα αυτά πάνε. Έρχεσαι δηλαδή σε επαφή με την έννοια του ανδραγαθήματος και με τις απορίες που αυτό εγείρει. Για ποιο λόγο κάποιος θα ήθελε ένα τέτοιο ανδραγάθημα. Όλα αυτά σ' ένα παιδί δεν είναι απαντημένα.

Σίγουρα όχι.
Και... βασικά δεν είναι καν ερωτήματα. Θα έλεγα ότι η πρώτη ανάγνωση ταράζει. Δεν απαντάει στα γιατί. Παρόλα αυτά, όμως, είναι ένα βιβλίο το οποίο έχει μεγαλοσύνη και στην επιφάνειά του και στο βάθος του. Είτε ως παιδικό ανάγνωσμα, είτε ως εφηβικό ή γεροντικό, είναι το ίδιο μεγάλο.

Και τι ήρθε στην επόμενη ανάγνωση επιπλέον του «Μόμπυ Ντικ»... για σας;
Στην ανάγνωση των δεκαέξι ετών νομίζω ότι ελκύστηκα πάρα πολύ από τον ρομαντισμό του πράγματος. Εμένα πάντα με είλκυε πάρα πολύ αυτή η μαγική μετατροπή μέσα στη διάρκεια ενός μυθιστορήματος, ενός αρνητικού ή αντιπαθητικού προσώπου σ' έναν ήρωα που σε κάνει να κλάψεις γι' αυτόν. Ο Αχαάβ είναι ένας ήρωας ο οποίος καταλήγει να κουβαλάει στους ώμους του την ανθρωπότητα. Και ξεκινάει ως ένας αντιπαθέστατος, κουτσός, κομπλεξικός, γέρος καπετάνιος. Πενηντάρης είναι βέβαια, για τα χρόνια εκείνα ο πενηντάρης είναι γέρος. Η ρομαντική πλευρά, λοιπόν... που είναι οι τρικυμίες και οι φαλαινοθηρίες, αλλά και η πεμπτουσία του ρομαντισμού που είναι το κυνήγι, η λατρεία του παράξενου.

Στην τρίτη ανάγνωση;
Η τρίτη ανάγνωση έγινε ως εξής. Είμαι στο Tanglewood της Βοστώνης ως fellow στην τάξη της σύνθεσης και μας λένε ότι το μάθημα θα γίνεται στο Nathaniel Hawthorne's Cottage, το σπίτι-μουσείο του συγγραφέα στη Βοστώνη. Ο Hawthorne αγαπημένος συγγραφέας! Πάω λοιπόν και βλέπω ένα σπιτάκι! Ωραίο, συμπαθέστατο. Και γινόταν σε μια αίθουσα εκεί το μάθημα, δηλαδή σε ένα δωμάτιο. Κάποια στιγμή ρωτάω τον διευθυντή του Tangelwood, «γιατί λέγεται Nathaniel Hawthorne αυτό;». Γιατί αν ήταν να αφιερώσουν στον Hawthorne κάτι θα έπρεπε να ήταν πολύ πιο μεγάλο. Και μου λέει, «μα εδώ έμενε και το κληροδότησε». «Μπα..!» «Ναι», μου λέει, «βέβαια». Φαίνεται ότι είδε στα μάτια μου προφανώς μια συγκίνηση, του είπα ότι ο Hawthorne μου αρέσει πάρα πολύ. Μου λέει, «έλα εδώ», μου ανοίγει μια κλειδωμένη πόρτα δίπλα και μπαίνω σ' ένα προτεστάντικο δωμάτιο, από αυτά τα αμερικάνικα απέριττα, με το περίεργο φως – σαν έργο Σουηδού ζωγράφου. Υπήρχε ένα τζάκι, δύο καρέκλες... και μου λέει «εδώ διάβασε ο Melville τον "Μόμπι Ντικ" στον Hawthorne». Γιατί ο «Μόμπι Ντικ» είναι αφιερωμένος στον Hawthorne. Αυτό εμένα με συγκίνησε πάρα πολύ.Εκεί, λοιπόν, στο Tangelwood, μας παρακαλούσαν κάτι να γράψουμε γι' αυτούς, και σκέφτηκα, να τι θα 'ταν. Τι να γράψεις για το «Μόμπυ Ντικ» των χιλίων σελίδων; Είχαμε ελάχιστο χρόνο ελεύθερο και δεν είχαμε μυαλό, όμως μου μπήκε η ιδέα και το ξαναδιάβασα με το μυαλό που έπρεπε να έχω για να μπορέσω να συλλάβω βαθύτερους λόγους. Είναι ένα βιβλίο που πρέπει να το διαβάσεις πολλές φορές, με τη μία φορά δεν προλαβαίνεις να χωνέψεις το πρώτο επίπεδο και να πας στο δεύτερο. Και πρέπει να πω ότι και τώρα ακόμα που γράφω κάποια κείμενα για το έργο, ανακαλύπτω συνδέσεις που δεν τις είχα πάρει χαμπάρι. Ιδεολογικούς άξονες που λειτουργούν όπως οι λαγοί, αρσενικοί και θηλυκοί, μέσα σ' ένα κλουβί. Παράγουν παιδιά ασυστόλως, νέες ιδέες που είναι το παιδί της μιας ιδέας με την άλλη, που δεν τις είχα ποτέ σκεφτεί.

Οι οποίες υπάρχουν στον Melville;
Βεβαίως!

Μήπως είναι αποτέλεσμα δικής σας τωρινής ερμηνείας;
Αποκλείεται να είναι τυχαίες. Γιατί, αν υπάρχει κάτι για το οποίο κάποιος δεν θα μπορούσε να έχει αντίρρηση, θα ήταν ότι τα πάντα είναι συμβολικά. Δεν υπάρχει ούτε μια μύγα που να πέταξε στις χίλιες αυτές σελίδες που να μην είχε έναν συγκεκριμένο συμβολικό λόγο.

Σήμερα, λοιπόν, το ίδιο το βιβλίο τι είναι για σας;
Το βιβλίο για μένα τώρα είναι ένας βράχος στην πλάτη μου. Τον κουβαλάω. Γιατί άμα μπλέξεις με το «Μόμπυ Ντικ», τα πράγματα είναι σοβαρά. Η δουλειά αυτή είναι απίστευτα εργώδης. Αν αποφασίσεις να βάλεις ψιλές και δασείες, οτιδήποτε ελάχιστο, θα σου πάρει μια εβδομάδα μόνο λόγω έκτασης. Αν κάνεις οτιδήποτε που χρειάζεται και ελάχιστη σκέψη, πάμε στον μήνα. Αν κάνεις κάτι σημαντικό, πας στους πολλούς μήνες με πολλά ξενύχτια. Αλλά τα κάνεις ευχαρίστως! Δεν σου επιτρέπει αυτό το βιβλίο να μην το πάρεις στα σοβαρά...

Τι αρετές χρειάζονται για να μπορέσει να συμπυκνώσει κανείς ένα τέτοιο κείμενο χιλίων σελίδων μέσα σε τρεισήμισι ώρες;
Ένστικτο!

Μόνο;
Μόνο. Δεν προλαβαίνεις να έχεις ευθυκρισία. Το ένστικτο ξεπερνάει την ευθυκρισία. Έχεις το βιβλίο μπροστά σου και αισθάνεσαι ότι αυτό δεν χρειάζεται. Αυτό, χρειάζεται οπωσδήποτε. Αλλά θα το δέσω έτσι. Κι από εκεί και πέρα αρχίζουν οι λεκτικές συνδέσεις. Πρέπει να πω ότι το έργο μεταπλάστηκε σ' ένα άλλο έργο, και κάθε έργο αποτελεί έμπνευση για ένα άλλο έργο. Το αρχικό μένει αλώβητο. Και βοηθάει πάρα πολύ ο υπαινιγμός του ποιητικού λόγου, γιατί είναι ποιητικός ο λόγος, είναι τραγούδι. Εμείς έχουμε στίχο! Ενώ το βιβλίο, όπως ξέρεις, δεν είναι στίχοι. Άρα, λοιπόν, μπορείς να μεταχειριστείς τα πολύ ισχυρά όπλα που σου δίνει ο ποιητικός λόγος με τον υπαινιγμό του, με την ενυπάρχουσα μουσικότητα και τον συνδυασμό των εννοιών.

Είναι η πρώτη φορά που κάνετε στίχο;
Όχι, από παιδί, παράλληλα με τη διαδρομή μου, έγραφα κιόλας.

Και στα λατινικά μάλιστα μερικές φορές!
Και στα λατινικά, ναι! Το είχαμε κάνει κι αυτό με τον αδερφό μου τον Αντώνη, ο οποίος ήτανε της «Ιωνιδείου», ενώ ο άλλος ήτανε του «Τζανείου», επίσης πρότυπο, αλλά ήτανε του μαθηματικού. Λοιπόν, ο πατέρας μου πίστευε ότι έπρεπε να γίνω λογοτέχνης. Ότι θα είχα μεγαλύτερη επιτυχία στον λογοτεχνικό κόσμο απ' ό,τι στον μουσικό. Δεν τον ήξερε τον μουσικό ακόμα, ήμουν παιδί, και ο λόγος έρχεται πάντα πρώτος.

Άλλες μεταφορές, άλλες μεταπλάσεις του έργου, όπως αυτή του John Huston, που είχε κάνει την ταινία το 1956, σας επηρέασαν;
Ο John Huston με επηρέασε θετικά γιατί κατάλαβα ότι κι αυτός με υπαινιγμό δουλεύει. Αυτός έχει βάλει πολύ λιγότερο από το βιβλίο μέσα στην ταινία του. Ο Huston με την ταινία του και την υποκριτική υπαινίχθηκε το βιβλίο, κι αυτό μου έδωσε θάρρος ότι μπορώ να κάνω το ίδιο κατ' αναλογία. Υπάρχουν όμως δύο ακόμη πράγματα που με βοήθησαν πολύ. Ο Armel Guerne είναι ένας Γάλλος –πολύ ενδιαφέρουσα προσωπικότητα, ήταν και κατάσκοπος των συμμάχων επί Δευτέρου Παγκοσμίου–, δεινός μεταφραστής και πολύ καλός ποιητής. Αυτός, λοιπόν, μετέφρασε το «Μόμπυ Ντικ» σε μια γαλλική ομηρική φόρμα. Στα γαλλικά μεν, αλλά με ομηρική διάθεση. Είδε δηλαδή την «Οδύσσεια» πίσω από το «Μόμπυ Ντικ» κι έγραψε το «Μόμπυ Ντικ» σαν να ήταν η «Οδύσσεια». Αυτό λοιπόν μου έδειξε σαφέστατα τον δρόμο ότι μπορώ κι εγώ να κάνω στίχο, και με τη βοήθεια του στίχου να οδηγηθώ στο μιούζικαλ. Αλλά η πρώτη μου ύλη, πέραν του σπουδαίου κειμένου του Melville στα αγγλικά, που όταν το διαβάζω έχω γεύση στο στόμα, οσμή στη μύτη, όλες τις αισθήσεις σε επιφυλακή, ήταν η μετάφραση του Α. Κ. Χριστοδούλου, ο οποίος είναι μια τεράστια μορφή στη μετάφραση και έχει κάνει έναν εκπληκτικό «Μόμπυ Ντικ» στα ελληνικά. Ο άνθρωπος αυτός μετέφερε, ξαναέγραψε κατά κάποιο τρόπο το «Μόμπυ Ντικ». Το διαβάζεις σαν να είχε γραφτεί πρωτογενώς στα ελληνικά. Και δεν μπόρεσα παρά να χρησιμοποιήσω τις μεταφραστικές λύσεις που έδωσε, αλλά και την ελληνική γλώσσα όπως εκείνος την τοποθέτησε. Αν δεν χρειαζόταν να γίνει στίχος και μπορούσα να το συμπτύξω, θα χρησιμοποιούσα τον Χριστοδούλου. Παρόλα αυτά τελικά, μαζί με τον ίδιο τον Melville και κυρίως τον Armel Guerne, έφτιαξα τη δική μου συνταγή. Και ήξερα από την πρώτη στιγμή τι μουσική θα είχε. Λειτούργησα λιγάκι σαν ραψωδός, ήξερα ακριβώς τη μουσική την ώρα που έγραφα τον στίχο.

Πώς ακριβώς προχωρήσατε μετά;
Έγραψα τη μουσική σε ένα πρόγραμμα του υπολογιστή και μετά το πήρα στο στούντιο και με MIDI έκανα ένα ψευτο-ακρόαμα. Και αυτό το ψευτο-ακρόαμα, χωρίς φωνές φυσικά, φώναξα τον αγαπημένο Γιάννη Κακλέα ▶

να το ακούσει. Ο Γιάννης είναι ένας Αχαάβ, κι όλοι του λέγανε «εσύ πρέπει να κάνεις τον Αχαάβ». Λοιπόν, ο Γιάννης είναι ένας πολύ ταλαντούχος άνθρωπος και μπορεί να καταλάβει, να μπει σε κόσμους. Είναι εύφορο έδαφος το μυαλό του. Άκουσε τη μουσική, ήξερε περί του βιβλίου και μπήκε μέσα αμέσως. Είχα ήδη σκεφτεί ποιος θα παίξει και είχα ρωτήσει τον Γιάννη για το αν μπορούσαν να γίνουν κάποια πράγματα. Δηλαδή, γράφει μέσα το λιμπρέτο «με ολόγραμμα». Πολύ εύκολο να το γράφεις, δυο λέξεις: «με» «ολόγραμμα»! Αυτό το ολόγραμμα, όμως, υπάρχει; Μπορεί να γίνει; Έκανα λοιπόν ερωτήσεις σε ειδικότερους, που είχανε διεθνή εμπειρία για το ποια πράγματα μπορούμε να κάνουμε. Κι αφού πήρα συγκεκριμένες απαντήσεις και είχα πια και στοιχεία να δείξω, είχα ήδη διαλέξει και κάποιους ηθοποιούς που μπορούσαν, και είχα και κάποια demo μερικών κομματιών πάνω στην ψεύτικη ορχήστρα. Είχα βρει τον Ισμαήλ μου, τον Αιμιλιανό Σταματάκη, μια εξωφρενικά καλή φωνή για το μιούζικαλ – ηθοποιός εκατό τοις εκατό, τραγουδιστής εκατό τοις εκατό, μιούζικαλ εκατό τοις εκατό. Και είχα βρει και κάποιους ακόμα. Οπότε υπήρχε κάτι ν' ακούσει κανείς, και οι απαντήσεις σε σχέση με το ότι είναι εφικτό να ανέβει! Παρόλα αυτά, ανάμεσα στις απαντήσεις και την πραγματοποίηση, υπήρχε μια χαοτική απόσταση. Έχουν δουλειά τα πάντα, καθένας απ' τους συντελεστές, τα κουστούμια, τα σκηνικά του Μανόλη Παντελιδάκη – γιατί δεν είναι όλα ολογράμματα, υπάρχουν και πραγματικά σκηνικά, τα οποία από μόνα τους είναι υπερπλήρη. Τα κοστούμια, οι φωτισμοί, ένα πλήθος ανθρώπων που διήνυσε την απόσταση ενός ταξιδιού του «Μόμπυ Ντικ». Ανέβηκε στον Βόρειο Πόλο, στον Νότιο Πόλο, πέρασε από ταραχές, όλο τον πλανήτη γύρω-γύρω... Έκαναν όλοι τους αυτή τη διαδρομή κι αυτό δεν πληρώνεται. Και οφείλεται στο ότι υπάρχει μέσα στο έργο ένας Αχαάβ που μπορεί να σου αλλάξει την άποψη για τα πράγματα. Είναι ένα πλήρωμα φανατισμένο η ομάδα του «Μόμπυ Ντικ». Αλήθεια!

Να ρωτήσω κάτι προβοκατόρικο. Γιατί να γίνει ο «Μόμπυ Ντικ» μιούζικαλ και να μη γίνει ας πούμε όπερα; Πώς το αποφασίσατε αυτό;

Όπερα είναι. Απλά το ονομάζουμε μιούζικαλ.

Για ποιον λόγο; Για να ακούγεται πιο εμπορικό;

Γιατί η λέξη «όπερα» είναι βεβαρυμένη από έναν ακαδημαϊσμό. Εάν το πω όπερα θα πρέπει να αρχίσω να εξηγώ τι γυρεύει η καλίμπα, τα αφρικάνικα κρουστά, το μαντολίνο... Στην όπερα θα παρίσταναν τα πιτσικάτα το μαντολίνο ή την καλίμπα, για παράδειγμα. Στην όπερα υπάρχει αυτή η σύμβαση γιατί τα πράγματα εκείνη την εποχή ήταν δεδομένα, αυτά τα όργανα υπήρχαν. Εδώ έχουμε ολόκληρο έθνικ κίνημα με ιδιαίτερο ήχο εδώ και τόσα χρόνια. Εξάλλου, δεν παθαίνει κάτι ένα έργο εάν το ονομάσεις μιούζικαλ, δεν πέφτει η αξία του επειδή το έχεις ονομάσει έτσι. Με τον όρο μιούζικαλ πάντως, κοιμάμαι ήσυχος. Κι επιπλέον δίνω μια προοπτική. Ενώ με την όπερα κλείνω το έργο σ' ένα χρονοντούλαπο.

Να μιλήσουμε λίγο περισσότερο για τους συντελεστές;

Είναι, όπως λένε οι Αμερικανοί, και θα το πω αυτό γιατί αμερικάνικο είναι το έργο –από την πλευρά της Αμερικής που αγαπώ– non-compromised. Δεν πήραμε τον διάσημο ηθοποιό κι ας μην τραγουδάει, κι ας τραγουδάει το εξήντα τοις εκατό της αίθουσας καλύτερα από τον ηθοποιό. Πήραμε πραγματικά αυτούς που κάνουν για κάθε ρόλο. Φροντίσαμε να είμαστε δίκαιοι μέχρι τέλους σε όλα. Τον Μπάμπη Βελισσάριο δεν τον είχα πάρει για Αχαάβ, αλλά στη διαδρομή είδα ότι κάνει. Νομίζω θ' αφήσει ιστορία η ερμηνεία του Μπάμπη στον Αχαάβ. Η μουσική, και όχι μόνο, ερμηνεία του. Δεν είναι ηθοποιός. Είναι τραγουδιστής της Λυρικής με τα υποτυπώδη που μαθαίνουν οι λυρικοί τραγουδιστές. Στα χέρια του Γιάννη Κακλέα και μ' αυτή την παρέα δίπλα του, έγινε ένας πλήρης ηθοποιός. Το ίδιο κι ο Βουτσικάκης, ο οποίος, στον ρόλο του καλού παιδιού, του Στάρμπακ, ταίριαξε απόλυτα και ανέπτυξε υποκριτικές δεινότητες, που τις είχε προφανώς. Σ' ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα ήρθε στα ίσα η μουσική και η υποκριτική του πλευρά. Έχουμε βέβαια τον Αιμιλιανό Σταματάκη, ο οποίος είναι de facto ένας έτοιμος πρωταγωνιστής του μιούζικαλ γιατί έχει στο εκατό τοις εκατό και τα δύο. Και ταίριαζε πάρα πολύ στον Ισμαήλ ως περσόνα. Ο Ιβάν Σβιταϊλό, ο οποίος ήρθε γιατί θέλαμε να είναι σ' αυτή την παράσταση και τελικά έγινε ένας εκπληκτικός Σταμπ, και φέτος θα 'ναι

ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΛΗΡΩΜΑ ΦΑΝΑΤΙΣΜΕΝΟ Η ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ «ΜΟΜΠΥ ΝΤΙΚ». ΑΛΗΘΕΙΑ!

ένας ακόμα καλύτερος γιατί έχει μελετήσει – όλα αυτά τα χρόνια έχει κάνει εκπληκτική δουλειά. Ο Νικόλας Καραγκιαούρης είναι πολύ καλή φωνή και παίζει έναν δύσκολο ρόλο, αυτόν που έπαιξε ο Orson Welles στην ταινία, τον πατέρα Μέιπλς. Ο Νίκος Σπανάτης, τέλος. Ο ρόλος του Γάλλου σιτιστή είναι για κόντρα τενόρο. Όταν είχα πάρει τον Νίκο δεν μπορούσε. Είχε παίξει στους «Μύθους του Αισώπου», όπου είχε κάνει εξαιρετικά την αλεπού. Εκεί είχα δει –όπως και σε άλλες παραγωγές– ότι είναι κι ένας πλήρης ηθοποιός. Και μάλιστα κωμικός. Στη διανομή δεν υπήρξε πουθενά κάποια δευτερογενής σκέψη, εμπορική ή οτιδήποτε άλλο. Και το αποτέλεσμα είναι ακραία εμπορικό! Γιατί όταν έχεις ένα πράγμα το οποίο δεν προδίδεται από κάποια εμπορική πονηριά, γίνεται το πιο εμπορικό απ' όλα. Νομίζω τους είπα όλους τους βασικούς. Να προσθέσω επίσης ότι ο Μανόλης Παντελιδάκης έκανε καταπληκτική δουλειά, γνωριζόμαστε από τότε που ήμασταν δεκαεννιά χρονών, έχουμε κάνει πολλά πράγματα μαζί κι έχουμε γίνει καλοί φίλοι.

Η Covid και οι περιορισμοί της σας ταλαιπώρησαν, έτσι δεν είναι;

Κοίταξε, εγώ το είδα εννιά φορές! Και θα σου φανεί περίεργο: το θεμελιώδες μέσα μου απαντήθηκε.

Το γιατί το κάνατε, εννοείτε;

Ναι. Το έργο ήταν πάρα πολύ καλό. Πραγματικά καλό. Όλοι μας ξεπεράσαμε τον εαυτό μας. Κατάλαβα ότι είχε γίνει κάτι σοβαρό εδώ. Κι έτσι δεν στενοχωρήθηκα. Η Covid και η διακοπή ήρθαν μαζί με τη χαρά. Και μη φανταστείς ότι και ο Melville τα κατάφερε με την πρώτη. Δεν είχε επιτυχία το βιβλίο του όταν βγήκε. Γνώρισε επιτυχία πολλά πολλά χρόνια μετά, αυτή την τρελή επιτυχία. Είναι, λέει, το πέμπτο πιο πολυδιαβασμένο βιβλίο στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Τώρα όμως ξεκινάει και πάλι...

Ναι! Να λοιπόν που ξεκινάει και πάλι. Ένα μεγάλο-μεγάλο ταξίδι... **Α**

Christmas Theater, Λεωφόρος Βείκου 139, 2117701700, 15/2 - 10/4, €13-68, Τρ., Τετ. Παρ. &Σάβ. 20:00, Κυρ.19:00

ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ, **PEARLS**

ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ, **STRIPES**

ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ, **PEARLS**

ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ, **HEARTS**

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

Carolina Herrera, για τα μάτια σου μόνο

Το όνομα του οίκου είναι συνώνυμο της κομψότητας και του στιλ, επομένως η νέα συλλογή γυαλιών **Carolina Herrera** δεν θα μπορούσε παρά να σε μαγέψει από την πρώτη στιγμή. Σχεδιασμένη για γυναίκες με αυτοπεποίθηση και δύναμη, συνδυάζει χρωματιστές και ταυτόχρονα εκλεπτυσμένες φόρμες με χαρακτηριστικές λεπτομέρειες, όπως οι πέρλες που στολίζουν τα γυαλιά ηλίου και οράσεως. Σχέδια τετράγωνα, στρογγυλά, πεταλούδα ή «cat eye» σε ποικίλες αποχρώσεις που υπόσχονται να απογειώσουν κάθε σου εμφάνιση, ενώ προστατεύουν τα πολύτιμα μάτια σου από την ηλιακή ακτινοβολία.

Κεντρική διάθεση: Safilo Hellas S.A.

TEZENIS
Γούνινο σορτς

KARL LAGERFELD
Τσάντα με λογότυπο Karl €265

GUCCI
Γυνακείο άρωμα Flora

KALOGIROU
Τσαντάκι Jacquemus

CONVERSE
Unisex sneakers
€129,90

SAFILO
Γυαλιά ηλίου DSQUARED2

BENETTON
Παλτό με μανίκι 3/4
€103,20

MAC
Κραγιόν από τη συλλογή Lunar Luck

YAMAMAY
Σατινέ τοπ με λεπτομέρεια δαντέλα €25,95

VICHY
Ορός προσώπου Liftactiv Specialist με B3

KENZO
Limited edition πτυσσόμενο ποδήλατο Kenzo x Brompton

GARMIN
Smartwatch Forerunner 45
€169,99

MAHJONG BOUTIQUE
Σημειωματάριο Moleskine €31,90

SALVATORE FERRAGAMO
Δερμάτινη τσάντα €1.183

PAOLITA
Πουκάμισο Faye €187

Look

GLAMAZON

Όταν η Αθήνα έγινε Φάργκο

Σκέψεις και συμβουλές για φοιτήτριες ενώ η χιονοκαταιγίδα μαινόταν

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Να αναπτύξω τις 16 σούπερ συμβουλές που δίνει η συγγραφέας Katie Roiphe στη φοιτήτρια κόρη της. Αυτό ήταν το αρχικό πλάνο. Το απόσταγμα σοφίας μιας γυναίκας η οποία μάζευε και μάζευε συμβουλές και σημείωνε σκέψεις επί έναν χρόνο. Μικρά κομματάκια από δω κι από κει. Οι αστραπές της χιονοκαταιγίδας άφησαν τον 16λογο των συμβουλών στη μέση. Αστραπές και μπουμπουνητά. Χιόνι κρότου λάμψης. Νιφάδες σαν κομφετί και σαν γιγάντια πιτυρίδα. Πρωτοφανής εμπειρία. Η παιδιάστικη προσμονή, η χαρά του χιονιού έφαγαν μεγάλη κατολίσθηση.

Το ρεύμα έπεφτε κι ερχόταν. Τσακ-τσουκ. Το 100άρι Ίντερνετ το έχαψε ο χιονιάς. Χωρίς φως, με το αχαμνό επαναφορτιζόμενο λαμπατέρ, το χιόνι φαινόταν δυστοπικό, τα πεσμένα κλαδιά πάνω και δίπλα στα αυτοκίνητα έκλειναν δρόμους, εισόδους πολυκατοικιών, εξόδους πάρκινγκ. Απόκοσμα κρακ και λευκές κουβέρτες να προσγειώνονται ανώμαλα. Μια ζοφερή λευκή ατμόσφαιρα με souvenir dose μιζέριας. Και με εγκλωβισμένους, ταλαιπωρημένους και παγωμένους ανθρώπους.

Μόλις ανακτήθηκε το Ίντερνετ, βρήκαμε προς ώρας το κέφι μας. Έξω όλα έμοιαζαν με το παγωμένο τοπίο του «Φάργκο». Μόνο η Φρανσις Μακ Ντόρμαντ έλειπε να κατέβει από το περιπολικό.

Πολύ πολύ μακριά από τη Μινεσότα, κι ενώ η «ελπίδα» χανόταν στο χιόνι, ήρθε η ώρα των μικρών και χρήσιμων συμβουλών για τις πρωτοετείς φοιτήτριες. Δυο-τρία tips που ξεχώρισα, μια άλλη φορά ο μακροσκελής κατάλογος. Ποιες είναι λοιπόν οι προτεραιότητες της φοιτήτριας; Να μάθει πώς να διαβάζει γρήγορα αναζητώντας και εντοπίζοντας την ουσία. Πολύ σημαντικό επίσης είναι να φροντίσει να μιλάει με τους καθηγητές του πανεπιστημίου. Οι περισσότεροι προπτυχιακοί φοιτητές, είτε επειδή κωλώνουν είτε επειδή έχουν πιο συναρπαστικά πράγματα να κάνουν, δεν τολμούν να απευθυνθούν στους καθηγητές τους στις ώρες γραφείου. «Κι όμως οι καθηγητές είναι εκεί έτοιμοι να εκτιμήσουν την προσπάθειά σας να συζητήσετε μαζί τους για τα μαθήματα, για τις σπουδές και ό,τι άλλο αφορά το φοιτητικό σας παρόν και μέλλον». Η συγγραφέας των 16 συμβουλών επιμένει σε αυτό, μιας και η ίδια είναι ακαδημαϊκός. «Πολλές από τις πιο σημαντικές παιδαγωγικές μου συζητήσεις γίνονται στο γραφείο μου ή έξω από το αμφιθέατρο για καφέ».

Ακολουθεί η συμβουλή-συναγερμός. Μην αγνοείς τα αγόρια που είναι καλά. Ξέρω ότι τα ναρκισσιστικά, κατεστραμμένα, χαρισματικά κακά ή εντελώς μη διαθέσιμα αγόρια φαίνονται ελκυστικά. Ξέρω ότι η ταλαιπωρία μπορεί να φαίνεται λαμπερή στην αγάπη, ειδικά στην ηλικία σου, αλλά αυτή η συγκεκριμένη πλάνη, αυτή η ρομαντική άποψη του να νιώθεις απαίσια, θα σου προκαλέσει πολύ αληθινό πόνο και θα σε οδηγήσει σε πολλά άσχημα μονοπάτια που αποσπούν την προσοχή, οπότε προσπάθησε τουλάχιστον να παρατηρείς τα καλά αγόρια όταν μπεις σε έναν χώρο. Μια παράμετρος αυτού: Οι άντρες που μαγειρεύουν έχουν πιθανώς άλλες πολύ καλές ιδιότητες. Και ένα SOS: Τρέξε προς την αντίθετη κατεύθυνση από έναν θυμωμένο άνδρα. Ο θυμός δεν είναι πάθος.

Άσχετο με το προηγούμενο, αλλά πολύ σημαντικό. Μην περιμένεις πολύ για να μάθεις να οδηγείς. Πρέπει να το κάνεις πριν αποκτήσεις την αίσθηση της δικής σου θνητότητας, διαφορετικά δεν θα γίνεις ποτέ καλή οδηγός.

Και λέω τώρα εγώ, κι αφού με το καλό μάθεις να οδηγείς και δεν αντέχει η τσέπη σου τα χιονολάστιχα, στο χιόνι να βάζεις πάντα αλυσίδες. ●

ATHENS ID

Τα 3 πράγματα που, αν έλειπαν, θα έκαναν την Αθήνα λίγο ομορφότερη; Κίνηση. Γόπες. Πολλές από τις πολυκατοικίες της.

3 πράγματα που σου αρέσουν περισσότερο; Μικρές αποστάσεις. Το φαγητό της. Ο καιρός.

Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που θα έκανες αν ήσουν δήμαρχος για μια μέρα; Θα φύτευα όσο περισσότερα δέντρα και φυτά γίνεται.

Η πρώτη δουλειά που έκανες; Διανομέας. Και η δυσκολότερη, θα προσθέσω.

Το πρώτο σου διαμέρισμα; Παγκράτι, πίσω από το Άλσος. Ιδανικό, γύρω στα 45 τ.μ. Το καλύτερο πράγμα με τα σπίτια κάτω από 50 τ.μ. είναι η φάση που σου αρκούν, η οποία συνήθως δεν κρατάει, κι αν το ήξερα τότε θα την απολάμβανα περισσότερο.

Πού ζεις τώρα; Χαλάνδρι. Έχει όλα τα καλά της Αθήνας και λίγα από τα κακά της.

Η πιο τρελή αθηναϊκή ιστορία που έχεις ακούσει/ζήσει; Όταν ήμουν 11 χρόνων, στους Αμπελόκηπους, ένας τύπος μού είχε κλέψει ένα πεντοχίλιαρο. Διεθνώς, τέτοια διαφορά ηλικίας σε μια ληστεία είναι κατακριτέα και δεν συνηθίζεται.

Τι είναι αυτό που κάνει κάποιον Αθηναίο; Κόντρα στα προγνωστικά, όχι το να μένει στην Αθήνα. Για εμένα είναι το να προσπαθεί να την αντέχει τόσο, ώστε να έχει τις ευκαιρίες να την ανακαλύπτει.

Πού αλλού θα μπορούσες/ήθελες να ζήσεις στην Ελλάδα; Καλαμάτα ή Τρίκαλα. Και οι δύο είναι πόλεις στις οποίες έχουμε καταφέρει να διατηρήσουμε την ομορφιά και να είναι κάπως πιο λειτουργικές από την Αθήνα.

Το καλύτερο σύνθημα που έχεις δει σε αθηναϊκό τοίχο; Είμαι μεταξύ των «Αλλάξαμε εμείς ή άλλαξαν οι άλλοι;» και του «ΛΑΒ εν ΠΙΣΣΣ…»

Το καλύτερο μέρος για να απομονώνεσαι; Ο Υμηττός.

Το αγαπημένο σου εστιατόριο; Base Grill.

Σε ποιες πόλεις του εξωτερικού έχεις ζήσει; Ένα μειονέκτημα και ένα πλεονέκτημά τους σε σχέση με την Αθήνα; Στη Νέα Υόρκη. Δεν έχει θάλασσα. Έχει όλα τα υπόλοιπα.

Το αγαπημένο σου σινεμά/θέατρο/βιβλιοπωλείο/συναυλιακός χώρος; Cine Φιλοθέη.

Ένα επίθετο που χαρακτηρίζει ακριβώς τους Αθηναίους; Αλαφιασμένοι.

Ένα επίθετο που δεν ταιριάζει καθόλου στους Αθηναίους; Ήρεμοι.

Πώς φαντάζεσαι την Αθήνα σε 50 χρόνια; Υποβρύχια. Αν καταφέρουμε να το γλιτώσουμε αυτό, τη φαντάζομαι καλύτερη από τη σημερινή, χωρίς να ξέρω πώς ακριβώς.

Ποιος σκηνοθέτης θα ήθελες να γυρίσει μία ταινία για την Αθήνα; Ο Christopher Nolan.

Η πιο τυπική αθηναϊκή ταινία που έχεις δει; ΤΣΙΟΥ...

Η καλύτερη θέα; Άγιος Γεώργιος, στον Λυκαβηττό.

Ο αγαπημένος σου περίπατος; Εθνικός Κήπος δαγκωτό! Δεν νομίζω ότι γίνεται κάποιος περπατώντας εκεί να μην έχει ευχηθεί να ήταν δεκαπλάσιος σε μέγεθος.

Αγαπημένη διαδρομή με το αυτοκίνητο; Παραλιακή από την Ακτή Βουλιαγμένης και πέρα.

Εκτός από παραγωγός στον Athens Voice Radio 102,5, με τι άλλο ασχολείσαι; Αυτό το διάστημα είμαι μέλος της ομάδας που δημιούργησε και παρουσιάζει την εκπομπή «Το Δίκτυο» κάθε Κυριακή στις 19:00 στην ΕΡΤ2 και στο ERTFlix. Παράλληλα δημιουργώ δικό μου περιεχόμενο online. Κυρίως σχετικό με το φαγητό στα social media, ενώ στο YouTube τη σειρά podcasts «Άκοπο», που πρόκειται για συζητήσεις με ανθρώπους από όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ο Σ.Μ. είναι παρουσιαστής, YouTuber και ραδιοφωνικός παραγωγός. Μπορείτε να τον ακούτε στον Athens Voice Radio 102,5 καθημερινά από Δευτέρα έως Παρασκευή 20:00 με 22:00

ΜΑΣ ΞΕΝΑΓΕΙ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑ

ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Επιμέλεια: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ** - Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

Οι γεύσεις όλου του κόσμου στους δρόμους της πόλης. Ανακάλυψέ τις.

Της **ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ** Φωτο: **ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΑΤΣΗΣ**

Λατρεύουμε το street food! Στις μέρες μας είναι γρήγορο, φτηνό, νόστιμο, ποιοτικό, ιδιαίτερο, εφευρετικό, παιχνιδιάρικο, γκουρμέ, και βάζει τη νόστιμη πινελιά στη βόλτα σου. Στην Αθήνα το βρίσκεις στις χιλιάδες εκδοχές του: από το πατροπαράδοτο σουβλάκι μέχρι τις πιο εξωτικές λιχουδιές που μπορείς να φανταστείς. Ναι, αυτή η πόλη ζει, τρώει και πίνει στους δρόμους της...

ΤΟ STREET FOOD ΤΟΥ '60 ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΟΞΕΣ

Ένα street food που ακολουθεί την πόλη εδώ και έναν αιώνα είναι το λαοφιλές κουλούρι. Οι κουλουρτζήδες, χαρακτηριστική φιγούρα σε κάθε κεντρική γωνία, είναι μια εικόνα που αντέχει στον χρόνο, όπως το σουσάμι πάνω στην καυτή ζύμη. Βέβαια, τα τελευταία χρόνια ολόκληρες αλυσίδες άνοιξαν αποκλειστικά αφιερωμένες στο στρογγυλό κουλούρι, κι εκείνο με τη σειρά του εξελίχθηκε, στρίμωξε ανάμεσά του διάφορα υλικά, αλμυρές και γλυκές γεμίσεις, συνεχίζοντας να μας χορταίνει κάθε πρωί. Περίπου την ίδια πορεία εξέλιξης ακολούθησε και το πάντα τιμημένο σουβλάκι. Καταπιάστηκαν μαζί του διάσημοι σεφ στο **Hoocut** *(Πλ. Αγίας Ειρήνης 9, 2103240026)*, εκείνο απέκτησε ποικιλία που αγγίζει τις 80 (!) διαφορετικές επιλογές τυλιχτού στο **Πιάτσα Καλαμάκι** *(www.piatsakalamaki.gr)*, μέχρι και vegan έγινε εσωκλείοντας στην τρυφερή του πίτα πεντανόστιμο γύρο μανιταριώνστο **Cookoomela** *(Grill, Θεμιστοκλέους 43, Εξάρχεια)*.Όχι ότι δεν εξακολουθούμε να λατρεύουμε την πατροπαράδοτη και τέλεια εκδοχή του, σαν εκείνη που προσφέρει το **Κουντουριώτικο** *(Πλατεία Κουντουριώτου 3& Ευρώπης 11, Κουκάκι, 2109229944* –δοκίμασε οπωσδήποτε το ανατολίτικο κεμπάπ!). Άλλο αγαπημένο street food που έφτασε από τον προηγούμενο αιώνα ως τις μέρες μας είναι και οι ολοστρόγγυλοι λουκουμάδες. Για τους **Lukumades** της Αιόλου *(Αιόλου 21, 2103210880)* έγραψαν μέχρι και οι New York Times, ενώ υπάρχουν φήμες πως ο πρίγκιπας Κάρολος και η δούκισσα Καμίλα ήρθαν στην Αθήνα για να τους απολαύσουν! Οι λουκουμάδες αυτοί βασίζονται στην αυθεντική συνταγή για τη ζύμη τους, στη σύγχρονή τους μορφή όμως γεμίζονται με αλμυρές και γλυκές λιχουδιές, όπως ελληνικά τυριά ή κρέμα μπουγάτσας. Ας μείνουμε στα γλυκά, κι ας μιλήσουμε για το μαλλί της γριάς, που ένα παγωτατζίδικο στη Βουλής έκανε και πάλι μόδα. Το **Dickee Dee** *(Βουλής 23, Σύνταγμα, 2103238277)* είχε την ιδέα να τυλίξει μαλλί της γριάς γύρω από το τρομερό παγωτό μηχανής του και να δημιουργήσει ένα παγωτό σκέτο… σύννεφο! Αυτό που ίσως δεν φαντάζονταν οι άνθρωποι του '60 είναι ότι θα έβλεπαν την αγαπημένη τους, σπιτική και χωριάτικη πίτα να προσφέρεται στο χέρι με το κομμάτι! Μερικές από τις καλύτερες, χωριάτικες πίτες στην Αθήνα (με πράσο, με κιμά, με τυριά, γαλατόπιτα), θα τις βρεις στα **Starata** *(Χ. Τρικούπη 26, Εξάρχεια, 2103644650)*, όπου η κυρία Βάνα ανοίγει το τραγανό τους φύλλο στο χέρι κι ο άντρας της Μπάμπης στις προσφέρει πάντα με το ζεστό του χαμόγελο.

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΑ ΣΤΕΝΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Etnico
(Μεξικό, Ινδία, Αραβία)

Ο πιο σύντομος δρόμος για τον γύρο του κόσμου περνάει από την Κολοκοτρώνη. Στο Etnico (όνομα και πράγμα) παίρνεις samosas και πας στην Ινδία, τρως burrito και ταξιδεύεις στο Μεξικό, παραγγέλνεις τραγανό φαλάφελ και –τσουπ!– βρίσκεσαι στον Λίβανο. Για να πας στο διάστημα δοκίμασε… τις Margaritas του.

Tuk Tuk (Ταϊλάνδη)

Ο Μπάμπης ερωτεύτηκε την Ταϊλάνδη με την πρώτη ματιά. Μεσολάβησαν πολλά ταξίδια και μαθήματα μαγειρικής στην Μπανγκόγκ, μέχρι που το πήρε απόφαση κι άνοιξε το μικρό αυτό αριστούργημα στο Κουκάκι. Και κάπως έτσι μας έκανε κι εμάς να ερωτευτούμε την ταϊλανδέζικη κουζίνα (ειδικά το Pad Thai του δεν παίζεται). ***Βεΐκου 40, Κουκάκι, 2114051947***

Mr. Jack Robin
(Νέα Υόρκη)

Άνοιξε το καλοκαίρι κι έφερε στην Αθήνα τα ξακουστά pastrami sandwiches της Νέας Υόρκης. Μιλάμε για παστράμι από Black Angus που μαρινάρεται επί πέντε μέρες σε μπαχαρικά και στη συνέχεια ψήνεται στον φούρνο για 10 ώρες! Αυτό το… «λουκουμάκι» μπαίνει στη συνέχεια σε αφράτο ψωμάκι και σε στέλνει στον Παράδεισο των σάντουιτς. ***Ανδρέα Παπανδρέου 22, Χαλάνδρι, 2106830314***

Mozzart (Ιταλία)

Το χειροποίητο ζυμάρι αυτής της πίτσας ωριμάζει για τουλάχιστον 48 ώρες πριν δεχθεί πάνω του τα ολόφρεσκα ιταλικά προϊόντα. Έπειτα, ψήνεται σε έναν ειδικά σχεδιασμένο φούρνο για πίτσες και κάνει όλο το κέντρο να μοσχοβολά Ιταλία! Πώς να του αντισταθείς; ***Χρυσοσπηλιωτίσσης 1, Αθήνα, 2103214183***

Hot Hot (Αμερική)

Το μπεργκεράδικο που μας πάει στην Αμερική του Elvis και των pin up girls,

➜

τότε που η ροκ ήταν βασίλισσα και τα μπιφτεκόψωμα «καυτά». Το Hot Hot φτιάχνει τα burgers του με 100% φρέσκο κιμά, από τα νχεία παίζει ροκ στη διαπασών, και στα τραπέζια του ερωτεύονται αγόρια και κορίτσια. Τι άλλο θες;

Sushi Rolls (Ιαπωνία)

Είναι το πρώτο sushi bar του Πειραιά και για το sushi του μαζεύονται εδώ άνθρωποι από κάθε συνοικία της Αθήνας. Διάλεξε ένα τραπέζι με θέα την ανοιχτή κουζίνα και χάζεψε τους επιδέξιους sushi chefs να ετοιμάζουν πεντανόστιμα ρολάκια όπως το Crispy Salmon Roll με τηγανητό σολομό, φιλέτο χέλι και χειροποίητη γλυκιά πικάντικη σάλτσα. ***Αγ. Νικολάου 3, Πειραιάς, 2104284439***

ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Μέχρι λίγα χρόνια πριν δεν θα φανταζόμασταν ότι θα τρώγαμε αχνιστή, χειροποίητη pasta στο χέρι, χωρίς καν να σταματάμε τη βόλτα μας. Ούτε ότι θα πίναμε καυτές σούπες περπατώντας. Κι αν κάποιος μας έλεγε ότι ένα από τα πιο δημοφιλή street food της πόλης θα ήταν το… ψάρι, θα τον κοιτάγαμε με απορία. Αλλά αυτή είναι η πραγματική μαγεία του street food: ξεδιπλώνει όλη την εφευρετικότητα των σεφ και κάνει πραγματικότητα τις πιο αναπάντεχες ιδέες. Και κάπως έτσι οι Αθηναίοι περπατούν στο Κολωνάκι κρατώντας κατακόκκινα κυπελλάκια γεμάτα με τη φρέσκια pasta του **Mailos** *(Πατριάρχου Ιωακείμ 39, 2107210177)*, διασχίζουν την Αιόλου πίνοντας τη φοβερή μαχλούτα (σούπα με κόκκινη φακή) της **Feyrouz** *(Καρόρη 23, 2130318060)* και επισκέπτονται τα Εξάρχεια για τις φοβερές σούπες του **Lacantina** *(Ζωοδόχου Πηγής 24, 2103810542)* ή για εκείνο το απίστευτο ramen στο **Micrulee** *(Στουρνάρη 14, 2103800672).* Οι fish lovers, πάλι, βρήκαν τον street food παράδεισό τους στο τηγανητό μαριδάκι μέσα στο χάρτινο χωνάκι του **Ζήση** *(Αθηναΐδος 3, 2103211152)* και πιο πρόσφατα στις μπακαλιοκροκέτες με πατάτα, τριμμένη ντομάτα, spicy aioli σος και βασιλικό του Eatery **Μπαϊρακτάρης** *(Αιόλου 29, 2103220203).* Στο τελευταίο, βέβαια, πας και για το θρυλικό κεμπάπ, Μπαϊρακτάρης είναι αυτός…

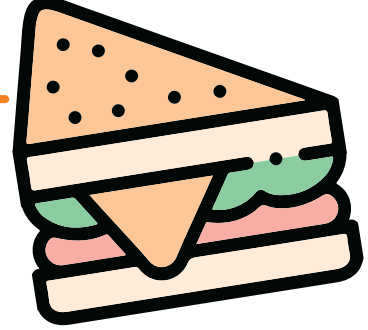
STREET FOOD ΠΟΥ ΣΤΑΖΕΙ ΓΛΥΚΑ

I Cake You

Το πρώτο μπισκοτάδικο της πόλης προσγειώθηκε στα Εξάρχεια πριν από τέσσερα χρόνια και από τότε μπορούμε να κόβουμε βόλτες μπουκωμένοι με ζουμπουρλά, μαλακά και βουτυρένια μπισκότα. Στα οπωσδήποτε το Red Velvet Cookie. ***Θεμιστοκλέους 42, Εξάρχεια, 2114091999***

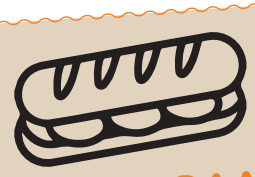
Παραδοσιακό

Η τέλεια μπουγάτσα του είναι γεμισμένη με παχιά, βελούδινη κρέμα που θυμίζει έντονα γαλακτομπούρεκο. Όλη τη διαφορά, όμως, την κάνει η χειροποίητη σφολιάτα της! Άλλωστε το εργαστήριο αυτό έχει παράδοση στις σφολιάτες από το 1968. ***Ελ. Βενιζέλου 94, Νέα Σμύρνη, 2109311328***

WORTH TRYING!

Δύο λέξεις: Bagel Pretzel! Τα δύο εμβληματικά street food της Νέας Υόρκης ενώθηκαν και στην αγκαλιά τους έκρυψαν καπνιστό σολομό, τυρί κρέμα με ξύσμα λεμονιού, άνηθο και και καρέ ντομάτα! Το βρίσκεις στο **Bond**. *Μεγάλης του Γένους Σχολής 2, Άλιμος, 2109902035*

ΑΜΑΡΤΩΛΑ ΣΑΝΤΟΥΙΤΣ με θεϊκά ονόματα

Πελώρια και χορταστικά, σε μεγάλη ποικιλία για να διαλέξεις αυτό που ταιριάζει καλύτερα στα γούστα σου τα σάντουιτς στο **Θεϊκό** έχουν ονομασίες όπως «σάντουιτς της θεάς Αθηνάς», «του θεού Άρη», «της Αφροδίτης», «της θεάς Άρτεμης» –για τους vegan αυτό το τελευταίο– και το πιο αφράτο ψωμάκι του κόσμου. Αγίου Μάρκου 1, 2103314620

Κρέπες Κηφισιάς

Από τις πιο παλιές κρεπερί της πόλης, το τιμούν και οι ξενύχτηδες για τη φρέσκια, χειροποίητη κρέπα. Υπάρχουν και δοξασμένες αλμυρές κρέπες, ειδικά όμως η ποικιλία σε σοκολατένιες κρέπες είναι τεράστια. ***Αδριανού 4, Κηφισιά, 2106231371***

Crepaland

Από το 1992 μέχρι σήμερα τα καταστήματα της γνωστής αλυσίδας συνεχίζουν να μας γλυκαίνουν με τις φοβερές κρέπες τους. Ξεχωρίζουν για το ολόφρεσκο και τραγανό τους φύλλο, αλλά και για τους πρωτότυπους συνδυασμούς γεύσεων. ***www.crepaland.gr***

Bueno Crepa

«Θα βρεθούμε στο Bueno» λένε οι Κηφισιώτες κι εννοούν αυτή την κρεπερί που έγινε σημείο αναφοράς για την περιοχή. Η τέλεια υφή της κρέπας του οφείλεται στη ζύμη που φτιάχνεται εδώ κάθε μέρα. ***Κασσαβέτη 1, Κηφισιά, 2108012515***

Choureal

Βόλτα στην Ερμού με ένα προφιτερόλ στο χέρι. Ναι, αλλά τι προφιτερόλ! Τούτο εδώ φτιάχνεται με χειροποίητα σουδάκια που γεμίζονται με φρέσκια κρέμα πατισερί ή με παγωτό και στη συνέχεια περιχύνονται με κάποια από τις πολλές διαφορετικές σοκολάτες Valrhona…Η ευτυχία σε μπολ! ***Διομείας 2, Σύνταγμα, 2103317883***

TUK TUK

Το αγαπημένο ταϊλανδέζικο της πόλης

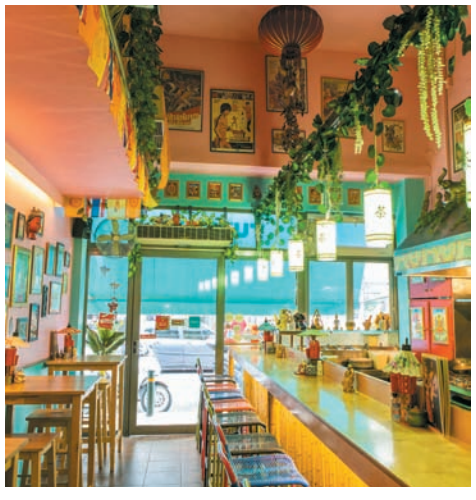
Τοίχοι σε απαλό ροζ, χάρτινα φαναράκια και αριστουργηματικές βεντάλιες, τυχερές γάτες και ξύλινα chopsticks παντού. Μπαίνεις από την είσοδο στη Βεΐκου και σε ένα μόλις βήμα είσαι στην Μπανγκόγκ. Το λιλιπούτειο αυτό μαγαζάκι άνοιξε πριν τέσσερα ακριβώς χρόνια και στάθηκε η αφορμή για να γνωρίσουν και να αγαπήσουν οι Αθηναίοι την ταϊλανδέζικη κουζίνα. Στα λιγοστά τραπέζια του –πάντα γεμάτα– ή στον ξύλινο πάγκο μπροστά στην ανοιχτή κουζίνα θα δοκιμάσεις αυθεντικά πιάτα της Ταϊλάνδης, τόσο νόστιμα που σύντομα θα γυρίσεις για να τα δοκιμάσεις ξανά. Εμείς επιστρέφουμε πάντα για τα μάτια της Tom Ka Khai (μιας απίστευτη σούπα με κοτόπουλο, γάλα καρύδας, τρυφερό καλαμπόκι, λεμονόχορτο, φύλλα kaffir, galangal και κόλιανδρο), τα χορταστικά και πεντανόστιμα κάρι, το Pad Thai (noodles με λαχανικά, κοτόπουλο, χοιρινό ή γαρίδες), που είναι από τα καλύτερα που έχουμε φάει στην Αθήνα. Extra tip: Αν αυτό το καλοκαίρι ο δρόμος σε βγάλει στη Φολέγανδρο, να ξέρεις ότι εκεί σε περιμένει ένα δεύτερο Tuk Tuk με τον υπότιτλο *Thai Spirit House**. Πρόκειται για ένα ταϊλανδέζικο bar που σερβίρει αποκλειστικά Asian spirits (όπως γιαπωνέζικο ουίσκι και ρούμια από την Ινδονησία) και πιάτα που συνοδεύουν ιδανικά το αλκοόλ. Αξίζει να βρεθείς στη Φολέγανδρο μόνο και μόνο για να το επισκεφθείς!

*Το Spirit House είναι ένας προστατευτικός χώρος για τα πνεύματα, που απαντάται συχνά έξω από σπίτια κι εστιατόρια στις χώρες τις νοτιανατολικής Ασίας. Σκοπός του είναι μέσω του φαγητού και του ποτού να συγκεντρώσει τα φιλικά πνεύματα, ώστε αυτά με τη σειρά τους να κρατήσουν τα κακά πνεύματα μακριά.

Βεΐκου 40, Κουκάκι, 2114051947
Tuk Tuk Thai Street Food **@tuktuk.thai.street.food.athens**
Και delivery

ΜΠΑΪΡΑΚΤΑΡΗΣ EATERY

Ελληνικές και ανατολίτικες νοστιμιές στο χέρι

Η παράδοση και η ποιότητα που ακολουθούν το όνομα Μπαϊρακτάρης στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, έγιναν οι βάσεις για τη δημιουργία ενός super hot street food spot στην πλατεία Αγίας Ειρήνης. Οι μεσογειακές γεύσεις συναντούν τις ανατολίτικες σε ένα χώρο που χρησιμοποιεί αποκλειστικά χειροποίητες παρασκευές και ψήσιμο σε ψησταριά με κάρβουνα, ώστε να μπορεί να εγγυηθεί την απόλαυση σε κάθε πιάτο. Τα χοιρινά spare ribs με barbeque σως με ρόδι είναι ένα πιάτο που θα θέλεις να φας ξανά και ξανά. Βέβαια, όλοι όσοι έρχονται για βόλτα στην περιοχή, κάνουν μια στάση εδώ για να πάρουν ένα από τα δημοφιλή grab & go πίτα σάντουιτς του Μπαϊρακτάρης Eatery. Δοκίμασε οπωσδήποτε το ολόφρεσκο χειροποίητο φαλάφελ –είτε σε πίτα είτε σε πιάτο- που φτιάχνεται βάσει παραδοσιακής ανατολίτικης συνταγής από φρέσκο ρεβύθι και πράσινα μυρωδικά. Το κεμπάπ φυσικά ακολουθεί την παραδοσιακή συνταγή Μπαϊρακτάρης που μετράει δεκαετίες επιτυχίας, αλλά την προσοχή σου αξίζει και το κοτόπουλο σισλίκ σε μαρινάδα γιαουρτιού με μπαχαρικά που σερβίρεται με ζεστή πιτούλα που ψήνεται κάθε πρωί. Για συνοδευτικό επιβάλλεται μια σαλάτα Διόνυσος με ψητό μανούρι, ψητά σταφύλια, καβουρδισμένα καρύδια και μελάσα ροδιού ή μια σαλάτα Iceberg Wedge με iceberg, ντοματίνια, μπέικον, τυρί πλεξούδα και σως σχοινόπρασο. Και εκείνες τις Κυριακές που θέλεις να απολαύσεις μια μπίρα με τους φίλους σου, μπορείτε να πάρετε για τη μέση μία από τις λαχταριστές του ποικιλίες. Απόλαυσε καθημερινά πρωινό επιλέγοντας το Breakfast Pita Sandwich με βιολογικό αυγό, χαλούμι και αβοκάντο ή μπέικον, το vegan αβοκάντο toast ή κάποιο από τα αλμυρά ή γλυκά buttermilk pancakes. Στο προσεγμένο του μενού θα βρεις επίσης εξαιρετικές vegan επιλογές, όπως το χειροποίητο χούμους με τραγανά ρεβύθια, σως ταχίνι και τριμμένη ντομάτα, αλλά και τη σαλάτα Autumn Slaw με κόκκινο λάχανο, καρότο, ρόδι, μήλο, κολοκυθόσπορο και πολλά μυρωδικά. Για το κρύο των ημερών είναι ό,τι πρέπει ένα πιάτο ζεστή σούπα, οπότε μην ξεχάσεις να ρωτήσεις για τη σούπα ημέρας που σερβίρεται με ζεστή πιτούλα που αχνίζει νοστιμάδα.

Αιόλου 29, Αθήνα, 2103220203,

eateryathens **eateryathens**

STARATA

Οι καλύτερες χειροποίητες πίτες της Αθήνας βρίσκονται στη Χαριλάου Τρικούπη

Τα πρωινά ολόκληρη η Χαριλάου Τρικούπη μοσχοβολάει από εκείνο το ασύγκριτο άρωμα της σπιτικής πίτας που ψήνεται στον φούρνο. Είναι οι ξακουστές πίτες της κυρίας Βάνας, που μαζί με τον άντρα της Μπάμπη άνοιξαν το Starata πριν από 4 χρόνια και μας γύρισαν πίσω στα παιδικά μας χρόνια. Οι πίτες τους είναι πραγματικά το κάτι άλλο! Με χειροποίητο, τραγανό φύλλο που ανοίγει η ίδια η Βάνα και ολόφρεσκα υλικά που έρχονται από μικρούς παραγωγούς: ελαιόλαδο από τη Μεσσηνία, κασέρι και φέτα από τον Βόλο, χωριάτικο λουκάνικο από την Καρδίτσα. Συνολικά θα βρεις 11 διαφορετικές πίτες, που η μία είναι νοστιμότερη από την άλλη. Από την καυτή κασερόπιτα και την πεντανόστιμη μανιταρόπιτα, μέχρι τη ζαμπονοτυρόπιτα και τη μαμαδίστικη κιμαδόπιτα, να τις δοκιμάσεις όλες. Υπάρχει και μια γλυκιά πίτα, η φημισμένη γαλατόπιτα με μια υπέροχη, πλούσια κρέμα. Κάθε μέρα γίνεται χαλασμός για το τελευταίο κομμάτι! Αξίζει να πούμε ότι στο Starata συνεχίζουν με την ίδια συνέπεια και ποιότητα που είχαν όταν πρωτοάνοιξαν, εκεί άλλωστε οφείλεται και η ανοδική πορεία τους. Υπάρχει λόγος που οι πίτες τους είναι οι καλύτερες της πόλης...

Χαριλάου Τρικούπη 26, Εξάρχεια, 2103644650
Ώρες λειτουργίας: 06.30-17.30

ZOU ZOU ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Το αγαπημένο μαγειρείο της Αρχελάου

Άνοιξε το 2018 κι αν η αρχική ιδέα ήταν να λειτουργήσει σαν bistro, η προτίμηση του κόσμου στα σπιτικά μαγειρεμένα πιάτα του το έκαναν αυτό που είναι σήμερα: ένα νόστιμο, σύγχρονο μαγειρείο. Ο απαράβατος κανόνας της κουζίνας είναι ότι η κατάψυξη ανήκει στα... παγάκια, γιατί τα πάντα, από τα λαχανικά μέχρι τα ψάρια και το κρέας είναι ολόφρεσκα. Ο σεφ Μανώλης Πιακουλάκης επιλέγει μόνο τις καλύτερες πρώτες ύλες για τα πιάτα του και με αυτές δημιουργεί μικρά νόστιμα θαύματα. Η ποικιλία του μενού είναι εντυπωσιακή. Καθημερινά θα βρεις γύρω στις 50 (!) προτάσεις, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι πάντα υπάρχει και ένα καινούργιο πιάτο για να δοκιμάσεις. Εκτός από τη μεγάλη γκάμα σε λαδερά κι άλλα παραδοσιακά πιάτα της ελληνικής κουζίνας, προτάσεις που ξεχωρίζουν είναι επίσης το ψαρονέφρι και ο σολομός που ψήνονται ολόσωστα στη σχάρα, η ποικιλία από πικάντικα λουκάνικα που καταφτάνουν από την Καρδίτσα, τα μοσχαρίσια κεφτεδάκια με δυόσμο, το πεντανόστιμο κριθαρότο γαρίδας, τα νιόκι με μοτσαρέλα και κιμά ραγού, αλλά και η χοιρινή πανσέτα με μέλι στον φούρνο. Επίσης, αν σας αρέσει το συκώτι, να ξέρετε ότι εδώ θα βρείτε ένα από τα πιο καλομαγειρεμένα της Αθήνας! Όλα αυτά μπορείτε να τα απολαύσετε επιτόπου στα λιγοστά τραπέζια της ζεστής σάλας, να τα πάρετε take away σε ανακυκλώσιμη συσκευασία ή να τα παραγγείλετε στο σπίτι. Μαζί, μην ξεχάσετε να πάρετε και κάποιο από τα βιολογικά κρασιά!

Αρχελάου 15, Παγκράτι, 2168009877, www.zouzoumageiremata.gr
@zouzoumageiremata @zouzoumageiremata

ΘΕΪΚΟ

Στην Αγίου Μάρκου για θεϊκά αμαρτωλά σάντουιτς

Έχεις δοκιμάσει το σάντουιτς της θεάς Αφροδίτης; Της θεάς Αθηνάς; Του θεού Άρη; Στο Θεϊκό, που φημίζεται για τα σάντουιτς με τα θεϊκά ονόματα, μπορείς να απολαύσεις από το υπερ-«τούμπανο» αμαρτωλό σάντουιτς μέχρι και μια περιποιημένη σαλάτα με σολομό. Το μυστικό Αμαρτωλό, ένα κλειστού τύπου σάντουιτς, με ζύμη που θυμίζει μπριός και μαλακή υφή, έρχεται σε οκτώ διαφορετικούς συνδυασμούς, ενώ όπως όλα τα σάντουιτς του καταστήματος μπορείς να επιλέξεις βάσει των δικών σου προτιμήσεων. Θες με φιλέτο κοτόπουλο; Με μπιφτέκι της μαμάς; Με βραστό λουκάνικο; Ή θες το σάντουιτς της θεάς Άρτεμις, μια κατάλληλη επιλογή αν είσαι vegan. Τα σάντουιτς σερβίρονται σε οποιοδήποτε τύπο ψωμιού επιλέξεις, με μεγάλη γκάμα φρέσκων υλικών και χορταστικές ποσότητες, για κάθε ώρα της ημέρας. Απλά, περπατάς έως την Αγίου Μάρκου και Κολοκοτρώνη, στην πολύχρωμη περατζάδα στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της πόλης, παίρνεις κάτι στο χέρι ή απολαμβάνεις το αγαπημένο σου street food στα τραπεζάκια του Θεϊκού. Μπορείς ακόμα να επιλέξεις ανάμεσα σε burger και club sandwich, ενώ αν έχεις λιγούρα για κάτι γλυκό, το γεμιστό, γλυκό αμαρτωλό σε περιμένει, με σοκολάτα και bueno! Και αν έχεις όρεξη για brunch, προτείνουμε scrambled eggs με αβοκάντο και smoothie. Πλέον, μπορείς να έχεις στην πόρτα σου το «αμαρτωλό» σάντουιτς και τα φρέσκα εδέσματα του Θεϊκού, μέσω Efood και Wolt. Ένα νέο και δυνατό άνοιγμα στον χώρο του street food της πρωτεύουσας, που έρχεται με εμπειρία 12 χρόνων από τη Ζάκυνθο. Και, όποιος δοκιμάσει μια φορά, σίγουρα θα το ξανατιμήσει!

Θεϊκό, Αγίου Μάρκου 1, 2103314620
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα με Πέμπτη 07.30 π.μ.- 01.00 π.μ. και Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή: 07.00 π.μ. -03.00 π.μ.
www.theiko.gr

theikogr.athens **theiko_sandwich**

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ

Οι συγκλονιστικές, χειροποίητες σφολιάτες της Νέας Σμύρνης

Κάθε πρωί η Νέα Σμύρνη ξυπνάει με το άρωμα της χειροποίητης, φρεσκοφουρνισμένης σφολιάτας. Βουτυρένια κρουασάν, τυρόπιτες και ζαμπονοτυρόπιτες, πολύ διαφορετικές από αυτές που έχουμε συνηθίσει. Το «Παραδοσιακό», με ιστορία από το 1968, υπήρξε από τους πρώτους φούρνους που καταπιάστηκαν με το είδος της σφολιάτας και μέχρι σήμερα συνεχίζει να παράγει σφολιάτες με τον ίδιο, αγνό τρόπο: χωρίς ζωικά λίπη, ζυμωμένες στο χέρι. Ο Νίκος, η δεύτερη γενιά της οικογενειακής επιχείρησης, ξεκινάει τα ζυμώματα από τις 04.00 το πρωί και στις 06.30 οι καυτές σφολιάτες είναι πια έτοιμες να χορτάσουν τους περαστικούς. Για τη νοστιμιά τους καταφτάνουν άνθρωποι από όλη την Αθήνα! Να δοκιμάσεις την παραδοσιακή τυρόπιτα με μυζήθρα, ανθότυρο και φέτα, την τρομερή σπανακόπιτα που φτιάχνει η κυρία Άννα, η μητέρα του Νίκου, οπωσδήποτε τη ζαμπονοτυρόπιτα με σάλτσα από φρέσκια ντομάτα, τις πίτσες και τα πεϊνιρλί με ζύμη που επίσης φτιάχνεται εδώ από την αρχή. Κι ακόμη τα κρουασάν (με σοκολάτα ή ζαμπόν-τυρί) που σπάνε μύτη κι εκείνη τη συγκλονιστική μπουγάτσα με την παχιά κρέμα που θυμίζει μερακλίδικο γαλακτομπούρεκο. Θα βρεις επίσης αυθεντικά κουλουράκια βουτύρου, πτι φουρ και κέικ, ενώ το Πάσχα ο Νίκος ξεφουρνίζει θεϊκά τσουρέκια που φτιάχνει με τη συνταγή της Σμυρνιάς γιαγιάς του. Θα φύγεις με τις ωραιότερες σφολιάτες του κόσμου και ένα γλυκό χαμόγελο από τον Νίκο. Και θα επιστρέψεις σίγουρα. Tip: Να έρθεις νωρίς, γιατί η ζήτηση είναι μεγάλη και η παραγωγή μικρή – μέχρι τις 14.30 δεν έχει μείνει ούτε ψίχουλο!

Ελ. Βενιζέλου 94, Νέα Σμύρνη, 2109311328

ΠΙΑΤΣΑ ΚΑΛΑΜΑΚΙ

Τα πιο νόστιμα τυλιχτά της πόλης

Δεν υπάρχει πιο comfort επιλογή από ένα σουβλάκι, από ένα τυλιχτό που είναι από μόνο του ένα ολοκληρωμένο γεύμα και κάθε του μπουκιά σου θυμίζει γιατί λατρεύεις το streetfood. Στα Πιάτσα Καλαμάκι, δεν θα βρεις οποιοδήποτε σουβλάκι. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις ποιοτικές πρώτες ύλες, ενώ υπάρχει τεράστια ποικιλία, που ξεπερνά τις 150 διαφορετικές επιλογές σε τυλιχτά και είναι value for money. Τον Οκτώβριο εγκαινιάστηκε το πέμπτο κατάστημα στο Πασαλιμάνι στον Πειραιά, ένα στολίδι στην περιοχή, με προσεγμένη αισθητική και με απέραντη θέα στην θάλασσα. Πιο δημοφιλή στις προτιμήσεις των πελατών, έρχονται τα τυλιχτά σουβλάκια, με δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε 8 διαφορετικές πίτες, θρακόψωμο, πίτα σάντουιτς, μπουρί Θεσσαλονίκης και πιτσόγυρο Βόλου, γεμάτα με γύρο κοτόπουλο και τσένταρ μπέικον, πανσετάκι με Jack Daniel's και μπιφτέκι γεμιστό με παρμεζάνα, μέχρι την επιλογή για γύρο meatless ή λουκάνικο θαλασσινών και καλαμαράκια. Μέσα στο επόμενο διάστημα, αναμένεται να ανοίξει και 6ο κατάστημα στο Αιγάλεω, για να είναι πάντα δίπλα σου όταν θες να κάνεις μια στάση για σουβλάκι. Όλα αυτά έρχονται στο σπίτι σου και μέσω delivery. Η Πιάτσα Καλαμάκι κέρδισε πρόσφατα το Estia Awards 2022 Gold Best in Souvlaki!

► Νέα Σμύρνη: 2ας Μαΐου 34 (κεντρ. πλατεία), 2109343023

► Χαλάνδρι: Ηρακλείου 2 (πεζόδρομος), 2106801555

► Κυψέλη: Φωκίωνος Νέγρη 17 (πεζόδρομος), 2108612195

►Ηλιούπολη: Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως 10-12, 2109943049

► Πειραιάς: Ακτή Μουτσοπούλου 23, Πασαλιμάνι, Πειραιάς, 2104122111

► Αιγάλεω: Δημαρχείου 22, Πλατεία Εσταυρωμένου, Coming Soon

www.piatsakalamaki.gr

MOZZART

Η τέχνη της αυθεντικής ιταλικής πίτσας

Η Αθήνα είχε ανάγκη από μια υψηλής ποιότητας πίτσα και οι Μαρίνος Σταμούλης, Αλέξανδρος Περδικογιάννης και Αλέξανδρος Τζότζολας δημιούργησαν το απόλυτο street food στέκι. Ένα μέρος που μπορείς να βρεις λαχταριστή πίτσα με ολόφρεσκα υλικά και πρωτότυπους γευστικούς συνδυασμούς. Mozzart, όπως λέμε mozzarella και art, γιατί η καλή πίτσα θέλει τέχνη! Στον κατάλογο υπάρχουν δώδεκα επιλογές κλασικών γεύσεων, όπως η Μαργαρίτα και η Prosciutto e Parmigiano, αλλά και πειραγμένων που θα σε εκπλήξουν ευχάριστα – δοκίμασε την πίτσα με λουκάνικο και χόρτα ή τη Rappa Rossa με αυθεντική ντούγια, παντζάρι και ρόκα, και θα καταλάβεις τι εννοούμε. Με εξαιρετικής ποιότητας πατάτες και καραμελωμένο κρεμμύδι, η Patatina είναι μία vegan επιλογή που απολαμβάνουν όλοι. Υπάρχουν ακόμα εποχικές επιλογές που δεν θα βρεις στο μενού, οπότε ρώτα τι υπέροχο έχει φτιάξει πάλι ο pizzaiolo. Βέβαια τα διλήμματα δεν έχουν θέση εδώ αφού μπορείς να απολαύσεις είτε μια ολόκληρη, είτε μια μισή-μισή με διαφορετικά υλικά, είτε ένα κομμάτι από την αγαπημένη σου πίτσα! Αυτό που πρέπει να ξέρεις είναι ότι όλη η μαγεία της γεύσης βρίσκεται στα φρέσκα υλικά που έρχονται κατευθείαν από την Ιταλία και στο χειροποίητο ζυμάρι, ένας συνδυασμός ναπολιτάνικου και ρωμαϊκού στιλ, που είναι λεπτό και τραγανό. Το χειροποίητο ζυμάρι παραμένει για τουλάχιστον 48 ώρες σε ειδική θερμοκρασία στο ψυγείο πριν ψηθεί τελικά στον –κατασκευασμένο αποκλειστικά για πίτσες– φούρνο. Φυσικά, υπάρχουν και τρεις εξαιρετικές σαλάτες για συνοδευτικό, αν θέλεις κάτι δροσερό. Χάρη στο Mozzart, οι βόλτες στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας συνοδεύονται πλέον από ένα (ή πολλά) κομμάτι αυθεντικής ιταλικής πίτσας που, ας το παραδεχθούμε, έχει άλλη νοστιμιά!

Χρυσοσπηλιωτίσσης 1, Αθήνα, 2103214183,
mozzartpizza mozzart.athens

PHAT BUNNY

Ο ροζ λαγός που θα σε μυήσει στο καλό burger

Οι ιδιοκτήτες του Phat Bunny είναι burger lovers και αυτό είναι κάτι που βγαίνει προς τα έξω. Έχοντας συλλέξει γεύσεις από όλη την Ελλάδα και τον κόσμο, αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα ξεχωριστό μέρος στο Περιστέρι που έχει στόχο να σε μυήσει στην απόλαυση που κρύβεται ανάμεσα σε δύο στρογγυλά, αφράτα ψωμάκια. Μια total pink πανδαισία με neon επιγραφές και χειροποίητες καρέκλες-λαγούς με σηκωμένα αυτιά σε περιμένει μπαίνοντας στον χώρο. Jazz και funky μουσικές σε βάζουν στο σωστό κλίμα και η κάβα σε σχήμα burger στον τοίχο σε προκαλεί να τη φωτογραφίσεις. Αφού χορτάσεις ινσταγκραμικά κλικ, ανοίγεις κατάλογο και συνειδητοποιείς ότι δύσκολα θα σηκωθείς απόψε από το τραπέζι. Προκλητικά ορεκτικά, ιδιαίτερες σαλάτες, κολασμένα hot dogs, burritos και submarines – ξέρεις, τα επικά αμερικάνικα σάντουιτς που πάντα ζήλευες στις ταινίες. Αλλά αυτά που θα κλέψουν την καρδιά σου είναι τα χορταστικά, ζουμερά burgers που έρχονται σε κλασικές γεύσεις, πρωτότυπους συνδυασμούς και vegetarian ή vegan επιλογές για κάθε γούστο. Φρέσκο ψωμί φούρνου καθημερινά, υψηλής ποιότητας πρώτες ύλες, συνδυασμοί γεμάτη φαντασία. Δοκίμασε οπωσδήποτε το signature Phat Bunny με μοσχαρίσιο μπιφτέκι, τσένταρ, μπέικον, hush brown, αυγό τηγανητό και χειροποίητη Phat Bunny σος. Μάθε ακόμα ότι τα βράδια του Σαββάτου ο χώρος φιλοξενεί κορυφαία ονόματα της ελληνικής dance μουσικής σε μοναδικά events που μπορείς να απολαύσεις παρέα με ένα special cocktail αλά Phat Bunny. Stay tuned!

Κώστα Βάρναλη 13 Phat Bunny
itsphatbunny

GRANNY'S MEATBALLS

Αγαπημένα κεφτεδάκια σε υπέροχες street food εκδοχές

Τις γεύσεις που αγάπησες παιδί λένε πως θα τις αναζητάς για πάν τα. Αλήθεια, θυμάσαι εκείνα τα υπέροχα κεφτεδάκια της γιαγιάς στα οικογενειακά τραπέζια; Σίγουρα, ναι. Όπως τα θυμούνται και τα παιδιά του Granny's Meatballs στο Παγκράτι, που είχαν την τέλεια ιδέα: Να πάρουν αυτό το παραδοσιακό φαγητό και να το μετατρέψουν σε ένα σύγχρονο street food με βάση τις νέες τάσεις της γαστρονομίας και πάντα χρησιμοποιώντας προσεκτικά διαλεγμένες πρώτες ύλες. Έχοντας, λοιπόν, μπόλικη φαντασία, μας προσφέρουν μικρά γευστικά θαύματα, πάντα με βάση τα κεφτεδάκια. Απολαυστικά κεφτεδάκια Της Γιαγιάς, εξαιρετικά κεφτεδάκια Black Angus, πεντανόστιμους καβουροκεφτέδες, κεφτέδες με φακές και μανιτάρια γι' αυτούς που προτιμούν μια vegan επιλογή. Δίπλα σε όλα αυτά, Combo με φρέσκα χειροποίητα ζυμαρικά, εμπνευσμένα burgers όπου τα κεφτεδάκια «αγκαλιάζονται» από κουλούρι Θεσσαλονίκης, κόκκινο ψωμάκι από παντζάρι και αφράτο ψωμάκι με μελάνι σουπιάς, σούπα από γιουβαρλάκια και κοτόσουπα φτιαγμένη από κεφτεδάκια κοτόπουλο γεμιστά με φέτα, σάντουιτς, γευστικότατες τηγανητές πατάτες και άλλα πολλά. Όλες αυτές τις θαυμάσιες γεύσεις μπορείτε να τις απολαύσετε στον χώρο του Granny's Meatballs για dine-in, take away και με delivery. Καθημερινά ανοιχτά 12.00 με 03.00.

Πλατεία Ν. Πλαστήρα 2, Παγκράτι, 2107568717, www.grannysmeatballs.gr
grannysmeatballs grannys_meatballs

MR. JACK ROBIN

Νεοϋορκέζικα sandwiches και ζουμερά burgers στο Χαλάνδρι

Ο κύριος Jack Robin είναι ένας μυστηριώδης τύπος. Κυκλοφορεί με ένα αινιγματικό καπέλο και μαύρη καπαρντίνα, μοιάζει με ήρωα της Marvel, αλλά έχει μια ιερή αποστολή… να πάρει την εκδίκηση των σάντουιτς! Γιατί ο Mr. Jack Robin δεν αστειεύεται καθόλου με το σάντουίτς του: το θέλει απλώς τέλειο. Αυτός ο χαρακτήρας έδωσε το όνομά του στο νέο αγαπημένο στέκι της πόλης για επικά σάντουιτς, που άνοιξε ο Γρηγόρης Αρναούτογλου μαζί με τον σεφ Διονύση Λιακόπουλο. Ο δεύτερος, αφού έκανε το πέρασμά του από τα μισελενάτα εστιατόρια της Αμερικής, αποφάσισε να φέρει στην Αθήνα τα φημισμένα pastrami sandwiches της Νέας Υόρκης.

Έτσι, λοιπόν, το παστράμι που θα συναντήσεις σε αυτά (τα ομολογουμένως ακαταμάχητα) σάντουιτς είναι από black angus, μαρινάρεται επί πέντε μέρες σε μπαχαρικά κι ύστερα ψήνεται για 10 ώρες στον φούρνο. Η γεύση του δεν συγκρίνεται με τίποτα! Εκτός από τα σάντουιτς με παστράμι, το σήμα κατατεθέν του Mr. Jack Robin, θα βρεις επίσης πληθωρικά hot dogs και ζουμερά burgers (δοκίμασε οπωσδήποτε το The Cheese Smash) με χειροποίητες πίκλες και σάλτσες κι ένα αφράτο, βουτυρένιο ψωμάκι. Συνόδεψε το σάντουιτς ή το burger σου με τις φημισμένες Roister Chicago πατάτες και θα καταλάβεις γιατί το Mr. Jack Robin είναι ο ναός του σάντουιτς. Όλα αυτά μπορείτε να τα απολαύσετε και με delivery.

Ανδρέα Παπανδρέου 22, Χαλάνδρι, 2106830314, www.mrjackrobin.com

Mr-Jack-Robin @mrjackrobin

PIZZA BOY

Το νέο hot στέκι για pizza και pasta lovers

Έρεις αυτή τη λιγούρα που σε πιάνει όταν επιστρέφεις από μια βραδινή έξοδο; Τα παιδιά του Pizza Boy που προέρχονται από το χώρο της μουσικής και των parties την ξέρουν πολύ καλά και κάπου ανάμεσα σε παρόρμηση και ανάγκη γεννήθηκε ένα από τα πιο hot νέα στέκια του κέντρου. Υπάρχει τίποτα καλύτερο από ένα (ή πολλά) κομμάτι πίτσας ή μια ωραία αχνιστή μακαρονάδα στο χέρι για να κλείσεις τη βραδιά σου; Εδώ το ζυμάρι είναι χειροποίητο και πλάθεται καθημερινά για να είναι κάθε δαγκωνιά στην πίτσα φρέσκια και τραγανή. Χειροποίητη είναι και η σάλτσα ντομάτας που μπαίνει ως βάση σε πολλές από τις προτάσεις του καταλόγου, ενώ ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί σε όλες τις πρώτες ύλες. Στον κατάλογο θα βρεις 11 λαχταριστές προτάσεις πίτσας, ανάμεσά τους και εξαιρετικές vegan και vegetarian επιλογές και σύντομα θα προστεθούν ακόμα 3 vegan συνδυασμοί. Αγαπημένη ήδη η «υβριδική» Meat the Boy με bbq σος, μοτσαρέλα, μοσχαρίσιο κιμά, παρμεζάνα και λευκό κρεμμύδι. Αν πάλι τραβάει η όρεξή σου ζυμαρικά, εδώ θα βρεις κλασικές αλλά και «πειραγμένες» συνταγές, όπως το Boy's Favourite με κοτόπουλο, κρέμα γάλακτος, πιπεριές Φλωρίνης και πάστα τρούφας. Τι άλλο θες;

Ιάκχου 11, Αθήνα, 2103471848 yourpizzaboy yourpizzaboy

MICROULEE

Το πιο προσιτό και νόστιμο κινέζικο της πόλης

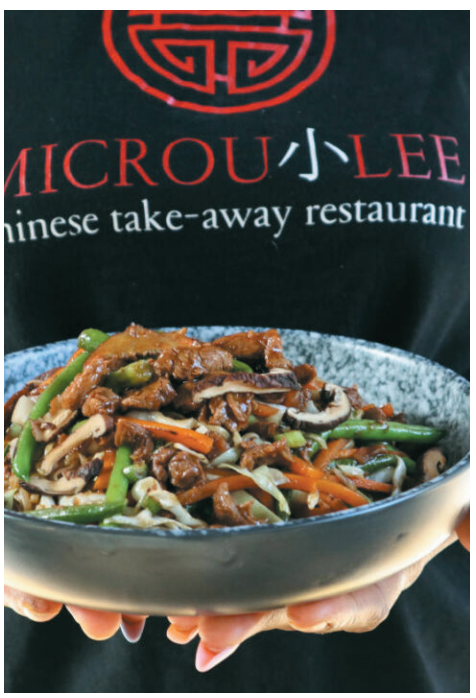
Είναι μια σταλιά (εξού και η ονομασία) και ένα από τα πιο νόστιμα κινέζικα της Αθήνας! Άνοιξε το 2015 κι ήταν από τα πρώτα ασιατικά εστιατόρια της πόλης που έκαναν το κινέζικο προσιτό σε όλους. Και μέχρι σήμερα δύσκολα θα βρεις τόσο λαχταριστά noodles να κοστίζουν λιγότερο από €5! Πραγματικά, είναι τόσο νόστιμα, που απλώς δεν γίνεται να αντισταθείς σε μια μερίδα noodles με κοτόπουλο, σε ένα Udon Teriyaki Chicken (σταρένια noodles με κοτόπουλο teriyaki και λαχανικά) ή στο Mendake Beef Yakisoba (Mendake noodles με μοσχάρι, λαχανικά, shitake και yakisoba sauce). Εκτός από τα (θεϊκά) noodles του, πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσεις το καταπληκτικό του ramen (από τα νοστιμότερα εκεί έξω), τις ασυνήθιστες σαλάτες, αλλά και το sushi του. Συνόδεψε με κινέζικη μπίρα και για το τέλος δοκίμασε το Sweet Bao Bun με γέμιση σοκολάτα και peanuts. Όλα αυτά τα απολαμβάνεις επιτόπου στα stands με θέα την περατζάδα της Στουρνάρη, τα παίρνεις take away ή τα παραγγέλνεις σπίτι σου μέσα από όλες τις πλατφόρμες delivery.

Στουρνάρη 14, Εξάρχεια, 2103800672, www.microulee.gr,

@microulee @microulee

CREPALAND

Η κρέπα που αγαπήσαμε

Δεν υπάρχει κακή μέρα που να μη φτιάχνει με μια ολόφρεσκη, λαχταριστή κρέπα από τα αγαπημένα σου Crepaland. Τα καταστήματα της αλυσίδας δημιουργούν από το 1992 εμπειρίες απόλαυσης, με το πιο γευστικό, φρέσκο και τραγανό φύλλο κρέπας που έχεις δοκιμάσει ποτέ. Αλμυρή ή γλυκιά, επιλέγοντας από το μενού ή δημιουργώντας τη δική σου, ό,τι και να διαλέξεις ξέρεις ήδη ότι η απόλαυση είναι εγγυημένη. Από αλμυρές συστήνουμε ανεπιφύλακτα τη Μύκονο με τυρί, χωριάτικο λουκάνικο Μυκόνου, μπέικον, καραμελωμένα κρεμμύδια, πατατάκια, ντομάτα, τυροσαλάτα, κέτσαπ και μουστάρδα. Στο μενού, οι γλυκές κρέπες δανείζονται τα ονόματά τους από δημοφιλείς παραλίες και σε ταξιδεύουν σε άκρως καλοκαιρινές στιγμές. Δοκίμασε οπωσδήποτε την Πετανοί με philadelphia, μαρμελάδα φράουλα, τριμμένο μπισκότο, φράουλα σιρόπι και ζάχαρη άχνη. Βέβαια, εκτός από κρέπες, εδώ θα βρεις και τραγανές βάφλες, το αγαπημένο πλέον wafflino, αφράτα pancakes, χορταστικά club sandwich και ζουμερά burgers, αλλά και εκλεκτούς καφέδες, από νωρίς το πρωί, μέχρι αργά το βράδυ.

Το ταξίδι μπορεί να ξεκίνησε από την Κεφαλονιά, με το κατάστημα να είναι πλέον must hot-spot στο νησί, αλλά πλέον η αλυσίδα μετράει 16 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα και 6 στην Κύπρο. Θα τα βρεις στη Γλυφάδα, το Πασαλιμάνι, τον Κορυδαλλό, το Χαϊδάρι, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και σύντομα στο Περιστέρι. Εκτός Αττικής, υπάρχουν ήδη καταστήματα στη Θεσσαλονίκη, την Κατερίνη, τη Σπάρτη, τη Μύκονο, την Ιθάκη και ετοιμάζεται ένα ακόμη στα Χανιά.

Crepaland.gr

Crepaland Greece crepalandgreece

ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΙΚΟ

Ένα ψητομεζεδοπωλείο γεμάτο νοστιμιές

Το ψητομεζεδοπωλείο που θα ευχόσουν να βρίσκεται δίπλα στο σπίτι σου για να απολαμβάνεις τις νοστιμιές του όσο πιο συχνά γίνεται, λειτουργεί από το 2015 και έχει κλέψει τις καρδιές των καλοφαγάδων στο Κουκάκι. Στην πλατεία Κουντουριώτη, στο ίδιο σημείο όπου από τη δεκαετία του 1980 υπήρχε η γνωστή στους παλιούς Κουκακιώτες πιτσαρία Φοντάνα, οι άνθρωποι του Κουντουριώτικου δίνουν πάντα έμφαση στις προσεκτικά επιλεγμένες πρώτες ύλες, με εκλεκτά φρέσκα κρέατα τα οποία προμηθεύονται από μια μικρή οικογενειακή βιοτεχνία.

Πέρα από τα εξαιρετικά ορεκτικά (φοβεροί ντοματοκεφτέδες και ρεβυθοκεφτέδες) και τις δροσερές σαλάτες (εφτά διαφορετικές), στο μενού πρωταγωνιστούν όλα της ώρας: Το άριστης ποιότητας καλαμάκι κοτόπουλο, τα τρομερά μπριζολάκια και τα πεντανόστιμα πιάτα με γενναίες μερίδες κρεατικών mixed grill, οι φανταστικές σκεπαστές πίτες σε όλες τις εκδοχές υλικών, το έξτρα σπέσιαλ πιάτο που είναι το παραδοσιακό ανατολίτικο κεμπάπ με ειδικό μείγμα κιμά από μοσχάρι και αρνί και μπαχαρικά, ενώ δίπλα σε όλα αυτά θα βρείτε ακόμη 7 εκδοχές vegetarian σουβλάκι. Οι τηγανητές πατάτες εδώ είναι πάντα φρεσκότατες, οι σος χειροποίητες και όλα τα τυλιχτά, εκτός από την τρομερή χωριάτικη ζυμωμένη στο χέρι κλασική πίτα, προσφέρονται επίσης σε πίτα γίγας, σε κυπριακή και σε τορτίγια.

Το Κουντουριώτικο διαθέτει τραπεζάκια έξω, ενώ φυσικά μπορείτε να περάσετε για ένα take away ή να παραγγείλετε για το γραφείο ή το σπίτι, σε ένα ευρύ ωράριο λειτουργίας ό,τι πρέπει για τους ξενύχτηδες: Καθημερινά 12.00-02.00. Οι περιοχές που εξυπηρετούνται είναι Νέος Κόσμος, Νέα Σμύρνη, Πετράλωνα, Δάφνη, Καλλιθέα, Μετς, Θησείο, Σύνταγμα, Πλάκα.

Πλατεία Κουντουριώτου 3 & Ευρώπης 11, Κουκάκι, 2109229944
kountouriotiko **kountouriotiko**
www.kountouriotiko.gr

SUSHI ROLLS

Το αγαπημένο sushi στέκι του Πειραιά

Πίσω από τον εντυπωσιακό ναό του Αγίου Νικολάου, υπάρχει το πρώτο sushi bar που άνοιξε στον Πειραιά και έχει κερδίσει εδώ και χρόνια την αγάπη και την εμπιστοσύνη του κόσμου. Ο μικρός cozy χώρος του Sushi Rolls συνδυάζει τη ζεστασιά του ξύλου με την «εξωστρέφεια» του τζαμιού δίνοντάς σου την αίσθηση ότι βρίσκεσαι έξω. Το καλοκαίρι, τα τραπεζάκια του μεταφέρονται έξω, στο ήσυχο στενό της Αγίου Νικολάου, κάτω από τις ανθισμένες νερατζιές. Η ανοιχτή κουζίνα αποκαλύπτει όλα τα μυστικά των fusion ιαπωνικών γεύσεων που παρασκευάζονται εκεί, οι τιμές είναι κάτι περισσότερο από προσιτές και οι υψηλής ποιότητας πρώτες ύλες είναι η νούμερο ένα προτεραιότητα. Το μενού είναι πολύ προσεγμένο και περιλαμβάνει εξαιρετικές επιλογές πιάτων για όσους γνωρίζουν και αγαπούν την ασιατική κουζίνα –όπως οι επισκέπτες από τα κρουαζιερόπλοια ή οι πολυταξιδεμένοι ναυτικοί των γύρω ναυτιλιακών εταιρειών— αλλά και για εκείνους που δοκιμάζουν σούσι για πρώτη φορά. Την προσοχή σου αξίζουν σίγουρα το Crispy Salmon Roll με τηγανητό σολομό, φιλέτο χέλι και χειροποίητη γλυκιά πικάντικη σάλτσα, και το Tuna Garlic Roll με τηγανητές γαρίδες, φιλέτο τόνου με καψαλισμένη χειροποίητη σάλτσα σκόρδου και τραγανά γλυκά κρεμμύδια. Όλες τις λιχουδιές του Sushi Rolls μπορείς να τις απολαύσεις και από την άνεση του σπιτιού σου παραγγέλνοντας online μέσα από τη σελίδα τους sushirolls.gr.

Sushi Rolls, Αγ. Νικολάου 3, Πειραιάς, 2104284439, sushirolls.gr

SushiRolls sushi_rolls_gr

ETNICO

Οι γεύσεις του κόσμου έχουν το στέκι τους στην Κολοκοτρώνη

Πολύχρωμο και ταξιδιάρικο όπως η κουζίνα που σερβίρει, το Etnico άνοιξε το 2015 και από τότε δεν έχει σταματήσει να μας πηγαίνει γευστικά ταξίδια ανά την υφήλιο. Στον κατάλογό του θα βρεις street food λιχουδιές από την Ινδία, την Αραβία, το Μεξικό και τη Λατινική Αμερική. Δοκίμασε τις –θρυλικές πια– chimichangas του, τα άκρως πληθωρικά burritos, τα (πολύ χορταστικά!) crispy tacos, τις καυτές fajitas, τα εθιστικά nachos (φήμες λένε ότι είναι αδύνατον να μείνεις στη μία μερίδα Nachos Sabroso με τσένταρσος, μοσχαρίσιο κιμά, γουακαμόλε και sour cream) και τις quesadillas που ξεχειλίζουν από λιωμένο τυρί και νοστιμιά. Κι ακόμα το Manok Subo, ένα πιάτο της νοτιοανατολικής Ασίας που στα φιλιππινέζικα πάει να πει «μπουκίτσες κοτόπουλου», τις ινδικές samosas, τα αραβικά μυρωδάτα φαλάφελ. Το Etnico δεν είναι μόνο το φαγητό του όμως... Είναι και η χαρούμενη, ανέμελη ατμόσφαιρα που κάνει τους πελάτες να γίνονται μια παρέα και να τσουγκρίζουν Margaritas (με γεύση φράουλα ή λεμόνι) τα βράδια που η Αθήνα δεν κοιμάται. Μια τέτοια νύχτα μην ξεχάσεις να γνωρίσεις τη Michelada! Πρόκειται για Margarita που σερβίρεται με ένα αναποδογυρισμένο μπουκάλι μπίρας στο κέντρο του ποτηριού... Ναι, είναι για γερούς πότες! Extra tip: Το Etnico προσφέρει και υπηρεσίες catering, πάντα με λαχταριστές γεύσεις που ξεφεύγουν από τα συνηθισμένα.

Κολοκοτρώνη 22, 2114113880, www.etnico.gr

Etnico/ Alternative Street Cuisine @etnicostreet

Και delivery μέσω efood και Wolt

BUENO CREPA

Η κρέπα που ονειρεύτηκες

Φαντάσου η μέρα σου να ξεκινάει κάπως έτσι: Πρώτα απ' όλα βόλτα στην αγορά για να προμηθευτείς τα καλύτερα προϊόντα και στη συνέχεια στην κουζίνα για να ετοιμάσεις τα καλύτερα. Μοιάζει με την ετοιμασία του κυριακάτικου τραπεζιού για την οικογένεια, αλλά είναι η καθημερινότητα του Αλέξανδρου στο φημισμένο Bueno Crepa, που μόλις έκλεισε τα 10 χρόνια λειτουργίας του στην Κηφισιά και μόλις πριν από ένα μήνα άνοιξε και στο Περιστέρι. Οι Κηφισιώτες δεν το έχουν κάνει τυχαία στέκι τους και δεν είναι μόνο οι μυρωδιές της φρεσκοψημένης κρέπας που σε τραβούν σαν υπνωτισμένο, αλλά κυρίως, ίσως, η αίσθηση ότι ήρθες στο μαγαζί ενός καλού φίλου.

Η φιλοξενία και η εξυπηρέτηση εδώ περνούν σε προσωπικό επίπεδο με τον Αλέξανδρο, μετά το καλωσόρισμα, να σε ρωτάει πώς φαντάζεσαι την κρέπα που ονειρεύτηκες εκείνη τη στιγμή, πριν δημιουργήσει για εσένα αυτό το μικρό θαύμα που λέγεται κρέπα από το Bueno. Και μιας και η ποικιλία είναι τεράστια και ίσως δυσκολευτείς να επιλέξεις, να σου προτείνουμε δύο υπέροχες γεύσεις, τη γλυκιά με πραλίνα Bueno, φρέσκια φράουλα και κομματάκια σοκολάτας Bueno και την αλμυρή με σοταρισμένο κοτόπουλο με μπάρμπεκιου σος τσίλι, τυρί φέτα, πιπεριές, αυγό μάτι και μπέικον. Σημείωσε ότι όλες αυτές τις φανταστικές κρέπες μπορείς να τις απολαύσεις και με delivery, από τις 8 το πρωί έως τις 2 μετά τα μεσάνυχτα στην Κηφισιά, ενώ μέχρι τις 02.00 γίνεται η διανομή και στο Περιστέρι.

Κηφισιά: Κασσαβέτη 1, 2108012515 / Περιστέρι: Αιμιλίου Βεάκη 33Α, 2117502859,

Bueno.crepa buenocrepa

BOND RESTAURANT BAR

Street food στον ωραιότερο κήπο του Αλίμου

Το street food, όπως δηλώνει και το όνομά του, είναι φαγητό που κατά κανόνα τρώγεται στον δρόμο. Τι θα έλεγες, όμως, αν για αλλαγή απολάμβανες street food λιχουδιές σε έναν ονειρεμένο κήπο; Το Bond είναι στην ουσία μια ολόκληρη εξοχή γεμάτη αναρριχώμενα φυτά και λουλουδιασμένες γλάστρες, που επεκτείνονται ακόμα και στον εσωτερικό, ζεστό του χώρο. Εδώ, λοιπόν, θα έρθεις για να δοκιμάσεις μεταξύ άλλων ένα επικό πεϊνιρλί με σάλτσα ντομάτας, γραβιέρα, μπέικον, τηγανητό αυγό και χειροποίητη ζύμη που φτιάχνεται καθημερινά εδώ. Αλλά και ένα bagel pretzel με σουσάμι, καπνιστό σολομό, τυρί κρέμα με ξύσμα λεμονιού, άνηθο και καρέ ντομάτα, που θα σε μεταφέρει στα πρωινά της Νέας Υόρκης.

Και φυσικά, δεν γίνεται να παραλείψεις το The Bond: με χωριάτικο αφράτο ψωμάκι, τυρί, ντομάτα, μπέικον, βραστό αυγό, βραστή γαλοπούλα, μαρούλι, μαγιονέζα «ταρτάρ» και καπνιστές πατάτες, θα μπορούσε να ονομαστεί και «ο βασιλιάς των σάντουιτς»! Αυτά τα νόστιμα street food πιάτα θα τα βρεις μέχρι τις 16.00, αλλά αν έρθεις αργότερα αξίζει να δοκιμάσεις το burger «Ηρακλής» (όνομα και πράγμα!) με μπιφτέκι black angus, μαγιονέζα τρούφας, μαρούλι, ντομάτα, καραμελωμένα κρεμμύδια, BBQ sauce, τσένταρ, μπέικον και καπνιστές πατάτες. Όλα τα παραπάνω τα παίρνεις take away, τα παραγγέλνεις μέσω efood και Wolt ή τα τρως επιτόπου με φόντο όλο αυτό το πράσινο... Σαν να κάνεις πικ νικ!

Μεγάλης του Γένους Σχολής 2, Άλιμος, 2109902035, www.bondcafe.gr

@bondallday @bondallday

ΚΡΕΠΕΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

Το αγαπημένο στέκι των Βορείων προαστίων

Οι λάτρεις της κρέπας ξέρουν εδώ και χρόνια ότι είναι το αγαπημένο τους all-day-and-night comfort food. Οι Κρέπες Κηφισιάς πάντα ήταν δημοφιλές στέκι των ξενύχτηδων μετά τη νυχτερινή διασκέδαση στην πιάτσα των Βορείων Προαστίων, στην Πλατεία Πλατάνων δίπλα ακριβώς από τον Σταθμό του Ηλεκτρικού στην Κηφισιά. Είναι μία από τις παλαιότερες κρεπερί της πόλης, που λειτουργεί από τη δεκαετία του '90 και έχει δει μέσα στα χρόνια πολλές φορές να σχηματίζονται μεγάλες ουρές στο κατώφλι της! Μιλάμε για καταπληκτικές κρέπες, είτε αλμυρές είτε γλυκές, με μεγάλη ποικιλία επιλογών και συνδυασμών και πάντα με ποιοτικές, φρέσκες πρώτες ύλες. Εντυπωσιακή λίστα για να διαλέξετε μέσα από σοκολάτες, πραλίνες, μπισκότα, μαρμελάδες, φρούτα, ξηρούς καρπούς, σε συνδυασμό με τα γνωστά σοκολατοειδή (Caprice, Kiss, Maltesers, Smarties, Kinder Bueno και άλλα πολλά). Το αποτέλεσμα είναι μια κρέπα με καταπληκτική, ιδιαίτερη ζύμη και μάλιστα σε μέγεθος που χορταίνει και τον πιο πεινασμένο ξενύχτη! Εκτός από take-away, πάντα υπάρχει και η δυνατότητα να έρθει η λαχταριστή κρέπα στην πόρτα σας. Υπάρχει πιο εθιστικό street food από τις κρέπες; Αξίζει να πούμε ότι οι Κρέπες Κηφισιάς έχουν κερδίσει το Estiatoria.gr Gold Award of Quality & Taste.

Αδριανού 4, Κηφισιά, 2106231371

krepes_kifisias **KREPES.KIFISIAS**

LACANTINA

Ethnic street food στη Ζωοδόχου Πηγής

Κουκλίστικο, βαμμένο σε μια χαρούμενη απόχρωση του μπλε, το Lacantina είναι μια σταλιά αλλά κρύβει στο βάθος του μια «μεγάλη» και βαθιά νόστιμη κουζίνα. Άνοιξε το 2016, σε μια εποχή που η έννοια του street food δεν είχε ακόμη διαδοθεί στην Αθήνα. Ο ιδιοκτήτης του ο Σταύρος είχε, όμως, ήδη ταξιδέψει πολύ στις χώρες της Ασίας και της Ευρώπης, δοκιμάζοντας street food από όλο τον κόσμο. Σκέφτηκε, λοιπόν, να ανοίξει μια καντίνα που στην ουσία θα ήταν «ένα μικρό εστιατόριο», όπως λέει ο ίδιος. Έτσι, στο Lacantina σε περιμένουν ethnic street food λιχουδιές που θα σε ταξιδέψουν από το Λίβανο ως την Ινδία. Πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσεις το φαλάφελ (που εδώ εκτός από ρεβύθια γίνεται και με κουκιά, όπως ακριβώς το φτιάχνουν στην Αίγυπτο), τις ασυνήθιστες σαλάτες (ενδεικτικά αναφέρουμε τη σαλάτα με ροβίτσα, κινότα, γκότζι μπέρι, πιπεριές Φλωρίνης, ντρέσινγκ βαλσάμικου και κατσικίσιο τυρί), και βέβαια το best seller που ακούει στο όνομα Chicken Curry! Πρόκειται για ένα πεντανόστιμο, χορταστικό wrap με κοτόπουλο μαγειρεμένο σε γάλα καρύδας, μανιτάρια, καρότα και πιπεριές. Επίσης δεν γίνεται να μη δοκιμάσεις αυτές τις απίστευτες σούπες! Καθημερινά θα βρεις γύρω στις 7 διαφορετικές αχνιστές βελουτέ, που ξεκινούν από μια κλασική σούπα σελινόριζας και φτάνουν μέχρι μια καστανόσουπα με κονιάκ (!). Όλα τα παραπάνω μπορείς να τα συνοδέψεις με ένα ποτήρι κρασί, μπίρα ή με ένα κλασικό mojito και να τα απολαύσεις επιτόπου ή ανά χείρας συνεχίζοντας τη βόλτα σου.

Ζωοδόχου Πηγής 24, Εξάρχεια, 2103810542

@lacantina.street.food **@lacantinastreetfood1**

MEDUSA GRILL HOUSE

Για κρέας «λουκούμι» στο Κολωνάκι

Η λέξη «Μέδουσα» προέρχεται από το αρχαίο ρήμα «μέδω» που πάει να πει «κυβερνώ». Και πραγματικά, το ψητοπωλείο αυτό που άνοιξε πριν από λίγους μήνες στην οδό Σίνα –αλλά έχει μεγάλη ιστορία στον Πειραιά– είναι ο άρχων του κρέατος! Η μεγάλη πρωτοπορία της Μέδουσας είναι το «Βαγόνι», ένα ειδικά σχεδιασμένο μηχάνημα που ψήνει το κρέας με τρεις διαφορετικούς τρόπους με αποτέλεσμα να βγαίνει καλοψημένο, αλλά συγχρόνως να παραμένει τρυφερό και ιδιαίτερα ζουμερό. Έτσι θα δοκιμάσετε ένα καταπληκτικό αρνάκι, ξεροψημένη γουρουνοπούλα και (χωρίς καμία υπερβολή) το καλύτερο κοκορέτσι σε ολόκληρη την Αθήνα! Η μεγάλη σπεσιαλιτέ είναι βέβαια το κλέφτικο, χοιρινό που γεμίζεται με γραβιέρα Αμφιλοχίας ή Κρήτης και πιπεριές, τυλίγεται με αρνίσια μπόλια και ψήνεται στη σούβλα, αλλά και το ξεκοκαλισμένο ολόκληρο κοτόπουλο σούβλας που είναι σκέτο… λουκούμι! Δίπλα σε αυτά θα βρείτε και όλες τις κλασικές λιχουδιές ενός ψητοπωλείου (φοβερά καλαμάκια, γύρος και κρεατικά σχάρας) πάντα φτιαγμένα με κρεατικά εκλεκτής ποιότητας. Επίσης, καθημερινά υπάρχουν σούπες (όπως μοσχαρόσουπα, κοτόσουπα, αλλά και μαγειρίτσα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου), ενώ σύντομα θα κάνουν την εμφάνισή τους και τα μαγειρευτά της ελληνικής κουζίνας που όλοι αγαπάμε.

Σίνα 28, Κολωνάκι, 2103623493, www.medusagrills.com Medusa Grill House
@medusa_grill

Hot Hot

Το πιο ινσταγκραμικό burger point

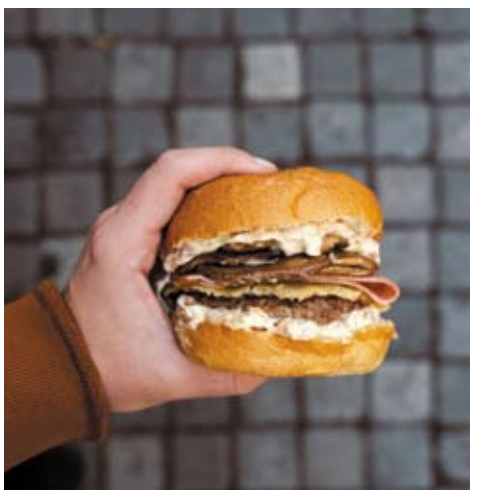
Urban ατμόσφαιρα, rock 'n' roll διάθεση, relaxed attitude,μυρωδιές που σου ανοίγουν την όρεξη. Το ολοκληρωτικό makeover του Hot Hot είναι αισθητό από το πρώτο βήμα, την πρώτη ματιά, την πρώτη μπουκιά. Μέσα και έξω από την κουζίνα, στο μενού και στις νέες συνταγές αποτυπώνεται ένας απολαυστικός αέρας ανανέωσης.Με σύγχρονο χαρακτήρα, απόλυτα εναρμονισμένο με τις ανάγκες του σήμερα, αντλεί έμπνευση από την urban street art. Εικόνες, σχέδια, έντονα χρώματα και αντιθέσεις δημιουργούν ένα new age concept πιο "aggressive", νεανικό και ινσταγκραμικό που μαζί με την άψογη εξυπηρέτηση συνθέτουν μια λαχταριστή εμπειρία για τους επισκέπτες. Στο ανανεωμένο μενού πρωταγωνιστούν νέα burgers και σάλτσες, vegetarian επιλογές και χορταστικά combo meals για όλα τα γούστα. Τα μπιφτέκια είναι φτιαγμένα από 100% φρέσκο μοσχαρίσιο κιμά, τα φρέσκα μπιφτέκια γαλοπούλας ζυμώνονται σε καθημερινή βάση, ενώ σε κάποιες συνταγές προστέθηκαν διπλά μπιφτέκια για ακόμα μεγαλύτερη απόλαυση. Τα ολόφρεσκα υλικά, η μεγάλη ποικιλία στις απολαυστικές σάλτσες, ο συνδυασμός τους με το ζουμερό μπιφτέκι και οι έξτρα-τραγανές πατάτες είναι «μονόδρομος» όταν πεινάς ή απλά θες κάτι απολαυστικό για να απογειώσεις τη μέρα σου! Αυτό ακριβώς το vibe, η «φρεσκάδα» που αποπνέει, οι μοναδικές συνταγές και οι ανταγωνιστικές τιμές είναι που κέρδισαν επάξια την αγάπη του νεανικού κοινού. Ποιος άλλωστε δεν έχει νιώσει αυτή την ανυπομονησία περιμένοντας στην ουρά να ακούσει το όνομά του από το μικρόφωνο α λά ροκ σταρ; Τώρα πια, όλα όσα λαχταράς από το αγαπημένο σου Hot Hot είναι εδώ και μπορείς να τα παραγγείλεις και πλεκτρονικά μέσω efood.

Meeting points: Πραξιτέλους 2 & Κολοκοτρώνη, 2130272440, Αθήνα
Βρυούλων 3, 2130246631, Νέα Φιλαδέλφεια
Delivery: Μεσογείων 386, 2106086000, Αγία Παρασκευή
Κλεοβούλης 11, 2107486800, Ζωγράφου

www.hothot.gr Hot Hot Burger Bar hot.hot.burger.bar

Της **VILLY CALLIGA**

ΜΑΡΙΝΑ ΠΡΟΒΑΤΙΔΟΥ

Οι «Μικρές Οδύσσειες» της Ελληνίδας καλλιτέχνιδος

Η ζωή της είναι ένα συνεχές ταξίδι. Στη βαλίτσα της κουβαλά χαρακτικά, κολάζ, φωτογραφίες, την ταυτότητα του λαού της, τις αγωνίες της για έναν κόσμο που αλλάζει διαρκώς. Μα κυρίως κουβαλάει το πάθος για δημιουργία. Συζητήσαμε με τη Μαρίνα Προβατίδου με αφορμή την πρόσκληση που δέχτηκε για να συμμετάσχεισε έκθεση χαρακτικής στην Κίνα, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες.

Μαρίνα, είσαι μία από τους 53 καλλιτέχνες που προσκλήθηκαν από όλο τον κόσμο να για να πάρουν μέρος στη συγκεκριμένη έκθεση χαρακτικής στην Κίνα. Μίλησέ μας για αυτή. Τον Ιανουάριο προσκλήθηκα για να δημιουργήσω χαρακτικά με θέματα εμπνευσμένα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Επιμελητής της έκθεσης είναι ο ευρηματικός Zhao Jiachun από την Guanlan Print making Base σε συνεργασία με το 2022 Beijing Winter Olympics International Printmaking Exchange Project. Τα έργα είναι υψηλής τέχνης χαρακτικά από 53 καλλιτέχνες από 42 χώρες. Η έκθεση ήταν ιδέα του καθηγητή Kang Jianfei και για την πραγματοποίησή της συνεργάζεται με τον Xue Liang, διευθυντή στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Πεκίνου.

Το θέμα των δικών σου χαρακτικών; Οι χορευτές του πάγου, που ζωντανεύουν, μεταμορφώνονται σαν την ίδια τη φύση, αναγεννιούνται όπως αυτή. Η γραμμή, το φως, ο όγκος ενορχηστρώνουν τη σύνθεση των έργων. Η φύση μάς περιβάλλει και μας δίνει ζωή. Η χαρακτική γλώσσα εντάσσεται σε ένα πλαίσιο της ποιητικής γλώσσας. Σαν να είναι μέρος της φύσης.

Παράλληλα δραστηριοποιείσαι καλλιτεχνικά στην Ολλανδία. Εκεί γεννήθηκαν οι «Μικρές Οδύσσειες», μια ιδέα σου που μετουσιώθηκε σε project με τη συμμετοχή καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο. Δουλεύω στην Ολλανδία από τον Νοέμβριο του 2016. Με ενδιαφέρει να δημιουργήσω ευκαιρίες για Έλληνες, Ολλανδούς και international καλλιτέχνες. Στις «Μικρές Οδύσσειες», που ξεκίνησα το 2020, συνομιλούν καλλιτέχνες από διαφορετικές χώρες.

Ποιοί Έλληνες καλλιτέχνες συμμετέχουν; Οι Ιωάννης Αναστασίου, Λάρα Βρεττού, Ελένη Γιανναδάκη, Βασίλης Καρκατσέλης, Κώστας Κουμλής, Αργύρης Λιαπόπουλος, Ιωάννης Μπελημπασάκης, Ευθύμης Μουρατίδης, Αγγελική και Νίκη Μπρισνόβαλλη, Γιώργος Πάλλης, Στεφανία Πατρικίου, Μαρίνα Προβατίδου, Θανάσης Ράπτης, Γιάννης Σταμενίτης, Αναστασία Τσετουλίδου, Γιάννης Χολογγούνης και Μαρίνος Τσαγκαράκης.

Και φυσικά συμμετέχει μεγάλος αριθμός ξένων εικαστικών όπως οι Roman Zuev, Mariëlle van den Bergh, Keesde Kort, Helma Veugen κ.ά. Τι αναζητούν οι δημιουργοί μέσα από τις «Μικρές Οδύσσειες; Την ανθρώπινη περιπέτεια, την καλλιτεχνική ανταλαγή και το ταξίδι της ζωής.Υπό δύσκολες συνθήκες δημιουργήσαμε μια συλλογικότητα. Ελπίζω ότι η καλοσύνη, η επιμονή στον κόσμο της απαγόρευσης να κάνεις πράγματα θα αλλάξουν τον κόσμο. Η πορεία μου είναι πορεία αναζήτησης έκφρασης και εμπειριών.

Θα μου πεις πώς ξεκίνησε η πορεία σου; Ξεκίνησα να ταξιδεύω μέσα από τη ζωγραφική σε πολύ μικρή ηλικία γιατί έβλεπα τη μητέρα μου να ζωγραφίζει. Είχαμε ως δάσκαλο τον προπάππου μου, που ζωγράφιζε σε λινάτσες καπνών σκηνές από το κυνήγι και από τον Πόντο. Κληρονόμησα την ποντιακή γλώσσα, τους χορούς μαζί με τους Πόντιους που είχαν υποστεί γενοκτονία και ψάχνουν δικαίωση.

Όλα αυτά τα ενσωματώνεις στα έργα σου φωτίζοντας την ταυτότητα σου; Είναι το βάρος των προηγούμενων γενεών που κουβαλάει ο σύγχρονος άνθρωπος καθώς συνδιαλέγεται με την ιστορία. Μέσα σε ένα μαγευτικό τοπίο της φύσης στην Πιερία, μάζευα καπνά και όταν έβρεχε έπαιζα με τις λάσπες πλάθοντας μικρούς θεούς, το φουστάνι του φιδιού, το κέλυφος του τζίτζικα, το σώμα της ακρίδας, όπου τα άφηνα στο χωράφι, στο ανοιχτό μουσείο μου. Τι κοσμογονία! Τα πρώτα μου έργα ήταν από λάσπη και ξύλα, κάποιες θεότητες όπου καθώς έβρεχε σμιλεύοταν από τον χρόνο, την ευθραυστότητα και το εφήμερο. Διδάχθηκα τους κανόνες όπως τους ορίζει η φύση που είναι ιερή, για αυτό δεν με πείραξε ποτέ ο κεραυνός. Κοιμόμουν για πολλές ώρες επάνω στο χώμα και εργαζόμουν μέσα στη νύχτα με ένα λυχνάρι, ο καλλιτέχνης και η ζωή ταυτίζονται και συνδέονται καλώς με τον θάνατο. Ζεις τη φύση σε όλες της διαστάσεις και σε κάθε εποχή, άλλωστε ο σύγχρονος άνθρωπος το αναζητεί, θέλει να ξεφύγει από το θόρυβο της πόλης.

Η τέχνη είναι ένας τρόπος για να διατηρηθεί ζωντανή η ιστορική μνήμη; Η τέχνη κρατεί ζωντανή τη μνήμη των ανθρώπων που βίωσαν τη γενοκτονία και μπορεί να συνδέει το παρόν με το παρελθόν και με τη συλλογική μνήμη. Ο καλλιτέχνης μπορεί να φωτίσει τον δρόμο της κοινωνίας, να είναι ανατρεπτικός. Κάθε τι νέο που δημιουργείται κάνει τη δική του επανάσταση. Στο σχολείο σχεδιάζα τους ήρωες της Επανάστασης του 1821. Στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, από όπου αποφοίτησα, οι ήρωες ήταν οι Πόντιοι που χορεύαν μέσα στο έργο μου τον πιο ζωντανό χορό, που είναι ο πυρρίχιος.

Είναι και παρηγοριά; Ενας τόπος που νιώθεις ασφαλής; Ναι, η τέχνη είναι και παρηγοριά. Κι επειδή είχα από μικρή την τύχη να αναπτύξω το ταλέντο μου, αισθάνθηκα από πολύ νωρίς την παρηγοριά που σου προσφέρει, την πληρότητα και την ολοκλήρωση. Το να ασχολούμαι με την τέχνη είναι ο μόνος δρόμος να νιώθω ελεύθερη και έχω αφοσιωθεί σε αυτό τον δρόμο. Αυτό που με απασχολεί είναι το πως χειρίζομαι κάθε φορά την μορφή σε σχέση με τον χώρο και την ιδέα. Το επίκαιρο, η αφήγηση, η πληροφορία, η ύλη, η ποίηση, το σώμα. Η τέχνη ανήκει σε όλους.

Εκτός από τις εικαστικές τέχνες ασχολείσαι και με την ποίηση. Μίλησέ μου λίγο για την επαφή σου με τον ποιητικό λόγο. Με ενδιαφέρει η ποιητική διάσταση της τέχνης. Διαβάζω τα ποιήματα που γράφω στα ελληνικά στην Ολλανδία στην Ένωση Ποιητών. Οι λέξεις εξαϋλώνονται, στο μέταλλο της χαρακτικής αποκτούν όγκο. Τα ποιήματά μου μπορούν να γίνουν τραγούδια και αναζητώ ερμηνευτές και συνθέτες για τα μελοποιήσουν.

Δείτε τα έργα της Μ. Προβατίδου, εδώ: www.marinaprovatidou.com
Πληροφορίες σχετικά με το project «Μικρές Οδύσσειες», εδώ: https://small-odysseys.nl/artists2021/

www.athens voice.gr
Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

ΣΠΗΛΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

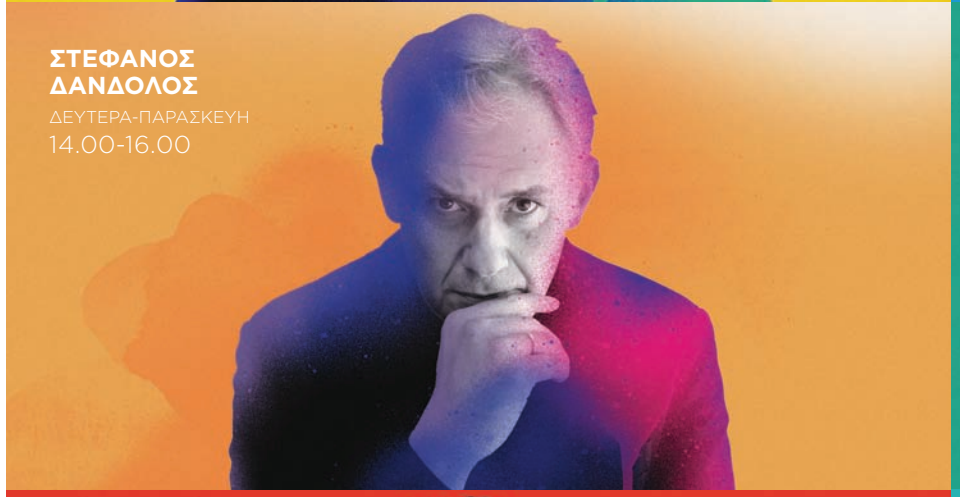
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10.00-12.00

ΓΙΟΒΑΝΝΑ ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12.00-14.00

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΝΔΟΛΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14.00-16.00

ΕΛΕΝΗ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16.00-18.00

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18.00-20.00

ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
20.00-22.00

ΣΩΤΗΡΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22.00-00.00

102.5 ATHENS VOICE RADIO

Το soundtrack της πόλης

ΦΩΤΟ: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

adidas

«Τα καλύτερα κομμάτια τα γράφω το βράδυ. Κάθομαι και γράφω μέχρι να ξημερώσει. Γι' αυτό με βλέπεις έτσι. Ήμουν μέχρι τις 7 το πρωί στο στούντιο», μου λέει μόλις έρχεται. Βρίσκομαι με έναν καφέ φίλτρου στα άδυτα της Stay Independent, στον αναπαυτικό καναπέ του στούντιο. Μπαίνει ο Saske, μου συστήνεται «Οδυσσέας» και ξεκινάμε τη συζήτηση. Μολονότι κουρασμένος, σιγά σιγά «ζωντανεύει», και το αρχικό δίωρο που είχαμε γίνεται με την κουβέντα τρίωρο.

Saske, ως γνωστόν, είναι μόλις 23 ετών. Με δεκάδες επιτυχίες στο ενεργητικό του, θεωρείται ένας από τους πιο γνωστούς Έλληνες ράπερ, με πάνω από 300 χιλιάδες μηνιαίους ακροατές στο Spotify. Το «NASA» που κυκλοφόρησε τον περασμένο Ιούνιο –και ήταν αναμφίβολα το μεγαλύτερο hit του 2021– σε συνεργασία με τον Rack αγγίζει τις 23 εκατομμύρια προβολές στο YouTube. Παρέμεινε στην κορυφή των ελληνικών charts για πάνω από 6 μήνες. Είναι το δεύτερο single κομμάτι που καταφέρνει να γίνει διαμαντένιο μετά το «Caliente».

Έχει περάσει πολλά, όπως μου λέει. Στα τραγούδια του άλλωστε μιλά για τις δυσκολίες στο χωριό, τις κακουχίες και τις στερήσεις, αλλά και την απρόσμενη μετάβαση στην επιτυχία, τα χρήματα, τη φήμη και το lifestyle ενός rock star. Εκπέμπει έναν επαγγελματισμό, ξέρει για τι μιλά και τρέφει έναν σπάνιο σεβασμό για τους παλιούς – «Ο ΛΕΞ δεν είναι ράπερ, είναι κίνημα». Καθώς διηγείται την προσωπική του πορεία, αναφέρεται με μεγάλη αγάπη στη μητέρα του και στον τόπο του, τη Χρυσούπολη Καβάλας.

Οδυσσέα, πώς έχεις ονειρευτεί τη δική σου Ιθάκη; Πολύ καλή ερώτηση. Έχω όμως και απάντηση (γέλια). Δεν με πιάνεις off guard. Γιατί, για τον καινούριο δίσκο που ετοιμάζουμε τώρα, με τον φίλο και σκηνοθέτη Angel Saft γυρίζουμε και μια ταινία μικρού μήκους. Διάφορες εμπειρίες της ζωής μου και του δρόμου γενικότερα έχουν συνδυαστεί με το όνομά μου. Η ταινία αφορά στη δική μου Οδύσσεια. Οπότε και καταλήγουμε στη Χρυσούπολη, απ' όπου κατάγομαι και όπου μεγάλωσα. Είναι η δική μου Ιθάκη.

Πιστεύεις ότι η ζωή είναι το ταξίδι ή ο προορισμός; Υπερτιμάμε τον προορισμό συχνά υποτιμώντας το ταξίδι. Προσωπικά απολαμβάνω το ταξίδι, έχω όμως στο μυαλό μου κάθε μέρα τον προορισμό. Τον Απρίλιο γίνομαι 24. Επομένως έχω άλλα 6 χρόνια για να πάνε όλα σωστά σύμφωνα με το escape plan μου. Τρώω περισσότερο χρόνο να το φαντάζομαι αυτό και να του δίνω αξία, σαν κάθε άνθρωπος που ονειρεύεται, παρά για όλο τον δρόμο που έχω να διανύσω και που θα έπρεπε να εύχομαι να είναι μακρύς. Το διασκεδάζω, έχει απίστευτες στιγμές, απίστευτες εμπειρίες, αλλά ταυτόχρονα σκέφτομαι όλα αυτά που χάνω. Κατά βάθος όλοι θέλουμε μια γαμάτη, ήρεμη ζωή.

Σε ενδιαφέρει το legacy; Πάρα πολύ. Είναι από τα βασικά που με ενδιαφέρουν. Εφόσον δεν θα μείνουμε εμείς, να μείνει κάτι δικό μας πίσω. Αυτό που ζούμε κάποια μέρα τελειώνει, το τι γίνεται μετά είναι μεγάλη ερώτηση. Με ενδιαφέρει στο σήμερα να κάνω όσα πιο πολλά πράγματα μπορώ, να κάνω milestones που θα είναι λίγο πιο iconic.

Έχεις στερηθεί στη ζωή σου, έχεις υποφέρει. Τι σε δίδαξε αυτό; Μαθαίνεις να εκτιμάς αυτά που έχεις. Έχω ζήσει στιγμές χωρίς λεφτά, στιγμές που έχω στερηθεί. Τώρα ξυπνάω κάθε πρωί και λέω «ευχαριστώ». Κάθομαι στην καρέκλα μου και συνειδητοποιώ τι δεν είχα και τι έχω. Εκτιμώ την αφθονία που έχω, αλλά ποτέ δεν δίνω αξία σε κανένα αντικείμενο. Ικανοποιώ όλες μου τις νεανικές ορέξεις και τις τάσεις καταναλωτισμού που δεν μπορούσα να ικανοποιήσω πριν. Πρέπει να είσαι ευγνώμων γι' αυτά που έχεις. Ο άνθρωπος τυφλώνεται από το τι θέλει και ξεχνάει να δει τι έχει. Είναι πολύ σημαντικό να σκέφτεσαι τι έχεις όσο φαντάζεσαι τι θες να αποκτήσεις.

Πώς φτάνει κάποιος από τη Χρυσούπολη στο να τον ακούν εκατομμύρια άνθρωποι; Είναι θέμα ταλέντου, τύχης; Είναι όλα μαζί. Ξεκίνησα από τη Χρυσούπολη. Όλη αυτή η φάση με τη μουσική άρχισε γιατί εγώ ήμουν geek πριν γίνω ραπ. Άκουγα ραπ από Ιαπωνία, Ελλάδα, Γαλλία, τα πάντα. Πέρα από τα όνειρα, χρειάζεται και θέληση. Τι είναι η θέληση; Είναι να είσαι στο χωριό, να σε κράζουν όλοι και να τους λες «στ' αρχίδια μου, εγώ αυτός είμαι». Πρέπει να πιστεύεις στον εαυτό σου. Εγώ είπα στη μάνα μου θα δώσω πανελλήνιες, αλλά το μόνο που με φαντάζομαι είναι να κάνω ραπ. Γράφω μέσα στα βιβλία του σχολείου, πριν και μετά το μάθημα, κάνω freestyle που περπατάω μόνος μου, κάνω battle στα πάρκα, περιμένω πότε θα πάω στούντιο ή ανοίγω τον υπολογιστή και γράφω σε beats. Η ζωή μου όλη είναι αυτή. Δεν μπορώ να με φανταστώ να κάνω κάτι άλλο.

Πώς ξέμπλεξες από τα ναρκωτικά; Για να είμαι ειλικρινής, όσον αφορά τα ναρκωτικά, το τελευταίο εξάμηνο-οκτάμηνο έχω κόψει. Δεν προτείνω σε κανέναν να κάνει και δεν το λέω τυπικά. Τα ναρκωτικά θα σου δώσουν πράγματα τα οποία είναι μηδαμινά σε σχέση με αυτά που θα σου πάρουν. Δεν συγκρίνεται με τίποτα η νηφαλιότητά μου με την αίσθηση high και την αίσθηση του hangover της επόμενης μέρας. Τα ναρκωτικά σού παίρνουν την χαρά. Πρέπει να μείνεις νηφάλιος για αρχή, και μετά με τα μάτια ορθάνοιχτα να αρχίσεις να παρατηρείς ποιες απ' όλες σου τις παρέες είναι εδώ απλά επειδή πίνετε ναρκωτικά. Γιατί υπάρχουν αυτά τα παρεάκια. Συνειδητοποιείς ότι έχεις αρκετούς φίλους που σας ενώνει αυτή η «δραστηριότητα». Για αρχή όλους αυτούς τους κόβεις και τους εύχεσαι τα καλύτερα (γέλια). Είναι πολύ σημαντικό δε οι άνθρωποι που είναι δίπλα σου να σε στηρίζουν και να μην έχουν αυτές τις συνήθειες. Με βοήθησε πάρα πολύ η κοπέλα μου. Στην αρχή ήταν ανεκτική μαζί μου, αλλά μια προσωπική της εμπειρία την έκανε να μου πει «ξέρεις δεν σου κάνει καλό όλο αυτό, σε ρίχνει». Το σκέφτηκα και πήρα την απόφαση.

Ασκείται μια κριτική ότι οι νέοι καλλιτέχνες δεν ξέρουν την ιστορία του ραπ, δεν σέβονται τις ρίζες του και μπαίνουν στη φάση για το χρήμα και τη φήμη. Τι πιστεύεις για αυτό; Υπάρχει μια ημιμάθεια στην όλη προσέγγιση της μουσικής. Μας έχουν κάνει να φαινόμαστε άλογα που τρέχουν στον ιππόδρομο. Δεν είναι αυτό η μουσική. Ο νέος πλέον δεν κάθεται να ακούσει το κομμάτι και να πει «για να ακούσουμε τα vibes, τους στίχους, να δούμε τι γίνεται». Δεν ακούει κανείς με αυτόν τον στόχο. Μπαίνουν σαν να είναι Παναθηναϊκός – Ολυμπιακός και περιμένουν να δουν ποιος βάρεσε τα πιο πολλά views στο YouTube. Με απόλυτη ακρίβεια αυτό ισχύει για την ψυχολογία του Έλληνα ακροατή. Ένα κομμάτι δεν προχωράει αν δεν πιάσει πάρα πολλές προβολές και μπει στις τάσεις. Υποσυνείδητα ο άλλος δεν δέχεται ότι αυτό το κομμάτι μπορεί να είναι και καλό.

Έχω μάθει ότι ετοιμάζεις νέο δίσκο. Θα είναι 26 κομμάτια. Side A, Side B, 13 και 13. Προσπαθώ ακόμα να βρω τη σειρά επειδή κάθε κομμάτι είναι ένα chapter και θέλω να τα ενώσω για να ταιριάζουν στο tracklist. Είναι πολύ σημαντικό αυτό. Από μουσικές είναι σαν τον πρώτο δίσκο, έχει ένα ευρύ φάσμα. Old-school, super new school, ADM, Dancehall. Τα έχει όλα.

Συστήθηκες με τον πρώτο σου δίσκο, το «Saskepticism Vol.1» (2019) επισήμως στο κοινό. Τώρα τι ευελπιστείς να πετύχει ο νέος; Αν είναι Saga και είναι ταινίες που σκάνε, αυτό είναι ένα ακόμα επεισόδιο της ζωής μου. Το πρώτο ήταν το struggle. Ο τωρινός δίσκος είναι η επιτυχία απ' όλες τις πλευρές της. Η συνέχεια της ζωής μου από το ζόρι και το struggle στην επιτυχία και στα λούσα. Είναι η νύχτα που έχω ζήσει, οι έρωτες, τα ναρκωτικά –που έχω κόψει βέβαια– τα ροκσταριλίκια και οι τρελές βραδιές.

Πιστεύεις η πολιτική ορθότητα επηρεάζει ή θα επηρεάσει στο μέλλον την παραγωγή; Έχουν πάει να με μαχαιρώσουν για στίχο μου. Έχει τύχει να είμαι σε μια πλατεία αναρχικοκρατούμενη. Εδώ δηλώνω ότι δεν είμαι αριστερός ούτε δεξιός, δεν ψηφίζω κιόλας. Έχω πει στο «Ένστικτο» «μπάτσοι, αναρχικοί μιλάν την ίδια γλώσσα». Αυτό παρεξηγήθηκε από κάποιους αναρχικούς συνομήλικούς μου. Γιατί άλλο οι βαθιά σκεπτόμενοι αναρχικοί που είναι 40 χρονών και ξέρουν γιατί είναι αναρχικοί. Σέβομαι καθενός την πεποίθηση αλλά στα άκρα συχνά υπάρχει κάτι παραπάνω από αυτά που θες να κάνεις. Υπάρχει πάντα πλύση εγκεφάλου για να κάνεις κάποια πράγματα, υπάρχουν παιδιά που βρίσκουν ταυτότητα μέσα σε αυτό και μετά φανατίζονται γιατί αυτό έδωσε νόημα στη ζωή τους. Αυτό αφορά και ποδοσφαιρικές ομάδες και πολιτικές παρατάξεις και πολλά ακόμα. Άραζα λοιπόν εγώ δύο ώρες σε μια πλατεία και έπινα τσιγάρα. Σκάνε τρεις τύποι «εσύ είσαι ο Saske;», «Ναι εγώ είμαι». Μπουκέτο. Γίνεται μια μανούρα. Παραδέχομαι και τον Sigma, ο οποίος αν και έχει φωνή απδονιού, έχει και δεξί Σομαλού (γέλια). Ο Sigma είναι αδερφός, με το που τρώω μπουκέτο, δίνει και αυτός μπουκέτο στον άλλον. Μπήκε μπροστά ένας 30άρης, εκεί της πλατείας, πιο ώριμος και πρεμήσαμε. Βάζουν τα χέρια τους στις τσέπες εκείνοι, που στον δρόμο σημαίνει ότι θα σου βγάλω μαχαίρι. Περνάει εκείνη τη στιγμή ένα ταξί, ανοίγω την πόρτα και φεύγω με την πλάτη μέσα (γέλια).

Φοβάσαι μη φας cancel λόγω σεξιστικού στίχου; Προφανώς υπάρχουν ακραίες θέσεις σε κάθε κίνημα. Είμαστε λίγο υπερβολικοί με το να κρίνουμε τις μουσικές. Και δεν το λέω για τις γυναίκες αλλά για την κοινή γνώμη. Γιατί δεν σκάνε μόνο γυναίκες να μου πουν «τι λες εδώ;». Έρχονται και άντρες και γυναίκες να μου πουν «δεν είναι μαλακία αυτό που λέτε εδώ πέρα;» που δεν είναι σε κάποιο φεμινιστικό κίνημα. Δεν τους ενδιαφέρει η υποτίμηση της γυναίκας. Είναι περισσότερο πουριτανοί και ντρέπονται για τη σεξουαλικότητα. Και αυτό που μου τσπάει περισσότερο σε αυτό το θέμα είναι ότι τα άτομα που το λένε, το ίδιο βράδυ, τα χορεύουν στα clubs. Τέρμα διπρόσωπο, και αυτή είναι η υποκρισία της κοινωνίας μας.

Ποια είναι η φιλοσοφία σου για τη ζωή; Μη σε νοιάζει τίποτα, ζούμε μία φορά και δεν θα πάρουμε τίποτα μαζί μας.

Σ' ευχαριστώ πολύ. Και εγώ σε ευχαριστώ!

«Εφόσον δεν θα μείνουμε εμείς, να μείνει κάτι δικό μας πίσω»

Του **ΠΑΡΙ ΔΟΜΑΛΗ**

SASKIE

ΒΙΒΛΙΟ

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΤΑ σ@ιτ ΤΟΥ βιβλίου ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(και το μέλλον της ανάγνωσης)

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ (FRACTAL), **ΕΛΕΝΗ ΚΟΡΟΒΗΛΑ** (BOOKPRESS), **ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΚΟΖΟΣ** (Ο ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ) **ΚΑΙ ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ** (DIASTIXO.GR).

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΚΩΝ ΣΑΪΤ ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ Α.Ν.

Το βιβλίο και η αγορά του στην Ελλάδα: η κρίση, τα social media και η κριτική, οι τάσεις, οι αλλαγές και οι προοπτικές. Μιλήσαμε με τους διευθυντές τεσσάρων μεγάλων και επιτυχημένων ελληνικών σάιτ για το βιβλίο και την ανάγνωση: με την **Ελένη Γκίκα** *(Fractal)*, την **Ελένη Κορόβηλα** *(BookPress)*, τον **Γιάννη Μπασκόζο** *(Ο Αναγνώστης)* και τον **Μάκη Τσίτα** *(Diastixo.gr)*. Τους ευχαριστούμε θερμά για τον χρόνο τους. Και, κυρίως, για όλη τη δουλειά και τις υπηρεσίες που προσφέρουν στον χώρο του βιβλίου στην Ελλάδα.

01 Α.Κ.: Πόσο καιρό είναι στον αέρα το σάιτ σας;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Πρωτοβγήκαμε στον αέρα στις 11 Ιουνίου 2014, το fractal είχε σχεδιαστεί από μας (Τάκης Κατσιμάρδος, Γιάννης Παναγόπουλος κι εγώ η νονά του) για το «Έθνος». Αλλά όταν σκοτώθηκε ο Λουκάς (σύζυγος της Μαρίας Μπόμπολα) έκανα βουτιά, ήμουν ανίκανη για οτιδήποτε, τα παιδιά όμως πήραν πρωτοβουλία και σε συνεργασία με τον Γιάννη Φαρσάρη, ο οποίος πήρε επάνω του όλα τα τεχνικά και τα διαδικαστικά, ξαφνικά απόκτησε υπόσταση, άρχισε να αναπτύσσεται σαν ζωντανός οργανισμός, να συγκεντρώνει γύρω του ομοίους σαν τον Παράξενο Τζων, και εννοείται ότι ζωντάνεψε πάλι κι εμένα.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Την *bookpress.gr* τη δημιουργήσαμε μαζί με τον Κώστα Κατσουλάρη ταυτόχρονα με την έντυπη *BookPress*, τον Ιούνιο του 2009, με το ξεκίνημα. Αλλά, ως δυναμικός ιστότοπος, με όλες τις δυνατότητες και τη σύγχρονη τεχνολογία, που ανανεωνόταν καθημερινά, στο μοντέλο του σημερινού, υπάρχει από τον Δεκέμβριο του 2010. Έντεκα γεμάτα χρόνια, δηλαδή.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Από το 2013, του χρόνου κλείνουμε δεκαετία.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Σε λίγο κλείνει 10 χρόνια.

02 Α.Κ.: Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να συντηρείται ένα βιβλιοφιλικό σάιτ στην Ελλάδα, ή να σταθεί σε επαγγελματικό επίπεδο;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Δύσκολο, φαντάζομαι. Αν και για μας, εκτός από τον απίστευτο όγκο δουλειάς που μοιραζόμαστε οι τρεις (Γιάννης Φαρσάρης τα ιντερνετικά, Δήμητρα Ντζαδήμα τα media και άλλα πολλά, η αφεντιά μου επιμέλεια), έτσι όπως αποφασίσαμε όλο αυτό να γίνεται για τη σωτηρία της ψυχής μας, τα πράγματα φαντάζομαι γίνονται πιο απλά. Εξάλλου για τα υπόλοιπα θα χρειαζόμαστε άνθρωπο, καθώς σε μας, και σε μένα ιδιαίτερα, προξενούν αλλεργία.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Πολλά προβλήματα οφείλονται στο γεγονός ότι υπάρχει πολυδιάσπαση στον χώρο, που είναι μάλλον ένα γενικότερο ελληνικό φαινόμενο. Δεν κοστίζει άλλωστε πολύ να φτιάξεις ένα σάιτ. Το να καταφέρεις όμως να το κρατάς σε επαγγελματικό επίπεδο, που πάει να πει εκτός των άλλων να εργάζονται και να δημοσιεύουν σε αυτό επαγγελματίες δημοσιογράφοι και συγγραφείς, αυτό είναι πολύ δυσκολότερο. Νομίζω ότι στην bookpress.gr είμαστε από τα λίγα σάιτ με αποκλειστικό αντικείμενο το βιβλίο που απασχολούν ανθρώπους επαγγελματικά, έστω και part-time. Κι αυτό πιστεύω ότι φαίνεται και αναγνωρίζεται.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Ο *Αναγνώστης* έχει τη μορφή Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας. Δεν αμείβεται κανείς συνεργάτης, τα όποια μικρά κέρδη επενδύονται στο σάιτ. Είμαστε κάτι σαν «κπουρού βιβλίων», διακονούμε το βιβλίο από αγάπη, γράφουμε επαγγελματικά αλλά βιοποριζόμαστε από άλλες πηγές ο καθένας μας. Οι διαφημίσεις που φιλοξενούμε καλύπτουν τα έξοδά μας. Φαντάζομαι ότι αν λειτουργούσαμε απολύτως επαγγελματικά θα ήταν πολύ δύσκολο να συντηρηθούμε, και όσοι το επιχειρούν μάλλον χάνουν τον αμιγή βιβλιοφιλικό τους χαρακτήρα.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Εφόσον μιλάμε για επαγγελματικό επίπεδο, όπως στην περίπτωσή μας —δηλαδή με σταθερούς συνεργάτες, με πολλά θέματα καθημερινά, επιλεγμένα και επιμελημένα κείμενα, πρωτότυπα εικαστικά—, χρειάζεται πολλή και συστηματική δουλειά. Εκ του αποτελέσματος, βλέπουμε ότι όλη αυτή η δουλειά που γίνεται στο *Diastixo.gr* αναγνωρίστηκε από τον εκδοτικό —και όχι μόνο— χώρο από την πρώτη στιγμή.

03 Α.Κ.: Παρά την κρίση, η εκδοτική παραγωγή στην Ελλάδα έχει διατηρηθεί σε μάλλον υψηλά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη διετία του κορωνοϊού. Πώς το εξηγείτε;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Γράφουν οι Έλληνες! Και καλά κάνουν. Μακάρι και να διαβάζουν! Διότι γράφουν καλά. Στην τελευταία δεκαετία έχουν γραφτεί αριστουργήματα και έχουν γίνει εκδοτικά θαύματα.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Στη διάρκεια της κρίσης η παραγωγή έπεσε, αυτό το δείχνουν όλα τα στοιχεία. Όχι ότι ήταν απαραίτητα αρνητική αυτή η «διόρθωση», γιατί δεν ξέρω αν τα 10.000 βιβλία του 2008 ήταν μια υγιής κατάσταση. Στη διετία της πανδημίας συνέβη όμως κάτι άλλο: το βιβλίο, όπως και κάποια άλλα πολιτιστικά αγαθά, απέκτησαν μεγαλύτερη υπεραξία και στη συνείδηση ανθρώπων που μέχρι τότε δεν την είχαν. Ήταν μια ευκαιρία για το βιβλίο να αποδείξει ότι είναι το κυρίαρχο πολιτιστικό αγαθό που μπορεί να στηρίξει τον άνθρωπο ακόμη και στις πιο τραγικές στιγμές, ακόμη κι όταν όλα γύρω του μοιάζουν να καταρρέουν. Επιπλέον, πολλοί γονείς ανακάλυψαν ότι δεν γίνεται να αφήνουν τα παιδιά τους όλη μέρα μπροστά σε μια οθόνη, και στράφηκαν στο βιβλίο. Πιστεύω ότι, μέσα στην κρίση της πανδημίας, όσοι διάβαζαν ήδη έγιναν πιο εντατικοί αναγνώστες, αλλά, το σημαντικότερο, εμφανίστηκαν και νέοι αναγνώστες, που πριν δεν είχαν βάλει το βιβλίο στη ζωή τους. Το βιβλίο, κι αυτό δεν είναι απλό, έγινε trend. Μια θετική μόδα. Χωρίς να ξοδευτεί ούτε ένα ευρώ. Το έκανε η ίδια η ζωή.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Πράγματι, σύμφωνα με τους εκδότες η πρώτη χρονιά του lockdown, το 2020, είχε κέρδη. Για την περυσινή χρονιά, το 2021, δεν έχω στοιχεία. Νομίζω το lockdown έστρεψε έναν κόσμο στο βιβλίο (μεταξύ μας, έγινε και το πιο φθηνό δώρο για τις γιορτές).

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Σε σχέση με το θέατρο, τη μουσική, τα εικαστικά και τον κινηματογράφο, που έπαθαν τεράστια ζημιά τη διετία της πανδημίας, το βιβλίο πράγματι έχει βγει μέχρι στιγμής αλώβητο τόσο από την υγειονομική όσο και από την οικονομική κρίση, αρκετοί εκδότες μάλιστα αύξησαν τον τζίρο τους. Κι αυτό επειδή το βιβλίο αποδεικνύεται στήριγμα σε δύσκολους καιρούς, όπως και μια οικονομική μορφή ψυχαγωγίας, για την απόλαυση της οποίας δεν χρειάζεται να βγει κανείς από το σπίτι. Αλλά κι επειδή έγινε καλή και συστηματική δουλειά ως προς τη διαφήμιση και το μάρκετινγκ από αρκετούς εκδότες. (Κι εδώ να πω πως υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης στο κομμάτι αυτό, αφού κάποιοι εκδοτικοί οίκοι δεν έχουν καν site, ενώ υπάρχουν και κάποιοι άλλοι που τα social media τους υπολειτουργούν…).

04 Α.Κ.: Διακρίνετε κάποιες τάσεις στην εκδοτική παραγωγή;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Μικροί εκδοτικοί οίκοι που στην κυριολεξία «κεντάνε» —πολλοί δουλεύουν για τη σωτηρία της ψυχής τους—, μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι που επιτέλους έχουν αρχίσει να κάνουν επαγγελματική δουλειά, καινούργιοι εκδοτικοί με πολλές αυτοεκδόσεις που ωστόσο πολλές φορές εκδίδουν διαμάντια. Η ροζ λογοτεχνία κατακάθισε πια, πόσο έρωτα ν' αντέξει κανείς, άνθηση νουάρ και καινούργια φρέσκια θεματολογία. Και βιβλία, κυριολεκτικά, από αισθητική άποψη, έργα τέχνης.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Η σημαντικότερη, έχω την εντύπωση, είναι η ανοδική τάση των βιβλίων για παιδιά. Από τα βιβλία για πολύ μικρά παιδιά μέχρι τα βιβλία για εφήβους και νέους. Μια τάση που επίσης νομίζω ισχυροποιείται είναι τα βιβλία αυτοβελτίωσης, αλλά και γενικότερα τα βιβλία που εκλαϊκεύουν την ψυχολογία ή την επιστήμη. Γενικότερα, παρατηρείται ένας θετικός οργασμός στον εκδοτικό χώρο, κι είναι πολύ δύσκολο να πεις πού πάει το πράγμα. Η μεταφρασμένη λογοτεχνία, για παράδειγμα, δίνει κάθε χρόνο δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες, αξιόλογους τίτλους και, απ' ό,τι φαίνεται, πολλοί από αυτούς συναντούν και το κοινό τους και άλλοι δημιουργούν ένα νέο κοινό. Αυτό είναι κάτι σπουδαίο γιατί καλύπτονται ελλείψεις χρόνων, είτε γιατί σημαντικά λογοτεχνικά έργα δεν είχαν μεταφραστεί στα ελληνικά είτε γιατί οι παλαιότερες μεταφράσεις είναι πια ξεπερασμένες ή ήταν και εξαρχής προβληματικές. Σε αυτόν τον τομέα, τη μετάφραση και την επιμέλεια των βιβλίων που εκδίδονται, υπάρχει ακόμη δουλειά να γίνει, παρά την τεράστια πρόοδο, γιατί οι αναγνώστες είναι πλέον απαιτητικοί, δεν ανέχονται ένα βιβλίο γεμάτο τυπογραφικά λάθη ή αγγλισμούς ή γαλλισμούς ή με στραμπουλημένη σύνταξη.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Μεταφράζονται πολύ γρήγορα τα μυθιστορήματα από άλλες γλώσσες στην ελληνική. Όχι πάντα με τις καλύτερες προϋποθέσεις (μετάφραση, επίμετρα, σημειώσεις κλπ.). Κάποια από αυτά δεν προσφέρουν κάτι ουσιαστικό στον βιβλιόφιλο αναγνώστη πέρα από την ενημέρωση ότι «εκδόθηκε και αυτό». Μέσα στην πληθώρα που εκδίδονται, ιδίως από τους μεγάλους εκδοτικούς οίκους, χάνονται και τα πολύ καλά. Μεγάλο ενδιαφέρον (και μία εκδοτική τάση) προκαλούν τα βιβλία πάνω στη «διαφορετικότητα». Όσον αφορά την εμφάνιση του βιβλίου, υπάρχει μια εικαστική τυποποίηση σε ένα καλό επίπεδο (αλλά μέχρι εκεί) από τους περισσότερους εκδοτικούς οίκους, μόνον κάποιοι μικροί εκδότες τολμούν και δίνουν μεγάλη προσοχή στην τυποτεχνία, κάτι που προσδίδει υπεραξία στο ίδιο το λογοτεχνικό προϊόν. Εκδίδονται πολύ καλά βιβλία για παιδιά. Ευδοκιμεί το δοκίμιο, μεταφρασμένο και ελληνικό.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Καταρχάς, τα τελευταία χρόνια ξεκίνησαν τη λειτουργία τους νέοι εκδοτικοί οίκοι, κυρίως μικροί. Κάποιοι από αυτούς δραστηριοποιούνται στον τομέα των αυτοεκδόσεων, οι οποίες γνωρίζουν μεγάλη άνθηση: ένας συγγραφέας που τα έργα του έχουν απορριφθεί από μεγάλους εκδότες, μπορεί να τα δει τυπωμένα με λίγα χρήματα και σε λίγα αντίτυπα (ψηφιακές εκτυπώσεις). Επίσης, τα βιβλία αυτοβελτίωσης ήρθαν με επιτυχία και πάλι, μετά από πολλά χρόνια, στο προσκήνιο, ενώ τα graphicnovel εξελίχθηκαν σε εξαιρετικά δημοφιλές είδος για το ενήλικο και νεανικό-παιδικό κοινό. Πολύ πρόσφατα ξεκίνησε και το ενδιαφέρον για την παραγωγή audiobooks.

05 Α.Κ.: Διακρίνετε κάποιες τάσεις στην ελληνική πεζογραφία τα τελευταία χρόνια;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Άλλαξε η θεματολογία, πώς θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά, τη στιγμή που η επιστημονική φαντασία έχει γίνει η ζωή μας, και επιτέλους τολμήσαμε καινούργιες τεχνικές. Είμαστε στον 21ο αιώνα, δεν γίνεται να γράφουμε όπως στον 19ο αιώνα.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Υπήρξε μια έντονη τάση, με κάποιου είδους γλωσσικό και θεματικό «τοπικισμό», που σχηματικά θα λέγαμε ότι την εξέφρασε πιο μαζικά η επιτυχία του «Γκιακ» του Δημοσθένη Παπαμάρκου. Από εκεί και πέρα, όλα τα λουλούδια ανθίζουν. Δύο είναι όμως τα μεγάλα προβλήματα. Πρώτον, έχουν πληθύνει (υπερβολικά;) τα βιβλία που βγαίνουν με τη χρηματοδότηση του ίδιου του συγγραφέα, χωρίς κανένα κριτήριο από τη μεριά του εκδότη και συχνότατα με ελλιπή έως ανύπαρκτη διακίνηση. Δεύτερον, καλά βιβλία ελληνικής πεζογραφίας δυσκολεύονται να βρουν το κοινό που τους αξίζει, για διάφορους λόγους.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Υπάρχει μια

επιστροφή σε γλωσσικές τοπικές παραδόσεις που φάνηκε να μην είναι απλώς μόδα αλλά και προσπάθεια κατάκτησης του γλωσσικού ελληνικού πλούτου. Επίσης διακρίνεται μια επιστροφή στην ιστορία καιστα ιστορικά πρόσωπα, η οποία έχει πολλές οπτικές και μερικές φορές μάς ξαφνιάζει ευχάριστα. Το διήγημα εξακολουθεί να έχει δεσπόζουσα θέση. Το αστυνομικό μυθιστόρημα Ελλήνων συγγραφέων αποκτά βιβλιοφιλικό εκτόπισμα. Τέλος, υπάρχει μια ελπιδοφόρα γενιά νεότερων μυθιστοριογράφων και ποιητών (κοντά στα 40 χρόνια τους) που με τα πρώτα δύο ή τρία βιβλία τους έδωσαν το στίγμα της εποχής τους και μας έπεισαν ότι θα μείνουν.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Θα τόνιζα κυρίως την άνθηση της αστυνομικής λογοτεχνίας και της λογοτεχνίας του φανταστικού, καθώς επίσης και την άνθηση της μικρής φόρμας. Η τελευταία ίσως οφείλεται στα μαθήματα δημιουργικής γραφής που πλέον προσφέρουν αρκετοί φορείς, καθώς και στο Facebook, όπου πολλοί είδαν τα κείμενά τους να διαβάζονται και να εισπράττουν θετικά σχόλια (τουλάχιστον από τους φίλους τους), κι έτσι προχώρησαν στο επόμενο βήμα, που είναι η έκδοση βιβλίου.

06 Α.Κ.: Τι ρόλο παίζουν τα social media στη διαμόρφωση του αναγνωστικού κοινού; Ευνοείται περισσότερο κάποιο συγκεκριμένο είδος λογοτεχνίας; Έχει σημασία αυτό, ή σημασία έχουν μόνο οι πωλήσεις συνολικά;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Στην εποχή μας; Τον μεγαλύτερο! Ακόμα και για τους παραδοσιακούς αναγνώστες, πόσο μάλλον για τα νέα παιδιά. Όλοι είναι κολλημένοι στο τάμπλετ και στο κινητό, όλα «παίζουν» στο διαδίκτυο πια, έχουμε φτάσει σε ένα σημείο που μοιραζόμαστε τα πάντα, πόσο μάλλον τις αναγνωστικές προτιμήσεις ή εμπειρίες μας. Και οι εκδοτικοί οίκοι εξάλλου ήδη το ξέρουν. Και με χαρά διαπιστώνω ότι είναι η λογοτεχνία που τ' αξίζει που κερδίζει. Το αντιλαμβάνεται κανείς διαβάζοντας και τηλίστα με τα ευπώλητα πια.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Τα κοινωνικά δίκτυα, που για πολλά άλλα πράγματα ελέγχονται αυστηρά (όπως π.χ. είναι η ποιότητα της πληροφορίας που διακινείται σε αυτά ή οι κίνδυνοι για τη δημοκρατία που έχουν ενισχυθεί από την κακή χρήση τους και με υπαιτιότητα των μεγάλων πλατφορμών), σε ό,τι αφορά το βιβλίο αποδείχτηκαν πολύ θετικά για τη διάδοσή του και για την ενίσχυση των δεσμών των αναγνωστών μεταξύ τους. Οι ποικίλες ομάδες στα κοινωνικά δίκτυα είναι, μαζί με τις Λέσχες Ανάγνωσης, από τα θετικότερα πράγματα που έχουν συμβεί στον χώρο του βιβλίου την τελευταία δεκαετία. Ωστόσο, και εδώ η ευκολία του μέσου, η δυνατότητα δηλαδή που έχει ο καθένας να δημιουργεί έναν λογαριασμό και να δημοσιεύει, λειτουργεί σχεδόν αποκλειστικά με μοναδικό κριτήριο να είναι «όμορφη», θελκτική, η ανάρτηση. Αυτό, στην περίπτωση των βιβλιοφιλικών λογαριασμών, μπορεί να είναι κάπως αόριστα θετικό για το βιβλίο, αλλά δεν ξέρω αν ενισχύει ουσιαστικά τη φιλαναγνωσία.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Υπάρχουν παρέες διαδικτυακές που συζητούν για βιβλία, κάτι οπωσδήποτε θετικό. Όμως στην πλειονότητά τους οι κρίσεις για βιβλία στα social media κινούνται μάλλον επιφανειακά, συγκυριακά και χωρίς σπουδαία κριτήρια. Λείπει, και είναι φυσικό μάλλον, η συγκριτική αξιολόγηση. Π.χ., διαβάζει κάποιος ένα βιβλίο και ενθουσιάζεται, αν ο ίδιος δεν έχει μεγάλη αναγνωστική κουλτούρα λογικά θα υπερβάλει στην κρίση του και θα επηρεάσει και άλλους. Οπωσδήποτε στα κοινωνικά δίκτυα προτιμώνται τα ευπώλητα, ορισμένοι ποιητές ή κάποια βιβλία που βαφτίζονται cult.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Όπως προανέφερα, τα social media και ιδίως το Facebook έχουν διαδραματίσει συγκεκριμένο ρόλο υπέρ της συγγραφής μικρής φόρμας. Ως προς το είδος, έχω την αίσθηση ότι προβάλλονται περισσότερο τα βιβλία αισθηματικής λογοτεχνίας και τα παιδικά. Ακολουθούν η αστυνομική λογοτεχνία και η λογοτεχνία του φανταστικού. Για τα είδη αυτά, συνήθως προβολή και πωλήσεις πάνε μαζί. Από την άλλη, η ποίηση, αν και προβάλλεται επίσης πολύ από τα social media, είναι γνωστό ότι παραμένει αντιεμπορικό είδος.

07 Α.Κ.: Έχει αμβλυνθεί η κριτική της λογοτεχνίας τα τελευταία χρόνια; Εάν πράγματι συμβαίνει κάτι τέτοιο, είναι πρόβλημα;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Είμαστε στο μεταίχμιο σε όλα, κατά συνέπεια και στην κριτική της λογοτεχνίας. Όλοι δημοσιογραφούν, κατά κάποιο τρόπο, και όλοι κρίνουν. Και γιατί όχι, δηλαδή. Δεν με χαλάει καθόλου όλα αυτό. Ας σταματήσουν και οι αυθεντίες να μιλούν μεταξύ τους. Όταν ο αναγνώστης καταλαβαίνει τον αναγνώστη και όχι τον ειδικό που επιμένει να προβάλλει τις γνώσεις του και όχι την άποψή του για ένα βιβλίο, αντιλαμβάνεστε προς τα πού κλίνει η ζυγαριά. Οφείλουμε να γίνουμε πιο σαφείς και κρυστάλλινοι όλοι, και να πάψει κι αυτό το «αριστούργημα» και «το βιβλίο της χρονιάς». Πόσο πια «αριστουργήματα» και «βιβλία της χρονιάς»;

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Το θέμα που θίγετε είναι δύσκολο και θέλει μεγάλη ανάλυση για να συζητηθεί χωρίς να δημιουργούνται παρανοήσεις. Σε προηγούμενη ΔΕΒΘ είχαμε οργανώσει ως bookpress.gr μία συζήτηση στη Θεσσαλονίκη ακριβώς με αυτό το θέμα, γιατί οι απόψεις διίστανται και το τοπίο είναι περίπλοκο και θολό. Αν πρέπει να πω μια κουβέντα, θα έλεγα το εξής: Υπάρχει ένα πρόβλημα με την ανανέωση των επαγγελματιών κριτικών βιβλίου, οι οποίοι μέχρι πρόσφατα βιοπορίζονταν για να αφιερωθούν στο έργο τους από τις μεγάλες εφημερίδες. Με την εξασθένιση των εφημερίδων, έχει εξασθενίσει και αυτή η λειτουργία. Το αποτέλεσμα είναι ότι πολλοί άνθρωποι γράφουν κριτικές ή βιβλιοπαρουσιάσεις, αλλά όλο και λιγότεροι το έχουν αυτό ως βασική επαγγελματική ενασχόληση. Αν λοιπόν με το «αμβλυνθεί» εννοείτε να έχει χάσει η κριτική την επιρροή της και το κύρος της μέσα στον χώρο του βιβλίου, αυτό αν συμβαίνει είναι αρνητικό. Αν όμως εννοείτε ότι περισσότεροι άνθρωποι γράφουν σήμερα βιβλιοκριτικές, αυτό μου ακούγεται θετικό. Εμείς πάντως στηνbookpress.gr προσπαθούμε να κρατάμε ζωντανή την κριτική λογοτεχνίας, ενισχύοντας όσο μπορούμε ανθρώπους που ασχολούνται με αυτήν διαχρονικά, με σοβαρότητα και επαγγελματισμό.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Ναι, έχει αμβλυνθεί αλλά αυτό είναι ένα σύνθετο πρόβλημα που ορίζεται από διάφορους παράγοντες: Ελαττώθηκαν οι στήλες της κριτικής στις εφημερίδες. Οι εφημερίδες δεν πληρώνουν τους κριτικούς και προτιμούν να δίνουν τις σελίδες τους σε λογοτέχνες που δημοσιεύουν σχοινοτενείς παρουσιάσεις. Βρίσκω πολύ θετικές αυτές τις παρουσιάσεις, αλλά δεν συνιστούν λογοτεχνικές κριτικές. Στο μεταξύ και οι εκδότες είναι ευχαριστημένοι με οποιαδήποτε παρουσίαση ακόμα κι αν την αλιεύουν από άγνωστα πρόσωπα του διαδικτύου και πρόκειται για μια θετική γνώμη τεσσάρων γραμμών. Ο κριτικός λογοτεχνίας γράφει διαφορετικά:γνωρίζει τα υπόλοιπα έργα του συγγραφέα, συγκρίνει, τοποθετεί το κρινόμενο στο πλαίσιο της σύγχρονης ελληνικής παραγωγής, γνωρίζει τα διακείμενα, συσχετίζει, διερωτάται και θέτει προβληματισμούς προς το βιβλιόφιλο αναγνωστικό κοινό. Νομίζω αξίζει να πληρωθεί για αυτό. Και αυτό είναι ένα πρόβλημα.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Πράγματι, έχει αμβλυνθεί. Θεωρώ όμως ότι δεν είναι πρόβλημα αυτό, είναι θέμα άποψης: να προβάλλονται τα καλά βιβλία, άρα οι κριτικές είναι θετικές γι' αυτά, και να μένουν εκτός αξιολόγησης (γιατί και η αρνητική κριτική, προβολή είναι) τα υπόλοιπα.

08 Α.Κ.: Υπάρχουν τρόποι για να διευρυνθεί ο αριθμός των σταθερών αναγνωστών στη χώρα μας;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Έχουν ήδη φροντίσει οι λέσχες ανάγνωσης, οι ιντερνετικές βιβλιοφιλικές ομάδες, η κρίση και η πανδημία. Μόνο να γίνουμε όλοι λιγότερο γραφομανείς και περισσότερο μανιώδεις αναγνώστες. Να το χωνέψουμε καλά ότι θα πρέπει να διαβάσεις πολύ και πολλά για να γράψεις τα ελάχιστα δικά σου ώστε ν' αξίζουν.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Βεβαίως υπάρχουν τρόποι. Αλλά χρειάζεται σχέδιο και παρεμβάσεις από την Πολιτεία. Το κλείσιμο του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου έκανε κακό, κι έκτοτε η Πολιτεία είναι αμήχανη έως αδιάφορη για το ζήτημα. Μοιάζει να το έχει αφήσει να το «λύσει η αγορά». Αυτό όμως δεν είναι ούτε ηθικά ούτε κοινωνικά σωστό. Το να αφήνεις ανθρώπους έξω από τη διαδικασία της ανάγνωσης, στερημένους από τον πλούτο του βιβλίου, είναι λάθος, εγκληματικό θα έλεγα, σε πάρα πολλά επίπεδα. Αυτό το απλό πράγμα, οι περισσότεροι που ασκούν πολιτική μοιάζουν να μην το κατανοούν.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Κατά τη γνώμη μου, νομίζω και άλλων πολλών, μόνον αν η ανάγνωση του λογοτεχνικού βιβλίου μπει στο σχολείο και ακόμα καλύτερα στην προσχολική ηλικία. Όχι αποσπασματικά και με φιλολογικά κριτήρια (όπως να ζητείται να πουν οι μαθητές αν πρόκειται για τριτοπρόσωπη αφήγηση ή αν είναι ομοδιηγητικός ο τρόπος αφήγησης) αλλά ουσιαστικά. Γνωρίζω ότι σε φίλους που διάβαζαν από μικρά παιδιά ποτέ δεν έλειψε το βιβλίο δίπλα στο κομοδίνο τους. Αντίθετα είναι πολύ λιγότεροι όσοι ανακαλύπτουν το διάβασμα σε μεγάλη ηλικία — και αυτό το τελευταίο βεβαίως έχει τη δική του αξία!

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Ναι, αρκεί να ξεκινήσουμε από νωρίς. Στο οικογενειακό πλαίσιο, με τους γονείς να δίνουν το παράδειγμα, και στο σχολικό πλαίσιο, με την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας και τη δημιουργία σχολικών —και δημόσιων— βιβλιοθηκών, που διαμορφώνουν αναγνώστες. Επίσης, βοηθά πολύ η λειτουργία βιβλιοφιλικών site και βιβλιοφιλικών ομάδων στα socialmedia, η ύπαρξη πολιτιστικών εκπομπών στα ΜΜΕ και οι λέσχες ανάγνωσης.

09 Α.Κ.: Πρέπει το κράτος να χρηματοδοτεί ή να βοηθά με άλλους τρόπους τους εκδότες στην προσπάθειά τους για εξαγωγή κάποιων τίτλων, και με ποια κριτήρια πρέπει να γίνεται κάτι τέτοιο;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Είναι κάτι που ήδη γίνεται απ' όλους τους άλλους. Ό,τι καινούργιο κι ό,τι σημαντικό αξίζει να χρηματοδοτείται και να κυκλοφορεί στις ξένες αγορές, και μη με ρωτήσετε «ποιο είναι το καινούργιο» και «ποιο το σημαντικό» γιατί υπάρχουν κριτήρια, φτάνει να μην είναι οι κολλημένες σταθερές μας και τα κολλημένα μυαλά μας, και όλοι τα ξέρουμε.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Φυσικά και πρέπει. Το κάνουν όλες οι χώρες, ακόμη και χώρες με ισχυρές γλώσσες, όπως η Γαλλία και η Ισπανία, και όλες οι χώρες με γλώσσες που μιλιούνται λιγότερο. Εν ολίγοις, το κάνουν όλες οι χώρες, εκτός από τη δική μας, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα. Σε αυτόν τον τομέα η ελληνική Πολιτεία έχει ξεπεράσει τον εαυτό της σε αδράνεια και ανικανότητα. Εδώ και λίγο καιρό κάτι κινείται ξανά, κι ευτυχώς στη σωστή κατεύθυνση. Δεν χρειάζεται να ανακαλύψουμε την πυρίτιδα, τα μοντέλα υπάρχουν.

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Εννοείται ότι το κράτος πρέπει να κάνει ό,τι και τα άλλα κράτη που προωθούν τη λογοτεχνία τους. Αλλά εδώ και χρόνια είχε σταματήσει αυτή η προσπάθεια. Ελπίζω τώρα που ξανάρχισε (πλατφόρμα GreekLit.gr) να έχει καλά αποτελέσματα. Πρέπει να γίνει πιο μαζικά, πιο οργανωμένα, με περισσότερους πόρους και με πολλούς τρόπους. Δεν αρκεί μόνον η μετάφραση αλλά και η δημιουργία ξεχωριστών event, διαφημιστικές καμπάνιες,επιδότηση βιβλίων που μεταφέρονται στον κινηματογράφο κλπ. Υπάρχει μόνον ένα κριτήριο: να είναι καλό βιβλίο.

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Όχι απλώς πρέπει, επιβάλλεται. Όπως γίνεται και σε όλα τα πολιτισμένα κράτη, ιδίως αν η γλώσσα τους, όπως η δική μας, δεν ανήκει στις διαδεδομένες γλώσσες. Κατά συνέπεια, για να μεταφραστεί χρειάζονται ενισχυτικές ενέργειες από την πλευρά της Πολιτείας, δηλαδή να δοθούν επιχορηγήσεις σε ξένους εκδότες για τη μετάφραση ελληνικών έργων (όχι μόνο λογοτεχνία, αλλά και μελέτες, παιδικά, θεατρικά). Είχαν γίνει κάποιες ενέργειες στο παρελθόν (όπως το πρόγραμμα Φράσις), που όμως δεν είχαν συνέχεια. Τώρα γίνεται μια προσπάθεια με το GreekLit, που ελπίζω να πάει καλά. Αν και τα ποσά που δίνονται για το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα πρέπει να αυξηθούν. Ως προς τα κριτήρια: πρώτο και κύριο θα πρέπει να είναι ασφαλώς η ποιότητα των έργων.

10 Α.Κ.: Προβλέπετε κάποιες σημαντικές αλλαγές μέχρι το τέλος της δεκαετίας στην Ελλάδα σε σχέση με τις εναλλακτικές μορφές βιβλίου;

Ελένη Γκίκα, Fractal: Ήδη έχουν αρχίσει και αλλάζουν πολλά. Η δική μου γενιά μεγαλώνει, και φαντάζομαι ότι το ακουστικό βιβλίο θ' αρχίσει να ανθίζει σημαντικά, η νέα γενιά μεγαλώνει και είναι εξοικειωμένη ήδη με το ηλεκτρονικό βιβλίο. Αλλά και το παραδοσιακό βιβλίο συν τω χρόνω κερδίζει αισθητικά, χαίρεσαι πια και να το κρατάς, πόσο μάλλον να το διαβάζεις, και μακάρι να σε κάνει να θέλεις και να το ξαναδιαβάζεις.

Ελένη Κορόβηλα, BookPress: Όχι σημαντικές. Παρότι η πληροφόρηση για το βιβλίο έχει εν πολλοίς μετατοπιστεί στο διαδίκτυο, όπως έχει γίνει συνολικά με τα media, πιστεύω αντίθετα ότι το έντυπο βιβλίο θα συνεχίσει να είναι ο κυρίαρχος του παιχνιδιού στον εκδοτικό χώρο, με εξαίρεση συγκεκριμένα είδη βιβλίων (χρηστικά, πανεπιστημιακά, λεξικά κι εγκυκλοπαίδειες). Παρότι η πανδημία ευνόησε το e-book, δεν είδαμε κάποια σημαντική ανατροπή από αυτήν την πλευρά. Υπάρχει επίσης μια τάση που αφορά τα audiobooks, που δεν έχει καταγραφεί πλήρως, αλλά που φαίνεται πως κερδίζουν έδαφος, περισσότερο ανάμεσα στους νέους. Οι γκουρού του ψηφιακού κόσμου έχουν διαψευσθεί επανειλημμένως στις προβλέψεις τους για το βιβλίο και πιστεύω ότι θα συνεχίσουν να διαψεύδονται. Σε έναν κόσμο που γίνεται όλο και πιο άυλος και ρευστός και αόρατος, ο υλικός κόσμος του βιβλίου είναι και θα παραμείνει απαραίτητος για τους ανθρώπους της γραφής και της ανάγνωσης. Ποιος θέλει το αγαπημένο του βιβλίο να γίνει απλώς ένα «αρχείο» σε κάποιο «νέφος»;

Γιάννης Μπασκόζος, Ο Αναγνώστης: Απαιτείται περισσότερος χρόνος από μια δεκαετία. Οι πολιτιστικές συνήθειες αλλάζουν αργά και απαιτούν μεγάλα χρονικά διαστήματα. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να προωθούνται (και να επιδοτούνται)οι εναλλακτικές μορφές του βιβλίου (e-book, audiobookκ.ά.).

Μάκης Τσίτας, Diastixo.gr: Το ηλεκτρονικό βιβλίο δεν ευδοκίμησε στην ελληνική αγορά και τα ποσοστά παραμένουν εξαιρετικά χαμηλά, κάτι που δεν νομίζω ότι θ' αλλάξει, τουλάχιστον θεαματικά. Ίσως καλύτερη πορεία να σημειώσουν τα audiobooks.

*Γραφτείτε συνδρομητές στα newsletter του **Fractal** (fractalart.gr), της **Book Press** (bookpress.gr), του **Αναγνώστη** (oanagnostis.gr) και του **Diastixo.gr**: είναι χρήσιμα — και δωρεάν.*

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Ταξίδι στη Μοντρεάλη

Του **ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ**

Πριν δυο χρόνια περίπου –κι ενώ ξεκινούσε η καραντίνα– διάβασα ένα βιβλίο που μου έκανε μεγάλη εντύπωση και το έβαλα αμέσως στην άκρη για να γράψω σχετικά στην Athens Voice. Πρόκειται για τις Αναμνήσεις ενός αντισημίτη, του Γερμανού αριστοκράτη Γκρέγκορ φον Ρετσόρι από τις εκδόσεις Δώμα (εκδόσεις με εξαιρετικό γούστο και μύτη λαγωνικού στην αναζήτηση ξένων τίτλων). Ωστόσο, ο καιρός περνούσε κι εγώ δεν αποφάσιζα να πιάσω την πένα και να γράψω το κείμενο. Απέδωσα την απροθυμία μου στο δέος που μου προκαλούσε το βιβλίο εκείνο (δεν ήξερα από πού να το πιάσω). Μπορεί βέβαια να έφταιγε κι ο τίτλος Αναμνήσεις ενός αντισημίτη, που θα προκαλούσε αμέσως τα μεμψίμοιρα σχόλια των Εβραίων φίλων μου – και μάλιστα σε μια εποχή που χτίζουμε συμμαχίες στην ανατολική Ααυτό το υπέροχο βιβλίο – κι ας μην είναι τέτοιος ο χαρακτήρας μου ως Υδροχόος.

Ίσως λοιπόν κάποτε γράψω γι' αυτό το βιβλίο – αν κι όσο ξεμακραίνει ο χρόνος, τόσο πιο απίθανο το θεωρώ. Πάντως εξακολουθεί να παραμένει σε περίοπτη θέση πάνω στο γραφείο μου.

Σήμερα ήθελα να μιλήσω για ένα άλλο βιβλίο των εκδόσεων Δώμα, ένα μυθιστόρημα που ο τίτλος του και μόνο φτάνει να γεμίσει το μισό από το παρόν κείμενο: Δεν κατοικούν όλοι οι άνθρωποι τον κόσμο με τον ίδιο τρόπο. Θα μου πείτε, σιγά τη σύλληψη! Εδώ δεν κατοικούμε τα διαμερίσματά μας όλοι οι άνθρωποι με τον ίδιο τρόπο. Μάλιστα, οι ήρωες του Γάλλου συγγραφέα Ζαν-Πωλ Ντυμπουά δεν κατοικούν καν το κελί τους με τον ίδιο τρόπο. (Ναι, ο κεντρικός χαρακτήρας του μυθιστορήματος βρίσκεται συγκρατούμενος με έναν μοβόρο τύπο σε κάποια φυλακή υψίστης ασφαλείας κατηγορούμενος για κάτι που ο αναγνώστης μαθαίνει μόνο στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου).

Ο συγγραφέας του έργου γεννήθηκε το 1950, που σημαίνει ότι με περνάει οχτώ ολόκληρα χρόνια, οπότε δικαιούται να γράψει ένα πολύ καλό μυθιστόρημα (για το οποίο έλαβε άλλωστε το βραβείο Γκονκούρ πριν δυο χρόνια). Ήρωάς του είναι ένας Γάλλος που μετώκισε στον Καναδά με πατέρα πάστορα και μητέρα λιμπεράλ για να γίνει κάποια στιγμή επιστάτης, κηπουρός και άνθρωπος για όλες τις δουλειές σε πολυκατοικία πολυτελείας στη Μοντρεάλη (όπως λέγανε κάποτε οι μεταφραστές το Μόντρεαλ – και με την ευκαιρία να συγχαρώ τη Μαρία Γαβαλά για τη μετάφραση του βιβλίου).

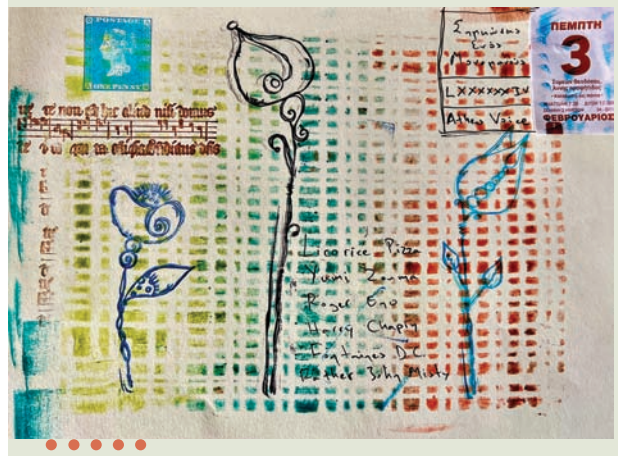

Ζαν-Πωλ Ντυμπουά, Δεν κατοικούν όλοι οι άνθρωποι τον κόσμο με τον ίδιο τρόπο, *εκδ. Δώμα*

Ο ήρωας ερωτεύεται με πάθος (πώς αλλιώς;) μια Ινδιάνα και δεν διστάζει μάλιστα να την παντρευτεί. Το ζεύγος δεν κάνει παιδιά οπότε υιοθετεί σκύλο (σοφή κίνηση). Η Ινδιάνα μάλιστα είναι πιλοτίνα, χειρίζεται μικρό αεροσκάφος με το οποίο γνωρίζουν από κοντά τις λίμνες του Καναδά, ώσπου... ώσπου να αγοράσετε το βιβλίο. Είναι καλογραμμένο, είναι μελετημένο, είναι –με τον τρόπο του– συναρπαστικό. Και σας μεταφέρει ανέξοδα σε μια χώρα μακρινή, μια χώρα που οι μισοί της κάτοικοι μιλάνε αγγλικά κι οι υπόλοιποι γαλλικά, μια χώρα όπου τα σφενδάμια της χαρίζουν αυτό του υπέροχο σιρόπι που δεν λησμονεί όποιος το έχει δοκιμάσει πάνω στις τηγανίτες του. Bon voyage!

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς LXXXXXXIV

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ**

Πίτσα Γλυκόριζα: Η Καλιφόρνια, η Μουσική, ο Έρωτας και μια σπουδαία ταινία

Ένας μονομανής είναι αρκετά μονομανής όταν βρίσκεται μπροστά σε μια όψη της ζωής (ή της τέχνης) που δεν αποτελεί τη μονομανία του και βρίσκει τον τρόπο να πιάσει αυτή την όψη από την πτυχή που άπτεται της μονομανίας του. Εξηγούμαι: Έπρεπε πρώτα να διαβάσω τα περιεχόμενα του soundtrack της ταινίας *"Licorice Pizza"* κι ύστερα να ασχοληθώ με την ταινία την ίδια. Πρόκειται λοιπόν για το νέο φιλμ του **Paul Thomas Anderson** που αφηγείται την ιστορία της Alana Kane (Alana Haim) και του Gary Valentine (Cooper Hoffman), που μεγαλώνουν και ερωτεύονται κάπου στην California των early seventies. Ο τίτλος έρχεται από το όνομα ενός δισκοπωλείου, πράγμα που είναι ιδιαίτερα συγκινητικό για έναν μονομανή. Διαβάζω ότι και η ταινία είναι συγκινητική αλλά δεν έχω καταφέρει να τη δω ακόμα. Στο φιλμ εμφανίζονται επίσης οι Sean Penn, Bradley Cooper, Tom Waits Benny Safdi. Ο **Johnny Greenwood** των **Radiohead** γράφει την αυθεντική μουσική και ο ίδιος ο Anderson διαλέγει τα πολλά και σπουδαία τραγούδια. Έχουμε Nina Simone, Chico Hamilton, Sonny and Cher, Doors, McCartney, Bowie, Donovan, Gordon Lightfoot, Blood, Sweat & Tears, Taj Mahal, σπουδαία πράγματα δηλαδή. Η σκηνοθεσία του Anderson –αν διαβάζω σωστά ανάμεσα στις γραμμές– παίζει πολύ με τη νοσταλγία, τη vintage αισθητική και μ' εκείνο το θαμπό φως των φωτογραφιών που τραβούσαν εκείνη την εποχή οι αυτόματες Kodak, πράγμα πολύ θετικό. Βάζω τον δίσκο στο πικάπ κι αρχίζω να ψάχνω τις αίθουσες...

Ανήκω στη γενιά που έψαχνε μετά μανίας τα ράφια των δισκοπωλείων –κυρίως στην Αγγλία– με την κρυπτική ένδειξη *"Aussie/Nzie Indie"*. Το κρυπτόλεξο αναφέρεται στο αυστραλέζικο (Aussie) και το Νεοζηλανδέζικο (Nzie) ανεξάρτητο rock (indie), εκείνο που μεγαλουργούσε στα 80s με σχήματα όπως οι **Triffids** (στην Αυστραλία) και οι **Chills** (στη Νέα Ζηλανδία). Ήμουν από εκείνους που είχαν πληρώσει καλά λεφτά τη συλλογή *"Tuatara"*, που συγκέντρωνε τα σπουδαιότερα ονόματα της νεοζηλανδέζικης σκηνής και που σήμερα θεωρείται κορυφαία από τους fans του ήχου της εποχής. Τριάντα πέντε χρόνια αργότερα, παθαίνω πλάκα με τους **Yumi Zouma**, που μοιράζονται ανάμεσα στο Christchurch, τη Νέα Υόρκη και το Παρίσι και κυκλοφορούν τον Μάρτη –αστεία, αστεία– τον 5ο ολοκληρωμένο δίσκο τους. Αν κρίνω από τα 3 τραγούδια που έχουν αποκαλυφθεί, εγκαταλείπουν τον ηλεκτρονικότερο ήχο προς χάριν μιας πιο mainstream pop αισθητικής, που φέρνει στο μυαλό τις τρυφερότερες των αναζητήσεων σχημάτων όπως οι Chills. Είναι τραγικά νωρίς ακόμα αλλά νιώθω ότι το *"Present Tense"* βάζει από τώρα υποψηφιότητα για τα καλύτερα του 2022.

Δεν είμαι από εκείνους που έπαθαν την υπέρτατη πλάκα με το *"Mixing Colours"*, το album που ηχογράφησαν μαζί ο **Brian** με τον **Roger Eno** για την *Deutsche Grammophon*. Εντυπωσιάστηκα όμως από τη συμμετοχή τους στο *"Winter Tales"*, τον δίσκο της μεγάλης γερμανικής εταιρείας που κυκλοφόρησε ενόψει των Χριστουγέννων. Η διασκευή του *"O Holy Night"* ως *"Wanting To Believe"* ήταν εξαιρετική. Έτσι, περιμένω τώρα με αγωνία το *"The Turning Year"*, το προσωπικό του Roger, που έρχεται τον Απρίλιο. Για την ώρα, έχει εμφανιστεί ένα και μόνο ένα πολύ καλό κομμάτι στη σελίδα της ιστορικής γερμανικής εταιρείας.

Όσοι αγαπούν τους singer/songwriters που αυτοκτόνησαν ή πέθαναν πρόωρα στη δεκαετία του '70, έχουν σίγουρα μεγάλη αδυναμία στον **Harry Chapin**. Έζησε μόλις 39 χρόνια και από το 1972 έως το 1978 ηχογραφούσε για την *Elektra*, την ιστορική αμερικάνικη εταιρεία. Επανακυκλοφορούν τώρα σε ένα εξαπλό box οι δίσκοι που είχε κάνει ο Chapin στα seventies και, αν σου αρέσει έστω και λίγο ο Νεοϋορκέζος μουσικός, είναι μοναδική ευκαιρία να τους αποκτήσεις.

"Skinty Fia" θα λέγεται το νέο album των **Fontaines D.C.** Έχουν αποκαλύψει μόνο το *"Jackie Down The Line"* για την ώρα, μα δεν θα σας πω για το ίδιο το τραγούδι αλλά για την εκπληκτική προφορά του **Grain Chatten**. Ιρλανδία, βλέπεις...

P.S.: Μεγάλο τραγούδι το *"Funny Girl"* από το επερχόμενο album του Father **John Misty**. Για ολόκληρο τον δίσκο, θα τα πούμε σύντομα!

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Η μεγάλη απόδραση
(THE GREAT FREEDOM) ***1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σεμπάστιαν Μάιζε ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Φραντς Ρογκόφσκι, Γκέοργκ Φρίντριχ, Άντον Φον Λούκε, Τόμας Πρεν

Ο Χανς μπαινοβγαίνει στη φυλακή. Το «έγκλημά» του είναι πως είναι ομοφυλόφιλος. Αυτή είναι η ιστορία του όπως την παρακολουθούμε κατά τη διάρκεια περίπου 25 ετών. Από το 1945, όταν ο Χανς βρίσκεται σε ναζιστικό στρατόπεδο συγκέντρωσης, μέχρι τα τέλη των 60s, όταν ο άνθρωπος πατάει στο φεγγάρι και ο απάνθρωπος νόμος για την ομοφυλοφιλία αλλάζει.

Η διαβόητη παράγραφος 175 του γερμανικού ποινικού κώδικα από τον 19ο αιώνα όριζε την ομοφυλοφιλία ως διαστροφή και ποινικό αδίκημα. Το 1935, το χιτλερικό καθεστώς αναθεώρησε την παράγραφο για να καταστήσει παράνομο ένα ευρύτερο φάσμα συμπεριφορών μεταξύ ανδρών, οδηγώντας χιλιάδες στη φυλακή και αργότερα στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Το σημείο-κλειδί ήταν ότι η ομοφυλοφιλική σεξουαλική συνεύρεση συνιστά έγκλημα και τιμωρείται με ποινή φυλάκισης και, δυνητικά, απώλεια των πολιτικών δικαιωμάτων του καταδικασμένου. Στην αρχή του χαμηλόφωνου φιλμ βλέπουμε πλάνα τραβηγμένα από κρυφές κάμερες της αστυνομίας σε δημόσια ουρητήρια της Γερμανίας του 1968, όπου απεικονίζονται άντρες σε ερωτικές περιπτύξεις. Ο Χανς πρωταγωνιστεί σε αυτές και «τρώει» 24 μήνες χωρίς αναστολή. Οδηγείται με συνοπτικές διαδικασίες στη φυλακή για να εκτίσει την ποινή του, κι εκεί συναντά πρόσωπα οικεία από το παρελθόν.Ένα από αυτά είναι ο σκληρός Βίκτορ, δολοφόνος και έμπορος ναρκωτικών, με τον οποίο ο Χανς έχει μεγάλη ιστορία.Ήταν ο πρώτος άνθρωπος με τον οποίο μοιράστηκε ένα κελί στη μεταπολεμική Γερμανία, παρά τις αρχικές αντιρρήσεις του πως «δεν θέλει δίπλα του έναν ανώμαλο». Τα τείχη που χωρίζουν τους δύο άντρες (εξαιρετικός ο Φραντς Ρογκόφσκι, ο μόνιμος σχεδόν πρωταγωνιστής των φιλμ του Κρίστιαν Πέτζολντ, αλλά η πραγματική αποκάλυψη είναι ο Γκέοργκ Φρίντριχ στον ρόλο του Βίκτορ) θα γκρεμιστούν όταν γίνει γνωστή η ιστορία του Χανς που επιβίωσε από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ματιά του Αυστριακού Σεμπάστιαν Μάιζε (η δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του μετά το «Still life» του 2011 κέρδισε το βραβείο της επιτροπής στο «Ένα κάποιο βλέμμα» των περυσινών Καννών) πηγαινοέρχεται στον χρόνο με μια θαυμάσια και στρωτή αφήγηση, που χρωστάει πολλά στην υποδειγματική δουλειά της μοντέρ Τζοάνα Σκρίντζι. Το δράμα φυλακής που ξεδιπλώνεται μπροστά μας δεν έχει τα κλισέ των αντίστοιχων σκληρών φιλμ του είδους. Είναι μια αντισυμβατική ιστορία αγάπης που δεν «ανοίγει» καν την κάμερα στη φρίκη των ναζιστικών στρατοπέδων. Αντί της εκβιαστικής συγκίνησης ή της χρήσης αποτρόπαιων εικόνων, ο Μάιζε πριμοδοτεί την ιστορική μαρτυρία και την πολιτική ανάλυση με οδηγό του κάποιες σεκάνς μοναδικής ανθρωπιάς. Η κριτική του όμως γίνεται αμείλικτη όταν εξισώνει το απολυταρχικό καθεστώς του Χίτλερ με τη δημοκρατική Γερμανία των 50s και 60s, στο ζήτημα της δίωξης των γκέι και της καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων τους. Εδώ τα σχόλια περιττεύουν και απλώς υπογραμμίζεται το θέμα του εγκλεισμού και των συνεπειών του μέσω της τραγικής μοίρας ενός ανθρώπου που έζησε τα πιο μεγάλα γεγονότα της ζωής του κλεισμένος στους τέσσερις τοίχους μιας φυλακής προσπαθώντας να είναι «ελεύθερος».Έξω από αυτά δεν μπορούσε όχι μόνο να λειτουργήσει αλλά ούτε και να αναπνεύσει.

JUST THE FACTS

Η μεγάλη απόδραση ***½
Ένα αλλιώτικο δράμα φυλακής στη μεταπολεμική Γερμανία

Το σκαρί (Luzzu) ***
Άλλος με τη βάρκα μας

Μια χαρούμενη οικογένεια 2 **
Το τέλειο είναι βαρετό

Moonfall: Η σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού (-)
Ο Έμεριχ ξανακοιτά ψηλά στον ουρανό

AKOMH

Η νέα ταινία του **Ρόλαντ Έμεριχ («Ημέρα ανεξαρτησίας»)** με πρωταγωνιστές τους **Χάλι Μπέρι**, **Πάτρικ Γουίλσον**, **Τζον Μπράντλεϊ και Μάικλ Πένια** έχει τίτλο **«Moonfall: Η σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού» (-)** και περιγράφει ένα εσχατολογικό στόρι καθώς η Σελήνη βγαίνει εκτός της τροχιάς της με τη Γη, λόγω μιας ανεξήγητης δύναμης. Για να δώσουν τη λύση στο πρόβλημα, επιστρατεύονται μια πρώην αστροναύτης της NASA, ένας παλιός συνάδελφός της και ένας συνωμοσιολόγος. Δεν μπορέσαμε να δούμε το φιλμ καθώς δεν προγραμματίστηκε δημοσιογραφική προβολή λόγω τεχνικών προβλημάτων, όπως μας ενημέρωσε το υπεύθυνο γραφείο διανομής.

«-Ακόμα εδώ; -Κι εσύ ακόμα ανώμαλος;»
(Η μεγάλη απόδραση)

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

☛ *Το «Μονοπάτι των χαμένων ψυχών» (24.405 εισιτήρια σε 10 μέρες) φέρνει κόσμο στις αίθουσες.*

Το σκαρί (LUZZU) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Άλεξ Καμιλέρι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζέσμαρκ Σικλούνα, Μικέλα Φαρούτζια, Νταβίντ Σικλούνα

Ένας Μαλτέζος ψαράς, ο Τζέσμαρκ, παλεύει με την πατροπαράδοτη παλιά ξύλινη βάρκα της φαμίλιας του να τα βγάλει πέρα με τις οικονομικές δυσκολίες της καθημερινότητας.

Η ψυχολογική, κοινωνική και οικονομική καταπίεση η οποία πηγάζει από μια τυπική νεορεαλιστική συνθήκη (ένας αναξιοπαθής που πασχίζει να κερδίσει τίμια τα προς το ζην για τη σύζυγο και το νεογέννητο παιδί τους) προσεγγίζεται με τη δέουσα μέριμνα από έναν νέο σκηνοθέτη. Ο Καμιλέρι μετά από τρία μικρού μήκους φιλμ επιλέγει μια ανθρωποκεντρική ιστορία για το σκηνοθετικό ντεμπούτο του στις μεγάλου μήκους ταινίες. Πιάνοντας την αφήγηση από την περιγραφή ενός κόσμου που μοιάζει να χάνεται στη λήθη (ο παραδοσιακός, χειρωνακτικός τρόπος ψαρέματος σβήνει όχι μόνο από την τεχνολογία αλλά και από τα ευρωπαϊκά κοινοτικά προγράμματα που οδηγούν πολλούς ψαράδες στην εγκατάλειψη του επαγγέλματος), ο σκηνοθέτης οδηγεί την ιστορία του σε προβλέψιμα μεν μονοπάτια, αλλά κερδίζει την εκτίμηση του θεατή, χάρη στην ειλικρίνεια της απόδοσης του εσωτερικού κόσμου του πρωταγωνιστή του. Μια μελαγχολική, ανθρώπινη ιστορία που στοχάζεται πάνω στο θέμα της επιβίωσης, αλλά και τα αναπόφευκτα ηθικά διλήμματα που προκύπτουν (ο Τζέσμαρκ θα αναγκαστεί να χρησιμοποιήσει τη βάρκα του για παράνομες μπίζνες) όταν το βάρος της ευθύνης γίνεται αβάσταχτο. Βραβείο καλύτερης ανδρικής ερμηνείας στο Φεστιβάλ του Σάντανς για τον ερασιτέχνη Τζέσμαρκ Σικλούνα, που υποδύεται τον εαυτό του, καθώς είναι ο ίδιος ψαράς και δεν έχει καμιά σχέση με την υποκριτική!

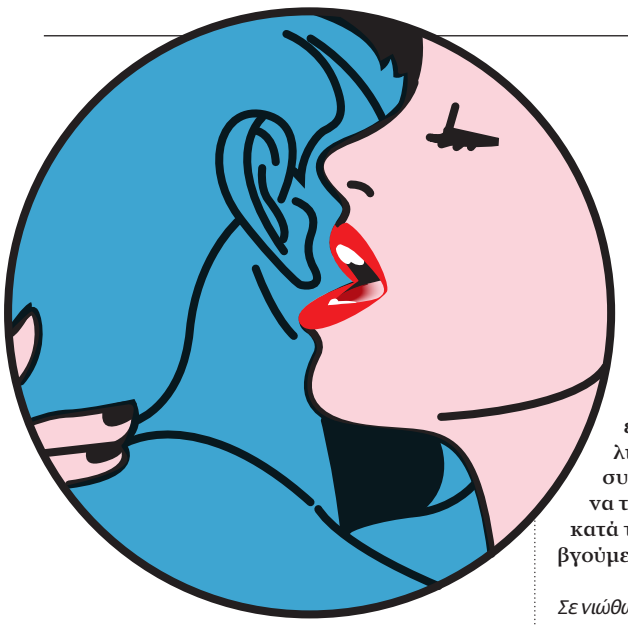
Μια χαρούμενη οικογένεια 2 (HAPPY FAMILY 2) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Χόλγκερ Τάπε ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΙ: Φοίβος Ριμένας, Έλενα Δελακούρα, Στεφανία Φιλιάδη, Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος, Αφροδίτη Αντωνάκη, Σοφία Παναλίδου, Γιάννης Υφαντής, Χρήστος Πλαΐνης, Χίλντα Ηλιοπούλου, Άγγελος Λιάγκος

Όταν η Μπάμπα Γιάγκα και ο Ρέινφιλντ γίνονται στόχος μιας νεαρής κυνηγού τεράτων ονόματι Μίλα Σταρ, τα μέλη της οικογένειας Γουίσμπον αναγκάζονται να μεταμορφωθούν χωρίς τη θέλησή τους σε τέρατα για μία ακόμα φορά, προκειμένου να σώσουν τους αγαπημένους τους.

Η συνέχεια της πετυχημένης ταινίας κινουμένων σχεδίων «Μία χαρούμενη οικογένεια» φέρνει ξανά στις επάλξεις τον μπαμπά Φρανκεστάιν, τη μαμά Βρικόλακα, την κόρη Μούμια και τον μικρό γιο Λυκάνθρωπο, που θα κάνει το λάθος να ερωτευτεί τη Μίλα Σταρ, η οποία φυσικά θα προδώσει τα αισθήματά του. Καλοφτιαγμένο σχέδιο που μας ταξιδεύει σε κλασικές ταινίες τρόμου (μια έξυπνη προσθήκη η αναφορά στον «Κινγκ Κονγκ» και τον έρωτα του για τη μοιραία ξανθιά) με την ιστορία να μην αποφεύγει πάντως τη σεναριακή λογική του σίκουελ που προτιμά να ισορροπεί μεταξύ του διδακτισμού και της διασκέδασης. Το χιούμορ είναι πιο παιδικό ίσως από ό,τι θα θέλαμε, αλλά τα δηκτικά σχόλια για τους εγωπαθείς γονείς (η οικογένεια των… Σταρ) που καταστρέφουν τα παιδιά τους επιδιώκοντας να τα κάνουν άψογα και χωρίς ελαττώματα είναι όλα τα λεφτά. Όπως ακούγεται και σε κάποια σκηνή του φιλμ, «το να είσαι τέλειος είναι τελικά κάπως βαρετό»!

© JOHN HOLMES

ΜΙΛΑ ΜΟΥ ΒΡΟΜΙΚΑ —Reloaded—

Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

Αγαπητή Τζένη, είμαι 26 ετών, οι γονείς μου χώρισαν επεισοδιακά, όταν ήμουν στο γυμνάσιο, αλλά από τότε οι σχέσεις τους έχουν αποκατασταθεί αρκετά. Να σου πω ότι η μητέρα μου ήταν πάρα πολύ καταπιεσμένη από τον παππού μου. Άρχισε, λοιπόν, απ' όταν χώρισε, να γίνεται κατά κάποιον τρόπο «ανώριμη». Άρχισε να αφιερώνει ατελείωτο χρόνο στο Facebook και στο Ίνσταγκραμ και στην ερωτική της ζωή έχει δώσει χώρο σε ακατάλληλους ανθρώπους, με την έννοια ότι, δεδομένης κάποια ηλικίας, έχουν και την ανάλογη περίπλοκη οικογενειακή κατάσταση και εγώ είμαι υποχρεωμένη να ακούω όλες τις λεπτομέρειες από εκείνη. Βαρέθηκαααααα!

Από τη μία, να ξέρεις, βγάζω το καπέλο στη μητέρα σου, που γουστάρει να προχωρήσει και πάλι. Έχω πολλούς φίλους και φίλες, που οι γονείς τους χώρισαν και ο ένας από τους δύο δεν ξαναασχολήθηκε πότε με την ερωτική του ζωή. Μοναξιά μου όλα, φίλη, και όσο να πεις δεν είναι ωραίο να νιώθεις ότι ο γονιός σου ζει μόνος. Εκτός, βεβαίως, αν το επιδιώκει ο άνθρωπος. Ωστόσο έχεις κι εσύ τα δίκια σου, που δεν ψήνεσαι να ακούς όλες τις ανατριχιαστικές λεπτομέρειες. Βάλε όρια, για να έχετε μια ισορροπημένη σχέση. Νόμος! Αυτό δεν θα γίνει από τη μία μέρα στην άλλη, γιατί και η μαμά παιδεύεται από το καταπιεστικό της περιβάλλον ως κορίτσι καθώς και το δύσκολο διαζύγιο. Υπομονή και προτείνω να κάνετε μαζί άλλες δραστηριότητες, που αρέσουν και στις δυο σας, για να μην ασχολείστε όλο με τα ίδια και τα ίδια.

Αχ μανεκέν μου, σου γράφω εδώ, γιατί έχω ανάγκη να τα πω. Πολύ πρόσφατα, έτυχε να συνευρεθώ με τον πιο ατσούμπαλο τύπο του κόσμου. Δεν ήξερε καθόλου τι πάει να πει αλληλεπίδραση στο σεξ. Δεν έκανε ούτε τα στοιχειώδη προκαταρκτικά και εννοείται δεν ασχολήθηκε καθόλου με εμένα. Να μη στα πολυλογώ, έγινε ένα άτσαλο εφηβικό σεξ, παρότι είμαστε και δύο κοντά στην ηλικία των 30. Πρώτη φορά μού συνέβη κάτι τέτοιο. Δεν μπορώ να το πιστέψω. Ωραίος γκόμενος κατά τα άλλα. Θέλει τώρα να ξαναβγούμε.

Σε νιώθω ακόμα έκπληκτη με αυτό που έζησες. Δεν θα έπρεπε, φίλη. Το έχω ακούσει αρκετές φορές από αρκετές γυναίκες, πίστεψέ με. Δυστυχώς, υπάρχουν τύποι εκεί έξω που δεν έχουν την ελάχιστη γνώση ΚΑΙ όρεξη (το τονίζω και αυτό) πάνω στο θέμα. Και από τη μία, ναι, φταίει η έλλειψη σεξουαλικής ενημέρωσης για όλους μας από μικρή ηλικία, αλλά, από την άλλη, ψάξου και μόνος σου, βρε άνθρωπε. Ένα γκουγκλάρισμα δρόμος είναι. Αν, φυσικά, σε ενδιέφερε να συνεχίσεις να βλέπεις αυτόν τον άνθρωπο, θα μπορούσες να τον βάλεις κάτω —να μιλήσετε εννοώ— και να του τα πεις ένα χεράκι. Πάντα με ευγένεια, ξέρεις εσύ.

Τζένη, καλησπέρα! Ο Ιανουάριος, όπως όλοι οι Ιανουάριοι της ζωής, μου με βρίσκει χαμένη στο τούνελ. Δεν μπορώ να προγραμματίσω τίποτα, αναβάλλω συνέχεια τις υποχρεώσεις μου και βουλιάζω συνέχεια στην καθημερινότητά μου. Τελείωσα εδώ και καιρό τις σπουδές μου και δεν ξέρω αν πρέπει να μείνω στην πόλη που είμαι και έχω πολλούς φίλους ή αν πρέπει να γυρίσω πίσω στους δικούς μου και να τους στηρίξω ψυχολογικά, που αυτή τη στιγμή είναι σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση, λόγω σοβαρού προβλήματος που ταλαιπωρεί έναν δικό μας άνθρωπο.

Σε καταλαβαίνω, φίλη. Είσαι σε ένα πολύ χαοτικό, αλλά και σημαντικό μεταίχμιο στη ζωή σου αυτή τη στιγμή. Σου έχουν πέσει πολλά μαζεμένα. Να σου πω από τώρα ότι όποια απόφαση και να πάρεις θα είναι η σωστή, αν είσαι συμφιλιωμένη με αυτή. Προσπάθησε να ακούσεις εσένα μέσα σε αυτό, γιατί και πολλές φορές οι ενοχές μάς δένουν χειροπόδαρα. Σκέψου τα σκαλιά, που ήδη έχεις ανέβει, αν είσαι έτοιμη να ανοίξεις τα φτερά σου ή αν θα νιώθεις καλύτερα μέσα σου, όταν θα βοηθάς τους δικούς σου. Μην κάνεις μακροπρόθεσμα σχέδια, γιατί θα χαθείς. Και γιατί όχι, μίλα με τους γονείς σου.

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

ATHENS VOICE RADIO 102.5

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά… και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιάρικο τραγούδι στο **Athens Voice Radio 102.5**

Μικρές αγγελίες

*Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το **210 3617.369** (11.00-18.00)*
***Χρεώσεις**: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.*

Σε γνωρίζω… Τα Διεθνή Γραφεία Γνωριμιών **«Πάππας»** στηρίζουν το αίσθημα της θαλπωρής και της σιγουριάς που δίνει ο γάμος, και το 2022 θα συνεχίσουμε να είμαστε πρωτοπόροι! 26χρονη δημοσιογράφος, 40χρονος χρηματοοικονομολόγος, 33χρονη τραπεζικός, 52χρονος δικαστής, 63χρονη συνταξιούχος αναζητούν σύντροφο ζωής. «ΠΑΠΠΑΣ», Ομήρου 38, 3ος όροφος, Κολωνάκι, Αθήνα, τηλ. 210 3620.147, 6944137189, www.pappas.gr / www.pappas-dating.com

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Η εβδομάδα ξεκινά με μια δυναμική Νέα Σελήνη στον Υδροχόο, που επηρεάζει κυρίως τους γεννημένους στις αρχές του 2ου δεκαημέρου. Είναι ένα φεγγάρι που ευνοεί την εστίαση σε πλάνα για το μέλλον των επαγγελματικών, ιδιαίτερα δε αναφορικά με συνεργασίες με γκρουπ ανθρώπων με τους οποίους υπάρχει ταύτιση απόψεων και θέσεων. Η συλλογική δουλειά λοιπόν και επιπροσθέτως η εύρεση νέων ατόμων για να στελεχώσουν το όραμά σου θα σε απασχολήσει περισσότερο, ωστόσο λόγω των δύσκολων όψεων που σχηματίζει η Νέα Σελήνη με Κρόνο και Ουρανό μπορεί να προκύψουν νεύρα και εντάσεις με κάποιους συνεργάτες, φίλους ή τον σύντροφό σου, αλλά ακόμα και «κονταροχτυπήματα» με αγνώστους στα social media. Μπορεί να «πόνταρες» σε μια αναβάθμιση της θέσης σου, αλλά αυτό να μην έρχεται ή να ανακαλύπτεις πράγματα που δεν γνώριζες και έτσι να θυμώνεις, να θελήσεις να πάρεις αποστάσεις από ένα φιλικό σου πρόσωπο, να χρειαστεί να διαχειριστείς μια διαφωνία στη σχέση σου, ενώ ίσως βγουν και κάποια παραπάνω έξοδα τις πρώτες μέρες του μήνα. Από την Παρασκευή, πάντως, που ο Ερμής θα γυρίσει σε ορθή πορεία θα δεις ότι σταδιακά οι παρεξηγήσεις «ομαλοποιούνται».

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Η εβδομάδα (και ο μήνας) κάνει «ποδαρικό» με μια Νέα Σελήνη στον Υδροχόο (1/2) που ενεργοποιεί once more το τετράγωνο Κρόνου-Ουρανού, την όψη «σήμα κατατεθέν» του 2021. Πρόκειται για ένα «επαναστατικό» φεγγάρι που φουντώνει την ανησυχία και το άγχος για τον τομέα της καριέρας σου, αλλά επειδή η αστρολογία λειτουργεί με άξονες, για μερικούς αυτό θα συμπεριλάβει και τον τομέα της οικογένειας και του σπιτιού.

Είναι γνωστό ότι ως ζώδιο δεν γουστάρεις καθόλου τις αλλαγές και δη τις ξαφνικές, όμως πια πρέπει να έχεις μπει «στο νόημα» και τουλάχιστον να μη μουλαρώνεις σε κάθε ενδεχόμενο ξεβόλεμα, αφού αυτό εμπεριέχει και τον σπόρο κάθε εξέλιξης. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως μπορεί να προκύψει μια συνθήκη που αλλάζει τα δεδομένα στα επαγγελματικά και στο σπίτι, όπως η ολοκλήρωση μιας συνεργασίας, κάτι έκτακτο που σε οδηγεί π.χ. να ψάξεις για αλλαγή στέγης, ενδέχεται όμως να είσαι εσύ ο initiator της αλλαγής, νιώθοντας πιεστικά την ανάγκη να ανεξαρτητοποιηθείς. Δείξε ψυχραιμία και από την Παρασκευή, που θα γυρίσει και ο Ερμής σε ορθή πορεία, η ένταση θα καταλαγιάσει.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Με μια Νέα Σελήνη στον Υδροχόο (1/2), σε δύσκολες όψεις με Κρόνο και Ουρανό κάνει αρχή η εβδομάδα. Μολονότι τα πράγματα δεν θα είναι τόσο άσχημα για το δικό σου ζώδιο, εντούτοις μπορεί να προκύψουν δυσκολίες σε ό,τι αφορά τα επαγγελματικά σχέδια, τις σπουδές, τις σχέσεις με συγγενείς και το εξωτερικό. Μπορεί να υπάρχει μεγαλύτερος φόρτος στη δουλειά και να νιώθεις ότι δεν λαμβάνεις στήριξη από τους συνεργάτες σου, να αντιμετωπίσεις μια αλλαγή στον προγραμματισμό των σπουδών σου ή των πλάνων σου για μια μετεκπαίδευση στο εξωτερικό, να δημιουργηθεί μια συνθήκη που αλλάζει τις ισορροπίες στη δουλειά και σε βάζει στη διαδικασία να αναθεωρήσεις αν πρέπει ή όχι να παραμείνεις πλέον σε αυτή με βάση τα νέα δεδομένα, να προκύπτουν σχετικές διαφωνίες με σύντροφο, φίλους, αδέλφια, ξαδέλφια κ.λπ. Ίσως αισθάνεσαι και εσύ μια εσωτερική ανάγκη για «ανατροπή» στην καθημερινότητά σου, για απελευθέρωση απ' οτιδήποτε σε πιέζει, ψάχνοντας το νέο ερέθισμα που μπορεί να σε «συγκινήσει» και δεν θα ήταν κακή ιδέα ένα μακρινό ταξίδι που μπορεί να σου ανοίξει νέους ορίζοντες. Άλλωστε από την Παρασκευή που ο κυβερνήτης σου Ερμής θα γυρίσει ορθόδρομος θα ξεδιαλύνει σταδιακά το τοπίο, βοηθώντας τα σχέδιά σου.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Η Νέα Σελήνη στον Υδροχόο στις αρχές της εβδομάδας (1/2) ρίχνει το βάρος στα οικονομικά. Πιθανότατα αυτό το φεγγάρι να βγάλει ανασφάλεια και άγχος για τους οικονομικούς σου πόρους Μπορεί να προκύψουν κάποια ξαφνικά έξοδα ή να ανακαλύψεις κινήσεις, αποφάσεις και λάθη από τα ανωτέρω άτομα που μέχρι τώρα αγνοούσες, γεγονός που οδηγεί σε συγκρούσεις και ενδεχομένως σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και σε διάλυση μιας συνεργασίας ή σχέσης λόγω αδυναμίας συνεννόησης και εξεύρεσης λύσεων. Θα ήταν βέβαια σαφώς προτιμότερο να μην οδηγήσεις τα πράγματα στα άκρα, αλλά να θέσεις τα όριά σου και να ξανασκεφτείς το όλο θέμα από την Παρασκευή και μετά, όταν και ο Ερμής απέναντί σου θα γυρίσει σε ορθή πορεία, διευκολύνοντας σταδιακά την επικοινωνία. Ίσως πάλι μερικοί καταφέρουν με αυτή τη Νέα Σελήνη να «προετοιμάσουν» το έδαφος για νέες συμφωνίες ή ρυθμίσεις χρεών, φορολογικών κ.λπ. που αποτελούσαν «βραχνά» εδώ και καιρό, με την οριστικοποίηση ωστόσο να γίνεται πάλι μετά τις 4/2, ενώ άλλοι θα αντιμετωπίσουν περισσότερες πιέσεις στα ερωτικοσεξουαλικά, καθώς «αγκάθια» που εντοπίζονται τώρα οδηγούν σε αναθεωρήσεις.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Το ξεκίνημα της εβδομάδας (και του μήνα ακολούθως) έρχεται με κάποια μεγαλύτερη πίεση, εξαιτίας της Νέας Σελήνης απέναντί σου στον Υδροχόο (1/2). Σχέσεις και συνεργασίες έρχονται στο προσκήνιο, βγάζοντας ίσως ανατροπές σε υπάρχουσες ισορροπίες και ανταγωνιστικές συμπεριφορές. Αυτό το φεγγάρι ουσιαστικά σε καλεί να επανεξετάσεις τον τρόπο που συνδέεσαι με τους γύρω σου, αποβάλλοντας δυσλειτουργικά μοτίβα, ορθώνοντας το ανάστημά σου, γεγονός που ίσως σε οδηγήσει μακριά από ανθρώπους και καταστάσεις που σου δημιουργούν συνεχώς -εσκεμμένα ή μη- ανασφάλεια. Αν όμως, αντίθετα, αυτή η σχέση σε καλύπτει, μπορεί να υπάρξουν «συναισθηματικές συγκλίσεις» ή και ξαφνικές θετικές εξελίξεις, όπως μια απόφαση για συγκατοίκηση, μια επισημοποίηση κ.λπ., ενώ για τους αδέσμευτους δεν αποκλείονται οι νέες ουρανοκατέβατες γνωριμίες. Νέες συνεργασίες είναι επίσης μέσα στο πρόγραμμα, ωστόσο ίσως «ταλαιπωρηθείς» λίγο σχετικά με συμφωνίες και συμβόλαια. Καλύτερα να προχωρήσεις σε τέτοιες διαδικασίες από την Παρασκευή και μετά.

COSMIC
TELEGRAM
Από τον
ZARASTRO

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Προτεραιότητα η υγεία στο ξεκίνημα της εβδομάδας, καθώς η Νέα Σελήνη που πραγματοποιείται στον Υδροχόο την 1η του μηνός, μπορεί να ζορίσει περισσότερο. Δουλειά και καθημερινότητα «βαράνε στο ψαχνό» και εσύ καλείσαι να ανταπεξέλθεις στις απαιτήσεις, αλλά και σε τυχόν έκτακτες ανάγκες, με τη γνωστή τελειομανία που σε διακρίνει, που όμως σε αυτή την περίπτωση δεν είναι ακριβώς προς όφελός σου, γιατί ο κίνδυνος εξάντλησης «παραμονεύει». Πόσο να αντέξει πια κι αυτός ο οργανισμός; Αυτή είναι η ερώτηση που σου «θέτει» το σύμπαν, προτρέποντάς σε να προβείς άμεσα σε αλλαγή πορείας σχετικά με τα ωράρια που «χτυπάς» στα επαγγελματικά, θέτοντας όρια σε συναδέλφους, συνεργάτες και πελάτες που ζητάνε τα πάντα από σένα, κατανοώντας την αξία της καλής φυσικής κατάστασης, χωρίς να χρειαστεί να έρθει μια κρίση υγείας για να το «εμπεδώσεις». Φρόντισε παραπάνω τον εαυτό σου, φάε ποιοτικά, κοιμήσου περισσότερο, τσέκαρε οτιδήποτε σε ταλαιπωρεί και οργάνωσε έτσι το πρόγραμμά σου ώστε να μένει χρόνος και για να ζεις. Από την Παρασκευή ο κυβερνήτης σου Ερμής γυρίζει σε ορθή πορεία, αποκαθιστώντας σταδιακά την επικοινωνία και τα προβλήματα που υπήρξαν σε προσωπικές σχέσεις.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Ερχόμενος από μια ήδη κουραστική εβδομάδα, λες hello στον Φεβρουάριο στα πλαίσια της Νέας Σελήνης που σχηματίζεται στον Υδροχόο την 1/2. Σε άλλη περίπτωση αυτό το φεγγάρι θα είχε μόνο καλά να σου δώσει, το συγκεκριμένο όμως έχει να αντιμετωπίσει το «δίδυμο» Κρόνου-Ουρανού σε δύσκολες όψεις, βγάζοντας μια πλειάδα «σεναρίων» πίεσης. Δεν αποκλείεται να έρθεις αντιμέτωπος με μια αποκάλυψη στα προσωπικά που κλονίζει την εμπιστοσύνη στον σύντροφό σου, να δημιουργηθεί μια διαφωνία για το οικονομικό κομμάτι της σχέσης, να προκύψει κάποιο έκτακτο έξοδο ή μια δυσκολία στη χρηματοδότηση ενός επιχειρηματικού σχεδίου, μια παρεξήγηση με έναν φίλο. Ωστόσο, επειδή ο Ουρανός είναι «τέρμα» αψυχολόγητος, ίσως έρθει και μια επαγγελματική ευκαιρία από το πουθενά, μια «ουρανοκατέβατη» νέα γνωριμία στα αισθηματικά, ένα απρόσμενο «πλησίασμα» με τον ταίρι σου, ή μια αλλαγή στο στάτους μιας φιλικής σχέσης, που αποκτά ξαφνικά ερωτικό ενδιαφέρον. Όλα είναι πόσιμπολ, επομένως, ενώ η επιστροφή του Ερμή σε ορθή πορεία από την Παρασκευή θα βοηθήσει ως ένα βαθμό την ομαλοποίηση της επικοινωνίας.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η Νέα Σελήνη του Φεβρουαρίου στον Υδροχόο στις αρχές της εβδομάδας (1/2) αποτελεί μια συνθήκη πίεσης για το δικό σου ζώδιο, επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους γεννημένους στο ξεκίνημα του 2ου δεκαημέρου. Ξαφνικά γεγονότα και εξελίξεις στους τομείς της οικογένειας, του σπιτιού, των προσωπικών ή επαγγελματικών σχέσεων δημιουργούν νευρικότητα και εσωτερική αναταραχή, «ξεβολεύοντάς» σε. Προκλήσεις στον χώρο του σπιτιού μπορεί να δημιουργηθούν π.χ. λόγω κάποιου προβλήματος υγείας ενός γονέα, που χρειάζεται τώρα τη βοήθειά σου, αλλάζοντας τις ισορροπίες μέσα στο σπίτι, αν για παράδειγμα έρθει πλέον να μείνει μαζί σου, ενώ για μερικούς μπορεί να ξυπνήσουν ανασφάλειες, απωθημένα και τραύματα από την παιδική ηλικία, ωθώντας σε στο να εκφράσεις τον θυμό σου «αναδρομικά» για να μπορέσεις να διαχειριστείς το συναισθηματικό κενό. Άλλοι μπορεί να έχουν πιο legit καβγάδες με συντρόφους, συγκάτοικους, συνεργάτες, καλό θα ήταν όμως να περιορίσεις τα νεύρα σου και να μην οδηγηθείς σε ρήξεις, εκτός πια αν αυτό είναι κάτι που κατά βάθος επιθυμείς. Ανατροπές στα επαγγελματικά είναι επίσης μέσα στο πρόγραμμα, ενώ μερικοί θα πάρουν αποφάσεις για μια συγκατοίκηση με το ταίρι τους, μια μετακόμιση, ένα νέο προσωπικό επαγγελματικό ξεκίνημα με έδρα τον χώρο του σπιτιού κ.λπ.

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Το ξεκίνημα της εβδομάδας έχει αρκετή «κλωτσοπατινάδα» σε δουλειά, καθημερινότητα, επικοινωνία και μετακινήσεις, λόγω της «άτακτης» Νέας Σελήνης στον Υδροχόο που κοντράρεται με Κρόνο και Ουρανό σε δύσκολες όψεις. Μολονότι βρίσκεσαι σε καλύτερη «μοίρα» από τα υπόλοιπα ζώδια, εντούτοις φαίνεται πως δεν θα λείψουν τα νεύρα και οι παρεξηγήσεις με συνεργάτες, συναδέλφους, υπαλλήλους, πελάτες, φίλους σύντροφο, αδέρφια, ξαδέρφια, γείτονες ή ενδεχομένως και διαδικτυακά «ξεκατινιάσματα» στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Είναι σημαντικό να προσέχεις παραπάνω τον λόγο σου, αποφεύγοντας τις «ψηλές κορόνες», τον φανατισμό για τα θέματα της επικαιρότητας, αλλά και την υιοθέτηση κουτσομπολιών χωρίς περαιτέρω σκέψη. Η δουλειά μπορεί να σε φορτώσει με παραπάνω ευθύνες, φέρνοντας ακόμα και κάποια ανατροπή στον προγραμματισμό, ενώ θέματα μπορούν να «βγουν» και σχετικά με το μεταφορικό σου μέσο, τις σπουδές (π.χ. αναφορικά με πλάνα για μεταπτυχιακά), τις σχέσεις με το εξωτερικό ή νομικά ζητήματα. Από την Παρασκευή που ο Ερμής θα γυρίσει σε ορθή πορεία θα «ξεκολλήσει» σταδιακά τις συνεννοήσεις στα οικονομικά, βοηθώντας σε νέες συμφωνίες, συμβόλαια, χρηματοδοτήσεις κ.λπ, ενώ το Σ/Κ προβλέπεται αρκετά ευχάριστο και διασκεδαστικό.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Έμφαση στα οικονομικά έχει η εβδομάδα στο ξεκίνημά της, με την απρόβλεπτη Νέα Σελήνη στον Υδροχόο την 1η Φεβρουαρίου να «παίζει» με τα άγχη σου. Δεν αποκλείεται να προκύψουν κάποια έκτακτα έξοδα ή και γεγονότα που σου προκαλούν ανασφάλεια, οδηγώντας σε σε επαναξιολόγηση προτεραιοτήτων. Το όλο πλαίσιο θα είναι ρευστό, με τις συγκυρίες να μην ενδείκνυνται για βιαστικές αποφάσεις, αν όμως προκληθείς από τις συνθήκες, μπορεί να λειτουργήσεις αψυχολόγητα, ερχόμενος π.χ. σε ρήξη με ένα συνέταιρο, με έναν αδερφό ή τον σύντροφό σου. Μπορεί για παράδειγμα να μην τα βρίσκετε στη «μοιρασιά» ή να ανακαλύπτεις κινήσεις και αποφάσεις που έχουν ληφθεί ερήμην σου, σε αφορούν ωστόσο άμεσα, οπότε να υπάρξει «έκρηξη». Ίσως πάλι έρθεις αντιμέτωπος με μια απρόσμενη εξέλιξη στα επαγγελματικά που δεν μπορείς να επηρεάσεις, όπως το τέλος μιας συνεργασίας για λόγους ανωτέρας βίας, ή ένα ξαφνικό γεγονός σχετικά με τα παιδιά, αν είσαι γονιός. Για μερικούς πάντως θα υπάρξουν και ευκαιρίες για νέα ξεκινήματα, συμφωνίες, αγοραπωλησίες ακίνητων κ.λπ., το τελικό «οκέι» όμως πρέπει να τις αφήσεις για μετά την Παρασκευή.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Η Νέα Σελήνη την πρωτομηνιά «γράφει τ' όνομά σου», επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους γεννημένους στις αρχές του 2ου δεκαημέρου. Αυτό το φεγγάρι σε καλεί να κάνεις τον εαυτό σου και τις ανάγκες σου προτεραιότητα, ωθώντας σε σε αλλαγές και νέα ξεκινήματα προς κάθε κατεύθυνση. Αυτές μπορεί να προκύψουν τόσο από τη δική σου ανάγκη να εξελιχθείς και να βρεις νέες προοπτικές, όσο και από αστάθμητους εξωτερικούς παράγοντες πέρα από τον έλεγχό σου, που ανατρέπουν τα δεδομένα, ζητώντας αλλαγή πλεύσης. Και αυτό γιατί ενεργοποιεί ουσιαστικά εκ νέου το τετράγωνο Κρόνου-Ουρανού. Αυτές οι μέρες θα είναι περισσότερο νευρικές και οι ενδεχόμενες ανατροπές μπορεί αρχικά να σε αιφνιδιάσουν, όμως in the long run θα είναι προς όφελός σου. Εξελίξεις σχετικά με την οικογένεια και το σπίτι ως ακίνητο, π.χ. μια μετακόμιση, μια αγοραπωλησία, μια μεταβίβαση κ.λπ., «παίζουν» επίσης. Την Παρασκευή ο Ερμής γυρίζει σε ορθή πορεία στον Αιγόκερω μέχρι τις 14/2, όπου και θα περάσει στο ζώδιό σου. Η θολούρα και η ασυνεννοησία στη δουλειά και στην καθημερινότητα θα βελτιωθούν σταδιακά αυτό το δεκαήμερο, ωστόσο η θετική ενεργοποίηση θα έρθει από τις 14/2 και onwards. Το Σ/Κ πάντως θα είναι πιο χαλαρό, δίνοντας ευκαιρίες για χαλάρωση, ίσως και κάποιο μικρό ταξιδάκι.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Στο ξεκίνημα της εβδομάδας πραγματοποιείται η Νέα Σελήνη του Φεβρουαρίου στον Υδροχόο (1/2), σε έναν πιο εσωστρεφή τομέα του ωροσκοπίου σου. Πιθανότατα να είσαι στις κλειστές σου και να μη θέλεις πολλά «πάρε-δώσε» τόσο στη δουλειά και την καθημερινότητα, όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Ενδεχομένως αυτό το φεγγάρι να σε οδηγήσει σε μια διαδικασία βαθύτερου εσωτερικού «ξεψαχνίσματος», αναφορικά με καταστάσεις του παρελθόντος που δεν έχεις αφήσει ουσιαστικά πίσω σου, σε μια προσπάθεια να βρεις επιτέλους τη «λύτρωση». Καθώς η Νέα Σελήνη σχηματίζει δύσκολες όψεις με Κρόνο και Ουρανό μπορεί να υπάρξουν και κάποιες αποκαλύψεις σχετικά με τον κοντινό σου περίγυρο, που αρχικά σοκάρουν, ενώ μπορεί να επηρεαστεί και το καθημερινό σου πρόγραμμα, δημιουργώντας έτσι παραπάνω άγχος σε συνεννοήσεις και μετακινήσεις. Είναι σημαντικό αυτές τις μέρες να αφιερώνεις περισσότερο χρόνο στη φροντίδα της υγείας σου, προσπαθώντας να κοιμηθείς σωστά, να φας ποιοτικά και υγιεινά, αλλά και να εντάξεις κάποια μορφή άσκησης που καταπολεμά το στρες. Από την Παρασκευή που ο Ερμής θα γυρίσει σε ορθή φορά η επικοινωνία σου θα ομαλοποιηθεί αρκετά, βοηθώντας σταδιακά σε reconciliations με φίλους, συνεργάτες, συντρόφους, παιδιά κ.λπ., αν το προηγούμενο διάστημα είχαν δημιουργηθεί προβλήματα. A

*Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάζεις και τον ωροσκόπο σου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ ΣΤΟ NON-BINARY

ΤΖΕΦ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ *στα* ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΤΟ ΔΕΡΜΑ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Δρ Ζωή Απάλλα
Δερματολόγος-Αφροδισιολόγος
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΠΘ

ΜΕ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ, Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΠΟΙΟΥΣ ΧΡΟΝΙΑ ΝΟΣΟΣ, ΟΠΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΑΥΤΟΙ ΝΑ ΖΟΥΝ ΚΑΛΑ. ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΘΕΛΟΥΝ ΕΝΑ ΔΕΡΜΑ ΥΓΙΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.

Η θεραπεία του καρκίνου έχει συσχετιστεί με ανεπιθύμητες ενέργειες όπως η απώλεια μαλλιών, η ναυτία ή η κόπωση. Ωστόσο, οι ογκολογικές θεραπείες είναι πολύ επιβαρυντικές και για το δέρμα των ασθενών και μπορούν να προκαλέσουν από ξηρότητα και κνησμό μέχρι βαριές δερματοπάθειες. Η αλλαγή στην επιδερμίδα των ασθενών συχνά επιβαρύνει την ψυχολογία τους και επηρεάζει την ποιότητα ζωής τους. Οι στατιστικές δείχνουν ότι το 80% των ασθενών θεωρούν τη συμπληρωματική φροντίδα τόσο σημαντική όσο και τη θεραπεία, ωστόσο μόλις το 16% των ασθενών έχουν παραπεμφθεί σε δερματολόγο. Η **Δρ Ζωή Απάλλα**, *Αφροδισιολόγος-Δερματολόγος και Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Δερματολογίας στο ΑΠΘ*, εξηγεί ότι οι διάφορες μορφές θεραπειών για τον καρκίνο σχετίζονται σε πολύ υψηλά ποσοστά με δερματικές τοξικότητες. ***«Το πόσο επηρεάζουν τον ασθενή είναι κατανοητό, καθώς το δέρμα είναι ορατό και είναι το μέσο με το οποίο ο άνθρωπος επικοινωνεί με το περιβάλλον και δραστηριοποιείται σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο. Οι ασθενείς βιώνουν πολύ αρνητικά τις τοξικότητες των θεραπειών στο δέρμα, σε σημείο να θέλουν να σταματήσουν την κύρια ογκολογική θεραπεία. Οι ασθενείς με καρκίνο θέλουν ένα δέρμα υγιές και μια καλύτερη ποιότητα ζωής»***, αναφέρει. Η **Δρ Απάλλα** τονίζει ακόμη ότι ο ρόλος του δερματολόγου είναι καθοριστικός από τη στιγμή της διάγνωσης του καρκίνου, καθώς θα ενημερώσει τον ασθενή για το τι να περιμένει στο δέρμα του, αλλά και θα τον συμβουλέψει σχετικά με τη φροντίδα του δέρματός του. *«Είναι απαραίτητο οι ογκολογικοί ασθενείς να χρησιμοποιούν ενυδατική φροντίδα, ήπια μη αλκοολούχα προϊόντα καθαρισμού και αντηλιακή προστασία. Με τις νέες θεραπείες ο καρκίνος γίνεται για κάποιους χρόνια νόσος, οπότε είναι σημαντικό οι άνθρωποι αυτοί να ζουν καλά»*.

Κάποιοι άνθρωποι μπορεί να νιώθουν μόνοι σε αυτή τη δοκιμασία της ζωής, αλλά ευτυχώς δεν είναι. Κατά τη διάρκεια της θεραπείας, αλλά και μετά, η **La Roche-Posay** βρίσκεται δίπλα στους ασθενείς και τους ανθρώπους που τους φροντίζουν προσφέροντας ολοκληρωμένες προτάσεις φροντίδας και πολύτιμη καθοδήγηση. Μέσα από τη συνεργασία με τον **Αντίνοο Αλμπάνη**, η **La Roche-Posay** στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και τη βελτίωση της καθημερινότητας των ασθενών. Παράλληλα, συνεργάζεται στενά με τον όμιλο εθελοντών κατά του καρκίνου «**ΑγκαλιάΖΩ**» που υποστηρίζει δυναμικά τον ογκολογικό ασθενή και τους οικείους του μέσω πολλαπλών δράσεων και ενεργειών. Μαζί ενημερώνουν σωστά και με συνέπεια για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ανακουφιστούν οι ογκολογικοί ασθενείς από τις παρενέργειες των θεραπειών στο δέρμα τους και να έχουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Μάλιστα, από το 2019 έως σήμερα, έχουν διανεμηθεί σε δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία πάνω από 19.000 πακέτα δερματολογικής φροντίδας σε ογκολογικούς ασθενείς. Στο **larocheposay.gr** μπορεί κανείς να βρει τόσο προτάσεις ολοκληρωμένης περιποίησης της επιδερμίδας, όσο και γενικές συμβουλές για σωματική, πνευματική και ψυχική ευεξία που απευθύνονται στους ασθενείς του καρκίνου αλλά και τους συγγενείς τους.

ΑγκαλιάΖΩ
ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Μάθε περισσότερα στο **larocheposay.gr**

CANCER SUPPORT BY LA ROCHE-POSAY

ΚΑΡΚΙΝΟΣ: ΟΙ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

80% ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΒΙΩΝΟΥΝ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ ΤΟΥΣ*

Η La Roche-Posay ενισχύει το έργο του Αγαλιάζω ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ, Η LA ROCHE-POSAY ΕΙΝΑΙ ΔΙΠΛΑ ΣΑΣ.

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΥΣ ΚΑΙ ΟΓΚΟΛΟΓΟΥΣ, ΒΕΛΤΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Μάθε περισσότερα στο **larocheposay.gr**

* CHARLES C, ET AL. ΜΑΡΤΙΟΣ 2013. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ, ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ. BULLETIN DU CANCER, VOL 100 NO3.

ATHENS voice

CANCER SUPPORT BY LA ROCHE-POSAY

4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καρκίνου

Η La Roche-Posay ενισχύει το έργο του

ΑγκαλιάΖΩ
ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΜΕ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

LAROCHEPOSAY.GR